



Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Datum och tid: onsdag 15 november 2023 Kl. 08:30-12:00

Plats: Furåsen, stora salen, Stigsvägen 2, Färgelanda

1	<b>Informationer 2023</b>	<b>2023/45</b>	<b>3</b>
2	<b>Information samhällsutveckling 2023</b>	<b>2023/151</b>	
3	<b>Kommundirektörens information 2023</b>	<b>2023/9</b>	
4	<b>Ekonomisk information 2023</b>	<b>2023/118</b>	<b>4 - 21</b>
5	<b>Information avseende Prislappsmodellen</b>	<b>2023/229</b>	
6	<b>Meddelanden 2023</b>	<b>2023/8</b>	<b>22 - 35</b>
7	<b>Åtterrapportering av delegeringsbeslut 2023</b>	<b>2023/10</b>	<b>36 - 38</b>
8	<u>Ärenden till kommunfullmäktige</u>		
9	<b>Mål och resursplan/Budget 2024–2026</b>	<b>2023/6</b>	<b>39 - 73</b>
10	<b>Godkännande av delårsrapport 2023, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund</b>	<b>2023/268</b>	<b>74 - 134</b>
11	<b>Godkännande av delårsrapport 2023, Dalslands Miljö &amp; Energiförbund</b>	<b>2023/264</b>	<b>135 - 176</b>
12	<b>VA-taxa för 2024 med taxeföreskrifter</b>	<b>2023/265</b>	<b>177 - 213</b>
13	<b>Antagande av taxa 2024–2026 för alkohol, tobak, nikotinprodukter samt receptfria läkemedel</b>	<b>2023/257</b>	<b>214 - 219</b>
14	<b>Fastställande av taxa för prövning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar</b>	<b>2023/238</b>	<b>220 - 227</b>
15	<b>Revidering av renhållningsavgifter i Färgelanda kommun</b>	<b>2023/237</b>	<b>228 - 244</b>
16	<b>Antagande av riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda</b>	<b>2021/312</b>	<b>245 - 292</b>
17	<b>Antagande av riktlinjer för handläggning av ärenden enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade</b>	<b>2023/256</b>	<b>293 - 315</b>

18	<b>Beslut om äskande om medel- Socialnämnden</b>	<b>2023/258</b>	<b>316 - 320</b>
19	<b>Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan</b>	<b>2023/288</b>	<b>321 - 329</b>
20	<b>Godkännande revidering av förbundsordning för Dalslands Miljö &amp; Energiförbund</b>	<b>2023/269</b>	<b>330 - 332</b>
21	<u>Ärenden till kommunstyrelsen</u>		
22	<b>Beslut om de kommunägda bolagens verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna- bolagsuppsikt avseende förhållandena 2022</b>	<b>2023/253</b>	<b>333 - 334</b>
23	<b>Färgelanda kommuns planeringsstrategi</b>	<b>2023/280</b>	<b>335 - 336</b>
24	<b>Remiss avseende Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027</b>	<b>2023/240</b>	<b>337 - 361</b>

Ulla Börjesson (S)  
Kommunstyrelsens ordförande

Izabel Flood  
Kommunsekreterare



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-16  
2023/45

Kommunstyrelsen

### **Informationer 2023**

08:30- Workshop med Anna Lena Sörensson, *planingenjör*, avseende samråd Munkedals översiktsplan.

*(De synpunkter som kommer fram under Workshopen kommer man ta hänsyn till, därefter kommer ett ordförandebeslut att tas).*

09:00- Anna Lena Sörensson, *planingenjör*, informerar om vindbruksetableringen i Munkedal.

09:15- Anna Lena Sörensson, *planingenjör*, informerar om Seniorkort.



# Färgelanda kommun

*Engagerad och företagsam med ett  
gott bemötande!*



# Månadsrapport

## September 2023

# Kommunfullmäktige

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Prognos lämnad 202308	Ack utfall 202309	Ack budget 202309	Avvikelse budget-utfall	Budget helår
Kommunfullmäktige	0	775	973	189	1 298
Kommunrevision	0	345	335	-11	450
Överförmyndare	0	649	642	-7	856
Nämnder, styrelser och Valberedning	0	58	179	121	239
<b>Totalt</b>	<b>0</b>	<b>1 831</b>	<b>2 132</b>	<b>301</b>	<b>2 843</b>



# Vad har *hänt under september* som påverkat ekonomin positivt eller negativt?

**Kommunfullmäktige:** Inget nytt att kommentera.

# Kommunstyrelse och Stab

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Prognos lämnad 202308	Ack utfall 202309	Ack budget 202309	Avvikelse budget-utfall	Budget helår
Kommunstyrelse	0	2 305	2 250	-55	3 000
Kommunchef	-950	15 406	12 828	-2 578	17 107
Ekonomiavdelning	0	5 070	5 452	382	7 269
HR-och löneavdelning	200	5 167	5 854	687	7 806
Kansli-och IT avdelning	-250	11 859	10 095	-1 764	13 460
<b>Totalt</b>	<b>-1000</b>	<b>39 807</b>	<b>36 479</b>	<b>- 3 328</b>	<b>48 642</b>





# Vad har *hänt under september* som påverkat ekonomin positivt eller negativt?

**Kommunstyrelse:** Inget nytt att kommentera.

**Kommunchef:** Inget nytt att kommentera.

**Ekonomiavdelning:** Inget nytt att kommentera.

**HR- och löneavdelning:** Inget nytt att kommentera.

**Kansli- och IT-avdelning:** Se nästa bild.



# Vad har *hänt under september* som påverkat ekonomin positivt eller negativt?

## Kansli- och IT-avdelning:

IT's intäkter är inte med i septembers siffror vilket inte gör siffrorna rättvisande.

-1.764 minskas med 860.000 när intäkterna slår in

Ett par engångskostnader som IT tagit har ännu ej fördelats. Detta kommer påverka med ytterligare 400.000 innan året stängs.

IT-avdelningen har avslutat en anställning och inte tillsatt denna ännu, vilket kommer påverka resultatet positivt senare i år och fram till dess eventuell rekrytering genomförs.

För att minska kostnader har Mellerud, Åmål och Färgelanda valt att gemensamt dela på en resurs för anslutning mot SDK (Säker Digital Kommunikation) som styrs nationellt och via VGR. Tekniker i Mellerud håller i projektet för oss tre kommuner. Detta är ett lagkrav som vi måste genomföra.

# Samhällsutveckling

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Prognos lämnad 202308	Ack utfall 202309	Ack budget 202309	Avvikelse budget-utfall	Budget helår
Samhällsutveckling övrigt	400	25 658	26 713	1 055	35 562
Tekniska enheten	-900	6 177	3 524	-2 653	4 978
Arbetsmarknads- och integrationsenheten	1 000	1 639	2 910	1 271	3 815
Måltidsenheten	-50	2 772	3 189	417	4 252
<b>Totalt</b>	<b>450</b>	<b>36 246</b>	<b>36 336</b>	<b>90</b>	<b>48 607</b>



# Vad har *hänt under september* som påverkat ekonomin positivt eller negativt?

## Sektor Samhällsutveckling:

- Inga så stora förändringar som påverkar prognosen för utfall på helåret
- Viss reservation dock för hur det går med matpriserna. Och att genomgång av belysningsstolpar kan leda till att ett antal behöver åtgärdas
- Utfallet kan ju såklart även påverkas om det skulle behövas mycket snöröjning under fjärde kvartalet







# Färgelanda kommun

*Engagerad och företagsam med ett  
gott bemötande!*

# Månadsrapport

## September 2023

# Socialnämnden

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Prognos lämnad 202308	Ack utfall 202309	Ack budget 202309	Avvikelse budget-utfall	Budget helår
Nämndsverksamhet	0	472	510	38	680
Omsorgskontor*	-2 000	9 943	8 360	-1 583	11 146
Äldreomsorg	-3 600	49 608	49 091	-517	65 454
Individ- och familjeomsorg	0	25 094	24 765	-329	33 020
Enheten för stöd och service	-620	18 175	17 250	-925	23 000
Sektorchef*	4 000	5 676	5 997	321	7 997
Kommunal hälso- och sjukvård	-450	15 849	15 503	-345	20 672
<b>Totalt</b>	<b>-2 670</b>	<b>124 817</b>	<b>121 477</b>	<b>-3 340</b>	<b>161 969</b>

I äldreomsorgens resultat har medel från kommundelagationen räknats med i syfte att ge en rättvisande bild.



# Vad har *hänt under september* som påverkat ekonomin positivt eller negativt?

- Totalt redovisar sektorn ett ackumulerat underskott om -3 340 tkr den 30 september 2023.
- För september månad redovisar sektorn ett underskott om -474 tkr. Följande spelar in:
- Dubbla "lönekostnader" inom LSS avseende chefer. Detta då avgående chef samt inhyrd, ny, chef belastar resultatet samtidigt.
- Nya bilar i sektorn har börjat levereras (alla inte kommit ännu) vilka relativt tidigare situation kostar mer att leasa än tidigare.
- Socialpsykiatrin fortsätter på inslagen väg – högre kostnader för placeringar än det finns budget för. Detsamma gäller för IFO.
- Säbo och hemtjänst drar över på såväl personal som övriga kostnader.
- I likhet med tidigare har inhyrd personal förekommit vilket belastar negativt även i september.





# Möjliga åtgärder för en budget i balans?

- Det finns ett antal olika förslag till möjliga eller icke möjliga åtgärder i arbetet mot en budget i balans som måste behandlas ytterligare innan några förslag presenteras vidare.



# Färgelanda kommun

*Engagerad och företagsam med ett  
gott bemötande!*

# Månadsrapport

## September 2023

# Utbildningsnämnden

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Prognos lämnad 202308	Ack utfall 202309	Ack budget 202309	Avvikelse budget-utfall	Budget helår
Nämndverksamhet	-130	315	229	-87	305
Musikskola	880	653	1 356	703	1 808
Fritidsgård	600	0	450	450	600
Förskola, egen verksamhet	350	23 998	24 636	638	32 849
Förskola, köpt verksamhet	0	5 460	5 306	-154	7 074
Grundskola inkl fritids, grundsärskola och förskoleklass, egen verksamhet	-7 880	61 587	53 383	-8 204	71 176
Grundskola inkl fritids, grundsärskola och förskoleklass, köpt verksamhet	0	14 124	15 976	1 852	21 302
Gymnasie- och gymnasiesärskola	370	25 548	25 843	295	34 457
Vuxenutbildning	0	3 651	2 960	-691	3 947
Förvaltningsledning	3 330	3 112	5 609	2 497	7 479
<b>Totalt</b>	<b>-2 500</b>	<b>138 448</b>	<b>135 748</b>	<b>-2 701</b>	<b>180 997</b>





# Vad har *hänt under september* som påverkat ekonomin positivt eller negativt?

- *Semestereffekt ~ -250 tkr*



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-11-01  
2023/8

Kommunstyrelsen

### **Meddelandelista 2023**

#### **Beslutsförslag**

Meddelas och läggs till handlingarna.

#### **Sammanfattning av ärendet**

Kansliet har upprättat förteckning över skrivelser och meddelanden som inkommit för anmälan vid kommunstyrelsens sammanträde.

#### **Beslutsunderlag:**

Meddelandelista över perioden 2023-09-26- 2023-10-31

Izabel Flood  
Kommunsekreterare

# Delgivning

Utskriftsdatum: 2023-11-01

Utskriven av: Izabel Flood

**Diarienummer:** Kommunstyrelsen  
**Riktning:** Inkomna  
**Datum:** 2023-09-26 - 2023-10-31  
**Notering:**

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1295	I	Motion avseende inrättande av 1:e vice ordförande kommunstyrelsen (S) (M) (L)	Izabel Flood
2023-09-26			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/248		Motion- Inrättande av 1:e vice ordförande kommunstyrelsen (S)	
2023.1296	I	Svar på interpellation från Tobias Bernhardsson (C)	Izabel Flood
2023-09-26			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/50		Inkomna interpellationer 2023	
2023.1297	I	Beslut om efterträdarval Färgelanda	Izabel Flood
2023-09-26			Kansli-och IT avdelningen
2023.1299	I	431-36007-2023 beslut m bilagor Norra Högsäter 2:12 pdf	Linnea Thor
2023-09-27			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/35		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2023	
2023.1300	I	FK: Beslut dnr: 431-36007-2023 Tillstånd till ingrepp inom fornlämning L1966:6061 och L1966:6079 på fastigheten Norra Högsäter 2:12 i Färgelanda kommun (A 44919-2023)	Linnea Thor
2023-09-27		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/35		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2023	
2023.1322	I	Återkoppling gällande remiss Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027	Izabel Flood
2023-09-27			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/103		Remiss- Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024–2027	
2023.1323	I	DMEN Justerat protokoll 2023-09-21	Izabel Flood
2023-09-28			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1324	I	Kopia av polisanmälan gällande skadegörelse av lås samt skåpsdörrar på valboskolan Dnr: 5000-K1190252-23	Iris Zell
2023-09-27			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1325	I	Kopia av polisanmälan gällande skadegörelse av massiv dörr Dnr: 5000-K1190196-23	Iris Zell
2023-09-27			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2023.1326	I	Kopia av polisanmälan gällande elev som eldat på flertalet skåp valboskolan Dnr: 5000-K1196187-23	Patrik Nissen
2023-09-29			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2023.1327	I	Kopia av polisanmälan gällande sabotage av takplattor och kablage valboskolan Dnr: 5000-K1196202-23	Patrik Nissen
2023-09-29			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2023.1328	I	Kopia av polisanmälan gällande en massiv dörr som fläkts loss valboskolan Dnr: 5000-K1196128-23	Patrik Nissen
2023-09-29			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2023.1329	I	Teknikcollege missiv till remiss 230927 version 1	Izabel Flood
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/234		Remissförslag - Teknik College	
2023.1330	I	Delårsrapport 2023 Utbildningsnamnden	Izabel Flood
2023-09-29			Kansli-och IT avdelningen
2023.1331	I	Beslut UN 2023-09-26 Delårsrapport 2023	Izabel Flood
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
2023.1332	I	Beslut UN 2023-09-26 Delårsrapport 2023	Izabel Flood
2023-09-29			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1333	I	Delårsrapport 2023 Utbildningsnamnden	Izabel Flood
2023-09-29			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1334	I	Missiv remiss om bakgrund och praktikaliteter	Izabel Flood
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/252		Remiss: Förslag till nya kriterier för Gröna lån	
2023.1335	I	Förslag nya kriterier för Gröna lån	Izabel Flood
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/252		Remiss: Förslag till nya kriterier för Gröna lån	
2023.1336	I	Särskilt svarsformulär	Izabel Flood
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/252		Remiss: Förslag till nya kriterier för Gröna lån	

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1337	I	Kopia av polisanmälan gällande krossade fönster och förstört staket Dnr: 5000-K1202509-23	Patrik Nissen
2023-10-02			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/42		Polisanmälningar 2023	
2023.1363	I	Ändringsyrkande från Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna avseende klimatlöften	Izabel Flood
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
2023.1364	I	Beslut Arkeologisk undersökning - ärende 431 -27854-2023	Niklas Englund
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1365	I	Bilaga Arkeologisk undersökning - ärende 431 -27854-2023	Niklas Englund
2023-10-02			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1366	I	Beslut SN 2023-09-26 § 81 Delårsrapport 2023	Izabel Flood
2023-10-02			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1367	I	Delårsrapport 2023	Izabel Flood
2023-10-02			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1368	I	Underrättelse om beslut i avslutad förrättning Högsätters Prästgård 1:93	Linnea Thor
2023-10-02			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1369	I	Avsägelse Sarah Svensson (C)	Izabel Flood
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/97		Avsägelse politiska uppdrag 2023	
2023.1370	I	Samordningsförbundet Väst 2023-09-26	Izabel Flood
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1371	I	Samordningsförbundet Väst 2023-09-26	Izabel Flood
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1372	I	Samordningsförbundet Väst 2023-09-26	Izabel Flood
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1373	I	Samordningsförbundet Väst 2023-09-26	Izabel Flood
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1379	I	Protokollsutdrag från delregional nämnd norra	Izabel Flood

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1381	I	Beslut om efterträdarval Färgelanda för Marianne Olsson (C)	Izabel Flood
2023-10-05			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/46		Val av politiska uppdrag- Länsstyrelsen meddelar 2023	
2023.1382	I	Avsägelse Åke Högberg (L)	Izabel Flood
2023-10-06			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/97		Avsägelse politiska uppdrag 2023	
2023.1383	I	Avsägelse Hulgo Hultgren (M)	Izabel Flood
2023-10-06			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/97		Avsägelse politiska uppdrag 2023	
2023.1387	I	VB: Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	Patrik Nissen
2023-10-03		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/263		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	
2023.1388	I	Fotografier från platsen 19846-2023-3 pdf	Patrik Nissen
2023-10-03			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/263		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	
2023.1389	I	Översikt-karta 19846-2023-2 pdf	Patrik Nissen
2023-10-03			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/263		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	
2023.1390	I	Anmälan enligt 11 kap 9 a Miljöbalken om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på pråmflotte i Färgelanda kommun 1	Patrik Nissen
2023-10-03			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/263		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	
2023.1391	I	Sv: Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	Linnea Thor
2023-10-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/263		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för riggning av kabeltrumma på fastigheterna Sälgefjälet 2:1 och 2:3 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-19846-2023	

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1392	I	Protokoll Styrelsemöte Västvatten AB	Izabel Flood
2023-10-06			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1393	I	Bilaga 1 Slutrapport Intern kontroll 2023	Izabel Flood
2023-10-06			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1394	I	Meddelande om kungörelse Dyrtorp 1:61	Linnea Thor
2023-10-10			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/58		Meddelande om kungörelse där kommunen är sakägare	
2023.1395	I	Yttrande från Dalslands miljö och energiförbund	Linnea Thor
2023-10-04		Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen.	Kansli-och IT avdelningen
KS 2022/218		Omprövning för moderna miljövillkor för Stigen Västra vattenkraftverk i Färgelanda kommun. Mål nr M 395-22	
2023.1396	I	Härslätt 2:19 11271031-v1-Protokoll	Linnea Thor
2023-10-10			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1397	I	Härslätt 2:19 11704839-v1-Förrättningskarta_A3S	Linnea Thor
2023-10-10			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1398	I	Härslätt 2:19 11734576-v1-Beskrivning	Linnea Thor
2023-10-10			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1399	I	Härslätt 2:19 11800669-v1-Underrättelse_avslut	Linnea Thor
2023-10-10			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1400	I	Föreläggande: ÖM 13531-22	Patrik Nissen
2023-10-05		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/267		Omprövning för moderna villkor avseende Stigen Mellan vattenkraftverk i Örekilsälven, Färgelanda kommun	
2023.1401	I	Vänersborgs TR M 400-22 Slutligt beslut ej särskilt uppsatt 2022-11-01 pdf	Linnea Thor
2023-10-05			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/267		Omprövning för moderna villkor avseende Stigen Mellan vattenkraftverk i Örekilsälven, Färgelanda kommun	
2023.1402	I	Svea HR ÖM 13531-22 Aktbil 24 pdf	Patrik Nissen
2023-10-05			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/267		Omprövning för moderna villkor avseende Stigen Mellan vattenkraftverk i Örekilsälven, Färgelanda kommun	

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1403	I	Direktionsprotokoll 2023-09-29	Kristina Olsson
2023-10-10			Ekonomiavdelningen
KS 2023/268		Godkännande av delårsrapport 2023, NÄRF	
2023.1404	I	Bilaga 1- Sakkunnigt yttrande	Kristina Olsson
2023-10-10			Ekonomiavdelningen
KS 2023/268		Godkännande av delårsrapport 2023, NÄRF	
2023.1405	I	Bilaga 2 - Granskning av delårsrapport	Kristina Olsson
2023-10-10			Ekonomiavdelningen
KS 2023/268		Godkännande av delårsrapport 2023, NÄRF	
2023.1406	I	Delårsrapport jan-aug 2023	Kristina Olsson
2023-10-10			Ekonomiavdelningen
KS 2023/268		Godkännande av delårsrapport 2023, NÄRF	
2023.1407	I	Revisorernas bedömning av delårsrapport	Izabel Flood
2023-10-10			Ekonomiavdelningen
KS 2023/268		Godkännande av delårsrapport 2023, NÄRF	
2023.1408	I	Protokoll nr 4 Styrelsemöte Färgelanda Vatten AB	Kristina Olsson
2023-10-06			Ekonomiavdelningen
KS 2023/265		VA-taxa för 2024 med taxeföreskrifter	
2023.1409	I	Bilaga 4 - Färgelanda Vatten AB Budget 2024 samt plan 2025-2026	Kristina Olsson
2023-10-06			Ekonomiavdelningen
KS 2023/265		VA-taxa för 2024 med taxeföreskrifter	
2023.1410	I	Bilaga 5 VA-taxa 2024-01-01 Färgelanda kommun -förslag	Kristina Olsson
2023-10-06			Ekonomiavdelningen
KS 2023/265		VA-taxa för 2024 med taxeföreskrifter	
2023.1411	I	Bilaga 6 FVAB Tjänsteskrivelse Budget taxor 2024 med plan 2025-2026 231005	Kristina Olsson
2023-10-06			Ekonomiavdelningen
KS 2023/265		VA-taxa för 2024 med taxeföreskrifter	
2023.1412	I	Delårsbokslut januari - augusti 2023 Färgelanda Vatten AB	Izabel Flood
2023-10-06			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1419	I	Kungörelse från Vänersborgs TR gällande M 351-22 Aktbil 35	Linnea Thor
2023-10-11		Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen	Sektor samhällsutveckling
KS 2022/90		Ansökan om omprövning för moderna miljövillkor för Ellenö vattenkraftverk på fastigheten Ellenö 1:1 i Färgelanda kommun Vänersborgs tingsrätt Målnr: 351-22	
2023.1469	I	Taxa tillsyn över avfallshantering fritidsbåthamnar	Izabel Flood
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen



<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
KS 2023/238		Fastställande av taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar	
2023.1470	I	DMEF 2023-10-05 § 33 - TAXA tillsyn av fritidsbåtshamnar	Izabel Flood
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/238		Fastställande av taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar	
2023.1472	I	Förbundsordning - revidering	Izabel Flood
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/269		Revidering av förbundsordning för Dalslands Miljö och Energiförbund	
2023.1473	I	DMEF 2023-10-05 § 34 Förbundsordning - förslag revidering	Izabel Flood
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/269		Revidering av förbundsordning för Dalslands Miljö och Energiförbund	
2023.1474	I	DMEN 58 - Fastställande taxa tillsyn över avfallshantering fritidsbåtshamnar	Izabel Flood
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/238		Fastställande av taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar	
2023.1475	I	Delårsbokslut 2023-08-31- DMEF	Kristina Olsson
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/264		Dalslands miljö och energiförbund- Delårsrapport	
2023.1476	I	DMEF- Bilaga delårsbokslut 2023	Kristina Olsson
2023-10-12			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/264		Dalslands miljö och energiförbund- Delårsrapport	
2023.1477	I	DMEF 2023-10-05 § 32 - Delårsbokslut 2023-08-31	Kristina Olsson
2023-10-12			Ekonomiavdelningen
KS 2023/264		Dalslands miljö och energiförbund- Delårsrapport	
2023.1478	I	Uppsägning båtplats 9 brygga	Linnea Thor
2023-10-12			Sektor samhällsutveckling
KS 2022/31		Avtal båtplatser Sundsbron	
2023.1485	I	Trafikverket har beslutat om trafikföreskrift	Anna Lena Sörensson
2023-10-03		Trafikverket	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/190		Remiss avseende förslag till nya bärighetsföreskrifter för Västra Götalands län	
2023.1509	I	Fråga ställd till Ulla Börjesson (S) från Tobias Bernhardsson (C)	Izabel Flood
2023-10-13			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/51		Inkomna frågor 2023	
2023.1510	I	Brev till KS- Snöröjningen med mer	Izabel Flood
2023-10-15			Kansli-och IT avdelningen

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
KS 2023/148		Synpunkter och klagomål 2023	
2023.1511	I	Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för igenläggning av småvatten på fastigheten Härsängen 1:35 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-32450-2023	Patrik Nissen
2023-10-13		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/272		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för igenläggning av småvatten på fastigheten Härsängen 1:35 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-32450-2023	
2023.1512	I	32450-2023 Anmälan enligt 11 kap 9 a Miljöbalken om vattenverksamhet för igenläggning av småvatten i Färgelanda kommun p	Patrik Nissen
2023-10-13			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/272		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för igenläggning av småvatten på fastigheten Härsängen 1:35 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-32450-2023	
2023.1513	I	DMEF svarar på remissen för Färgelanda kommun	Linnea Thor
2023-10-16		Kansli Dalslands Miljö- och energiförbund	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/272		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för igenläggning av småvatten på fastigheten Härsängen 1:35 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-32450-2023	
2023.1514	I	Vattentjänstplan Munkedals kommun pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/273		Samråd om Vattentjänstplan Munkedals kommun	
2023.1515	I	Begreppsförklaring inom vatten och avlopp pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/273		Samråd om Vattentjänstplan Munkedals kommun	
2023.1516	I	Undersökning om betydande miljöpåverkan - Vattentjänstplan Munkedals kommun pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-16			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/273		Samråd om Vattentjänstplan Munkedals kommun	
2023.1519	I	Samråd om Vattentjänstplan Munkedals kommun	Anna Lena Sörensson
2023-10-16		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/273		Samråd om Vattentjänstplan Munkedals kommun	
2023.1525	I	Kommunicering inför beslut om föreläggande avseend	Izabel Flood
2023-10-11			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/274		Kommunicering inför beslut om föreläggande avseende städning på skolor och förskolor i Färgelanda kommun	

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1526	I	Färgelanda - Revisionsrapport - God ekonomisk hushållning och balanskrav delår 2023	Izabel Flood
2023-10-16			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1527	I	Sakkunniga bitrådets yttrande om delårsrapport, Färgelanda kommun	Izabel Flood
2023-10-16			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1528	I	Inkommet brev per post avseende snöröjning (se KS 2023.1510 för e-mail)	Niklas Englund
2023-10-17			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/148		Synpunkter och klagomål 2023	
2023.1529	I	Arbetsmiljöverket - föransökan av inspektion	Niklas Englund
2023-10-17			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/275		Arbetsmiljöverket - föransökan av inspektion	
2023.1532	I	Kulturverkstad (Ansökan Folkhälsorådet)	Marcus Larsson
2023-10-19			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1533	I	Multiarena - (Ansökan folkhälsomedel)	Marcus Larsson
2023-10-19			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1534	I	Underlag Multiarena	Marcus Larsson
2023-10-23			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1535	I	Handikappsanpassning Högsäters gym	Marcus Larsson
2023-10-03			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1536	I	LED-belysning Högsäters Skidklubb (Ansökan Folkhälsorådet)	Marcus Larsson
2023-10-19			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1537	I	Digital kompetens, lärande och rörelseglädje i förskolan (ansökan folkhälsomedel)	Marcus Larsson
2023-10-20			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1538	I	Motionsslinga Högalid (ansökan folkhälsomedel)	Marcus Larsson
2023-10-20			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1539	I	Avtal avseende webbsändning för kommunfullmäktige 2024-2026	Izabel Flood
2023-10-16			Kommunledningskontoret

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
KS 2023/15		Avtal/ kontrakt 2023	
2023.1540	I	Tidsresor (dåtid-nutid-framtid) Skola +Blacketorp (ansökan folkhälsomedel)	Marcus Larsson
2023-10-19			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1541	I	Hälsotema Valbo 7-9 (Ansökan folkhälsomedel)	Marcus Larsson
2023-10-18			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1542	I	Revisorernas bedömning av delårsrapporten	Izabel Flood
2023-10-16			Kansli-och IT avdelningen
2023.1543	I	Revisorernas bedömning av delårsrapport	Izabel Flood
2023-10-16			Ekonomiavdelningen
KS 2023/5		Delårsrapport 2023	
2023.1544	I	Familjejudo	Marcus Larsson
2023-10-20			Kommunledningskontoret
KS 2023/278		Ansökan folkhälsomedel 2024	
2023.1545	I	Uppsägning av avtal- Kommunätverket för hållbar utveckling	Katrin Siverby
2023-10-18			Kommunledningskontoret
KS 2023/15		Avtal/ kontrakt 2023	
2023.1547	I	Information om försöksverksamhet med riktade statsbidrag	Izabel Flood
2023-10-04			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/8		Meddelanden 2023	
2023.1549	I	Fråga om kostnadsunderlag (C)	Izabel Flood
2023-10-19			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/279		Begäran om konstansunderlag	
2023.1552	I	Ny infartsväg Vindpark Brattön Sälelund 231020	Anna Lena Sörensson
2023-10-20		Rabbalshede Kraft	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/90		Samråd om vindpark i Munkedals kommun	
2023.1553	I	Inbjudan till kompletterande samråd avseende infartsväg Vindpark Brattön-Sälelund 551-52577-2022	Anna Lena Sörensson
2023-10-20		Eva Ahlström	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/90		Samråd om vindpark i Munkedals kommun	
2023.1554	I	Karta över ny infartsväg	Anna Lena Sörensson
2023-10-20		Rabbalshede Kraft	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/90		Samråd om vindpark i Munkedals kommun	
2023.1557	I	Begäran om yttrande: Höstlov/kulturvecka, Timmervägen 12 Färgelanda dnr A586.750/2023	Patrik Nissen
2023-10-23		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1558	I	Färgelanda vecka 44 dnr A586.750/2023	Patrik Nissen
2023-10-23			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1559	I	Ansökan om tillstånd dnr A586.750/2023	Patrik Nissen
2023-10-23			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/173		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2023	
2023.1561	I	Under Remiss_ifyllbart dokument 23-09-26 pdf	Anna Lena Sörensson
2023-09-26			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/283		Enkät om hantering av undermarksfrågor	
2023.1562	I	Enkät: Hantering av undermarksfrågor	Anna Lena Sörensson
2023-09-26		Yevheniya Volchko	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/283		Enkät om hantering av undermarksfrågor	
2023.1563	I	Protokollsutdrag § 74- Förslag om fortsatt integrationssamverkan i Fyrbodal	Izabel Flood
2023-10-23			Kommunledningskontoret
KS 2023/284		Förslag om fortsatt integrationssamverkan i Fyrbodal	
2023.1564	I	Remiss- Förslag fortsatt integrationssamverkan Fyrbodal	Izabel Flood
2023-10-23			Kommunledningskontoret
KS 2023/284		Förslag om fortsatt integrationssamverkan i Fyrbodal	
2023.1569	I	Offert för abonnemang Playipp och inköp av Playport HD	Linnea Thor
2023-10-24			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/285		Beställning Playipp till Centrumhuset	
2023.1570	I	Beslut om ny utformning av seniorerbjudandet	Anna Lena Sörensson
2023-10-19		Sofia Ottosson	Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1571	I	Allmänna villkor avseende tillköp av seniorbiljett pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1572	I	Kalkyl avseende tillköp av seniorbiljett pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1573	I	Uppdragsavtal avseende tillköp av seniorbiljett pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1574	I	Formulär vid förfrågan avseende tillköp av seniorbiljett docx	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1575	I	Kostnadsjämförelse och prisindikation 231019 pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1576	I	FAQ tillköp seniorerbjudande pdf	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1577	I	Sammanställning av inkomna synpunkter augusti 2023 PDF	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1578	I	Underlag för dialog nytt seniorerbjudande februari 2023 PDF	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1579	I	Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande PDF	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1580	I	Protokollsutdrag IKN Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande	Anna Lena Sörensson
2023-10-19			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/286		Information om ny utformning av seniorerbjudande Västtrafik	
2023.1582	I	DMEF yttrande till Länsstyrelsen	Patrik Nissen
2023-10-27			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/272		Remiss gällande anmälan om vattenverksamhet för igenläggning av småvatten på fastigheten Härsängen 1:35 i Färgelanda kommun, Lst dnr 535-32450-2023	
2023.1584	I	Råggårds Stom 1:5 mfl 11807065-v1-Beskrivning	Linnea Thor
2023-10-30			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1585	I	Råggårds Stom 1:5 mfl 11821746-v1-Förrättningskarta_A3S	Linnea Thor
2023-10-30			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	

<b>Id</b>	<b>I/U/K</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Ansvarig</b>
<b>Datum</b>		<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Avdelning</b>
<b>Ärendenummer</b>		<b>Ärendemening</b>	
2023.1586	I	Råggårds Stom 1:5 mfl 11311566-v1-Protokoll	Linnea Thor
2023-10-30			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1587	I	Råggårds Stom 1:5 mfl 11853967-v1-Underrättelse_om_avslutad_förrättning	Linnea Thor
2023-10-30			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/59		Information för kännedom Lantmäteriet	
2023.1588	I	Uppsägning båtplats 15 brygga	Linnea Thor
2023-10-31			Sektor samhällsutveckling
KS 2022/31		Avtal båtplatser Sundsbron	
2023.1589	I	Avsägelse Rolf Garn	Izabel Flood
2023-10-31			Kansli-och IT avdelningen
KS 2023/97		Avsägelse politiska uppdrag 2023	
2023.1590	I	Missiv- Upprop för intressenter för kommungemensamt centralarkiv	Katrin Siverby
2023-10-31			Kommunledningskontoret
KS 2023/291		Remiss avseende upprop för intressenter för kommungemensamt centralarkiv	
2023.1591	I	Underlag till avsiktsförklaring SweArkivera	Izabel Flood
2023-10-31			Kommunledningskontoret
KS 2023/291		Remiss avseende upprop för intressenter för kommungemensamt centralarkiv	
2023.1592	I	Rapport Utredning analoga arkiv	Izabel Flood
2023-10-31			Kommunledningskontoret
KS 2023/291		Remiss avseende upprop för intressenter för kommungemensamt centralarkiv	



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-11-01  
2023/10

Kommunstyrelsen

### **Återrapportering av delegeringsbeslut 2023**

#### **Beslutsförslag**

Anmäls och läggs till handlingarna.

#### **Sammanfattning av ärendet**

Anmäles av kommunstyrelsens ordförande beslut som fattats med stöd av kommunstyrelsens delegeringsordning.

#### **Beslutsunderlag:**

Återrapportering av delegeringsbeslut 2023

Izabel Flood  
Kommunsekreterare



# Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2023-11-01

Utskriven av: Izabel Flood

<b>Diarieenhet:</b>	Kommunstyrelsen
<b>Beslutsfattare:</b>	Alla
<b>Kategori:</b>	Alla
<b>Beslutsinstans:</b>	Kommunstyrelsen
<b>Sammanträdesdatum:</b>	2023-11-15
<b>Sekretess:</b>	Visas ej

<b>Id</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Paragraf</b>
<b>Datum</b>	<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Beslutsfattare</b>
<b>Ärendenummer</b>	<b>Ärendemening</b>	<b>Kategori</b>
		<b>Ansvarig</b>
30836	Delegationsbeslut ansökan om aktivitetsbidrag våren 2023	
2023-10-24		Lehnida Huric
KS 2022/320	Aktivitetsbidrag hösten år 2022 och våren år 2023	
		Lehnida Huric
30797	Delegationsbeslut ansökan om tillfällig förhyrning våren 2023 SPF Seniorerna Valbo i Färgelanda	
2023-10-23		Lehnida Huric
KS 2023/27	Tillfällig förhyrning 2023	
		Lehnida Huric
30736	Delegationsbeslut ansökan om startbidrag Färgelanda 4H	
2023-10-19		Lehnida Huric
KS 2023/205	Ansökan om registrering 2023	
		Lehnida Huric
30735	Delegationsbeslut ansökan om registrering Färgelanda Hundförening	
2023-10-19		Lehnida Huric
KS 2023/205	Ansökan om registrering 2023	
		Lehnida Huric
30734	Delegationsbeslut ansökan om registrering Färgelanda 4H	
2023-10-19		Lehnida Huric
KS 2023/205	Ansökan om registrering 2023	
		Lehnida Huric
30737	Delegationsbeslut ansökan om startbidrag Färgelanda Hundförening	
2023-10-19		Lehnida Huric
KS 2023/205	Ansökan om registrering 2023	
		Lehnida Huric
2023.1380	Båtplats Sundsbron Stolpe nummer 10	
2023-09-20		Patrik Nissen

<b>Id</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Paragraf</b>
<b>Datum</b>	<b>Avsändare/Mottagare</b>	<b>Beslutsfattare</b>
<b>Ärendenummer</b>	<b>Ärendemening</b>	<b>Kategori</b>
		<b>Ansvarig</b>
KS 2023/28	Avtal båtplatser 2023	Patrik Nissen
2023.1416	Ordförandebeslut avseende svar på brev från revisionen	
2023-10-11		
KS 2023/182	Ordförandebeslut 2023	Izabel Flood
2023.1481	Avtal om tilläggstjänst servermiljö för GIS	
2023-04-25	Iris Zell	Iris Zell
KS 2023/153	Avtal Metria - ArcGis Enterprise	Iris Zell
2023.1482	Signerat avtal ArcGis kommunlicens	
2023-10-10		Patrik Nissen
KS 2023/271	Avtal ArcGis kommunlicens	Anna Lena Sörensson
2023.1500	Svar från Färgelanda kommun	
2023-06-12		Ulla Börjesson
KS 2023/129	Remiss Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan	Anna Lena Sörensson
2023.1548	Ordförandebeslut avseende riktade stadsbidrag	
2023-10-23		
KS 2023/182	Ordförandebeslut 2023	Izabel Flood
2023.1555	Yttrande gällande tänkt vindparksetablering i Munkedals kommun	
2023-04-28	Rabbalshede Kraft	Ulla Börjesson
KS 2023/90	Samråd om vindpark i Munkedals kommun	Anna Lena Sörensson
2023.1583	AVTAL FOR E-TJANSTEPLATTFORMEN ABOU 2023-10-31 Fargelanda	
2023-10-30		
KS 2023/290	Avtal e-tjänsteplattform Abou med tillhörande tjänster 20231031-20251030	Henrik Röste



Ekonomiavdelningen  
Ekonomichef  
Kristina Olsson

Tjänsteskrivelse  
2023-10-25  
2023/6

Kommunstyrelsen

**Mål- och resursplan 2024–2026 inklusive finansiella mål, skattesats, budget 2024, plan för 2025 och 2026 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelse och nämnder, investeringsram samt låneram**

**Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att

1. fastställa verksamhetsmålen för 2024
2. fastställa de finansiella målen för 2024–2026
3. fastställa skattesatsen för 2024 till 22,91 kronor
4. fastställa budget för 2024 med angivna kommunbidrag för nämnderna med totalt 478 156 tkr
5. i den långsiktiga planeringen utgå från SKR:s prognoser för intäkter vilket innebär 493 205 tkr för 2025 och 509 702 tkr för 2026
6. uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerevisionen besluta om tilläggsbudget till nämndernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
7. fastställa internräntan för 2024 till 2,5 % enligt SKR:s rekommendation
8. uppdra åt nämnderna att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
9. fastställa investeringsram på 27 mnkr för 2024
10. kommunstyrelsen under 2024 har rätt att nyupplåna, dvs. öka kommunens skulder under 2024, med totalt 27 mnkr
11. kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att omsätta lån, dvs. låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2024
12. uppdra åt nämnderna att genomföra de verksamhetsförändringar och effektiviseringar som ingår i Mål- och resursplanen
13. uppdra åt kommunstyrelsen och nämnderna att anta sin budget inom givna ramar senast december 2023.

**Ärendebeskrivning**

Under året har kommunstyrelsens budgetberedning diskuterat förutsättningarna för kommunens Mål- och resursplan (MRP) 2024–2026. Budgetförslagen har behandlats och förutsättningar har



konsekvensbeskrivits av kommunstyrelsen, socialnämnden och utbildningsnämnden.

Utifrån förutsättningar och konsekvensbeskrivningarna har förslag till MRP 2024–2026 tagits fram.

Kommunstyrelsen och nämnderna har därefter, utifrån antagen MRP, att besluta om detaljbudget 2024 för sin verksamhet.

Facklig samverkan har ägt rum den 30 oktober (information) och facklig förhandling kommer att äga rum den 13 november.

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, daterad 25 oktober 2023

Mål- och resursplan 2024–2026, daterad 25 oktober 2023

**Sändlista:**

Alla nämnder

Kristina Olsson  
Ekonomichef



# Mål- och resursplan 2024–2026



**Dnr:**

**Antagen av**

## Innehåll

1. INLEDNING .....	4
1.1 Budgetprocessen.....	4
2. SAMMANFATTNING .....	5
3. MÅL.....	7
3.1 Finansiella mål och god ekonomisk hushållning .....	7
3.2 Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar för perioden 2024– 2026.....	7
3.3 Verksamhetsmål .....	8
3.4 Färgelanda kommuns verksamhetsmål för perioden 2024–2026.....	9
4. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE.....	11
4.1 Översikt över verksamhetens utveckling .....	11
4.2 Den kommunala koncernen.....	11
4.2.1 Kommunen.....	12
4.2.2 Koncernen .....	12
4.2.3 Minoritetsintressen.....	13
4.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning .....	13
4.3.1 Samhällsekonomi .....	13
Hög inflation urholkar köpkraften .....	13
Stark arbetsmarknad 2023.....	14
4.3.2 Kommunernas ekonomi .....	15
Det demografiska trycket fortsätter.....	15
Arbetskraften räcker inte till .....	15
Lagrådsremiss: En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner .....	15
Utredning av kommunalekonomisk utjämning .....	16
4.3.3 Förutsättningar Färgelanda kommun .....	16
Befolkningsminskning .....	16
Demografi – Prognos 2021–2031 .....	17
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning .....	18
Finansnetto .....	19
Pensioner.....	19
4.3.4 Förutsättningar nämnderna - ramar .....	20
Personalkostnader .....	21
Internränta.....	21
Personalomkostnadspålägg .....	21
Budgetramar per nämnd.....	22



---

4.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten .....	23
4.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	24
4.5.1 God ekonomisk hushållning.....	24
4.5.2 Ekonomisk analys .....	25
Resultat och resultatutveckling .....	25
Nettokostnader .....	25
Investeringar .....	26
Likviditet.....	26
Soliditet.....	26
Känslighetsanalys .....	26
Avslutande kommentar .....	27
4.6 Balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv .....	28
5. EKONOMISKA RAPPORTER .....	30
5.1 Resultatbudget.....	30
5.2 Balansbudget .....	31
5.3 Kassaflödesbudget.....	32
5.4 Investeringsplan .....	33



## 1. INLEDNING

Budgetdokumentet är indelat i fem delar eller huvudavsnitt; *Inledning*, *Sammanfattning*, *Mål*, *Förvaltningsberättelse* och *Ekonomiska rapporter*. I *inledningsavsnittet* beskrivs hur budgetprocessen sett ut. *Sammanfattning*, inrymmer en mycket kort övergripande summering av dokumentet.

I avsnittet *Mål* framgår finansiella mål, prioriterade inriktningar och verksamhetsmål. Fjärde avsnittet *Förvaltningsberättelse* är upplagt på liknande sätt som årsredovisningens förvaltningsberättelse. I avsnittet beskrivs verksamhetens översiktliga utveckling, kommunala koncernen, viktiga förhållanden som påverkar resultat och ekonomisk ställning, förutsättningar för Färgelanda kommun, nämndernas förutsättningar och ramar, styrning och uppföljning, god ekonomisk hushållning, balanskrav och resultatutjämningsreserv.

Femte och sista avsnittet, *Ekonomiska rapporter*, innehåller resultatbudget, kassaflödesbudget, balansbudget samt investeringsplan.

### 1.1 Budgetprocessen

Den 17 och 18 januari 2023 hölls Visions- och omvärldsanalytdagar där samtliga ledamöter i kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden samt kommunledningsgruppen var inbjudna. Den första dagen medverkade även ett antal externa aktörer, både som moderator och föreläsare.

Följande områden belystes och diskuterades:

- Våra utmaningar
- Det goda livet i Dalsland & Äldre
- Yngre i Färgelanda
- Kvalitet och effektivitet – Innovation
- Attraktiv arbetsgivare
- Attraktiv kommun
- Ekonomi i balans

Andra dagen hölls workshops kring nyss nämnda områden. Syftet med dagarna var att ge ett gemensamt underlag inför arbetet med mål- och resursplan 2024–2026.

Budgetanvisningar, inkl. tidplan, upprättades och antogs av kommunstyrelsen 22 februari 2023 (§ 22).

Budgetprocessen blev framskjuten med anledning av förändrade ekonomiska förutsättningar och ny tidplan upprättades. Tidplanen visar en beslutad MRP av kommunfullmäktige i november 2023.





## 2. SAMMANFATTNING

Förutsättningarna har förändrats oerhört snabbt för Sveriges kommuner, från att ha haft 2000-talets starkaste resultat till att nu prognostisera 2000-talets svagaste resultat. Sverige har på mycket kort tid gått från att befinna sig i en högkonjunktur till att vara i en lågkonjunktur. Även om inflationen har nått sin topp så kommer effekter av inflationen finnas kvar länge för såväl privatpersoner, företag som offentlig sektor.

För de flesta av landets kommuner är den ekonomiska situationen ansträngd utifrån samhällsekonomiska läget. Det innebär bland annat hög inflation med stora kostnadsökningar och kraftigt höjda räntor. Färgelanda kommun har dessutom mycket stora strukturella utmaningar sedan innan. Den ekonomiska situationen kräver beslut och åtgärder för att nå en långsiktigt sund ekonomi. Om beslut inte fattas och åtgärder uteblir kommer utmaningarna fortsätta. Inflationen tillsammans med nya pensionsavtal innebär också kraftigt ökade pensionskostnader. Härtill kommer en fortsatt minskning av antalet invånare vilket medför att skatteintäkterna blir lägre.

Skattesatsen föreslås oförändrad under perioden, 22:91 kronor per skattekrona. Skatteprognosen beräknas utifrån 6 450 invånare. Utrymme för löneökningar budgeteras centralt och fördelas till respektive nämnd efter att de lokala förhandlingarna är klara. Nämndernas ramar har minskats med 27 mnkr inför 2024.

Sett över planperioden som helhet budgeteras ett *genomsnittligt* resultat på två procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. För 2024 specifikt budgeteras dock ett nollresultat. Detta är rent finansiellt en otillräcklig resultatnivå, men får anses som det kommunen kan klara av i rådande situation. Färgelanda kommun behöver på sikt ha en högre resultatnivå utifrån bland annat stort investeringsbehov. Inflationen har mycket stor betydelse för pensionskostnaderna och om inte inflationen utvecklas enligt Sveriges Kommuners och Regioners prognos (SKR) riskerar resultatet bli sämre.

Investeringarna budgeteras till 27 mnkr för 2024. Totalt under perioden 2024–2028 budgeteras investeringarna till 106 mnkr. Resultatnivån måste över tid finansiera investeringarna annars försvagas kommunens finansiella handlingsutrymme och innebär att framtida generationers konsumtionsutrymme påverkas.

I budgeten beräknas soliditeten, exklusive ansvarsförbindelsen, för perioden 2024–2026 till 32 %, 34 % respektive 36 %. Det är viktigt att inte soliditeten sjunker då det försvagar kommunens finansiella förutsättningar för framtiden.



---

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en *God ekonomisk hushållning* i verksamheten. Kommunerna ska besluta både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är dessa mål som definierar vad som är god ekonomisk hushållning.

Budgetförslaget uppfyller kommunallagens balanskrav men inte villkoren för *God ekonomisk hushållning*, då inte alla finansiella mål uppnås. Arbete med åtgärder och anpassningar måste intensifieras.



### 3. MÅL

#### 3.1 Finansiella mål och god ekonomisk hushållning

Färgelanda kommun fastställer varje år i mål- och resursplanen finansiella mål, prioriterade inriktningar och verksamhetsmål. För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunen uppfyller 100 % av de finansiella målen samt minst 75 % av verksamhetsmålen som är antagna av kommunfullmäktige.

I mål- och resursplanen 2024–2026 föreslås två finansiella mål för planperioden.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till 2,0 – 4,0 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten årligen ska öka och på sikt uppgå till minst 35 procent.

Färgelanda kommun behöver på sikt ha en högre resultatnivå utifrån bland annat det stora investeringsbehov som finns.

Kommunen befinner sig i ett mycket svårt ekonomiskt läge. Hög inflation innebär bland annat mycket höga pensionskostnader 2023 och 2024. Med utgångspunkt i bland annat dessa förutsättningar har mål- och resursplanen framtagits utifrån en resultatnivå som motsvarar i *genomsnitt* två procent under planperioden. Detta är rent finansiellt en otillräcklig resultatnivå, men får anses som det kommunen kan klara av i rådande situation.

#### 3.2 Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar för perioden 2024–2026

Prioriterad inriktning	Destinerad nämnd
Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden
God omsorg med individen i fokus	Socialnämnden Kommunstyrelsen
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Alla nämnder



### 3.3 Verksamhetsmål

Enligt Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun (KF 2016-06-22, § 86) utgår verksamhetsmål från prioriterad riktning som arbetas fram i samverkan mellan politik och förvaltning. Målen ska vara rimliga till givna resurser och följas upp i samband med delårsrapporter och årsredovisning. Målen kan vara kort- och/eller långsiktiga och beslutas av kommunfullmäktige efter beredning i nämnderna.

Mål måste, enligt samma styrdokument, för att ha en styrande effekt i en resultatstyrningsmodell – vara *mätbara* och *bygga på sakliga fakta*. När mål ska prioriteras bör diskussionen utgå från vad man vet och vad som är de strategiskt viktiga problemen/frågeställningarna inom verksamheten. Utifrån de prioriteringar som görs sätts mål som utgår från fakta om hur det ser ut just nu, då finns en utgångspunkt för att kunna se hur man lyckas med målen över tid. Till målen kopplas resultatindikatorer som bör vara stabila och byggda på fakta samt kunna följas över tid.

Målen ska formuleras enligt SMART-modellen.:

- *Specifikt* – Det ska vara tydligt vad som ska uppnås
- *Mätbart* – Vid målsättning ska det beslutas om hur man mäter att man lyckats.
- *Accepterat* – Delaktighet i framtagandet av målen är ett viktigt nyckelord
- *Realistiskt* – Det ska vara faktiskt möjligt att uppnå målet.
- *Tidsbundet* – Det ska finnas en tydlig deadline



### 3.4 Färgelanda kommuns verksamhetsmål för perioden 2024–2026

Prioriterad inriktning	Ansvarig nämnd	Verksamhetsmål	Nuläge	Mått	Målet anses uppfyllt
Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen	<i>Ökad andel nöjda medarbetare</i>	HME 75 (2021)	HME (mäts vartannat år)	När HME överstiger 77
		<i>Minskad sjukfrånvaro</i>	9,6 %	Sjukfrånvaro	När sjukfrånvaron understiger 8 %
		<i>Minskad personalomsättning</i>	19 %	Personalomsättning	När personalomsättningen understiger 10 %
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden	<i>Öka elevernas måluppfyllelse</i>	204	Meritvärde i år 9 inför gymnasiet	210
			90 % 82 % 78 %	Andel godkända elever – nationella prov - år 9 Svenska Matematik Engelska	90 %
			90% 82% 78%	Andel godkända elever – nationella prov - år 6 Svenska Matematik Engelska	90 %
			89% 86%	Andel godkända elever – nationella prov år 3 Svenska Matematik	90 %
		<i>Öka andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram</i>	76%	Andel elever behöriga till yrkesprogram	85 %
		<i>Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö</i>	Enkäten för trygghet och trivsel kommer gå ut till alla elever från förskolan till år 9 i slutet på april.	Trygghetsenkät	Fler elever svarar i enkäten att de känner sig trygga
		God omsorg med individen i fokus	Kommunstyrelsen	<i>Öka antalet individer i verksamheten som erhåller kvalitativ sysselsättning efter avslutad AMI-insats (anställning och utbildning)</i>	22 deltagare skrevs in under 2022. 60% kom ut i studier eller arbete.
Socialnämnden	<i>Graden av nöjdhet bland kunderna på särskilda boenden ska ligga över genomsnittet i riket och öka.</i>		2022 års mätning Färgelanda 81% (Riket 77 %)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet
	<i>Graden av nöjdhet bland kunder som har hemtjänst ska ligga över</i>		2022 års mätning Färgelanda 92% (Riket 77%)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet



		<i>genomsnittet i riket och öka.</i>			
		<i>Graden av nöjdhet bland brukare i LSS verksamheten ska ligga över genomsnittet i riket och öka.</i>	Ingen mätning gjord	Mäts genom Socialstyrelsens nationella brukarundersökning avseende daglig verksamhet	Mätning genomförd 2023
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen	<i>Öka utsmyckningarna i kommunens tätorter</i>	Ingen mätning gjord	Andel nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet	Genomförd mätning av andel nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet
		<i>Brukarnöjdheten inom myndighetsutövningen</i>	86 %	Kundenkät på bygglov och bygganmälan	90 %
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Kommunstyrelsen	<i>Matsvinnet ska minska</i>	50 g/dag och portion	Mäts under en vecka 6 ggr/år	Max 35 g/dag och portion (skola och förskola) Max 100 g/dag och portion (äldreomsorg)
	Kommunstyrelsen	<i>Energiförbrukningen i kommunens fastigheter skall minska</i>	2 956 Mwh	Årsförbrukning	Förbrukningen skall minska med 5 % per år under perioden.
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	<i>Alla kommuninvånare involveras i klimatarbetet</i>	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antal dialogträffar med berörda grupper	Minst 2 st. dialogträffar per nämnd
	Kommunstyrelsen		Ingen plattform finns idag	Kontroll av det finns en plattform för klimatdialog	Inrättad plattform
	Kommunstyrelsen	<i>Näringslivets utsläpp ska minska</i>	Ingen mätning finns av ev. genomförda insatser	Antal insatser tillsammans med näringslivet	Minst en insats per år
	Kommunstyrelsen	<i>Samarbetet tillsammans med lantbruket inom kommunens klimatomställning ska öka</i>	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antalet dialogträffar mellan kommunen, gröna näringar och övrigt näringsliv	Minst två gånger/år
			Ingen mätning finns av ev. genomförda projekt	Antal projekt för att minska utsläpp	Minst ett projekt under åren 2024-2026
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	<i>Kommunen ökar livslängden på elektronik</i>	Ingen mätning finns av antal livslängdsökande	Antal nya livslängdsökande åtgärder per år	Minst ytterligare en livslängdsökande åtgärd/ år
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	<i>Kommunen ökar användandet av cirkulära möbler</i>	Finns ingen inventering gjord	Antal kontor/ arbetsplatser med cirkulära möbler och inredning	Genomförd inventering
	Kommunstyrelsen		Inget stadfäst system för cirkulära möbler finns	Kontroll av system för cirkulära möbler	Infört och stadfäst system för cirkulära möbler



## 4. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

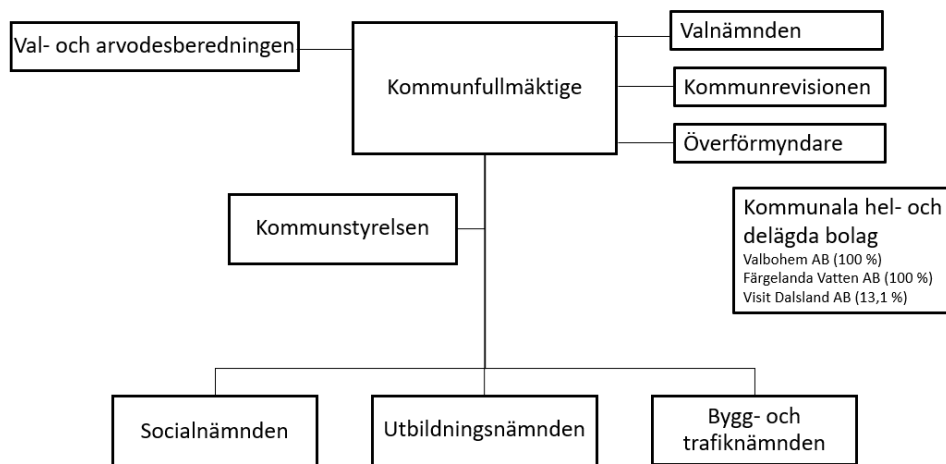
Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Färgelanda kommuns verksamhet och finansiella läge för kommande budgetår 2024 samt planperioden 2025–2026. Inledningsvis presenteras en översikt av verksamhetens utveckling följt av koncernens uppbyggnad och ansvarsfördelning. Vidare följer en omvärldsanalys och hur generella förhållanden i samhället påverkar specifikt Färgelanda kommun och dess nämnder. I nästa avsnitt presenteras kommunens process kring styrning och uppföljning. Efterföljande avsnitt behandlar det centrala begreppet *god ekonomisk hushållning* och Färgelanda kommuns kontext i förhållande till densamma. Avsnittet innehåller också en ekonomisk analys inkluderat en övergripande bild av kommunens investeringar och deras påverkan på kommunens ekonomiska ställning. Det avslutande avsnittet beskriver det lagstadgade balanskravsresultatet samt kommunfullmäktiges riktlinjer kring resultatutjämningsreserven (RUR).

### 4.1 Översikt över verksamhetens utveckling

#### NYCKELTAL

	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Årets resultat (tkr)	30 740	-8 218	3 068	0	13 408	16 939
Resultatandel (2-4%)	6,6%	-1,7%	0,6%	0,0%	2,7%	3,30%
Soliditet (min 35%)	31,7%	28,8%	32,8%	31,5%	33,6%	36,50%
Självfinansieringsgrad	308,0%	74,0%	377,0%	98,0%	80,0%	124%
Ack besparingar (tkr)	0	0	0	27 042	36 185	47 042

### 4.2 Den kommunala koncernen







#### 4.2.1 Kommunen

**Kommunfullmäktige** är kommunens högsta beslutande organ och består av 31 ledamöter som är valda av folket i allmänna val. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2022–2026 är:

- Sverigedemokraterna: 11 mandat
- Socialdemokraterna: 8 mandat
- Centerpartiet: 6 mandat
- Moderaterna: 3 mandat
- Liberalerna: 2 mandat
- Kristdemokraterna: 1 mandat

Kommunfullmäktige ansvarar för bland annat de övergripande strategiska frågorna såsom; mål och riktlinjer, budget, skattesats, taxor och avgifter, fysisk planering, grunder för ersättning till partierna och de förtroendevalda, den politiska organisationen, ansvarsfrihet för förtroendevalda.

**Kommunstyrelsen** består av 11 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska också leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska bereda ärenden till fullmäktige. Kommunstyrelsen är även ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över de kommunala bolagen, samt över de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

#### Kommunala nämnder

Kommunens nämndsorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vika ansvarsområden varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.

#### 4.2.2 Koncernen

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda aktiebolag, Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB.

**Valbohem AB** har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen.



**Färgelanda Vatten AB** är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen. Bolaget äger samtliga VA anläggningar i Färgelanda kommun. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda Vatten AB äger 7 % av det gemensamma bolaget Västvatten AB.

#### **4.2.3 Minoritetsintressen**

Kommunen har också minoritetsintressen i Dalslands miljö- och energiförbund (DMEF), Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF), Visit Dalsland AB samt Stiftelsen för Dalsland kanals framtida bestånd. Fyra av Dalslandskommunerna har en gemensam Miljönämnd inom kommunalförbundet (DMEF).

### **4.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning**

#### **4.3.1 Samhällsekonomi**

##### **Hög inflation urholkar köpkraften**

SKR beskriver i cirkulär 23:36 (augusti 2023) att global ekonomi präglas fortsatt av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan, där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Utgången väntas ge två år av svagare global tillväxt 2023–2024. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, har lagts om för att få kontroll över inflationen. Vad som förvånar är att arbetsmarknaderna ännu står så starka.

I likhet med omvärlden har även svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig, men vår bedömning är att den lägre efterfrågan (BNP) i år kommer leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver. Efterfrågan tar fart igen under 2024 då inflationen sjunker tillbaka till målnivåer och centralbankerna anpassar politiken med att inleda en följd av räntesänkningar.

Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i SKR:s prognoser. För kommuner och regioner spiller den starka arbetsmarknaden över i ett starkare skatteunderlag. I reala termer har bilden dock inte förändrats, sektorns köpkraft faller i år och blir mycket svag nästa år.



Tabell: Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	2,8	-0,6	1,2	3,4	2,4
Arbetade timmar	2,3	2,4	-0,7	1,7	1,7
Lönesumma	6,4	5,2	3,8	5,1	5,1
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,9	2,7	4,5	3,4	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,9	3,8	3,4	3,3
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,8	9,1	8,8	7,8
Inflation, KPIF	7,7	6,0	2,0	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,5	2,8	1,4	1,8
Styrränta, värde vid årets slut	2,5	4,0	2,5	2,0	1,8

Källa: SKR.

BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade data i volym. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

### Stark arbetsmarknad 2023

SKR skriver vidare i cirkulär 23:36 att skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023–2026, i genomsnitt med 4,6 procent per år. Den genomsnittliga ökningen under de senaste tio åren (perioden 2013–2022) var 4,1 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats starkt under det första halvåret 2023 och likaså lönesumman. En sämre utveckling på arbetsmarknaden främst under 2024 kommer dock leda till en inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt. Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig.

En högre inflationsutveckling framöver lyfter också garantipensionerna och därmed skatteunderlaget. Trots den goda nominella utvecklingen faller köpkraften för det reala skatteunderlaget med 2 procent i år och är i stort sett oförändrat nästa år. Därefter ökar det starkare när konjunkturen beräknas återhämta sig. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år 2023–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent. Trots den nominella ökningen urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt.



Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar.

### 4.3.2 Kommunernas ekonomi

#### Det demografiska trycket fortsätter

Den demografiska utmaningen beror något förenklat på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. De demografiska behoven väntas öka snabbare än sysselsättningen. Sammantaget ökar behovet av de resurser som krävs för att upprätthålla välfärden på dagens nivå snabbare än skatteintäkterna. Kraven på kvalitet och välfärd kommer inte att minska. Det kommer att ställa krav på effektiviseringar.

#### Arbetskraften räcker inte till

SKR belyser i ekonomirapporten (dec. 2022) att kompetensförsörjning blir en allt större utmaning när befolkningsstrukturen förändras framöver och personer över 80 år ökar med nära 50 procent samtidigt som personer i arbetsför ålder ökar med knappt 5 procent. Under kommande år kommer sysselsättningsökningen inte att räcka till för att täcka de ökade personalbehoven som finns i offentlig sektor, i näringslivet och i staten. För kommunsektorn är behovet särskilt fokuserat till äldreomsorgen. Det finns också ett matchningsproblem på arbetsmarknaden där den lediga arbetskraftens kompetens inte motsvarar den som de lediga jobben kräver. För att klara kompetensförsörjningen krävs en helhetssyn och kombination av långsiktiga åtgärder där staten, arbetsgivare och fackliga organisationer samarbetar med målet att trygga kompetensförsörjningen i välfärden.

#### Lagradsremiss: En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner

Regeringen har lämnat över en remiss till Lagrådet utifrån förslagen i betänkandet *En god kommunal hushållning*. Förändringarna i regelverket är få då regeringen bedömer att det inte finns skäl till mer omfattande ändringar. Några ändringar som ändå sker är införandet av en resultatreserv samtidigt som resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas, att budget ska ha ett koncernperspektiv samt att revisionsberättelsen ska hållas tillgänglig på kommunens webbplats. Därtill föreslås att särskilda riktlinjer för pensionsmedelförvaltningen tas bort, däremot föreslås ingen ändring av pensionsredovisningen, blandmodellen kvarstår. Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 januari 2024.



Källa: SKR.se

### Utredning av kommunalekonomisk utjämning

En parlamentariskt sammansatt kommitté har fått i uppdrag att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämningen. Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. I utredningen ingår samtliga delmodeller. Utredningen ska även undersöka en eventuell påverkan av utjämningsystemet på utveckling och tillväxt, såväl positiv som negativ. Uppdraget ska redovisas senast 3 maj 2024.

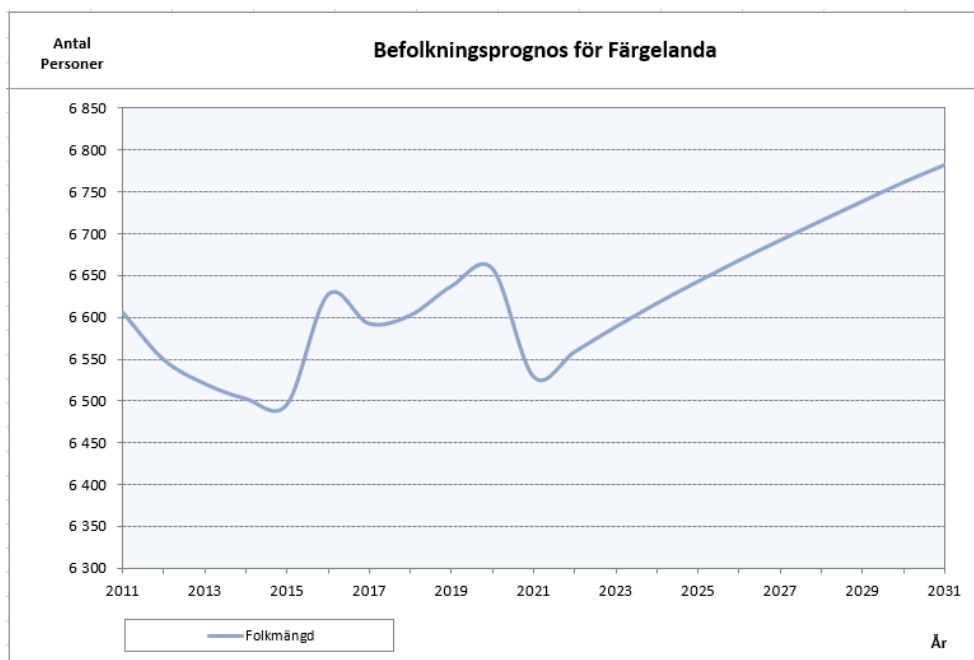
Källa: Regeringen.se

### 4.3.3 Förutsättningar Färgelanda kommun

#### Befolkningsminskning

SCB tog under 2021 fram en befolkningsprognos för Färgelanda kommun för åren 2021–2031. För prognosåret 2021 togs hänsyn till känd befolkningsstatistik till och med 30 juni 2021.

Diagrammet nedan visar faktiskt invånarantal för åren 2011–2020 samt prognostiserat invånarantal för åren 2021–2031.





Prognosen visar:

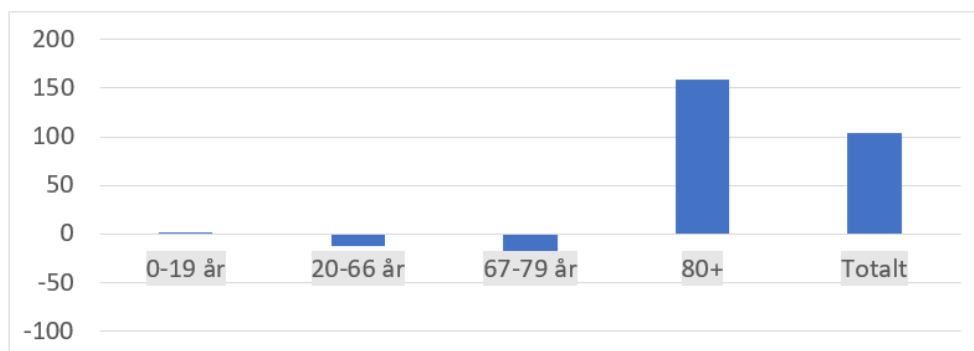
- 6 558 invånare per sista december 2022.
- 6 588 invånare per sista december 2023.
- 6 617 invånare per sista december 2024.
- 6 643 invånare per sista december 2025.
- 6 668 invånare per sista december 2026.

Verkligheten har i stället blivit en befolkningsminskning. Färgelanda kommun hade 6 512 invånare vid årsskiftet december 2022, vilket var en minskning med 64 personer sedan föregående årsskifte. Första halvåret 2023 minskade invånarantalet med ytterligare 54 personer och uppgick således per sista juni 2023 till 6 458 invånare. Den svagt positiva trenden som funnits 2016–2020 bröts 2021. 2022 års minskning berodde till övervägande del på negativt flyttnetto och till liten del på negativt födelsenetto. Minskningen första halvåret 2023 bestod av negativt flyttnetto till något större del än vad negativt födelsenetto gör. Kan konstaterats att invånarantalet är betydligt lägre än vad prognosen visar.

En minskning av antalet invånare ger lägre skatteintäkter och försämrade planeringsförutsättningar. Färgelanda är beroende av bidrag från de kommunala utjämningsystemen och dessa fördelas utifrån antal invånare, detsamma gäller generella statsbidrag. Befolkningsutvecklingen är av yttersta vikt för kommunens verksamhets- och investeringsplanering. Lika viktigt ur en kommunal synvinkel är befolkningsstrukturen, då framför allt invånare i de äldre och yngre åldrarna i högre utsträckning efterfrågar välfärdstjänster än invånare i arbetsför ålder. För de yngre handlar det framför allt om förskola och skola och för de äldre om äldreomsorg och sjukvård.

### Demografi – Prognos 2021–2031

Diagrammet nedan visar förändringar i antal i olika åldersgrupper, år 2030 jämfört med 2020 i Färgelanda kommun.



SCB:s befolkningsprognos för perioden 2021–2031 visar att mellan 2020



och 2030 är åldersgruppen 0–19 år i princip oförändrad antalsmässigt (+1). Den arbetsföra åldersgruppen 20–66 år minskar med 12 personer under samma period. Yngre pensionärer 67–79 år minskar med 44 personer medan äldre pensionärer 80+ ökar med 159 personer. Prognosen visar på en total ökning med 104 personer.

### Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Kommunens största inkomstkälla är skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. De utgör ca 85 % av Färgelandas totala inkomster. Skatteintäkterna påverkas främst av kommunens invånarantal och utveckling av skatteunderlaget, dvs summan av våra beskattningsbara inkomster i riket. Skatteintäkterna för 2024 grundas på taxeringsutfallet från 2021 uppräknat med SKR:s bedömning av uppräkningsfaktorer i riket för 2022, 2023 och 2024. Slutlig justering av det faktiska utfallet för 2024 sker efter taxeringen 2025 och regleras i januari 2026.

Skatteintäkter är beräknade efter SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognos från augusti samt SCB:s befolkningsprognos. Enligt SCB:s befolkningsprognos ökar antalet invånare med 25–29 invånare per år under kommande treårsperiod. Utifrån faktiskt invånarantal, SCB:s befolkningsprognos för 2021–2031 samt beaktande utifrån försiktighetsprincip används nedanstående prognos vid beräkning av skatteintäkter och generella bidrag för perioden.

<b>Färgelanda</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Antal invånare	6 450	6 450	6 450

Skattesatsen på 22,91 är oförändrad under perioden.

De skatter och bidrag kommunen erhåller bygger på antalet invånare 1 november året innan budgetåret. En minskning av antalet invånare ger lägre skatteintäkter och utjämningsbidrag. En minskning med 50 invånare per år ger ca 3 mnkr lägre skatteintäkter och utjämningsbidrag per år.

Skatteintäkter och statsbidrag, i form av kommunalekonomisk utjämning, för planperioden beräknas utifrån augustiprognosen (SKR Cirkulär 23:36) uppgå till nedanstående belopp med hänsyn tagen till ovanstående befolkningsprognos och skattesats.

	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Skatteintäkter	333 599	344 891	354 809
Generella statsbidrag och utjämning (inkl. fastighetsavgift)	144 557	148 314	154 893
<b>Summa</b>	<b>478 157</b>	<b>493 206</b>	<b>509 702</b>





## **Finansnetto**

Utdelning från Kommuninvest samt borgensavgifter från Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB utgör den övervägande delen av de finansiella intäkterna. De finansiella kostnaderna består huvudsakligen av räntor på upptagna lån. Ränta för lån har beräknats utifrån allmänna ränteläget och befintlig låneskuld.

## **Pensioner**

Kommunernas pensionsredovisning enligt den s.k. blandmodellen innebär att pensionsrätt som är intjänad före 1998 inte redovisas som skuld i balansräkningen utan som ansvarsförbindelse. Det innebär att kommunens pensionskostnader belastas både med kostnader för de som redan gått i pension och för de som arbetar nu.

Från 2023 har ett nytt pensionsavtal tecknats. Det innebär att premierna höjs från 4,5 % av lönesumman till 6 % och från 30 % till 31,5 % för de som har inkomster över taket (7,5 inkomstbasbelopp).

De som idag tjänar över 7,5 gånger inkomstbasbeloppet och är födda före 1986 har rätt till den förmånsbestämda ålderspensionen (FÅP:en), förutom en premie på 4,5 % av lönesumman. De kan välja om de vill gå in i det nya pensionsavtalet eller stanna kvar i befintligt avtal.

Den höga inflationen påverkar även pensionskostnaderna. Enligt Skandias pensionskultsprogno per december 2022 beräknades pensionskostnaden för 2023 öka med ca 16 mnkr. Skandias pensionsprogno per augusti 2023 visar i princip oförändrad progno jämfört med årsskiftet när det gäller 2023 års pensionskostnad.

Enligt Skandias pensionskultsprogno per december 2022 beräknades pensionskostnaden för 2024 öka med ca 22 mnkr. Skandias pensionsprogno per augusti 2023 visar en ökning på 7 mnkr ytterligare när det gäller 2024 års pensionskostnad.

Orsaken till förändringen är främst den ökande inflationen vilket ger en ytterligare höjning av prisbasbeloppet. Enligt prognosen beräknas pensionskostnaderna minska till 2025 men förutsätter att inflationen sjunker.

Pensionskostnaderna och pensionsskulden är beräknade efter Skandias progno från augusti 2023. Prognosen är osäker då pensionskostnaderna påverkas av ett antal faktorer som inflation, lönerevision, inkomstbasbelopp, räntor mm.





#### 4.3.4 Förutsättningar nämnderna - ramar

Utgångspunkten för antaganden om kostnadsökningar i kommunens verksamhet baseras på prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Uppgifterna i Mål- och resursplanen är i huvudsak hämtade från SKR Cirkulär 23:36.

I Mål- och resursplanen används SKR:s PKV-index (prisindex för kommunal verksamhet) per augusti för bedömning av prisutveckling i den kommunala verksamheten. I tabellen nedan redovisas SKR:s prognos från 24 augusti 2023 för perioden 2022 – 2026.

#### Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetskraftskostnader*	2,1	7,4	4,7	0,2	2,5
Övrig förbrukning	10,0	4,8	2,9	2,6	2,7
Prisförändring, %	<b>4,9</b>	<b>6,6</b>	<b>4,1</b>	<b>0,9</b>	<b>2,6</b>

*\*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter*

Källa: SKR

Stora ökningar av pensionskostnaderna innebär stora kostnadsökningar i kommunerna 2023 och 2024. Den kraftiga nedgången 2025 vilar på en inflationsprognos för en enskild månad 2024, vilket gör den synnerligen osäker.

Pensionskostnaderna varierar mellan de olika kommunerna till följd av skillnader i personalstruktur. I tabellen nedan beräknas en motsvarighet till PKV exklusive PO-effekten. Arbetskraftskostnaderna ökar därmed i samma takt som timlönerna. Arbetskraftskostnaderna har dock samma vikt i beräkningen av PKV som i tabellen ovan. Det bör understrykas att beräkningarna av kostnaderna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren i denna framskrivning.



## Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetskraftskostnader*	2,1	3,7	3,8	3,4	3,3
Övrig förbrukning	10,0	4,8	2,9	2,6	2,7
Prisförändring, %	<b>4,5</b>	<b>4,0</b>	<b>3,5</b>	<b>3,1</b>	<b>3,1</b>

\*Exklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Källa: SKR

Beräkningarna för tjänstepensionerna är mycket osäkra för de bortre åren.

### Personalkostnader

Utrymme för löneökningar budgeteras centralt och fördelas till respektive nämnd efter att de lokala förhandlingarna är klara.

### Internränta

Internräntan för 2024 är satt efter SKR:s rekommendation i cirkulär 23:05, det vill säga till 2,5 %. Det är en höjning med 1,25 procentenheter jämfört med internräntan för 2023 som är 1,25 %. Den föreslagna internräntan bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader. Nämndernas budgetramar är inte justerade till den högre internräntan.

### Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägget följer SKR:s rekommendationer (Cirkulär 23:20 samt information publicerad 12 juni 2023), det vill säga 45,75 %, vilket innebär en höjning med 3 procentenheter jämfört med nuvarande 42,75%.

Både de lagstadgade arbetsgivaravgifterna samt avtalsförsäkringarna bedöms preliminärt vara oförändrade för 2024, dvs. 31,42 % respektive 0,13 %. Det kalkylerade pålägget avseende pensioner föreslås preliminärt justeras upp för kommuner från 12,98 % till 14,20 %. Anledningen till höjningen är på grund av kraftigt ökat prisbasbelopp och andra faktorer som leder till högre kostnader till den förmånsbestämda pensionen. Nämndernas budgetramar är inte justerade till det högre PO-pålägget.



**Budgetramar per nämnd**

	<b>Budget 2024</b>	<b>Plan 2025</b>	<b>Plan 2026</b>
<b>Totala skatteintäkter och statsbidrag</b>	<b>478 156</b>	<b>493 205</b>	<b>509 702</b>
<b>FINANSEN</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Lönerevision fg. år ofördelat	9 000	18 000	27 000
Lönerevision	9 000	9 000	9 000
Kostnader för finanssen	37 600	17 300	15 600
<b>TOTALT FINANSEN</b>	<b>55 600</b>	<b>44 300</b>	<b>51 600</b>
<b>KOMMUNFULLMÄKTIGE</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Ingående ram	2 843	2 878	2 909
Indexuppräknig	35	31	28
<b>KOMMUNBIDRAG KOMMUNFULLMÄKTIGE</b>	<b>2 878</b>	<b>2 909</b>	<b>2 937</b>
<b>KOMMUNSTYRELSEN</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Ingående ram	97 246	99 637	100 718
Indexuppräknig	1 191	1 081	1 095
Ökade pensionskostnader NÄRF	1 200		
Ramförändring	-7 000	-4 919	-4 726
<b>KOMMUNBIDRAG KOMMUNSTYRELSEN</b>	<b>92 637</b>	<b>95 799</b>	<b>97 087</b>
<b>UTBILDNINGSNÄMNDEN</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Ingående ram	180 996	183 213	185 201
Indexuppräknig	2 217	1 988	2 009
Ramförändring	-13 000	-9 135	-8 777
<b>KOMMUNBIDRAG UTBILDNINGSNÄMNDEN</b>	<b>170 213</b>	<b>176 066</b>	<b>178 433</b>
<b>SOCIALNÄMNDEN</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
Ingående ram	161 969	163 953	165 732
Indexuppräknig	1 984	1 770	1 820
Ramförändring	-7 125	-4 919	-4 726
<b>KOMMUNBIDRAG SOCIALNÄMNDEN</b>	<b>156 828</b>	<b>160 804</b>	<b>162 826</b>



<b>SUMMA KOMMUNBIDRAG</b>	<b>478 156</b>	<b>479 878</b>	<b>492 883</b>
Resultatmål i % av totala skatteintäkter och statsbidrag	0,0%	2,7%	3,3%
RESULTAT	0	13 327	16 819

#### **4.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten**

##### **Styrning och ledning**

Kommunfullmäktige antog den 2016-06-22 § 86, dnr 2015–534, nu gällande Styr- och Ledningssystem för Färgelanda kommun.

##### **Målstyrning**

Kommunens vision är enligt MRP 2023–2025 Färgelanda – En trygg kommun med tillväxt och livskraft.

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer prioriterad inriktning och verksamhetsmål samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De prioriterade inriktningarna bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet samt ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

##### **Budget och uppföljning**

Budgeten beslutas normalt av kommunfullmäktige i juni varje år. Under hösten tar sedan respektive nämnd fram Verksamhetsplaner med detaljbudget. Under året görs två uppföljningar med prognoser, dels efter första kvartalet, dels i samband med delårsbokslut, samt årsbokslut. I delårsbokslut och årsbokslut redovisas även måluppfyllelsen. Månadsuppföljningar sker till respektive nämnd enligt Riktlinjer Redovisning och uppföljning, antagna av kommunstyrelsen 2022-11-23 § 222, dnr 2022/384.

##### **Uppsiktsplikt och intern kontroll**

Enligt Kommunallagen 6 kapitel 1 § ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 10 kapitel 2–6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.



Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i Kommunallagens 6 kapitel 6 §, "Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt."

Kommunstyrelsen antog 22 maj 2019 (§ 88) nuvarande Riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun. Färgelanda kommun ska ha en god intern kontroll i sin verksamhet, vilket i sin tur genererar en god ekonomisk hushållning. Dessa riktlinjer syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, det vill säga de ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås;

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten.
- Säkerställa att lagar, policys, reglementen etc. tillämpas.

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Den interna kontrollen ska skydda kommunen mot förluster eller förstörelse av dess tillgångar, samt eliminera eller upptäcka allvarliga fel. Den interna kontrollen ska vara en naturlig del i verksamheten och den fungerar som ett skydd mot oberättigade misstankar för både förtroendevalda och tjänstemän. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för en god intern kontroll.

## **4.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning**

### **4.5.1 God ekonomisk hushållning**

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Miniminivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunen uppfyller 100 % av de finansiella målen samt minst 75 % av verksamhetsmålen som är antagna av kommunfullmäktige.



## 4.5.2 Ekonomisk analys

### Resultat och resultatutveckling

2022 redovisade Färgelanda kommun ett resultat på ca 30 mnkr vilket till stor del berodde på ersatta sjuklönekostnader, generella statsbidrag och att skatteavräkningen för föregående och innevarande år (2021 och 2022) blev bättre. Inför 2023 budgeterades ett negativt resultat på 8 mnkr. Prognosen för innevarande år (2023) visar ett blygsamt positivt resultat, med hjälp av förbättrad skatteprognos och generella bidrag från staten. Nämnderna prognostiserar dock fortsatt underskott jämfört med budget på ca 6 mnkr. Återigen, tillfälliga pengar löser *inte* kommunens strukturella och demografiska utmaningar.

Skatteunderlagstillväxten täcker inte löne- och prisökningar, ökade räntekostnader, kraftigt ökande pensionskostnader samtidigt som invånarantalet minskar. Den höga inflationen har stor betydelse för kommunsektorns pensionskostnader och även nytt pensionsavtal bidrar till kostnadsökning. Dessutom har kommunen stora strukturella utmaningar sedan ett flertal år tillbaka och saknar ekonomiska reserver.

För 2024 budgeteras ett nollresultat, för 2025 ett resultat på 13 mnkr och för 2026 ett resultat på 17 mnkr. I budgeterat resultat för 2024 ingår ramminskningar på 27 mnkr. För att nå ett *genomsnittligt* resultat för planperioden 2024–2026 motsvarande två procent av skatteintäkter och bidrag beräknas besparingar på ca 50 mnkr. När och hur mycket inflationen dämpas blir avgörande för att trycket från pensionskostnaderna och höga räntekostnader ska lätta och hur ekonomin därmed ser ut i ett lite längre perspektiv.

### Nettokostnader

Nämndernas ramar utgår från befintliga ramar med indexuppräkning. Kostnad för lönerevision har budgeterats centralt. Nämndernas ramar har minskat med 27 mnkr till 2024.

En förutsättning för att hålla en god ekonomisk hushållning är att nettokostnaderna på sikt inte överstiger de intäkter som kommunen får genom skatteintäkter och utjämningsbidrag. Inflationen i kombination med ökade pensionskostnader medför att verksamheternas nettokostnader ökat kraftigt till 2023. Den höga nettokostnadsökningen mellan 2022 och 2023 beror främst på pensionskostnaderna men även på inflation och andra kostnadsökningar. Det är viktigt att få balans mellan nettokostnader och skatteintäkter och utjämningsbidrag för att inte försvaga kommunens finansiella styrka.



## **Investeringar**

Investeringarna budgeteras till 27 mnkr för 2024. Totalt under perioden 2024–2028 budgeteras investeringarna till 106 mnkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år. Över tid är det viktigt att så stor del som möjligt av investeringarna finansieras via de medel som tillförs från den löpande driften – självfinansieringsgraden uppgår i så fall till 100 %. Det innebär att kommunen kan skattefinansiera investeringar, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar. Detta leder till att stärka den långsiktiga betalningsberedskapen i form av förbättrad soliditet.

## **Likviditet**

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Investeringar som inte finansieras genom resultat och avskrivningar behöver finansieras genom nyupplåning.

## **Soliditet**

Soliditeten anger hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel och är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. För uppfyllande av god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning.

Det som påverkar soliditeten är resultatutveckling, investeringsvolym och nyupplåning. Höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet.

## **Känslighetsanalys**

Utifrån SKR:s augustiprognos (SKR Cirkulär 23:36) och beräkningsmodell har beräknats vad en förändring av invånarantalet skulle få för inverkan på skatteintäkterna. På motsvarande sätt har även beräknats vad en förändring av skattesatsen skulle resultera i.

I nedanstående tabell har också utifrån nuvarande låneskuld beräknats vad en förändring av låneräntan skulle innebära i ökade/minskade kostnader.



Förändring	Årseffekt 2024, mkr
Ändrad befolkning med 50 personer*	+/- 3,2
Förändrad kommunalskatt med 10 öre	+/- 1,4
Förändrad ränta med 1 procentenhet	+/- 0,6

\*) Avser endast intäktsökningen. Kostnad för nyttjande av kommunal service exkluderad.

### Avslutande kommentar

Den ekonomiska situationen är fortsatt mycket allvarlig och bekymmersam, även om 2023 prognostiserar en budget i balans på sista raden. Det är förbättrad skatteprognos och tillfälliga generella bidrag som gör detta möjligt. Verksamheterna prognostiserar fortfarande stora underskott.

Under ett flertal år har påvisats att den ekonomiska situationen kräver beslut och åtgärder för att nå en långsiktigt sund ekonomi. Kommunen står fortsatt inför mycket stora utmaningar. Dessa utmaningar kommer fortsätta om inte beslut fattas och åtgärder vidtas. Dessutom drabbas kommunen, precis som andra, av rådande samhällsekonomiska läge med prisökningar och höjda räntor. Inflationen tillsammans med nya pensionsavtal innebär dessutom kraftigt ökade pensionskostnader för kommuner och regioner.

Kommunens resultat försämras ytterligare till 2024. Därtill kommer en fortsatt minskning av antalet invånare vilket medför att skatteintäkterna minskar.

För 2024 budgeteras ett nollresultat, för 2025 ett resultat på 13 mnkr och för 2026 ett resultat på 17 mnkr. I budgeterat resultat för 2024 ingår ramminskningar på 27 mnkr. För att nå ett genomsnittligt resultat motsvarande två procent av skatteintäkter och bidrag för planperioden 2024–2026 beräknas besparingar på ca 50 mnkr. När och hur mycket inflationen dämpas blir avgörande för att trycket från pensionskostnaderna och höga räntekostnader ska lätta och hur ekonomin därmed ser ut i ett lite längre perspektiv.

Färgelanda kommun står fortfarande inför stora strukturella och demografiska utmaningar. Det är nödvändigt att budgetera med tillfredsställande resultatnivåer för att möta framtida demografiska behov och kunna finansiera investeringar. En ökad upplåning innebär ökade räntekostnader och mindre medel till verksamheten. Det ekonomiska läget är mycket ansträngt kommande år. Arbetet med åtgärder och anpassningar behöver intensifieras. Resultatnivån måste över tid värdesäkra eget kapital och finansiera investeringarna annars försvagas kommunens finansiella handlingsutrymme och innebär att framtida generationers konsumtionsutrymme påverkas.





#### 4.6 Balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning och redovisa en ekonomi i balans. Föreskrifterna i kommunallagen om balanskrav innebär i korthet att årsbudgeten *ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna*.

Om årets resultat i årsredovisningen är negativt, ska det negativa resultatet regleras senast tre år efter att det negativa resultatet uppkommit. Vid underskott ska en åtgärdsplan upprättas som anger hur det negativa resultatet ska återställas.

Riksdagen har kompletterat befintlig lagstiftning om god ekonomisk hushållning. Det innebär att kommunen utifrån reglerna om balanskravet kan öppna upp för möjligheten att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv (RUR).

Kommunfullmäktige beslutade 2013-12-11 § 151 om riktlinjer för Resultatutjämningsreserv (RUR). Av dessa framgår att:

Avsättning bör ske i sådan omfattning att kommunen tror sig kunna klara en normal konjunkturedgång utan att detta påverkar verksamheten kortsiktigt. Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Även om en planerad avsättning kan beslutas i budgeten så är det först när resultatet för året är klart som den slutliga avsättningen kan avgöras.

Disposition ska i princip endast ske då kommunens skatteintäkter får en svag utveckling till följd av en konjunkturedgång. En konjunkturedgång kan anses inträffa när det råder en allmän enighet om detta bland kommunernas företrädare. Överläggning med kommunens revisorer bör också ske inför beslut. Vid disposition bör även en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig.

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med bokslut för att täcka oplanerade underskott. Med SKR:s nuvarande prognos (Cirkulär 23:36) skulle det vara möjligt för 2024. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat. Disponering av RUR innebär i praktiken att det egna kapitalet minskar och därigenom försämras kommunens ekonomiska ställning.

Resultatutjämningsreserven uppgår till 30,1 mnkr, efter avsättning på 26,1 mnkr i samband med 2022 års bokslut. Resultatutjämningsreserven är en del av kommunens egna kapital och det finns ingen likvid fond som innehåller RUR.



I lagrådsremissen *En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner* föreslås att resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas men beslutade medel får nyttjas till utgången av 2033. I stället föreslås en resultatreserv med samma förutsättningar för reservering som resultatutjämningsreserven. Den får uppgå till högst fem procent av summan av skatteintäkter och utjämningsbidrag och användas för att uppnå en god ekonomisk hushållning. I riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska framgå när medel ska reserveras, hur de får användas och villkor för användning.

### Budgeterad balanskravsutredning

Budgeterad balanskravsutredning i tkr	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
(=) Årets prognostiserade/budgeterade resultat	3 062	0	13 327	16 819
(-) Samtliga realisationsvinster				
(+) Realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet				
(+) Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet				
(-/+ ) Orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
(+/-) Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
(=) Årets resultat efter balanskravsjusteringar	3 062	0	13 327	16 819
(-) Reservering av medel till resultatutjämningsreserv				
(+) Användning av medel från resultatutjämningsreserv				
<b>(=) Balanskravsresultat</b>	<b>3 062</b>	<b>0</b>	<b>13 327</b>	<b>16 819</b>



## 5. EKONOMISKA RAPPORTER

### 5.1 Resultatbudget

#### RESULTATRAKNING

	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens intäkter	72 451	63 633	57 309	59 028	60 799	62 623
Verksamhetens kostnader	-492 320	-530 750	-527 220	-529 634	-532 525	-547 431
Avskrivning	-11 712	-10 574	-11 592	-10 040	-10 326	-10 390
<b>VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER</b>	<b>-431 581</b>	<b>-477 691</b>	<b>-481 503</b>	<b>-480 646</b>	<b>-482 052</b>	<b>-495 198</b>
Skatteintäkter	316 175	322 341	327 453	336 902	348 306	358 323
Generella statsbidrag och utjämning	146 322	147 996	158 192	144 557	148 314	154 893
<b>VERKSAMHETENS RESULTAT</b>	<b>30 916</b>	<b>-7 354</b>	<b>4 142</b>	<b>813</b>	<b>14 568</b>	<b>18 018</b>
Finansiella intäkter	1246	753	543	537	537	537
Finansiella kostnader	-1422	-1617	-1617	-1350	-1697	-1616
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	<b>30 740</b>	<b>-8 218</b>	<b>3 068</b>	<b>0</b>	<b>13 408</b>	<b>16 939</b>



## 5.2 Balansbudget

### BALANSRÄKNING

	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Matriella anläggningstillgångar	296 882	311 223	293 290	309 921	322 916	333 756
Finansella anläggningstillgångar	15 231	15 231	15 231	15 321	15 231	15 231
<b>ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>	<b>312 113</b>	<b>326 454</b>	<b>308 521</b>	<b>325 242</b>	<b>338 147</b>	<b>348 987</b>
<b>OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR</b>	<b>103 207</b>	<b>103 207</b>	<b>103 207</b>	<b>103 207</b>	<b>103 207</b>	<b>103 207</b>
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>	<b>415 320</b>	<b>429 661</b>	<b>411 728</b>	<b>428 449</b>	<b>441 354</b>	<b>452 194</b>
Årets resultat	30 740	-8 218	3 068	0	13 308	16 939
Övrigt eget kapital	101 111	131 851	131 851	134 919	134 919	148 327
<b>EGET KAPITAL</b>	<b>131 851</b>	<b>123 633</b>	<b>134 919</b>	<b>134 919</b>	<b>148 227</b>	<b>165 266</b>
Pensionsavsättning	7 002	23 002	23 002	39 002	34 002	33 002
<b>AVSÄTTNINGAR</b>	<b>7 002</b>	<b>23 002</b>	<b>23 002</b>	<b>39 002</b>	<b>34 002</b>	<b>33 002</b>
Långfristiga lån	47 063	53 622	24 922	25 553	30 140	25 041
Långfristig leasingsskuld	116 001	116 001	116 001	116 001	116 001	116 001
Skuld till statliga investeringsbidrag	5 631	5 631	5 112	5 112	5 112	5 112
NÄRF	3 301	3 301	3 301	3 301	3 301	3 301
Långfristiga skulder	171 996	178 555	149 336	149 967	154 554	149 455
Kortfristiga lån	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Kortfristig leasingsskuld	10 422	10 422	10 422	10 422	10 422	10 422
Övriga kortfristiga skulder	90 549	90 549	90 549	90 549	90 549	90 549
Kortfristiga skulder	104 471	104 471	104 471	104 471	104 471	104 471
<b>SUMMA SKULDER</b>	<b>276 467</b>	<b>283 026</b>	<b>253 807</b>	<b>254 438</b>	<b>259 025</b>	<b>253 926</b>
<b>SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER</b>	<b>415 320</b>	<b>429 661</b>	<b>411 728</b>	<b>428 359</b>	<b>441 254</b>	<b>452 194</b>



### 5.3 Kassaflödesbudget

#### KASSAFLÖDESANALYS/FINANSIERINGSANALYS

	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
<b>DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN</b>						
Årets resultat	30 740	-8 218	3 068	0	13 408	16 939
Justering, ej likviditetspåverkande poster	11 712	26 574	27 592	26 040	5 326	9 390
Övriga likviditetspåverkande poster	-121	0	0	0	0	0
Poster som redovisas i annan sektion	-146	0	0	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	42 185	18 356	30 660	26 040	18 734	26 329
+/- minskn/ökn förråd mm	-130	0	0	0	0	0
+/- minsk/ökn övriga kortfristiga fodringar	-11 986	0	0	0	0	0
- minskning skuld till statliga investeringsbidrag	-519	0	-519	0	0	0
+/- Ökning/minskn NÄRF	-559	0	0	0	0	0
+/- Ökning/minskn övriga kortfristiga skulder	9 731	0	0	0	0	0
<b>KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN</b>	<b>38 722</b>	<b>18 356</b>	<b>30 141</b>	<b>26 040</b>	<b>18 734</b>	<b>26 329</b>
<b>INVESTERINGSVERKSAMHETEN</b>						
Investeringar i materiella anläggning tillg.	-12 996	-24 915	-8 000	-26 671	-23 321	-21 230
Försäljning av materiella anläggning tillg.	429	0	0	0	0	0
Ökning skuld för statliga investeringsbidrag	0	0	0	0	0	0
Investering i akter o andelar	-40	0	0	0	0	0
Försäljning av aktier o andelar	0	0	0	0	0	0
<b>KASSAFLÖDE FRÅN DEN INVESTERINGSVERKSAMHETEN</b>	<b>-12 607</b>	<b>-24 915</b>	<b>-8 000</b>	<b>-26 671</b>	<b>-23 321</b>	<b>-21 230</b>
<b>FINANSIERINGSVERKSAMHETEN</b>						
<b>Utlåning</b>						
<b>Upplåning</b>						
Nyupptagna långfristiga lån	0	6 559	0	631	4 587	0
Amortering långfristiga lån	-4 000	0	-22 141	0	0	-5 099
Nyupptagen lånfristig leasingsskuld	1 497	0	0	0	0	0
Amortering långfristig leasingsskuld	0	0	0	0	0	0
Ökning kortfristiga lån	0	0	0	0	0	0
Minskning kortfristiga lån	-500	0	0	0	0	0
Ökning kortfristig leasingsskuld	969	0	0	0	0	0
Minskning kortfristig leasingsskuld	0	0	0	0	0	0
<b>KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN</b>	<b>-2 034</b>	<b>6 559</b>	<b>-22 141</b>	<b>631</b>	<b>4 587</b>	<b>-5 099</b>
<b>ÅRETS KASSAFLÖDE</b>	<b>24 081</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



## 5.4 Investeringsplan

Investeringsbudgeten omfattar fem år, och innehåller budget för innevarande år (2024) och en plan för de fyra kommande åren (2025–2028).

<b>INVESTERINGSBUDGET (mnkr)</b>
----------------------------------

Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
27	23	21	20	15



Ekonomiavdelningen  
Ekonomichef  
Kristina Olsson

Rapport  
2023-10-26  
2023/268

Kommunfullmäktige

## **Delårsrapport per 31 augusti 2023 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige godkänner delårsrapporten för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) per 31 augusti 2023 och lägger den till handlingarna.

### **Ärendebeskrivning**

NÄRF har inkommit med delårsrapport per 31 augusti 2023. Förbundet redovisar för perioden ett resultat på – 206 tkr, varav räddningstjänsten 297 tkr och sotningsenheten – 503 tkr. Förbundets prognos för helår visar på ett resultat på – 1 100 tkr, vilket är 1 100 tkr sämre än budget.

Revisorerna har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 31 augusti 2023 är förenligt med de mål förbundsledningen beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Revisorernas bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Vid revisorernas granskning har särskilt iakttagits följande:

- Enligt kommunallagen ska det i delårsrapporten finnas en uppföljning av de mål med betydelse för god ekonomisk hushållning som förbundsledningen fastställt. Direktionen har angivit vilka finansiella och verksamhetsmässiga mål som ska bidra till att god ekonomisk hushållning uppfylls. Det saknas dock kriterier som tydliggör vilken måluppfyllelse som krävs för att god ekonomisk hushållning ska anses uppnått. Direktionen uttalar sig inte heller om huruvida god ekonomisk hushållning förväntas uppnås. Därtill saknas indikatorer eller målvärden som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelse för varje enskilt mål.



- Direktionen prognostiserar ett negativt balanskravsresultat.

Mot bakgrund av dessa iakttagelser är revisorernas samlade bedömning att de inte kan uttala sig om huruvida resultatet av uppnådda mål är förenligt med god ekonomisk hushållning.

För bedömning avseende kommunens räkenskaper hänvisar revisorerna till det sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport.

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-26

Delårsrapport NÄRF, dat augusti 2023

Revisorernas bedömning av delårsrapport dat 4 och 9 oktober 2023

Bilaga 1 Sakkunnigt biträdes yttrande, dat 2023-10-03

Bilaga 2 Granskning av delårsbokslut, dat 2023-08-31

Protokoll Direktionen NÄRF, dat 2023-09-29

**Sändlista:**

NÄRF

Kristina Olsson  
Ekonomichef



**Till: Kommunfullmäktige i  
Färgelanda kommun  
Melleruds kommun  
Trollhättans stad  
Vänersborgs kommun**

## Revisorernas bedömning av delårsrapport

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 31 augusti 2023 är förenligt med de mål förbundsdirektionen beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet.

Vid vår granskning har vi särskilt iakttagit följande:

- Enligt kommunallagen ska det i delårsrapporten finnas en uppföljning av de mål med betydelse för god ekonomisk hushållning som förbundsdirektionen fastställt. Direktionen har angivit vilka finansiella och verksamhetsmässiga mål som ska bidra till att god ekonomisk hushållning uppfylls. Det saknas dock kriterier som tydliggör vilken måloppfyllelse som krävs för att god ekonomisk hushållning ska anses uppnått. Direktionen uttalar sig inte heller om huruvida god ekonomisk hushållning förväntas uppnås. Därtill saknas indikatorer eller målvärden som ligger till grund för bedömningen av måloppfyllelse för varje enskilt mål.
- Direktionen prognostiserar ett negativt balanskravsresultat.

Mot bakgrund av dessa iakttagelser är revisorernas samlade bedömning att vi inte kan uttala oss om huruvida resultatet av uppnådda mål är förenligt med god ekonomisk hushållning.

För bedömning avseende kommunens räkenskaper hänvisar revisorerna till det sakkunniga bitrådets yttrande om delårsrapport.

*Datum enligt digital underskrift*

Eva Larsson

Anders Karlzon

Magnus Cassel

Bilagor:

Det sakkunniga bitrådets yttrande om delårsrapport  
Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2023

# PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

## Hans Anders Karlzon

### Undertecknare

Serienummer: 19460224xxxx

IP: 83.255.xxx.xxx

2023-10-04 12:51:13 UTC



## EVA LARSSON

### Undertecknare

Serienummer: 19520309xxxx

IP: 81.235.xxx.xxx

2023-10-04 15:15:23 UTC



## MAGNUS CASSEL

### Undertecknare

Serienummer: 19560423xxxx

IP: 217.215.xxx.xxx

2023-10-09 14:36:16 UTC



Penneo dokumentnyckel: OOEND-W6AJH-7ET0H-B6OLX-7NEIV-OD0IL

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

#### Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com> Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>



Norra Älvsborgs  
Räddningstjänstförbund

# Delårsrapport augusti 2023



**Dokumentnamn:**

Typ av dokument: Delårsrapport	Beslutad av: Direktionen
Diarienummer: 5010-2023-1-37 §45b	Antagen av:
Datum för beslut: 2023-09-29	

**Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund**

[www.brand112.se](http://www.brand112.se)

Telefon: 0521-26 59 00

E-post: [info@brand112.se](mailto:info@brand112.se)

# Innehåll

<b>Händelser av väsentlig betydelse, påverkan på de finansiella rapporterna ...</b>	<b>4</b>
Förstudier .....	6
Verksamhetens utveckling .....	7
<b>Förväntad utveckling.....</b>	<b>12</b>
Räddningstjänst.....	12
Enhet sotning .....	12
Verksamhetsmål .....	13
<b>Väsentliga personalförhållanden .....</b>	<b>19</b>
<b>Balanskravresultat .....</b>	<b>22</b>
<b>Drift- och investeringsredovisning .....</b>	<b>23</b>
Driftredovisning .....	23
Investeringsredovisning .....	26
<b>Resultaträkning.....</b>	<b>28</b>
<b>Balansräkning .....</b>	<b>30</b>
<b>Noter .....</b>	<b>31</b>
Not 1. Redovisningsprinciper .....	31
Not 2. Uppskattningar och bedömningar .....	32
Not 3-7. Noter till resultaträkning.....	32
Not 8-15. Noter till balansräkning.....	34
Not 16. Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision .....	35

## Händelser av väsentlig betydelse, påverkan på de finansiella rapporterna

Förändringar i lagstiftning, avtal, uppdrag samt händelser i omvärlden påverkar och ställer ökade krav på resurser och anpassningar inom räddningstjänsten. Inflationen har medverkat till högre kostnader än vad som kunnat förutses, likaså årets lönerörelse.

### Förändrade regler kring SAP-R

1 januari 2023 infördes förändringar i särskild avtalspension (SAP-R) för arbetstagare inom utryckningsstyrkor i räddningstjänst. I de fall arbetstagaren väljer extra pensionsavsättning har förbundet rätt att fakturera sina medlemskommuner hela kostnaden medan valet lönetillägg belastar förbundet. Förändringarna har medfört ökad belastning för förbundets administration och en kostnadsökning som uppskattas till cirka 650 tkr per år.

### EU:s direktiv om dygnsvila

Allmänna bestämmelser (AB) har anpassats till de skyddsregler som finns om minsta sammanhängande dygnsvila i EU:s arbetstidsdirektiv. Förslag på ny schemaläggning för personal håller på att arbetas fram och utifrån det görs en risk- och konsekvensanalys för hur förbundet kommer att påverkas av de nya reglerna.

Förbundsledningen kommer att verka för att NÄRF:s direktion ska ansöka om och få dispens om det visar sig att konsekvenserna och riskerna blir för stora. Utgångsläget är att verksamheten är sårbar och att det finns ett ansvar att säkerställa skydd för liv, hälsa, egendom och miljö i vårt samhälle – dygnet runt, året runt.

### Lönerevision 2023

Industrins så kallade märke blev satt till 4,1 procent från 1 april 2023 och budgeterat utrymme för löneöversyn uppgick till 2,5 procent. Förhandlingen mellan Sobona och Kommunal gav 1 150 kronor per medlem i löneutrymme (cirka 3-4 procent). Ledarna, Vision och Sveriges Ingenjörer har ett sifferlöst avtal.

Lönerevisionen för 2023 slutade på 3,3 procent i genomsnitt, vilket är högre än vad som prognostiserats i budget. Orsaker till detta är bland annat; Kommunals avtal, korrigering av befattningslöner med syfte att stärka förbundets förutsättningar att attrahera på arbetsmarknaden samt att möta Räddningstjänstförbundet Mitt Bohusläns lönestruktur med anledning av ökad samverkan mellan våra två förbund.

### Inriktningsbeslut NÄRF-RMB

Kommunstyrelserna inom medlemskommunerna har fattat likalydande inriktningsbeslut att verka för ett gemensamt kommunalförbund mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) med start 1 januari 2025. Inriktningsbeslutet innebär att båda förbunden ska arbeta fram underlag inför slutligt beslut om ett gemensamt förbund.

Efter upphandlingsprocess har avtal tecknats med Prospero Samhällssäkerhet AB som fått uppdraget att ta fram förslag till en ny kommunalförbundsordning. Prospero har genomfört intervjuer och arbetsmöten med nyckelfunktioner inom NÄRF och RMB samt

medlemskommunerna med målsättning att presentera förslag till ny kommunal-förbundsordning för samtliga sju kommuner inom NÄRF och RMB under oktober.

## Personuppgiftsrevision

Dataskyddsombudet har genomfört personuppgiftsrevision i verksamheten och meddelat en åtgärdsplan. En utpekad prioriterad åtgärd i planen utgör utbildning i dataskyddsfrågor för personal, vilken är bokad till hösten initialt för förbundsledning, presidium och funktions-/systemansvariga.

## Höjd terrorhotnivå

Den 17 augusti beslutade Säkerhetspolisen (SÄPO) att höja terrorhotnivån i Sverige från tre till fyra på en femgradig skala. Detta innebär att SÄPO med flera myndigheter gör bedömningen att det är hög sannolikhet att aktörer har avsikt och förmåga att genomföra attentat. Den höjda terrorhotnivån manar till ökad uppmärksamhet, både i vardagen och vid räddningsinsatser, samt att vi som samhällsviktig verksamhet bör se över vårt säkerhetsarbete.

## Ingångna avtal

### Räddningsregion Västra Götaland

Ledningscentral Fyrbodals har i samverkan med räddningsledningssystemen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Skaraborg och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg bildat Räddningsregion Västra Götaland (RRVG). Avtalet innebär utökad samverkan i samband med större händelser och hög belastning. Förutom systemledning berör samverkan även tillhörande utbildnings- och övningsverksamhet samt tekniska lösningar.

### SOS Alarm AB

Förhandlingarna med SOS Alarm AB om nytt samverkansavtal BAS 2 är avslutade. Nytt avtal är tecknat och gäller från 1 januari 2024.

## Arbetsmiljö

Förbundet summerar för perioden en pågående påverkan av arbetsmiljön i negativ riktning. Förbundet befinner sig i ett allvarligt läge där redundans av personalresurser saknas och där ett flertal planerade och beslutade förändringar påverkar organisatorisk och social arbetsmiljö. En analys har genomförts som påvisar behov av en utökning av antalet tjänster inom administration och ledning, men aktiviteter för att angripa grundorsaken har dröjt. Dialog pågår mellan förbundschef, direktion och medlemskommuner.

Ett flertal oförutsedda förändringar har påverkat medarbetarna negativt och flera i personalen har uttryckt att en framtid inom förbundet känns oviss. Läget har hanterats med stöd av informationsmöten och interna arbetsgrupper.

För enhet beredskap har nytt pensionsavtal inneburit att den enskilda medarbetaren ställts inför ett flertal val som tillkommit.

Allmänna bestämmelser och bilaga R har omförhandlats centralt, vilket påverkar nuvarande förläggning av arbetstid. Det skapar stora utmaningar för förbundet att lösa med nuvarande bemanning. Läget har hanterats med centrala och lokala arbetstids-

grupper samt i samverkan med parterna. Avtalet är normativt och ger inte utrymme för lokala avvikelser.

## Miljömässig utveckling

Vid miljötillsyn 2021 fick förbundet föreläggande om att åtgärda brister för oljeavskiljare i tvätthallar på Sjuntorps och Trollhättans brandstationer. Installationen av nya oljeavskiljare i anläggningarna är nu klar och de är åter tagna i drift.

## Utredning PFAS, brandstationen Trollhättan

Trollhättans Stad har ställt krav på utredning av föroreningar på fastigheten Brandpumpen 1, vid övningsområdet i anslutning till Trollhättans brandstation. Dialog har skett mellan Trollhättans Stad och förbundet om ansvars- och kostnadsfördelning.

Vid medlemsråd i mars beslutades att förbundet ska genomföra en MIFO fas 2-undersökning med syfte att undersöka eventuell förekomst av PFAS och andra skadliga ämnen. Undersökningen ska bekostas genom medel från eget kapital. Medlemsrådet beslutade vidare att finansiering av eventuella saneringsåtgärder utifrån MIFO fas 2 ska tas upp i medlemsrådet för beslut. Konsult för utredningen är upphandlad och uppdraget tilldelades Västsvenska miljökonsult AB. Mätningen är utförd och rapport för uppdraget ska lämnas till förbundet senast 30 september 2023.

## Förstudier

### Ledningsplats

Förbundet har, i samverkan med Trollhättans Stad och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), genomfört en förstudie avseende lokaler för ny ledningscentral i Trollhättan. I mars beslutade kommunstyrelsen i Trollhättans Stad att bevilja medel till Kraftstaden AB för lokalplanering. Processen är påbörjad i samverkan mellan berörda parter och Kraftstaden AB. Beslut om att till fullmäktige förordas en byggnation kommer att fattas av kommunstyrelsen i september.

### Brandstation Vänersborg

Förstudien avseende förutsättningar för en ny brandstation i Vänersborg är avslutad. Kommunstyrelsen har meddelat att man beslutat att föra in planer om ny brandstation i Vänersborg i sitt lokalförsörjningsprogram för år 2025-2034. På grund av de brister som nuvarande brandstation har är det från förbundets sida mycket angeläget med en ny brandstation.

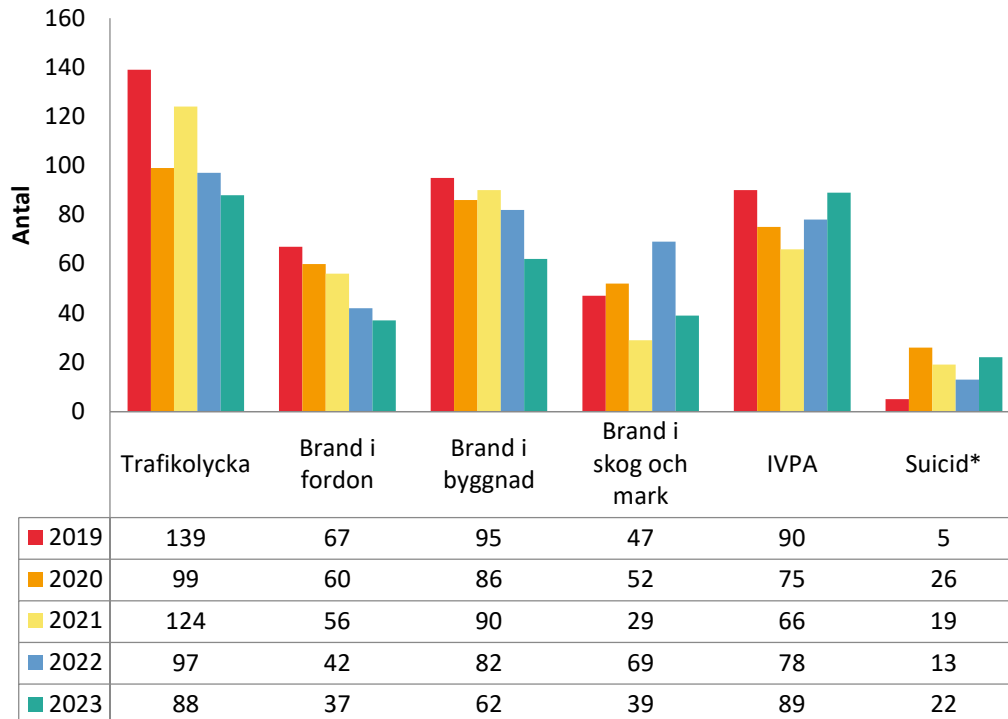


# Verksamhetens utveckling

## Räddningstjänstuppdrag

Under perioden har totalt 1 102 räddningsuppdrag utförts fördelade per medlemskommun enligt följande; 58 Färgelanda, 134 Mellerud, 497 Trollhättan och 406 Vänersborg. Andelen automatiska brandlarm uppgick till 251 vilket utgör 23 procent av total larmmängd.

Tabell 1. Urval av händelsetyper januari-augusti 2023, jämförelse 2019-2022



\* Räddningstjänsten larmas då fara för suicid kan antas och då händelsen sker utomhus. Statistiken för suicid visar på det antal uppdrag som förbundet varit ute på, inte antalet suicider som genomförts. Flera uppdrag kan avse samma individ.

Utmärkande händelser under perioden:

- 2023-01-15 Villabrand, 1 person avliden, Brålanda
- 2023-03-07 Trafikolycka, 1 person avliden, riksväg 42, Trollhättan
- 2023-03-07 Trafikolycka masskrock, 1 person avliden, E45 Nuntorp, Brålanda
- 2023-04-12 Skogsbrand av ringa omfattning, Färgelanda.
- 2023-04-21 Flertalet simultana bränder Mellerud, Vänersborg, Orust, Uddevalla
- 2023-05-29 Skogsbrand Gärdhem, Trollhättan
- 2023-08-01 Explosion inomhus, Åsensbruk
- 2023-08-04 Skyfall, Vänersborgs kommun
- 2023-08-07 Skyfall, Melleruds kommun
- 2023-08-13 Brand i ladugård, Frändefors, Vänersborg

## Myndighetsutövning

### Tillsyns-, tillstånds- och remisshantering

Förbundet bedriver tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Under perioden har 96 tillsynsbesök genomförts och utfärdande har skett av 37 tillstånd avseende brandfarlig vara samt fem tillstånd för explosiv vara. Huvudsakliga brister vid tillsyn LSO berör utrymningsmöjligheter medan en vanlig brist vid tillsyn LBE är avsaknad av utredning av risker vid hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Förbundet är sakkunnig åt medlemskommunerna i brandskyddsfrågor rörande bygglov, planärenden, kommunala serveringstillstånd, samt till Polismyndigheten. Totalt har 102 remissvar upprättats. De flesta remissvar behandlar synpunkter om lokalers lämplighet ur brandskyddssynpunkt och om räddningstjänstens möjlighet till insats.

Till följd av nya föreskriftskrav finns ett ökat behov av att genomföra tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor. Planeringen omfattar i beting 132 tillsyner under hösten 2023, inräknat sådana verksamheter som tillkommit till följd av nya föreskrifter och där ingen tillsyn genomförts tidigare. Utöver dessa finns 186 verksamheter där fristen medger att tillsyn bör göras i år.

Under 2024 tillkommer ytterligare minst 138 verksamheter där tillsyner behöver ske. Enhet samhällsskydd har under perioden haft underbemanning främst till följd av föräldraledigheter men även på grund av att tjänster enligt behovsanalys inte har tillsatts. Förbundet kommer att få svårt att klara av de tillsyner enligt LSO som finns i nuvarande beting. En förnyad analys av personalbehov behövs inför 2024.

### Sotning och brandskyddskontroll

Förbundet ansvarar för sotning och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. Under perioden har 982 brandskyddskontroller genomförts fördelade per kommun enligt följande: 161 i Färgelanda och 821 i Trollhättan. Detta motsvarar ett utfall om 49,1 procent av årets totala inplanerade kontroller. Förelägganden har utfärdats till 17 fastighetsägare.

Rengöring har skett vid 2 777 tillfällen fördelade per kommun enligt följande: 908 i Färgelanda och 1 869 i Trollhättan.

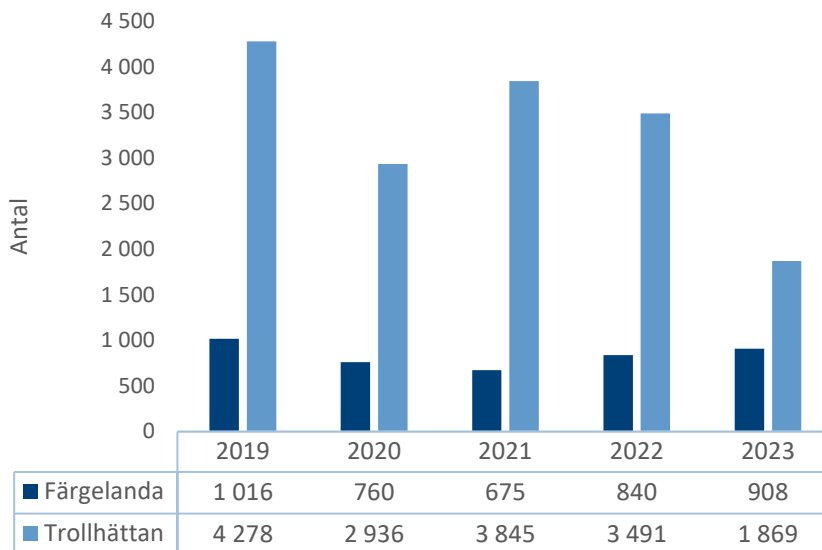
Två händelser med soteld har inträffat. Bidragande orsak var troligen tjärbildning på grund av felaktig eldning.

Direktionen har inlämnat uppsägning av befintliga sotningsavtal till Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. Beslutet innebär att förbundet inte kommer att bedriva någon sotningsverksamhet i framtiden. Avtalet upphör den dag då ny verksamhetsutövare tillträder, dock senast 1 juni 2024. Trollhättans och Färgelandas kommuner kommer var för sig att upphandla ny leverantör av sotnings- och brandskyddskontroller för sina invånare. NÄRF:s mål är att åstadkomma verksamhetsövergång för all berörd personal att ingå i en ny utövers bemanning. Till dess att frågan är löst drivs sotningsverksamheten som vanligt inom förbundet.

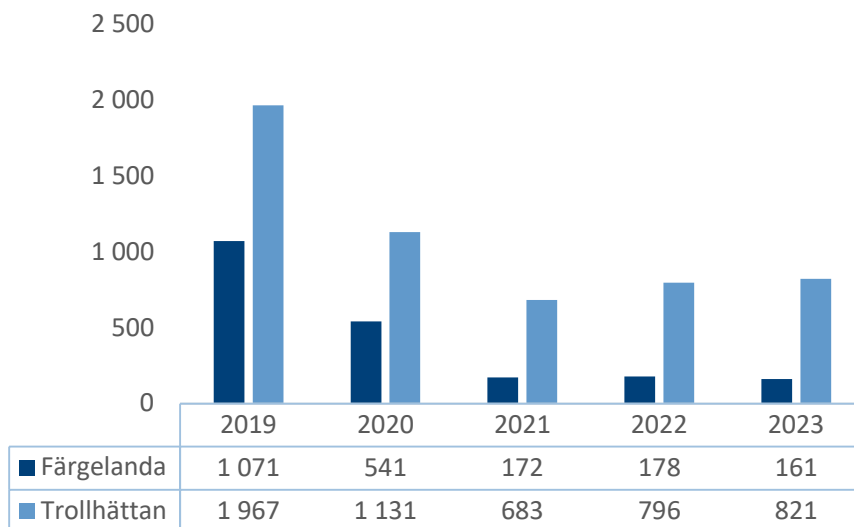
Förbundet har svårt att hinna med alla uppdrag som, enligt lag, måste utföras i de båda kommunerna på grund av underbemanning. Med bakgrund av detta har en direktupphandling genomförts för att ta hjälp av extern entreprenör, Sotningstjänst i Väst AB.

Entreprenören stöttar verksamheten med att utföra rengöringsarbeten och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun med start från 7 augusti 2023.

**Diagram 1. Utförd rengöring (sotning) 2023, jämförelse år 2019-2022**



**Diagram 2. Utförda brandskyddskontroller 2023, jämförelse år 2019-2022**



## Ekonomi

Förbundet följer de redovisningsprinciper som framgår av lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen för förbundet.

### Periodens utfall

Förbundets totala intäkter under perioden inklusive medlemsavgifter uppgick till 94 631 tkr, och kostnaderna till 94 837 tkr. För perioden redovisas ett resultat om -206 tkr. Dominerande inkomstkälla består av medlemsavgifter från förbundets ägarkommuner. Enhet sotning är inkluderad i resultatet.

Räddningstjänstens intäkter uppgick till 92 052 tkr och kostnader till -91 755 tkr. Resultatet uppgår till 297 tkr.

Enhet sotnings intäkter uppgick till 2 579 tkr och kostnader till -3 082 tkr. Enhet sotning redovisar för perioden ett negativt resultat på -503 tkr.

Utfallet för enhet sotning fördelas mellan Trollhättan och Färgelanda enligt procentuell andel av totala intäkterna baserat på förra årets utfall. För 2023 är fördelningen; Trollhättans Stad 75 procent och Färgelanda kommun 25 procent.

Avseende negativt balanskravsresultat för 2022 har kommunfullmäktige inom medlemskommunerna beslutat att förbundet inte behöver återställa detta med hänvisning till synnerliga skäl. Underskottet kan i stället täckas från det egna kapitalet. Ackumulerat underskott inom sotningsverksamheten ska återställas inom en treårsperiod.

Soliditeten uppgår till 25,10 procent, att jämföras med år 2022 då soliditeten var 29,71 procent vid samma period.

Likviditeten för perioden uppgår till 23 697 tkr. Något lån kommer inte att krävas för ny- och reinvesteringar under året.

Redovisning av större utgiftsposter som ska finansieras under året:

- 7 500 tkr, månadens utgift för löner och skatter
- 10 773 tkr, kostnad för att avsluta årets planerade investeringar
- 4 000 tkr, månadens utgift för övriga kostnader

### Påverkan på resultat

Resultatet påverkas av personalrelaterade kostnader såsom ökade lönekostnader där valet "lönetillägg" inom SAP R-valet står för närmare -300 tkr. Högre löneökningar än budgeterat och ökade kostnader för bland annat utbildningar avviker från budget med -766 tkr.

Semesterskulden tillsammans med kompledighet beräknas till totalt 6 702 tkr, en ökning som påverkar resultatet med -349 tkr.

Konsultkostnader för att ta fram en ny förbundsordning vid ett eventuellt förbunds-bildande belastar resultatet med cirka 50 tkr, årsprognosen ligger på cirka 170 tkr.

På den positiva sidan går verksamheten automatlarm med 433 tkr i överskott och ränteintäkterna överstiger budget med 335 tkr.

**Kurser och utbildningar**

Kurs- och utbildningskostnader för egen personal uppgår till 551 tkr. Prognosen är att utbildningsbudgeten drar över med cirka 125 tkr.

Kurs- och utbildningskostnader för MSB:s olika kompetensutbildningar förväntas öka under året. Detta beror delvis på omsättning av personal men främst på MSB:s nya föreskrifter om räddningsledningssystem samt deras revidering av utbildningssystemet. I samband med redovisning för medlemskommunerna av resursanalys 2023 äskade förbundet 125 tkr extra för dessa kostnadsökningar. Då äskandet inte beviljades har förbundet i stället varit tvungna att lämna återbud till MSB på tilldelade kursplatser.

**Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision**

Kostnader för räkenskapsrevision av sakkunnigt biträde avser granskning av bokslut och årsredovisning 2022 och uppgår till 52 tkr. Kostnader för förtroendevalda revisorer ligger inom budget.

*(se not 16 till balansräkning)*

**Pensioner**

Medlemskommunerna betalar förbundets pensioner. Utbetalningar grundar sig på Skandias prognos.

## Förväntad utveckling

Förväntad utveckling med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning i verksamheten. Förbundet ska ha en ekonomi i balans och använda resurser för rätt ändamål på ett effektivt sätt.

### Räddningstjänst

Årsprognosen för räddningstjänst visar att året kommer att avslutas med ett minusresultat på -700 tkr. Prognosen utgår från att verksamheten bedrivs utan avvikande händelser som påverkar ekonomin.

Under året sker investeringar för cirka 14,6 mkr varav 8 mkr avser två släckbilar till deltidstationer. Avskrivningskostnaderna blir något högre än budgeterat. Övriga resultatpåverkande poster är SAP-R med cirka 650 tkr vilket är ett avsevärt högre utfall på löneökningar än budgeterat, undersökning om det finns PFAS på övningsplatsen i Trollhättan 200 tkr samt MSB utbildningar om 125 tkr som vi uppmanas att delta på.

Automatlarm har ett prognosticerat överskott på 700 tkr och ränteintäkterna blir cirka 480 tkr högre än beräknat.

### Enhet sotning

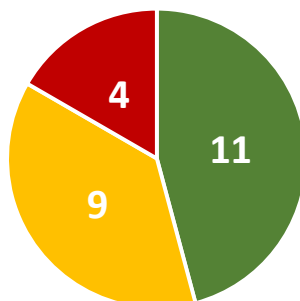
Prognosen för helåret visar att enhet sotning kommer att avsluta året med ett minusresultat på -400 tkr. I prognosen tas hänsyn till att enheten är stängd under juli och därmed har intäkter enbart under 11 månader av året.

Enheten har vid två tillfällen annonserat lediga tjänster som skorstensfejare och brandskyddskontrollant. Trots detta har ingen medarbetare rekryterats. Konsekvensen har blivit att ett minskat antal rengöringar och brandskyddskontroller har kunnat genomföras. För att komma i kapp med eftersläpande arbeten har upphandling skett av extern entreprenör som ska hjälpa till med att stötta förbundet med utförande av uppdrag inom sotningsverksamheten i Färgelanda kommun för en tidsbegränsad period, dock längst till och med 1 juni 2024. Lösningen bedöms vara kostnadsneutral.

Direktionen beslutade vid direktionsmöte 27 april att säga upp befintliga avtal med Trollhättans Stad respektive Färgelanda kommun avseende sotningsverksamheten. Avtalet upphör den dag ny verksamhetsutövare tillträder, dock senast 1 juni 2024.




## Verksamhetsmål

Enligt kommunallagen ska verksamhetsmässiga och finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning finnas med i budget och regelbundet följas upp.








■ Följer plan ■ Följer delvis plan ■ Följer ej plan




**Tabell 2. Nivåer för bedömning av måluppfyllelse**

		
Följer plan, prognos måluppfyllelse: hög	Följer delvis plan, prognos måluppfyllelse: god	Följer ej plan, prognos måluppfyllelse: otillräcklig

## Finansiella mål

Mål enligt policy <sup>(1)</sup> för finansiell verksamhet och andra relaterade styrdokument.




VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Intäkter ska överstiga kostnader enligt balanskrav <sup>(1)</sup>	Prognosen indikerar att målet för året inte kommer att uppnås. Förbundet redovisar ett resultat om -206 tkr för perioden.	
God betalningsförmåga på kort sikt <sup>(1)</sup>	Prognosen indikerar att målet för året kommer att uppnås. Likviditeten är 428 procent, korta skulder cirka 18,9 mkr, kassa bank cirka 23,7 mkr och korta fordringar 56,9 mkr.	
Hög självfinansieringsgrad avseende investeringar (100 procent) <sup>(1)</sup>	Självfinansieringsgrad visar i vilken omfattning årets anskaffade anläggnings-/omsättningstillgångar finansierats med egna medel. Självfinansieringsgraden hittills i år är 100 procent.	
Soliditeten ska öka eller minst kvarstå på årets nivå <sup>(1)</sup> . Visar hur stor del av tillgångar som finansieras med egna medel.	Utvecklingen beror på förändring av eget kapital och tillgångarnas värdeökning/-minskning. Soliditet för perioden uppgår till 25,10 procent (jmf. delår 2022: 29,71 procent).	
Taxesättning, analys och justering	Analys av bakomliggande faktorer för taxesättning inför beslut om taxor 2024 har skett. Direktionen fattade beslut om taxor 2024 i juni. Förbundet väntar svar från medlemskommunerna avseende antagande av taxor 2024.	

Kundfakturering från verksamhetssystem Daedalos	Förberedande åtgärder är genomförda. Att implementera elektronisk överföring av underlag mellan system kvarstår. Arbetet ligger vilande.	
Digital tids- och avvikelshantering för personal	Avvaktar inriktningsbeslut för behovsanalys och förbundssammanslagning.  Parallellt pågår arbete med att driftsätta digital rapportering i Daedalos för RIB-personal, vilket även inkluderar utbildning till personal stationsvis samt att säkerställa tekniska säkerhetsåtgärder i system.	
Investeringsplan	Årets planerade investeringar följer fullt ut planen.	

## Mål kopplat till lagstiftning och handlingsprogram

### Systematiskt arbetsmiljöarbete




Arbetsgivaren ska undersöka, genomföra åtgärder och följa upp verksamheten för att förebygga olyckor och ohälsa.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Förbundets vision och grundläggande värderingar är kända i verksamheten	Förbundets vision och värdegrund är beslutade och dokumenterade men dialog om dessa har ännu inte påbörjats. Fördröjningen beror på att arbetsgivaren behövt prioritera information och åtgärder enligt förändringarna för EU:s arbetsgivar direktiv och särskild avtalspension (SAP-R).	
Tillbud/arbetskada anmäls i räddningstjänstens informationssystem för arbetsmiljö (RIA).	I nuläget speglar inte antalet anmälningar en realistisk bild av händelser kopplade till risker i arbetet. Därtill har avvikelserapportering för materiella fel till viss del lagts i RIA vilket inte är korrekt enligt beslutad rutin. Påtalan om vikten av att rapportera tillbud/arbetsskador har varit uppe i förbundsrådet.	
Ta fram strategi för ett långsiktigt hållbart ledarskap och medarbetarskap.	En gemensam aktivitet för första linjens chefer och styrkeledare har genomförts i Räddsam VG. Syftet har varit att synliggöra goda exempel, frågor och diskussioner om räddningstjänstkultur, inkludering, ledarskap, jämställdhet och framtid. Pågående förändringar inom räddningstjänstens verksamhet i stort har medfört att plan för nästa aktivitet inom området skjutits fram till våren 2024.	






## Säkerhetsskydd

Verksamheten ska bedriva ett aktivt säkerhetsskyddsarbete.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
INFORMATIONSSÄKERHET Öka kunskap/medvetenhet hos personal om informationspåverkan	Kommunikatör har deltagit i grundutbildning om skydd mot informationspåverkan via Myndigheten för psykologiskt försvar. Avsikten är att förmedla erfarenhet vidare till personal.  Förbundet har med anledning av säkerhetspolitiskt läge märkt av att antalet påverkansförsök har stigit, exempelvis nätfiske-/bedrägeriförsök. Personalen har delgivits information om att vara vaksamma och rapportera det som verkar avvikande vilket har lett till att uppmärksammade påverkansförsök snabbt har kunnat hanteras och dokumenteras.	
SÄKERHETSSKYDDS- KLASSIFICERING Klassificeringsarbete av skyddsvärd information	Klassificering pågår men arbetet släpar. Detta påverkar dock inte säkerhetskrav vid hantering av information.	
PERSONALSÄKERHET Implementera rutin/ organisation för säkerhetsskyddssamtal	Rutin finns framtagen men organisation är inte fastställd i nuläget. Fördröjt på grund av hög arbetsbelastning och planerade förändringar i verksamhet.	


## Förebyggande – förmåga och verksamhet

En viktig del i det förebyggande arbetet är att möta olika målgrupper i både fysisk och digital form. Syftet är att bidra till att den enskildes förmåga att förbygga och hantera bränder eller andra olyckor ska öka.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Utåtriktade informationsinsatser 1) Närvara vid minst 8 större evenemang. 2) Genomföra informationsinsats efter händelser med behov av uppföljning eller förebyggande information. 3) Definiera prioriterade målgrupper för att mer effektivt rikta information.	1) Deltagande har skett vid blåljusdag Färgelanda, hamndagar Vänersborgs Marina, Kanalyran Mellerud, Barnens dag Frändefors, After school Kronan i Trollhättan, Aqua blå i Vänersborg. 2) Genomförs då man anser att behov finns. 3) Prioriterade målgrupper: ungdomar, äldre som bor kvar hemma och boende i utsatta områden. NÄRF saknar i nuläget resurser för riktade informationsinsatser till dessa målgrupper (utöver utbildningsinsatser inom MBU och ungdomsbrandkåren). Fokus läggs i stället på aktiv, löpande information riktad till en så bred allmänhet som möjligt.	
Externa utbildningar, praktik och prao 1) Driftsätta bokningssystem för externa brandskyddsutbildningar. 2) Utbildning/praktik för gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram samt prao för elever i årskurs 8.	1) Bokningssystem driftsatt, öppet för personal inom medlemskommuner att boka utbildning. 2) Utbildning genomförd under våren för både vård- och omsorgsprogram samt årskurs 8.	
Information via digitala kanaler 1) Öka antalet sidvisningar/besökare på brand112.se med vardera 20 procent. 2) Öka räckvidd/antal följare på Facebook och Instagram med särskilt fokus på 16-24 åringar.	Arbetet med att skapa aktuellt, relevant och intressant innehåll i NÄRF:s kanaler pågår kontinuerligt. 1) Under första halvåret har antalet sidvisningar och besökare varken ökat eller minskat nämnvärt. 2) Antalet följare i våra sociala mediekkanaler ökar, om än försiktigt. Under våren nådde vi över 3 000 följare på Facebook och i halvårsskiftet hade vi cirka 450 följare på Instagram.	

## Rengöring och brandskyddskontroll


Förbundet utför sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda och Trollhättan enligt avtal med respektive kommun.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Införande av metod för stavsotning	Metod för stavsotning införd. Information lämnad till kunder i Färgelanda och Trollhättan om ny metod och taxa. Ombokningssystem för kunder införd, utvärdering pågår.	

## Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Möjlighet att åstadkomma effekter, att minska sannolikhet eller frekvens, för att olyckor inträffar eller konsekvens vid desamma. Utfall av skada på liv, hälsa, egendom och miljö.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Tillgång till egna resurser 1) Riktad rekryteringskampanj i Färgelanda. 2) Praktikplatser – ta emot LIA-elever.	1) Rekryteringskampanj genomförd för Färgelanda brandstation, öppet hus 20 maj. 2) Förbundet har tagit emot två LIA-elever under våren.	
Samverkan med andra aktörer: räddningstjänster, myndigheter, medlemskommuner med flera.	Samverkan sker vid behov/efterfrågan. Under året har samverkan ägt rum med medlemskommuner, länsstyrelsen, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Sjöfartsverket och Kustbevakningen. Förbundets deltagande i Räddsam VG styr- och beredningsgrupper följer plan.	
Beskrivning per olyckstyp: Insatsplanering av särskilda riskobjekt, se över insatsplaner för objekt inom NÄRF.	Kontinuerlig samverkan sker med verksamheter och anläggningar för att ta fram och uppdatera insatsplaner (exempelvis externa aktörer som GKN Aerospace och Melleruds pastorat samt samverkan internt mellan ledningscentralen och enhet samhällsskydd).	
Ledning i räddningstjänsten: Operativ systemledning - medverka till utveckling av räddningsregion i samverkan.	Räddningsregion Västra Götaland lanserad 20 mars. Samverkan i lednings- och stabsarbete regleras i avtal och styrdokument.	
Samtida och omfattande räddningsinsatser 1) Vidareutveckla rutiner för, och genomföra kompetensutveckling inom gemensam systemledning. 2) Vidareutveckla former för samverkan kring ledningscentralernas verksamhet.	Komplexa räddningsinsatser och samhällsstörningar 1) Stabsarbete har övats av personal inom systemledning. Administrativ personal har genomfört övningstillfälle i maj. 2) Ett löpande arbete som förmedlas via styrgrupp till beredningsgrupp och vidare till arbetsgrupper vid behov.	

<p>Räddningstjänst under höjd beredskap</p> <p>1) Planering/förmågehöjande anpassning, komplettering av kunskap, lokaler, fordon, förstärkningsmaterial utifrån beslutade riktlinjer.</p> <p>2) Grundläggande information till egen personal inom området totalförsvaret.</p>	<p>1) En befattningshavare har genomgått högre kurs i samhällets krisberedskap och totalförsvaret (steg 1) vid Försvarshögskolan. Förbundet förrådshåller visst materiel och skyddsutrustning som byts ut. Arbetet sker löpande.</p> <p>2) Skriftlig information har gått ut till all personal via NÄRF-nytt. Muntlig information har skett initialt för direktions samt chefer/arbetsledare. Information till övriga medarbetare är ännu inte genomförd på grund av resursbrist.</p> <p>Som samhällsviktig verksamhet har förbundet ansvarsområden inom civil beredskap och räddningstjänst under höjd beredskap, vilket kräver resurser som i dag inte finns i förbundet.</p>	
---	---	---

### Omvärldsfaktorer som kan påverka verksamhetsmålen

Händelser och samhällsutveckling som vi i nuläget inte känner till och som påverkar verksamheten kan innebära att målen måste omprioriteras eller helt utgå till förmån för nyttillkomna uppgifter och mål. Det kan handla om myndighetstillsyn, arbetsmiljöfrågor, förändrad eller tillkommande lagstiftning samt rådande omvärldsläge.

Den 1 mars i år överlämnade MSB två olika utredningar till regeringen: Dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap samt Aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst – redovisning av genomförda åtgärder för att förbereda en aktivering. Resultaten av dessa utredningar är ännu inte kända men kommer sannolikt, tillsammans med det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde, att påverka räddningstjänstens verksamhet och planering framöver. Detsamma gäller Sveriges kommande inträde i NATO.

Eventuella konsekvenser och krav på åtgärder med anledning av provtagning PFAS kommer troligen att tydliggöras under september-oktober i år.

Ett eventuellt beslut om att NÄRF och RMB ska gå ihop och bilda ett gemensamt förbund kommer sannolikt att kräva externa resurser för förberedelse av övergången men också ett omfattande eget förberedelsearbete från de båda nuvarande förbunden.

## Väsentliga personalförhållanden

Det totala antalet anställda per 31 augusti 2023 var 240 med tjänstgöringsgrad på heltid, som vikarie eller arvodesanställd. Av dessa tjänstgör 6 personer inom enhet sotning.

Förbundet har genomfört 14 nyanställningar varav 7 avser semestervikariat under huvudsemesterperioden juni-augusti. Samtidigt har 12 personer avslutat sin anställning, varav 1 personer har gått i pension och 11 har avslutat sitt semestervikariat eller sagt upp sig på egen begäran.

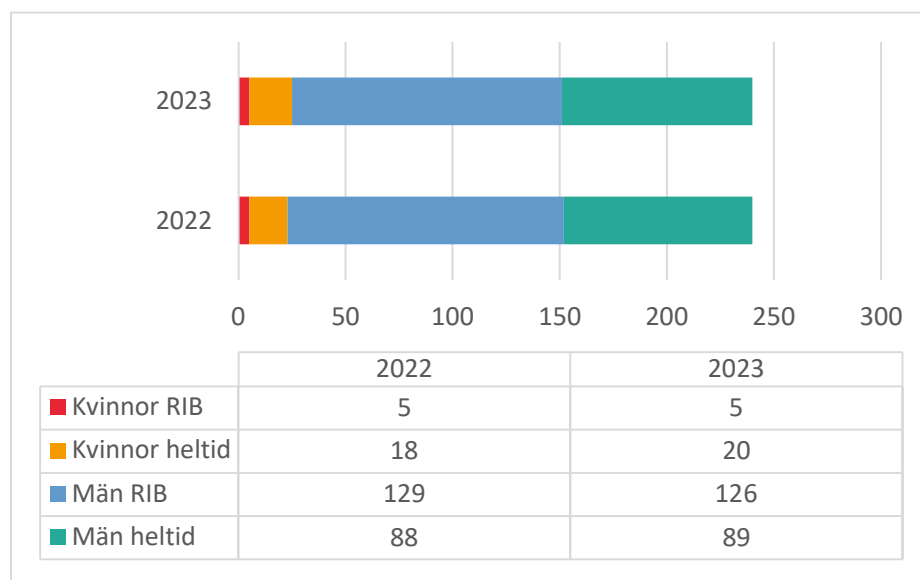
Ny ekonomichef är tillsatt från 1 juni 2023.

En brandingenjör vid enhet samhällsskydd tillträdde tillsvidareanställning i januari 2023.

Tabell 3. Personaldata 2023-2023

Personal per 31 augusti	2023	2022	2021	2020	2019
<b>Totalt personal</b>	240	<b>240</b>	<b>237</b>	<b>242</b>	<b>237</b>
varav heltidsanställda	110	106	104	106	102
varav räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB)	130	134	133	136	135
varav kvinnor	25	23	23	21	21
kvinnor (%)	10,4	9,6	9,7	8,7	8,9
varav män	215	217	214	221	216
män (%)	89,6	90,4	90,3	91,3	91,1

Diagram 3. Könsfördelning, RIB- och heltidspersonal, jämförelse 2022-2023



### Sjukfrånvaro

Uppgifter lämnas kring andel av sjukfrånvaro som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. Sjukfrånvaron i procent av total bruttoarbetstid ska redovisas per åldersgrupp respektive fördelat på kön.

Arbetsgivaren ersätter de första 14 dagarna av sjukfrånvaro. Från dag ett görs sjukavdrag och sjuklön utgår till den anställde. Därefter görs ett karensavdrag som motsvarar 20 procent av den genomsnittliga veckoersättningen av sjuklönen.

För sjukfrånvaro 15–90 dagar ersätter arbetsgivaren 10 procent av lönen.

**Tabell 4. Sjukfrånvaro fördelat per åldersgrupp, jämförelse 2022-2023**

Sjukfrånvaro (%)	2023	2022
Total sjukfrånvaro	2,90	-
Sjukfrånvaro kvinnor	2,11	8,77
Sjukfrånvaro män	3,05	5,56
29 år och yngre	4,53	2,79
30–49 år	3,90	6,40
50 år och äldre	0,23	5,90

Den totala sjukfrånvaron under perioden uppgår till 494 kalenderdagar fördelat på 34 personer. Total sjukfrånvaro beräknas på total bruttoarbetstid, arbetad tid och sjuktimmars, period 1 januari-31 augusti.

Andelen sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro uppgår till 26,50 procent.

### Personalkostnader

Personalkostnader avseende löne- och pensionskostnader, sjuklön samt personalomkostnader uppgår till 59 848 tkr vilket motsvarar 63 procent av förbundets totala kostnader under perioden.

Löneprocess 2023 är genomförd, lönesatsning till särskilt prioriterade befattningar har fullföljts. Syftet med en strukturell lönesatsning är dels att förbundet ska närma sig marknadsmässiga löner, dels underlätta rekrytering.

### Pensions-/ semester- och övertidsskuld

Pensionsutbetalningar visar på ett utfall på 3 162 tkr. Förbundets skuld till personalen avseende semester och övertid förväntas att minska vilket beror på pensionsavgångar samt att det enbart är tillåtet att spara totalt 30 dagar semester.

Tabell 2. Personalkostnader inklusive PO-pålägg

Område	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022	Prognos bokslut 2023
Heltid, inkl. semesterlön	58 500	38 571	37 670	57 856
Varav enhet sotning	3 360	1 751	2 029	2 627
RiB-personal (arvodesanställd)	20 266	13 116	13 110	19 000
Övertid, fyllnadstid	821	817	1 258	1 225
OB tillägg, beredskap	4 392	3 555	3 276	5 333
Varav enhet sotning	42	34	26	50
Arvode för förtroendevalda	198	219	137	203
Pensionsutbetalning inkl. skatt	4 640	3 162	3 084	5 057
Förändring av semester- och övertidsskuld	0	408	314	300
<b>Resultat</b>	<b>88 817</b>	<b>59 848</b>	<b>58 849</b>	<b>88 974</b>

**Kommentar:** I tabellen redovisas hela förbundet, både räddningstjänst och enhet sotning. Personalkostnader för perioden uppgår för räddningstjänstverksamhet till 58 063 tkr och för enhet sotning till 1 785 tkr. Pensionsutbetalning samt semester- och övertidsskuld särredovisas inte, det vill säga, dessa kostnader redovisas i räddningstjänstens personalkostnader.

## Balanskravresultat

Balanskravsresultatet är ett resultat där poster som inte härrör till den ordinarie verksamheten har rensats bort. Exempel på sådana poster är vinst eller förlust från värdepappershantering, försäljning av materiel/utrustning och fastighetsförsäljning.

Under perioden har förbundet sålt materiel, maskiner och fordon för sammanlagt 145 tkr. Förbundet har ingen resultatutjämningsreserv att ta hänsyn till.

Prognosen indikerar att balanskravet för året inte kommer att uppnås.

**Tabell 3. Balanskravutredning**

Område	31 aug 2023	31 aug 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Årets resultat enligt helårsprognos	-1 100	-1 416	757	2 611	3 022
Samtliga realisationsvinster	-145	-268	-207	-160	0
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar		-1 684	550	2 451	3 022
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
Årets balanskravsresultat	-1 245	-1 684	550	2 451	3 022



# Drift- och investeringsredovisning

## Driftredovisning

Driftsredovisningen visar på ekonomiskt utfall för respektive ansvarsområde, avvikelser kommenteras. Samtliga summor i tabellerna redovisas i tkr.

Tabell 4. Driftredovisning alla verksamheter

Resultat per område	Budget 2023	Budget 202308	Utfall 202308	Avvikelse	Delår 2022	Prognos avvikelse bokslut 2023
Intäkter	0	0	47	47	0	160
kostnader	-356	-237	-423	-185	-161	-370
<b>Direktion, revision</b>	<b>-356</b>		<b>-376</b>	<b>-138</b>	<b>-161</b>	<b>-210</b>
intäkter	92 180	61 453	61 399	-54	60 518	-100
kostnader	-7 123	-4 749	-4 848	-100	-4 025	-350
<b>Förbundsledning, HR, kommunikator, UBK</b>	<b>85 057</b>	<b>56 705</b>	<b>56 551</b>	<b>-154</b>	<b>56 493</b>	<b>-450</b>
intäkter	625	417	417	0	391	0
kostnader	-2 718	-1 812	-1 986	-174	-1 777	-240
<b>Förvaltningsstab</b>	<b>-2 093</b>	<b>-1 395</b>	<b>-1 569</b>	<b>-174</b>	<b>-1 386</b>	<b>-240</b>
intäkter	3 781	2 521	2 390	-131	2 104	0
kostnader	-9 083	-6 055	-5 776	280	-5 746	50
<b>Enhet ledningscentral</b>	<b>-5 302</b>	<b>-3 535</b>	<b>-3 386</b>	<b>149</b>	<b>-3 642</b>	<b>50</b>
intäkter	2 395	1 597	1 852	256	1 396	780
kostnader	-595	-397	-219	178	-7	-80
<b>Automatalarm</b>	<b>1 800</b>	<b>1 200</b>	<b>1 633</b>	<b>433</b>	<b>1 389</b>	<b>700</b>
intäkter	3 536	2 357	2 591	234	2 381	155
kostnader	-58 436	-38 957	-39 569	-611	-39 386	-605
<b>Enhet beredskap</b>	<b>-54 900</b>	<b>-36 600</b>	<b>-36 977</b>	<b>-377</b>	<b>-37 005</b>	<b>-450</b>
intäkter	977	651	787	126	896	100
kostnader	-13 320	-8 880	-8 295	585	-9 330	-245
<b>Enhet teknik</b>	<b>-12 343</b>	<b>-8 229</b>	<b>-7 508</b>	<b>721</b>	<b>-8 434</b>	<b>-145</b>
intäkter	2 859	1 906	1 937	31	1 200	114
kostnader	-4 651	-3 101	-3 132	-31	-2 708	-44
<b>Enhet samhällsskydd</b>	<b>-1 792</b>	<b>-1 195</b>	<b>-1 195</b>	<b>-1</b>	<b>-1 508</b>	<b>70</b>
intäkter						
kostnader	-3 035	-2 023	-1 979	44	-1 941	-50
<b>Verksamhetsledning</b>	<b>-3 035</b>	<b>-2 023</b>	<b>-1 979</b>	<b>44</b>	<b>-1 941</b>	<b>-50</b>
intäkter	8 031	5 354	20 280	14 926	4 093	435
kostnader	-15 067	-10 045	-25 177	-15 132	-9 125	-410
<b>Finansförvaltning</b>	<b>-7 036</b>	<b>-4 691</b>	<b>-4 896</b>	<b>-206</b>	<b>-5 032</b>	<b>25</b>
intäkter	5 309	3 539	2 548	-991	2 725	-864
kostnader	-5 309	-3 539	-3 052	488	-3 254	464
<b>Enhet sotning</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-503</b>	<b>-503</b>	<b>-529</b>	<b>-400</b>
<b>Summa intäkter</b>	<b>119 693</b>	<b>79 795</b>	<b>94 249</b>	<b>14 453</b>	<b>75 704</b>	<b>780</b>
<b>Summa kostnader</b>	<b>-119 693</b>	<b>-79 795</b>	<b>-94 455</b>	<b>-14 660</b>	<b>-77 460</b>	<b>-1 880</b>
<b>Totalt resultat</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-206</b>	<b>-206</b>	<b>-1 756</b>	<b>-1 100</b>

**Kommentar:** Resultatet för perioden visar på -206 tkr, prognos för helår -1 100 tkr.

Kommentarer till årsprognos:

Direktionen visar underskott på grund av kostnader för konsult för hjälp med framtagande av ny förbundsordning och nya regler för ersättning till politiker.

Förbundsledning visar en minusprognos på grund av kostnader om cirka 200 tkr för miljöundersökning efter PFAS, höga personalkostnader vid överlappningsperiod för economichef samt utbetalning av sparad semester. HR och Kommunikation visar 0-resultat.

Automatalarm visar betydligt större intäkter än budgeterat och förväntas gå med cirka 700 tkr i överskott.

Enhet beredskap visar på ett underskott om -450 tkr vilket främst beror på val av lönetillägg 2 tkr/mån för de som valt bort SAP R – ett pensionsavtal för brandmän i uttryckande tjänst. Enheten fick en återbetalning om 57 tkr från en leverantör som missat ett avtalsvillkor. Ett fel som uppmärksammades av förbundet vid genomförd internkontroll.

Enhet teknik visar en prognos på -145 vilket är bättre än befarat då förbundet har ett elavtal som löper ut 31 oktober. Förbundet har via nytecknat avtal bundit 90 procent av sin el på knappt 83 öre för de kommande 24 månaderna.

Finansförvaltningen visar ett litet plus på 25 tkr vilket är tack vare det gynnsamma ränteläget i kombination med förbundets stora kassa.

Tabell 8. Enhet sotning, Färgelanda och Trollhättan

Område	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	5 309	2 579	2 725
Summa intäkter	4 896	2 579	2 725
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-3 266	-1 785	-2 068
Övriga kostnader	-1 535	-1 199	-1 126
Avskrivningar	-95	-98	-60
Summa kostnader	-4 896	-3 082	-3 254
<b>Resultat</b>	<b>0</b>	<b>-503</b>	<b>-529</b>

**Kommentar:** Årsprognosen visar att intäkterna kommer att ligga på en negativ avvikelse om -400 tkr. Detta beror bland annat på att en tekniker sagt upp sig under våren och att vakans inte har kunnat täckas.

Cirka 14 tkr av underskottet kan härröras till förlorade intäkter januari till augusti på grund av avsaknad av beslut från medlemskommun i ärende om antagande av reviderade taxor 2023 som översändes till kommunerna i december 2022. Ärendet förväntas tas upp för beslut i kommunfullmäktige i slutet av september 2023.

Fördelning av kostnader för år 2023: Färgelanda 25 procent och Trollhättan 75 procent. Motsvarande fördelning mellan kommunerna under år 2022 var Färgelanda 20 procent och Trollhättan 80 procent.

Tabell 9. Enhet sotning, Färgelanda

Område	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	979	645	545
Summa intäkter	979	645	545
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-653	-446	-414
Övriga kostnader	-307	-300	-225
Avskrivningar	-19	-25	-12
Summa kostnader	-979	-771	-651
<b>Resultat</b>	<b>0</b>	<b>-126</b>	<b>-106</b>

Tabell 5. Enhet sotning, Trollhättan

Område	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	3 917	1 934	2 180
Summa intäkter	3 917	1 934	2 180
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-2 613	-1 339	-1 654
Övriga kostnader	-1 228	-899	-901
Avskrivningar	-76	-73	-48
Summa kostnader	-3 917	-2 311	-2 603
<b>Resultat</b>	<b>0</b>	<b>-377</b>	<b>-423</b>

## Investeringsredovisning

Investeringar som planeras att genomföras under året grundar sig på en 5-årig investeringsplan som i sin tur har utgångspunkt i NÄRF:s uppdrag och de specificerade förmågorna i förbundets handlingsprogram. Avsteg från planen kan ske vid oförutsedda händelser, till exempel omvärldsfaktorer såsom materielbrist och leveransförseningar som förbundet inte kan påverka.

### Periodens utfall

Utöver året planerade upphandlingar har förbundet genomfört upphandling av konsult för utredning av förbundsordning, MIFO fas2 undersökning samt entreprenör för sotningsverksamhet Färgelanda. Viss omfördelning inom ram har även gjorts med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde.

Avskrivningarna överstiger budget för perioden med cirka 180 tkr. Prognosen visar på att utfallet kommer att bli cirka 300 tkr högre än beräknat.

Driftskostnader, det vill säga avskrivningskostnader, som härrör till ledningscentralen fördelas mellan NÄRF och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB) enligt fördelningsnycklar.

Förbundet väntar på leverans av två släckfordon under hösten/vintern 2023.

Investeringar i datorer uppgår till cirka 520 tkr 2023.

Planerade investeringar följer i allt väsentligt planen. Dock har beslut tagits om att skjuta på inköp av slängtvätt till förmån för nya hjälmar och skyddsmasker med andningsskydd.

## Investeringsplan 2023

Tabell 11. Investeringsbudget 2023, räddningstjänst

Område	Ursprunglig budget	Utfall	Återstår
Teknik	1 830	2 304	-474
Lokaler	200	125	75
Fordon	10 850	600	10 250
Friskvård	100	0	100
IT-stöd	935	813	122
<b>Summa</b>	<b>13 915</b>	<b>3 842</b>	<b>10 073</b>

Tabell 12. Investeringsbudget 2023, NÄRF-RMB ledningscentral

Område	Ursprunglig budget	Utfall	Återstår
Teknik	50	0	50
Lokaler	0	0	0
Fordon	600	0	600
IT-stöd	50	0	50
<b>Summa</b>	<b>700</b>	<b>0</b>	<b>700</b>

Tabell 13. Avslutade samt pågående investeringar under perioden

Proj/inv.nr	Avslutade investeringar	Belopp	Livslängd	Anskaff.datum
98223-15	Sot bastubyggnation	125	3,58	2023-05-04
9122-25	Elverk för brandstationer - RUHB	162	6,00	2023-02-21
9623-12	LINK installation	40	5,00	2023-06-20
9623-13	Navigation EVAM	65	3,00	2023-06-20
9323-06	Terrängfordon-Polaris 570 Sportsman	166	10,00	2023-08-09
9623-01	Rakelterminaler	76	3,00	2023-07-14
9623-02	Operativa telefoner och plattor	109	3,00	2023-07-14
9622-26	Reinvestering datorer	520	3,00	2023-08-15
9322-07	Brandbil-stationsfordon VW Transporter	434	5,00	2023-04-20
9122-23	Utrustning skumsläckning	78	5,00	2023-01-23
9123-05	Räddningsverktyg för trafikolycka	465	7,00	2023-05-25
9123-09	Brandmateriel	264	6,00	2023-08-09
9123-10	Brandslang	82	5,00	2023-08-09
9123-04	Skyddsutrustning larmställ	567	3,00	2023-03-02
9123-04	Skyddsutrustning - Kemdräkt med köldskydd	34	10,00	2023-03-02
9123-14	Andningskydds utrustning	338	5,00	2023-04-05
9123-17	Ramavtal Skyddsmask 90 (CE)	318	10,00	2023-07-04
	<b>Summa avslutade investeringar</b>	<b>3 842</b>		
Proj/inv.nr	Pågående investeringar	Budget	Livslängd	Anskaff.datum
9323-07	Släckbil Bas 1 MSB - Brålanda	4 000	15-20	
9323-08	Släckbil Bas 1 MSB Högsäter	4 000	15-20	
95323-11	Beredskapsfordon VBIB LC54	600	5	
9623-16	Daedalos Larmplats	29	3	
9123-18	Motorspruta klass 2	250	15	
9323-19	Släpvagnar för transport av motorsprutor	100	15	
9123-20	Hjälm Skyddsutrustning	290	5	
	<b>Summa pågående investeringar</b>	<b>9 269</b>		
	<b>Summa avslutade och pågående investeringar</b>	<b>13 111</b>		

# Resultaträkning

Tabell 14. Resultaträkning, räddningstjänst inklusive enhet sotning

Område	Not	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022	Prognos bokslut 2023
Verksamhetens intäkter	3	23 000	29 788	12 383	23 300
Medlemsavgifter från kommuner	3	96 693	64 462	63 360	96 693
Verksamhetens kostnader	4	-112 359	-89 752	-72 678	-114 023
Avskrivningar	5	-7 345	-5 068	-4 837	-7 547
Verksamhetens nettokostnader		-11	-571	-1 772	-1 577
Skatteintäkter		0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0	0
Verksamhetens resultat		-11	-571	-1 772	-1 577
Finansiella intäkter	6	15	382	19	495
Finansiella kostnader	7	-4	-17	-3	-18
Resultat efter finansiella poster		0	-206	-1 756	-1 100
Extraordinära poster		0	0	0	0
Årets resultat		0	-206	-1 756	-1 100

Tabell 15. Resultaträkning, räddningstjänst

Område	Not	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022	Prognos bokslut 2023
Verksamhetens intäkter	3	17 691	27 239	9 658	18 900
Medlemsavgifter från kommuner	3	96 693	64 462	63 360	96 693
Verksamhetens kostnader	4	-107 162	-86 784	-69 482	-109 303
Avskrivningar	5	-7 237	-4 970	-4 777	-7 437
Verksamhetens nettokostnader		-15	-52	-1 241	-1 147
Skatteintäkter		0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0	0
Verksamhetens resultat		-15	-52	-1 241	-1 147
Finansiella intäkter	6	15	352	15	450
Finansiella kostnader	7	0	-2	-1	-3
Resultat efter finansiella poster		0	297	-1 227	-700
Extraordinära poster			0	0	0
Årets resultat		0	297	-1 227	-700

Tabell 6. Resultaträkning, enhet sotning

Område	Not	Budget 2023	Delår 2023	Delår 2022	Prognos bokslut 2023
Verksamhetens intäkter	3	5 309	2 548	2 725	4 400
Verksamhetens kostnader	4,16	-5 197	-2 969	-3 196	-4 720
Avskrivningar	5	-108	-98	-60	-110
Verksamhetens nettokostnader		<b>4</b>	-519	-531	-430
Skatteintäkter		0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0	0
Verksamhetens resultat		<b>4</b>	-519	-531	-430
Finansiella intäkter	6	0	30	4	45
Finansiella kostnader	7	-4	-15	-2	-15
Resultat efter finansiella poster		<b>0</b>	-503	-529	-400
Extraordinära poster		0	0	0	0
Årets resultat		<b>0</b>	-503	-539	-400

# Balansräkning

Tabell 17. Balansräkning

tkr	Not	Delår 2023	Helår 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8	4 529	2 844
Maskiner och inventarier	9	31 633	32 761
Övriga materiella anläggningstillgångar		0	688
Finansiella anläggningstillgångar		0	0
Summa anläggningstillgångar		36 161	36 293
Bidrag till infrastruktur		0	0
Omsättningstillgångar			
Förråd mm		0	0
Fordringar	10	56 925	38 393
Kortfristiga placeringar		0	0
Kassa och bank	11	23 697	21 941
Summa bidrag infrastruktur och omsättningstillgångar		80 621	60 334
<b>Summa tillgångar</b>		<b>116 783</b>	<b>96 627</b>
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	12	29 516	31 341
Årets resultat		-206	-1 825
Resultatutjämningsreserv		0	0
Övrigt eget kapital		0	0
Summa eget kapital		29 310	29 516
Avsättningar			
Avsättningar pensioner	13	68 547	50 269
Andra avsättningar		0	0
Summa avsättningar		68 547	50 269
Skulder			
Långfristiga skulder	14	66	32
Kortfristiga skulder	15	18 860	16 810
Resultatutjämnning, sotning		0	0
Summa skulder		18 926	16 842
<b>Summa eget kapital, avsättningar och skulder</b>		<b>116 783</b>	<b>96 627</b>
Panter och ansvarsförbindelser			
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		0	0
Övriga ansvarsförbindelser		0	0
Summa panter och ansvarsförbindelser		0	0



## Noter

Innehållsförteckning noter;

Not 1	Redovisningsprinciper
Not 2	Uppskattningar och bedömningar
Not 3-7	Noter till resultaträkningen
Not 8-15	Noter till balansräkningen
Not 9	<i>Finansiell leasing</i>
Not 16	Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

### Not 1. Redovisningsprinciper

Förbundet följer de redovisningsprinciper som framgår av Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som vid årsbokslut 2022.

#### God redovisningssed

Personalkostnad avseende Räddningstjänst i Beredskap (RIB) och intjänad ej uttagen semester- och övertidersättning, redovisas som skuld. Periodisering av kostnader och intäkter utförs enligt god redovisningssed. Fakturor som understiger 5 tkr periodiseras inte.

#### Kvittningsförbud

Förbundet tillämpar kvittningsförbud vilket innebär ett generellt förbud mot kvittning mellan olika poster i balansräkningen, resultaträkningen eller i noterna. Alla poster ska som huvudregel redovisas med bruttobelopp (2 kap. 4 § första stycket 6 ÅRL). Principen syftar till att läsare av årsredovisningen ska få kännedom om samtliga enskilda poster som är av betydelse för en analys av årsredovisningen. Kvittningsförbudet innebär att det inte är tillåtet att utjämna tillgångsposter och skuld- eller avsättningsposter och inte heller intäkter och kostnader mot varandra.

Ett exempel på tillämpning är samarbetet avseendet ledningscentralen där kostnader och intäkter fördelas mellan NÄRF och RMB. Förbunden redovisar sina respektive kostnader och intäkter och fakturerar varandra kvartalsvis, ingen kvittning sker.

#### Pensioner

Skandia sköter förbundets pensionsadministration och deras prognos används för att beräkna pensionsskuldens storlek och pensionsutbetalningar under året. Enligt finansiell överenskommelse mellan förbundet och medlemskommunerna, angående pensionsåtagande, kvarstår personalens intjänade pensionsrätt t.o.m. 1997 som skuld hos medlemskommunerna. Intjänad pensionsrätt fr.o.m. 1998 belastar förbundet som direkt skuld och medlemskommunerna som indirekt skuld.

#### Anläggningstillgångar

Ett inköp anses vara en investering om tillgången är anskaffad för stadigvarande bruk, värdet överstiger 30 tkr och har en ekonomisk livslängd på minst 3 år.

Anläggningstillgångar är upptagna i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Avskrivningar har beräknats på objektens anskaffningsvärde till och med

innevarande år utifrån beräknad nyttjandeperiod. Avskrivningar sker linjärt, det vill säga med belopp som är lika stora under objektets beräknade ekonomiska livslängd. Avskrivningstid följer rekommendation från Rådet för Kommunal Redovisning där nyttjandetid tas fram utifrån tidigare erfarenhet av motsvarande anläggning, råd från teknisk expertis, kontakter med andra användare samt verksamhetsplanering.

Förbundet tillämpar komponentavskrivning sedan 2014. Exempel på när komponentavskrivning tillämpas är vid inköp av en brandbil där tekniska hjälpmedel ingår. Avskrivningstid på brandbilen är 20 år medan teknisk utrustning såsom klipputrustning, kommunikationsutrustning m.m. har en avskrivningstid på 3-10 år.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar:

- 20 år Tunga fordon, slangtvätt
- 10 år Personbil, skåpbil, lätt lastbil, hydraulverktyg, andningsskyddsutrustning m.m.
- 5 år Kommunikationsradio, rökdykningsutrustning, tvättmaskiner m.m.
- 3 år Personaldatorer, datautrustning

Förbundet värderar och tillämpar principen om öppenhet vilken är mycket viktig i ett förbund som ägs av flera kommuner, då samtliga medlemskommuner ska ha samma tillgång till information och inblick i verksamheten.

## Not 2. Uppskattningar och bedömningar

I noten ska väsentliga uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för de finansiella rapporterna redovisas. För perioden har förbundet inte några sådana poster att redovisa.

## Not 3-7. Noter till resultaträkning

Tabell 18. Not 3 Verksamhetens intäkter

Not 3 Verksamhetens intäkter	Delår 2023	Delår 2022
Försäljningsintäkter	479	513
Taxor och avgifter	24 425	10 832
Hyror och arrenden	376	309
Bidrag och kostnadsersättning från staten	24	532
Bidrag och gåvor från privata aktörer	0	0
EU-bidrag	0	0
Övriga bidrag (medlemsbidrag)	64 462	59 989
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	4 337	4 062
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	0	0
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	145	264
Övriga verksamhetsintäkter		-758
<b>Summa verksamhetens intäkter</b>	<b>94 249</b>	<b>75 743</b>

Tabell 19. Not 4 Verksamhetens kostnader

Not 4 Verksamhetens kostnader	Delår 2023	Delår 2022
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	57 369	57 007
Pensionskostnader	20 365	3 239
Lämnade bidrag	31	0
Köp av verksamhet	974	1 153
Lokal-och markhyror samt övriga fastighetskostnader	856	581
Inköp av material och varor	7 967	8 388
Inköp av tjänster	376	325
Realisationsförluster och utrangeringar	0	0
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0	0
Bolagsskatt	0	0
Övriga verksamhetskostnader	1 814	1 984
<b>Summa verksamhetens kostnader</b>	<b>89 752</b>	<b>72 677</b>

Tabell 20. Not 5 Av- och nedskrivningar

Not 5 Av- och nedskrivningar	Delår 2023	Delår 2022
Avskrivning immateriella tillgångar	0	0
Avskrivning byggnader och anläggningar	222	167
Avskrivning maskiner och inventarier	4 846	4 670
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	0	0
<b>Summa av- och nedskrivningar</b>	<b>5 068</b>	<b>4 837</b>

Tabell 21. Not 6 Finansiella intäkter

Not 6 Finansiella intäkter	Delår 2023	Delår 2022
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	0	0
Ränteintäkter	378	18
Övriga finansiella intäkter	4	0
<b>Summa finansiella intäkter</b>	<b>382</b>	<b>18</b>

Tabell 7. Not 7 Finansiella kostnader

Not 7 Finansiella kostnader	Delår 2023	Delår 2022
Räntekostnader på lån	15	0
Övriga finansiella kostnader	2	3
<b>Summa finansiella kostnader</b>	<b>17</b>	<b>3</b>

## Not 8-15. Noter till balansräkning

Tabell 8. Not 8 Mark. Byggnader och tekniska anläggningar

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Delår 2023	Helår 2022
Ingående anskaffningsvärde	5 248	4 482
Inköp	1 219	766
Försäljning	0	0
Utrangering	0	0
Överföringar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	6 467	5 248
Ingående ack avskrivningar	-1 716	-1 459
Försäljningar	0	0
Utrangering	0	0
Överföringar	0	0
Årets avskrivningar	-222	-257
Utgående ack avskrivningar	-1 939	-1 716
Utgående redovisat värde	4 529	3 532
Därav finansiell leasing	0	0
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	19	23

Tabell 24. Not 9 Maskiner och inventarier

Not 9 Maskiner och inventarier	Delår 2023	Helår 2022
Ingående anskaffningsvärde	115 259	112 744
Inköp	3 77	4 518
Försäljning	0	0
Utrangering	0	0
Överföring	0	0
Utgående anskaffningsvärde	118 976	115 258
Ingående ack avskrivningar	-82 498	-77 477
Försäljning	-217	0
Utrangering	0	2 004
Överföring	0	0
Årets avskrivningar	-4 628	-7 024
Utgående ack avskrivningar	-87 343	-82 497
Utgående redovisat värde	31 633	32 761
Därav finansiell leasing	16	32
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	13	13

Tabell 9. Not 10 Fordringar

Not 10 Fordringar	Delår 2023	Helår 2022
Kundfordringar	1 426	1 572
Övriga kortfristiga fordringar	48 168	31 254
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	7330	5 567
<b>Summa fordringar</b>	<b>56 925</b>	<b>38 393</b>

Tabell 10. Not 11 Kassa och bank

Not 11 Kassa och bank	Delår 2023	Helår 2022
Bank och plusgiro	23 697	21 941
<b>Summa kassa och bank</b>	<b>23 697</b>	<b>21 941</b>

Tabell 11. Not 13 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Not 13 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Delår 2023	Helår 2022
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	-50 269	-53 938
Nyintjänad pension	-18 278	3 669
Årets utbetalningar	0	0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0	0
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0
Övrig post	0	0
<b>Summa avsättningar till pensioner inklusive löneskatt</b>	<b>-68 547</b>	<b>-50 269</b>

Tabell 12. Not 14 Långfristiga skulder

Not 14 Långfristiga skulder	Delår 2022	Helår 2022
Långfristig skuld (bastubygge)	-49	0
Långfristig leasingskuld	-17	-32
<b>Summa långfristiga skulder</b>	<b>-66</b>	<b>-32</b>

Tabell 13. Not 15 Kortfristiga skulder

Not 15 Kortfristiga skulder	Delår 2023	Helår 2022
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	-79	0
Leverantörsskulder	-2 333	-2 724
Moms	-130	-255
Personalens skatter, avgifter och avdrag	-3 504	-2 993
Retroaktiva löner och OB ersättning	-2 071	-1 634
Semester och övertidsskuld	-6 702	-6 353
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-4 042	-2 725
Övriga kortfristiga skulder	0	-126
<b>Summa kortfristiga skulder</b>	<b>-18 860</b>	<b>-16 810</b>

## Not 16. Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Tabell 30. Not 16 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Not 16 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision	Delår 2023	Helår 2022
Sakkunnigt biträde	-52	-79
Förtroendevalda revisorer	-6	-18
<b>Total kostnad för revision</b>	<b>-58</b>	<b>-97</b>

# Granskning av delårsbokslut 2023-08-31

**Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund**

# Revisionens uppdrag

---

- Revisionens uppdrag innebär att självständigt granska ekonomi och verksamhet i förbundet.
- Uppdraget bedrivs enligt kommunallagen och god revisionsed.

# Granskning delårsbokslut

---

- Metod
  - Översiktlig analytisk granskning balans- och resultaträkning
  - Förfrågningar avseende väsentliga avvikelser
  - Avstämning delårsrapport mot huvudbok
  - Avstämning bokslutspecifikationer
  - Övergripande intervju med ekonomiansvarig
  - Granskning delårsrapport
- **Granskning av god ekonomisk hushållning**





# lakttagelser

---

- Resultat per 230831: -206 tkr
  - Budget per 231231: 0 tkr
  - Prognos 2023: -1 100 tkr
  - Resultat per 220831: -1 756 tkr
- Resultatet för perioden i jämförelse med budget har i huvudsak påverkats av:
  - Högre *intäkter* än periodbudget (ca 11,7 mkr) till följd av påverkan justering pensionsskuld samt högre ersättningar för automatlarm samt lägre intäkter kopplat till sotningsverksamheten.
  - Högre *verksamhetskostnader* än vad som budgeterats för (ca 14,8 mkr), påverkat av justering pensionsskuld, i övrigt högre kostnader för personal, kurs- och utbildningskostnader mm.

# lakttagelser

---

- Balansräkningen
  - Periodens avslutade *investeringar* uppgår till 3 842 tkr och pågående investeringar till 9 269 tkr. Investeringsbudget för 2023 uppgår till 13 915 tkr. Prognos 2023 avseende materiella anläggningstillgångar väntas följa budget.
  - Periodens *avsättningar till pensioner* har stämts av och rimlighetsbedömts mot prognoser från Skandia och uppgår till totalt 68 547 tkr i balansräkningen.

# Bedömning

---

- Vår bedömning är, beaktat lämnade iakttagelser, att delårsrapporten per 2023-08-31 i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets ekonomiska resultat och ställning.

- **Uttalande**

*Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av förbundets investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med LKBR.*



Granskning av  
balanskrav och god  
ekonomisk hushållning -  
delårsrapport

# Bakgrund

---

- Budgeten ska enligt kommunallagen innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning (GEH).
- Dessa mål ska utvärderas i delårsrapport och i årsredovisning.
- EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat om:
  - Förbundet förväntas efterleva kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
  - Resultaten i delårsrapporten är förenliga med de fastställda målen för god ekonomisk hushållning, det vill säga om det finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås.
- Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning vilken ska biläggas delårsrapporten.

# lakttagelser

---

## Direktionens definition av GEH:

”Förbundet ska ha en ekonomi i balans och använda resurser för rätt ändamål på ett effektivt sätt”

- Det saknas kriterier för när god ekonomisk hushållning anses uppnås

## Mål för god ekonomisk hushållning

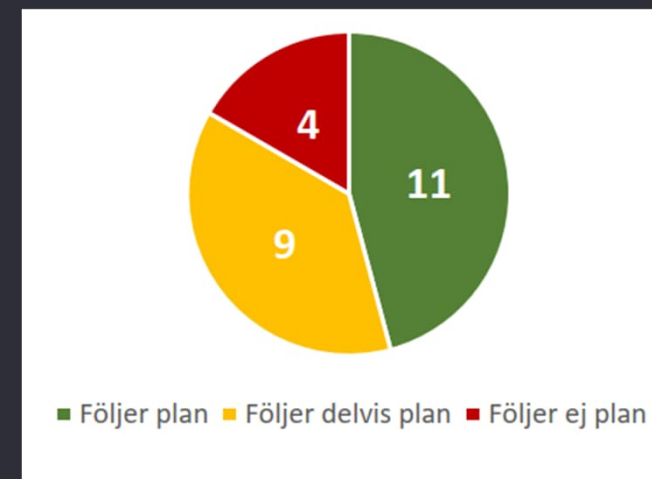
8 finansiella mål; 3 följer plan, 3 följer delvis plan och 2 följer inte plan

16 verksamhetsmässiga mål; 8 följer plan, 6 följer delvis plan, 2 följer inte plan

- Finansiella och verksamhetsmässiga mål finns och följs upp, men det görs ingen samlad bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning uppnås
- Otydlighet i hur måluppfyllelsen bedöms – det saknas indikatorer/riktvärden eller motsvarande

## Balanskravet

Prognosen indikerar att balanskravet inte kommer att uppnås



# Vår bedömning

---

- Vi konstaterar att det saknas kriterier för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning.
- Förbundsdirektionen uttalar sig inte om huruvida god ekonomisk hushållning förväntas uppnås.
- Det är enligt vår bedömning otydligt vad som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelse för merparten av de 24 finansiella och verksamhetsmässiga mål som beslutats.
- Mot bakgrund av detta är vår bedömning att vi inte kan uttala oss om huruvida resultatet i delårsrapporten är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning. Vi konstaterar emellertid att flera av målen inte förväntas uppnås och att förbundet också prognostiserar ett negativt balanskravsresultat.

# Vår bedömning

---

- Vi rekommenderar att direktionen tar fram tydligare kriterier för god ekonomisk hushållning i syfte att tydliggöra förutsättningarna för detta arbete.
- Vi rekommenderar att direktionen i delårsrapporten uttalar sig om huruvida god ekonomisk hushållning förväntas uppnås.
- Vi rekommenderar att direktionen tydliggör hur måluppfyllelsen bedöms, exempelvis genom att ange målvärden för respektive mål.



## **Det sakkunniga bitrådets yttrande om delårsrapport**

Till revisorerna i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, org.nr 222000-0950.

Vi har utfört en översiktlig granskning av resultat och ställning i delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet samt noter för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund för perioden 2023-01-01 - 2023-08-31.

Det är förbundsledningen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vårt ansvar är att uttala en slutsats grundad på vår översiktliga granskning.

### **Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning**

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision, Översiktlig granskning av delårsrapport*. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

### **Det sakkunniga bitrådets granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen**

Vår granskning har utförts enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

### **Uttalande**

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

### **Undertecknande**

Uddevalla den 3 oktober 2023  
Ernst & Young AB



Anna de Blanche  
Ansvarigt sakkunnigt biträde



## Sammanträdesprotokoll för Direktionen NÄRF

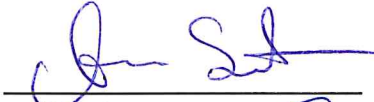

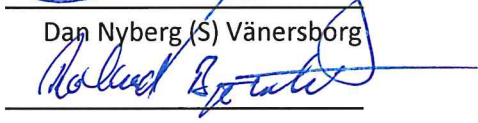
Plats och tid	Norra Älvsborgs Räddningstjänst, Trollhättan Fredag 29 september kl.13:00-17:00
Beslutande	Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande Pia Fogelberg (M) Trollhättan, vice ordf. Henrik Harlitz (M) Vänersborg (via Teams) Monica Hanson (S) Trollhättan Ingo Asplund (L) Färgelanda Roland Björndahl (M) Mellerud
Övriga deltagande Ersättare	Malin Tell (S) Vänersborg, ej tjänstgörande Göran Svensson (MBP) Vänersborg, ej tjänstgörande Tuulikki Hedlund (C) Trollhättan, ej tjänstgörande (§§43-45a-f, 46-48, 51) Sofia Andersson Dharsani (S) Trollhättan, ej tjänstgörande (via Teams) John-Olov Frid (S) Mellerud, ej tjänstgörande
Tjänstepersoner	Markus Green, tillträdande tf. förbunds-/räddningschef Anders Gillek stf. räddningschef Annika Larsson, ekonomichef Ann Gustavsson, förbundssekreterare Tomas Sunnerdahl, enhetschef teknik (§45a) Peter Gustafsson, enhetschef ledningscentral (§45a) Åke Berntsson, enhetschef beredskap (§45a) Johan Bäckström, IT-ansvarig (§45a) Anne-Lie Severinsson, HR-ansvarig (§45e) Mette Fossum, ekonomiadministratör (§45b, 51)
Övriga	Fredrik Edkvarn, Kommunal (§§43-45a-e, §§45g-52) Daniel Bäck, BRF (§§43-45a-e, §§45g-52) Patrik Tellander, Vision (§§43-45a-e, §§45g-52)  Love Fjellström, miljöinspektör Trollhättans Stad (§45a) Anna Thorén, miljöinspektör Trollhättans Stad (§45a) Nadja Taghat, Västsvenska Miljökonsult AB (§45a) Louise Lindmark, Västsvenska Miljökonsult AB (§45a)  Jan Wisén, Prospero Samhällssäkerhet AB (§45f, via Teams) Rainar All, Prospero Samhällssäkerhet AB (§45f, via Teams)
Revisorer	Rebecka Rask, Ernst & Young (§51, via Teams) Anna de Blanche, Ernst & Young (§51, via Teams) Anders Karlzon (KD), Trollhättan (§51) Magnus Cassel (S), Vänersborg (§§45b, 51) Eva Larsson (S), Mellerud (§51)



Utses att justera Roland Björndahl (M) Mellerud

Justeringens  
plats och tid Brandstationen Trollhättan

Underskrifter

Sekreterare	 Ann Gustavsson	Paragraf	43-52
Ordförande	 Dan Nyberg (S) Vänersborg		
Justerande	 Roland Björndahl (M) Mellerud		

---

**Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll**  
Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sammanträdesdatum: 2023-09-29

Protokollet anslaget under tiden: 2023-10-02 – 2023-10-24

Förvaring av protokollet: Brandstationen, Trollhättan

Underskrift  
  
Ann Gustavsson

---

Utdragsbestyrkande



### § 43 Närvarokontroll/upprop

Upprop genomfördes för kontroll av närvaro och beslutanderätt för mötet.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

### § 44 Val av justerare

Direktionen har att välja protokollsjusterare för sammanträdet.

#### Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Roland Björndahl (M) Mellerud att justera protokollet.

### § 45 Rapporter/skrivelser

- a) Undersökning PFAS, brandstation Trollhättan (MIFO fas2)  
Västsvenska Miljökonsult AB har tillsammans med Enviro Miljöteknik AB utfört en översiktlig miljöteknisk markundersökning enligt MIFO fas2 vid fastigheten Brandpumpen 2, Trollhättan. Rapport för uppdraget har inlämnats till förbundet.

Konsulter från Västsvenska Miljökonsult AB lämnade information om resultat och rekommendation kring vidare åtgärder. Under paragrafen deltog även miljöinspektörer från Trollhättans Stad.

Resultatet från undersökningen visar på höga halter av totalkrom och även krom IV i flera av provpunkterna. PFAS har påvisats i samtliga jordprover och i grundvattnet. För att få en bättre uppfattning om källområdet samt spridningen från området rekommenderas att fler grundvattenrör installeras inom och utanför fastigheten. Miljökonsultens bedömning är att objektet ska tillhöra riskklass 2 till dess att ytterligare undersökningar genomförs.

Trollhättans stad tog del av konsultens bedömning. En provtagningsplan behöver tas fram samt kommuniceras med intilliggande fastighetsägare. Vidare behöver undersökas om det finns tidigare provtagningar genomförda vid intilliggande markområden, hanteras av staden.

Förbundet utgör verksamhetsutövare på fastigheten brandpumpen 1, fastighetsägare är Kraftstaden Fastigheter i Trollhättan AB.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten. Direktionen beslutar att avvakta formellt beslut från Trollhättans Stad för att kunna bereda ärendet vidare.





- b) Delårsrapport jan-aug 2023 med bokslutsprognos  
Annika Larsson, ekonomichef, lämnade en redogörelse över ekonomiskt resultat jan-aug 2023, samt gav en förklaring över poster med avvikande utfall jämfört med budget. NÄRF redovisar ett resultat om -206 tkr för perioden, varav räddningstjänst 297 tkr och enhet sotning -503 tkr. Prognosen för året visar på ett minusresultat om -1 100 tkr.

Ernst & Young har utfört revision i NÄRF den 20 september 2023. Revisorernas granskning av delårsrapport jan-aug 2023 behandlas under paragraf 51.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- c) Uppföljning sotningsverksamhet  
Regelbunden avstämning sker mellan förbundet och anlitaad entreprenör, Sotningstjänst i Väst AB, avseende utförande av uppdrag inom sotningsverksamhet för Färgelanda kommun. Enligt lämnad rapport från enhetschef sotning fungerar lösningen mycket bra.

Enhet sotning har vidare meddelat att personal helt eller delvis kommer vara frånvarande under resterande del av verksamhetsåret. Det kommer medföra minskade intäkter men också minskade lönekostnader för förbundet. Därav råder vissa fördröjningar i utförande av arbeten inom Trollhättans Stad. Enheten bedömer att de i nuläget ligger cirka 1 månad efter vad gäller rengöringsarbeten och cirka 6 månader vad gäller brandskyddskontroller.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- d) Återrapportering möte med KSO – ekonomiska förutsättningar  
Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande, gav direktionen återkoppling i ärendet om uppvaktning av medlemskommunerna kring ekonomiska förutsättningar för NÄRF.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- e) Skärpta regler avseende dygnsvila  
Anne-Lie Severinsson HR-ansvarig och Markus Green tillträdande tf. förbunds-/räddningschef lämnade en redogörelse över de åtgärder som sker inom förbundet med anledning av skärpta regler avseende arbetstid för personal enligt Allmänna Bestämmelser och bilaga R. En risk- och konsekvensbedömning är under framtagande med verksamhetsperspektivet som utgångspunkt. Arbetet sker i samverkan mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.

Förbundet avser återkomma med information regelbundet i ärendet till direktionen inför eventuella behov av politiska beslut.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.



- f) Inriktningsbeslut NÄRF-RMB – uppdrag förbundsordning Prospero  
Fackliga parter ombeds lämna mötesrummet inför direktionens behandling av paragraf 45 f, med hänvisning till att paragrafen utgörs av ett politiskt arbetsmaterial.

Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande, informerade om bakgrunden för utdelat uppdrag till, Prospero Samhällssäkerhet AB, att arbeta fram förslag på ny förbundsordning.

Jan Wisén från Prospero Samhällssäkerhet AB informerade direktionen om nuläge för pågående uppdrag. Under paragrafen deltog även Rainar All, Prospero.

**Direktionens beslut**

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- g) Säkerhetspolitiskt läge – påverkan i samhället  
Förbundet märker av den senaste tidens ökning av påverkan i samhället, främst har mystiska samtal och mejl (nätfiske) noterats. Personalen har varit mycket uppmärksam, agerat enligt rutin och anmält sådant som är avvikande. Information lämnas regelbundet till personal och ledning kring risker för informations säkerhet och hur vi kan skydda verksamheten.

**Direktionens beslut**

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.



**§ 46 Beslut om anstånd att inkomma med förslag till budget 2024 inkl. ekonomisk plan enligt Kommunalförbundsordningen §9.**

Förbundet begär om anstånd att inkomma med förslag till budget 2024 inkl. ekonomisk plan 2025-2026 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Detta med hänsyn till pågående dialog med medlemskommunerna om förbundets ekonomiska förutsättningar. Därtill pågående utredning om ny förbundsordning inför en eventuell sammanslagning av NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän. Dessa utgör huvudsakliga faktorer inför framtagande av budget och verksamhetsmål och har medfört att förbundets arbete i budgetprocessen blivit fördröjt.

Vidare kommer uppgradering av kontoplan för Kommun-BAS att ske efter T2, vilket beräknas vara färdigställt under hösten. Att avvakta med Budget 2024 underlättar även för verksamheten att få med rätt konton i budget från start.

Utdrag Kommunalförbundsordningen §9 Ekonomi

"Förbundsdirektionen ska årligen fastställa ekonomiska handlingsprogram för de närmsta tre räkenskapsåren.

Handlingsplan och budget ska vara medlemskommunerna tillhanda senast den 1 oktober året innan räkenskapsåret."

Direktionen föreslås fatta beslut om att ge förbundet anstånd att inkomma med budget 2024 inkl. ekonomisk plan 2025-2026.

Förslag till budget 2024 inkl. ekonomisk plan 2025-2026 föreslås vara direktionen tillhanda senast vid ordinarie sammanträde 19 december för direktionens beslut.

**Direktionens beslut**

Direktionen beslutade att bevilja förbundets begäran om anstånd att inkomma med förslag till budget 2024 inkl. ekonomisk plan 2025-2026 att vara direktionen tillhanda senast vid ordinarie sammanträde 19 december.





## § 47 Utskottsbeslut, revidering av taxor 2024 Tillsyn och tillstånd för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

NÄRF har via utskottsbeslut daterat 2023-09-04 översänt reviderade taxor 2024 Tillsyn och tillstånd (myndighetsutövning) till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för antagande.

Tillägg har skett av följande textstycke och avgift för bränsletillägg (sid 3) taxedokument:

### Bränsletillägg

Av timkostnaden beräknas restid i snittprocent av total tid. I nuvarande beräkning är restiden i snitt 21,47 procent av total timkostnad. Detta gör att andelen i kronor för 2024 blir 254 kr vilket är den del som påverkas av drivmedlets upp-/nedgång. Då samtliga bilar f.n. drivs med diesel är det dieselpriset i rullande 12 mån som jämförs. Maj 2021-april 2022 jämförs med maj 2022 – april 2023. En ökning av dieselpriset har skett med 23,28 procent under denna period. Restidens andel 254 kr räknas upp med 23,28 procent vilket ger 59 kr.

Tabell 1. Grundavgift för tillsyn/tillstånd (AKI)

Tillsyn/tillstånd (AKI)	Enhet	Summa
Timkostnad	tim	1184kr
Bränsletillägg	st	59 kr
<b>Total grundavgift per st</b>	<b>st</b>	<b>1243 kr</b>

### Direktionens beslut

Direktionen beslutade att godkänna upprättat utskottsbeslut om revidering av Taxor 2024 Tillsyn och tillstånd för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.





#### § 48 Beslut om revidering av firmatecknare för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har behov av att revidera beslut om firmatecknare för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund för mandatperiod 2023-2026. Regleras enligt delegationsordning, policy för finansiell verksamhet samt policy för upphandling och inköp för förbundet.

##### Utdrag delegationsordning punkt 1.2 Firmatecknare och delgivningsmottagare

Rätten att teckna firma ska överensstämma med undertecknande av handlingar och avtal i delegationsordningen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Firmatecknare är en person som genom delegation har rätt att teckna avtal med ekonomiska förpliktelser. Behöriga funktioner med rätt att teckna firma

- Ordförande
- Vice ordförande
- Förbundschef
- Stf. Räddningschef
- Ekonomichef

Behovet av förnyat beslut om firmatecknare grundar sig i att det, från och med 1 oktober 2023, tillträder en ny tillförordnad förbunds-/räddningschef i NÄRF. Funktionen tillhandahålls av Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) enligt tecknat avtal mellan NÄRF och RMB, dnr 6010-2023-249-1.

Direktionen har att fatta beslut om att rätten att teckna firma och undertecknande av handlingar och avtal ska tilldelas tjänstgörande befattning enligt delegationsordning 1.2 Firmatecknare.

Beslutet föreslås gälla från 1 oktober 2023 och tills vidare under mandatperiod 2023-2026, fram till dess förändring inträffar som föranleder nytt beslut.

#### **Direktionens beslut**

Direktionen beslutade att rätten att teckna firma och undertecknande av handlingar och avtal ska tilldelas följande personer inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund enligt beslutad delegationsordning punkt 12 Firmatecknare.

- Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande
- Pia Fogelberg (M) Trollhättan, vice ordförande
- Markus Green, tf. förbunds-/räddningschef
- Anders Gillek, stf räddningschef
- Annika Larsson, ekonomichef

Beslutet gäller från 1 oktober 2023 och tills vidare under mandatperiod 2023-2026, fram till dess förändring inträffar som föranleder nytt beslut.



#### § 49 Delegationsärenden

Förteckning över beslut fattade med stöd av direktionens delegationsbeslut § 19/2018.  
Avser ärenden för perioden 2023-06-01 till 2023-08-31, nr 254-359.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

#### § 50 Förbundschefens rapport från verksamheten

Markus Green, tillträdande tf. förbunds-/räddningschef lämnade en redogörelse över;

- Erfarenheter efter sommaren
- Vänersborgs brandstation
- IVPA
- Skred E6
  - stöd till Räddningstjänsten Storgöteborg
  - påverkan av riskbild NÄRF - förändrade transportflöden
- Tillsyn MSB, fokus på övergripande ledning/ledningscentral
- Projektering LC
- Ledningsträning, prioriterad pga. förhöjd terrorhotnivå
- Räddsam VG höstmöte 11-12 dec, Trollhättan. NÄRF utgör värd.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

#### § 51 Revisorernas granskning av delårsrapport jan-aug 2023

Rebecka Rask och Anna de Blanche, Ernst & Young lämnade en redogörelse över utförd granskning av delårsrapport jan-aug 2023 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Under paragrafen deltog även förtroendevalda revisorer från Mellerud, Trollhättan och Vänersborgs kommuner.

Revisionens bedömning är att delårsrapporten per 2023-08-31 i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets ekonomiska resultat och ställning.

Revisionen rekommenderar att direktionen tar fram tydligare kriterier för god ekonomisk hushållning i syfte att tydliggöra förutsättningarna för detta arbete och bedömningen av måluppfyllelse.

#### Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.



## § 52 Övriga frågor

a) Dialog inför ägarsamråd 17 oktober

Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande, meddelar att förbundet avser lyfta frågeställningar kring nedan punkter vid ägarsamrådet, samt se till att dessa protokollförs vid mötet.

- Sotningsverksamhet
- Underskott 2023
- Ramtillskott 2024
- Arbetstidsförändring
- PFAS
- Förbundsbyggnad

## Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.



Ekonomiavdelningen  
Ekonomichef  
Kristina Olsson

Tjänsteskrivelse  
2023-11-01  
2023/264

Kommunfullmäktige

## **Delårsbokslut 31 augusti 2023 Dalslands Miljö- och energiförbund**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige godkänner delårsbokslut för Dalslands Miljö- och energiförbund för perioden 1 januari-31 augusti 2023 och lägger det till handlingarna.

### **Ärendebeskrivning**

Dalslands Miljö- och energiförbund (DMEF) har inkommit med delårsbokslut per 31 augusti 2023.

Periodens resultat uppgår till 956 tkr, vilket innebär en positiv avvikelse gentemot budget på 1 438 tkr och härrör från Miljö- och energikontoret.

Budgetavvikelsen för Miljö- och energikontoret beror i huvudsak på följande faktorer:

- de årliga tillsynsavgifterna faktureras och bokförs i början av året
- personalbortfall, har till viss del kompenseras genom inhyrd konsult
- verksamhetens intäkter (exkl. kalkning) bedöms bli något lägre än budgeterat
- återhållsamhet med övriga kostnader, framförallt kostnader för utbildningsinsatser

Prognosen för helåret är betydligt bättre än budget beroende på framförallt personalbortfall, men pekar ändå på ett negativt resultat på ca 90 tkr.

Revisorerna skall varje år i samband med granskningen av delårsrapporten göra en bedömning om resultatet är förenligt med kraven på god ekonomisk hushållning. Bedömningen skall avse både finansiella mål och verksamhetsmål. Kommunallagens krav på att delårsrapporten skall behandlas i fullmäktige gäller även kommunalförbund.

Revisorerna har översiktligt granskat förbundets delårsrapport per 31 augusti 2023. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad och inriktad



på analys och mindre detaljgranskning. Granskningsresultatet framgår av bifogade revisionsrapport och yttrande som utarbetats av PwC.

Utifrån genomförd granskning gör revisorerna följande bedömning av förbundets delårsrapport:

- Resultatet i delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt i allt väsentligt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas för år 2023.
- Med anledning av att det finansiella målet ej följs upp i delårsrapporten kan någon bedömning ej göras av målets utfall.
- Revisorernas sammanfattande bedömning kring verksamhetsmålen är att måluppfyllelsen avseende verksamheten är förenlig med direktionens fastställda mål.

**Beslutsunderlag:**

DMEF Delårsbokslut 2023-08-31

Bilaga 1 DMEF Delårsbokslut 2023

Revisorernas utlåtande, daterat 13 oktober 2023

Sakkunniga biträdets yttrande, daterat 12 oktober

Granskning av god ekonomisk hushållning, daterad 13 oktober 2023

Direktionen DMEF:s beslut 2023-10-05 § 32

**Sändlista:**

DMEF

Kristina Olsson

Ekonomichef



# Granskning av god ekonomisk hushållning per 2023-08-31

Dalshands Miljö- och Energiförbund

Revisionsrapport  
Oktober 2023

*Projektledare Daniel Brandt*



# Inledning

## Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

## Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas delårsrapport/årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av respektive rapport. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i delårsrapport förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet?

I granskning av delårsrapport riktas fokus mot om det finns förutsättningar att mål och balanskrav kommer att uppnås för perioden.

## Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 Delårsrapport respektive rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

## Avgränsning

Granskningen avser delårsrapport som upprättats per 2023-08-31 och som behandlats av direktionen 2023-10-05.

## Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av förbundschef.

# Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

## *lakttagelser*

- Direktionen har beslutat om mål avseende god ekonomisk hushållning.
- I förvaltningsberättelsen redovisas ett särskilt avsnitt benämnt "God ekonomisk hushållning".
- I delårsrapporten redovisas den finansiella målsättningen som att "verksamheten skall bedrivas inom de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten". Någon bedömning av prognostiserad måluppfyllelse lämnas inte i delårsrapporten.
- I delårsrapporten görs en avstämning mot förbundets verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2023. Av redovisningen framgår att 3 av 8 mål uppnåtts, resterande 5 mål följs inte upp i delårsbokslutet, uppföljning ska istället ske i samband med årsbokslut. Vi noterar att flera av verksamhetsmålen har karaktären av aktiviteter.
- Direktionen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2023.



# Granskningsresultat: Balanskravet

## *lakttagelser*

- Balanskravsutredning redovisas som ett separat avsnitt.
- Förbundet redovisar ett prognostiserat negativt balanskravsresultat för år 2023. Förbundet har även ett negativt ackumulerat balanskravsresultat från tidigare års underskott.

# Samlad bedömning

---

## 1. Revisionsfråga 1

Är resultat i delårsrapport förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?

- **Finansiella mål**

Bedömning saknas



- **Verksamhetsmål**

Ja, uppfyllt



---

## 2. Revisionsfråga 2

Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet?

- **Förbundet prognostiserar ett negativt ackumulerat balanskravsresultat**

Nej, ej uppfyllt



# Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Förtydliga vilka finansiella mål förbundet har att förhålla sig till.
- Se över formuleringen av verksamhetsmålen
- Följ upp samtliga verksamhetsmål i samband med delårsbokslut.
- Komplettera med en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning.
- Redovisa en handlingsplan för att åtgärder avseende balanskravsresultat

2023-10-13

Lars Dahlin

---

*Uppdragsledare*

Daniel Brandt

---

*Projektledare*

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Dalslands Miljö & Energiförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.



Sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport  
Till revisorerna i Dalsslands Miljö & Energiförbund

Org.nr 222000-0877

### **Inledning**

Vi har utfört en översiktlig granskning av utfall och ställning i delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet samt noter för perioden 2023-01-01-2023-08-31. Det är direktionen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vårt ansvar är att uttala en slutsats grundad på vår översiktliga granskning.

### **Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning**

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, Översiktlig granskning av delårsrapport. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

### **Det sakkunniga biträdets granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen**

Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

### **Slutsats**

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Karlstad den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Tomas Elander  
Auktoriserad revisor

# Deltagare

---

**ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB** 556029-6740 Sverige

***Signerat med Svenskt BankID***

---

Namn returnerat från Svenskt BankID: TOMAS ELANDER

Tomas Elander  
Senior Manager

***2023-10-12 10:05:20 UTC***

---

Datum

Leveranskanal: E-post

Kommunfullmäktige i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, och Mellerud kommuner

Direktionen i Dalslandskommunernas kommunalförbund

### **Utlåtande avseende delårsrapport 2023**

Revisorerna skall varje år i samband med granskningen av delårsrapporten göra en bedömning av om resultatet är förenligt med kraven på god ekonomisk hushållning. Bedömningen skall avse både finansiella mål och verksamhetsmål. Kommunallagens krav på att delårsrapporten skall behandlas i fullmäktige gäller även kommunalförbund.

Enligt kommunallagen 11 kap 5 § skall budgeten innehålla en plan för verksamheten och ekonomi under budgetåret. Mål och riktlinjer som har betydelse för god ekonomisk hushållning skall anges för såväl verksamhet som ekonomi.

Vi har översiktligt granskat förbundets delårsrapport per 2023-08-31 En översiktlig granskning är väsentligt begränsad och inriktad på analys och mindre på detaljgranskning. Granskningsresultatet framgår av bifogade revisionsrapport och yttrande som utarbetats av PwC.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av förbundets delårsrapport:

- *Resultatet i delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt i allt väsentligt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas för år 2023.*
- *Med anledning av att det finansiella målet ej följs upp i delårsrapporten kan någon bedömning ej göras av målets utfall.*
- *Vår sammanfattande bedömning kring verksamhetsmålen är att måloppfyllelsen avseende verksamheten är förenlig med direktionens fastställda mål.*

DALSLANDS MILJÖ & ENERGIFÖRBUND  
Revisorerna

Katarina Norgren

Sven-Åke Gustavsson

Pia Axelsson

Johan Lorentzon

Ann-Britt Dahl



# Deltagare

DALSLANDS MILJÖ- OCH ENERGIFÖRBUND 222000-0877 Sverige

## ***Signerat med Svenskt BankID***

***2023-10-16 09:19:46 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: KATARINA NORGRÉN

Datum

Katarina Norgren  
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

## ***Signerat med Svenskt BankID***

***2023-10-17 09:23:16 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: BENGT SVEN ÅKE  
GUSTAVSSON

Datum

Sven Åke Gustavsson  
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

## ***Signerat med Svenskt BankID***

***2023-10-16 07:07:34 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: Pia Axelsson

Datum

Pia Axelsson

Leveranskanal: E-post

## ***Signerat med Svenskt BankID***

***2023-10-16 07:33:08 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: JOHAN LORENTZON

Datum

Johan Lorentzon

Leveranskanal: E-post

## ***Signerat med Svenskt BankID***

***2023-10-16 07:06:51 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANN-BRITT DAHL

Datum

Ann-Britt Dahl

Leveranskanal: E-post



Sammanträdesdatum

2023-10-05

DMEF § 32

Dnr 2023/1350.ADM

## **Delårsbokslut 2023-08-31 - DMEF**

### **Direktionens beslut**

Direktionen godkänner upprättat delårsbokslut för perioden 2023-01-01 – 2023-08-31 och överlämnar detta till kommunerna och revisorerna.

### **Bakgrund**

Delårsbokslut 2023 för förbundet föreligger. Dalslands miljö- och energinämnd har antagit den del av bokslutet som omfattade nämndens verksamhet 2022-09-21.

Delårsbokslutet redovisar statusen avseende både ekonomiska och kvalitativa faktorer.

### **Beredning:**

Presidium 2023-09-25

Dalslands miljö- och energinämnd 2023-09-21, § 70

Förbundschefens tjänsteskrivelse

### **Beslutsgång:**

Ordföranden Ludwig Mossberg frågar på förslaget och finner att direktionen bifaller detta.

Expedieras:

KF Bengtsfors kommun

KF Dals-Eds kommun

KF Färgelanda kommun

KF Melleruds kommun



---

## **Sammanfattning av förbundets myndighetsarbete och miljö- och energistrategiska arbetet 2023 – Bilaga till delårsbokslut för Dalslands miljö- och energiförbund 2023**

### **Mål- och måluppfyllelse samt status för den myndighetsrelaterade tillsynen**

#### Myndighetsarbetet

Myndighetssidan har under 2023 genomfört en omorganisation som syftar till att öka effektiviteten i arbetet och minska sårbarheten vid vakanser och längre frånvaro.

I år är det ca 3 heltidstjänster färre på myndighetssidan än under 2022. För att tillfälligt överbrygga denna minskning i personal samt till följd av bl.a. långtidssjukskrivning har konsultstöd anlitas under året och kommer fortsatt anlitas resten av året.

Förhoppningen är att myndighetsarbetet ska kunna genomföras i sin helhet med ordinarie bemanning efter 2024.

Utöver den minskning av antalet tjänster som nämns ovan har verksamheten i nuläget två vakanser i form av en föräldraledighet och en längre sjukskrivning. Någon ytterligare förstärkning av personalstyrkan till följd av detta är ej aktuell i nuläget.

Det myndighetsrelaterade arbetet ligger i fas med gällande verksamhetsplan och förväntas gå in i nästa verksamhetsår utan någon tillsyns- eller kontrollskuld. den planerade tillsynen förväntas kunna slutföras i enlighet med verksamhetsplanen.

#### **Miljö- och lantbrukstillsyn**

Tillsynen av B- och C-anläggningar ligger i fas med verksamhetsplanen. Tillsynen av U-anläggningar har delvis genomförts och beräknas kunna slutföras under hösten.

Risiklassning av förorenade områden i enlighet med uppsatt mål kommer att genomföras under hösten.

#### **Enskilda avlopp**

Handläggningen av äldre tillsynsärenden gällande enskilda avloppsanläggningar fortlöper enligt plan och handläggs parallellt med inkommande ansökningar om inrättande av nya anläggningar.

#### **Livsmedels- och hälsoskyddstillsyn**

Livsmedelskontrollen bedöms kunna genomföras i enlighet med verksamhetsplanen.

Den planerade tillsynen av hälsoskyddsverksamheter är genomförd enligt verksamhetsplanen, undantaget tillsynen av flerbostadshus. Det sistnämnda tillsynsområdet kommer att fullföljas under hösten.

#### **Kansli & administration**

Administrativa uppgifter har hanterats löpande. Kansliet utvecklar kontinuerligt handläggargstödet genom uppdatering och utveckling av ärendesystemet Vision. Arbeta med revidering av förbundets dokumenthanteringsplan pågår och förväntas färdigställas under 2023.

---

**Postadress**  
Dalslands miljö  
& energikontor  
Kyrkogatan 5  
464 30 Mellerud

**E-post**  
kansli@dalsland.se

**Hemsida**  
www.dalsland.se

**Org. nr.**  
222.000.0877

---



Förbundet har ansökt om medverkan i e-arkiv Väst och väntar nu på godkännande.

Avseende förbundets arbete med e-tjänster, se redovisning under mål 8 nedan.

Förbundet har genomfört upphandling av ramavtal avseende köp av inspektörskompetens på konsultbasis.

Förbundet har upphandlat digital signeringstjänst för justering mm av protokoll. Tjänsten förväntas vara i drift fr.o.m. i höst.

## Operativa mål och nyckeltal

	<b>MÅL</b>	<b>NYCKELTAL</b>	<b>STATUS</b>
<b>Mål 1</b>	Tillsyn ska utföras på minst 100 stycken miljöfarliga verksamheter under 2023.	Andel verksamheter som har fått tillsyn. Målet anses uppnått när 100 st verksamheter har fått tillsyn.	Målet uppnått. Hittills har 142 inspektioner utförts på miljöfarliga verksamheter.
<b>Mål 2</b>	Tillsyn ska utföras på minst 30 stycken lantbruk/hästgårdar under 2023.	Andel verksamheter som har fått tillsyn. Målet anses uppnått när 30 st har fått tillsyn.	Målet uppnått. Hittills har 71 stycken inspektioner genomförts på lantbruk.
<b>Mål 3</b>	Tillsyn ska utföras på minst 60 stycken hälsoskyddsverksamheter under 2023.	Andel verksamheter som har fått tillsyn. Målet anses uppnått när 60 st har fått tillsyn.	Målet uppnått. Hittills har 61 stycken inspektioner genomförts på hälsoskyddsverksamheter.
<b>Mål 4</b>	Senast 2025 ska offentlig kontroll utföras vid samtliga dricksvattenanläggningar för att verifiera att verksamhetsutövaren har rutiner för att garantera säkerheten vid vattenverk och reservoarer vid samtliga kommunala vattenverk och distributionsanläggningar som producerar respektive tillhandahåller dricksvatten till mer än 2 000 personer.	Andel kommunala dricksvattenanläggningar som kontrollerats med avseende på säkerheten vid vattenverk och reservoarer 2025. Målet anses uppnått när samtliga har fått kontroll.	Denna kontroll kommer att påbörjas under hösten.
<b>Mål 5</b>	Senast 2025 ska offentlig kontroll avseende mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten ha utförts vid samtliga kommunala dricksvattenanläggningar som producerar över 100 m <sup>3</sup> dricksvatten per dygn.	Andel kommunala dricksvattenanläggningar som har kontrollerats med avseende på mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten 2025. Målet anses uppnått när samtliga har fått kontroll.	Denna kontroll kommer att påbörjas under hösten.
<b>Mål 6</b>	Samtliga 75 stycken förorenade områden som ska inventeras i branschklass 1–3 ska vara inventerade och riskklassade senast 2030. Som delmål ska 5 stycken områden i branschklass 1–3 vara inventerade och riskklassade under 2023.	Andel åtgärdsbedömda/åtgärdade förorenade områden i RK 1–3. Målet anses uppfyllt när 75 stycken har inventerats och klassats 2030. Delmålet anses uppfyllt när 5 stycken har inventerats och klassats 2023.	Inventering och klassning av förorenade områden kommer att ske under hösten.
<b>Mål 7</b>	Finansieringen av miljönämndens myndighetsutövning ska till minst 50% vara avgiftsfinansierad.	Målet anses uppfyllt när 50 procent avgiftsintäkter i relation till	Följs upp i helårsbokslutet.

**Postadress**  
Dalsslands miljö  
& energikontor  
Kyrkogatan 5  
464 30 Mellerud

**E-post**  
kansli@dalsland.se

**Hemsida**  
www.dalsland.se

**Org. nr.**  
222.000.0877



		miljönämndens kostnader för myndighetsutövning.	
<b>Mål 8</b>	Under 2023 ska E-tjänster avseende ansökan om inrättande av enskild avloppsanläggning, ansökan om inrättande av värmepumpsanläggning samt registrering av livsmedelsanläggning färdigställas.	Antal färdigställda E-tjänster. Målet anses uppfyllt när alla tre E-tjänsterna är i drift	Livsmedelsverket har tagit fram en e-tjänst för registrering av livsmedelsverksamheter som planeras tas i drift under 2023. Kontoret arbetar för att ansluta till denna tjänst inför 2024.  Havs och vattenmyndigheten håller på att ta fram en e-tjänst för ansökning av enskilt avlopp, varför kontoret avvaktar utvecklingen av detta arbete.  Möjligheterna att ta fram e-tjänster i övrigt sker för närvarande genom dialog med Melleruds kommun för att se på möjligheter kring samordning och hålla nere kostnader.

## Insatser/aktiviteter i verksamhetsplan för det miljö- och energistrategiska arbetet 2023

Insatser/aktiviteter i det miljö- och energistrategiska arbetet 2023		
Övergripande	Vad innebär insatsen/aktiviteten	Status
Strategiskt arbete för hållbar ekologisk utveckling	Arbete pågår kontinuerligt att skapa ett systematiskt och långsiktigt miljöarbete som tar avstamp i Agenda 2030. Vår roll är att medverka i alla delar av kommunernas förbättringsprocess dvs planera, genomföra, följa upp och förbättra (PDCA). Innefattar delaktighet i kommunernas nulägesanalys, målprocesser, utbildningsinsatser, verksamhetsstöttning och uppföljningsarbete.	Kontinuerlig dialog med kommunerna för skapa mer aktivitet och bättre uppföljning av miljöfrågorna. En sammanställning har gjorts av kommunernas styrdokument inom miljö- och energiområdet. DMEK deltar bl.a. i Melleruds nystartade Hållbarhetsgrupp.
Utvecklad samverkan - externa aktörer	DMEF medverkar i befintliga/upperbetade nätverk (t.ex. via Fyrbodals kommunalförbund, energikontoret Väst), men kommer också arbeta för att utveckla former och arenor för samverkan med externa aktörer.	Samverkan med externa aktörer pågår kontinuerligt. Förbundet kommet exempelvis medverka i ett Interregg-projekt 2024-2026 kring fossilfria transporter tillsammans med bl.a. Fyrbodals kommunalförbund.

**Postadress**  
Dalslands miljö  
& energikontor  
Kyrkogatan 5  
464 30 Mellerud

**E-post**  
kansli@dalsland.se

**Hemsida**  
www.dalsland.se

**Org. nr.**  
222.000.0877



Remisser/enkäter	Förbundet kommer tillsammans med kommunerna strukturera ärendehantering kring remisser/enkäter i syfte effektivisera remiss-/enkäthantering.	Remisshantering enligt de gemensamma riktlinjerna, uppföljning kommer att ske vid årsskiftet.
Bokslut/hållbarhetsredovisningar etc.	Tar fram underlag inom förbundets ansvarsområde till kommunernas bokslut. Medverkar i de kommunala hållbarhetsredovisningar/-bokslut som aviserats från vissa kommuner.	Bokslut framtaget för Bengtsfors och Dals-Ed Arbete pågår med att ta fram en hållbarhetsrapport för Bengtsfors.
Styrning/ägarsamråd	Ägarsamråd kring hållbarhetsfrågor och inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet.	Regelbunden dialog med kommuncheferna (KORP-möten) samt Miljöforum 2 ggr/år. Workshop med direktionen genomfördes 8/6.
Miljöforum	Forum där företrädare från förbundet resp. kommunerna medverkar i en process kring inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet 2024 och framåt.	Miljöforum genomförd 26/5. Nytt miljöforum planeras till hösten.
<b>Energisamverkan/energi- och klimatrådgivning</b>		
Energi- och klimatstrategi (Dalslandsgemensam)	En arbetsgrupp med företrädare från förbundet resp. medlemskommuner inkl. Åmål, samverkar i framtagande och implementering av gemensam energi- och klimatstrategi	Strategin färdigställdes och överlämnades i maj till kommunerna för internremiss och antagande.
Energisamverkan kommunerna (energigrupper, klimatlöften mm)	Stöd och samverkan med kommunernas energigrupper inkl. Åmål avseende energi- och klimatfrågor. Under arbetet med energi- och klimatstrategin har energigrupperna legat vilande då samverkan skett i detta forum.	En fordonsgrupp med representanter från förbundet och kommunerna startades upp i augusti.  Den gemensamma Resepolicyn överlämnades i maj till kommunerna för antagande.  Ny hållbarhetsgrupp har bildats i Mellerud, DMEK deltar.  DMEK har lämnat över ett underlag med analys och förslag som stöd för kommunernas antaganden av klimatlöften.  DMEK har undersökt möjligheten att få till ett bättre system för cirkulära möbler i kommunerna



Energiuppföljning	Regelbunden uppföljning av energianvändningen hos medlemskommunerna (innefattar även drivmedelsanvändning etc. hos kommunernas fordon). Från och med 2024 kommer energiuppföljningen vara en del i uppföljningen av energi- och klimatstrategin.	Tider för redovisning av energiuppföljningarna har planerats in för nästan samtliga Dalslandskommuner och kommer att genomföras under hösten.
Energi- och klimatrådgivning (EKR)	Enskild rådgivning, samt informationsspridning genom utåtriktade aktiviteter till privatpersoner, föreningar, organisationer och företag utifrån energimyndighetens anvisningar och riktlinjer. Finansieras genom stöd från Energimyndigheten. Under 2023 har energi- och klimatrådgivningen fått utökade medel från Energimyndigheten för att förstärka rådgivningen med en extra resurs. Detta på grund av det ökade söktrycket som varit under 2022 och som förväntades även under 2023.	EKR har deltagit på Cykelns dag i Åmål och Kanalyran i Mellerud.  Fler utåtriktade aktiviteter är planerade under hösten. /AS  Under våren genomfördes en riktad insats gentemot SFI (svenska för invandrare).  EKR har påbörjat en riktad insats mot företag och botadsrättsföreningar i kommunerna och under sommar/höst har besök planerats in.  Utöver det besvarar EKR löpande inkommande samtal, e-post mm från privatpersoner, org., föreningar och företag.
<b>Hållbar samhällsplanering</b>		
ÖP Färgelanda inkl. LIS	Revidering av ÖP (inkl. LIS-plan) för Färgelanda kommun. DMEF medverkar i kommunens arbetsgrupp.	Ingen inbjudan/förfrågan. har inkommit.
Omarbetning LIS – Bengtsfors	Omarbetning av LIS-plan. DMEF medverkar i ev. arbetsgrupp alt. är kompetensstöd utifrån hur arbetet utformas i Bengtsfors.	Ingen inbjudan/förfrågan har inkommit.
Grön infrastruktur/ekosystem-tjänstanalys, Dalslandsgemensam. (projekt)	Projekt som till 50% finansieras via s.k. LONA-stöd. Projektperiod 2021-2024. Melleruds kommun är projektägare. Arbetet pågår och arbetsgrupp är etablerad (funktioner från förbundet och kommunerna). Åmåls och Vänersborgs kommuner medverkar i projektet.	Arbete pågår utifrån projektplan. /HE
Avfallsplan Dalsland	Fortsatt arbete enligt mål och åtgärder i avfallsplan Dalsland	Kommunerna sammankallade. Ingen förfrågan har inkommit till DMEK
Stöd klimatanpassning	Kompetensstöd i kommunernas arbete med klimatanpassning.	DMEK medverkat inom ramen för projektet Grön infrastruktur (se ovan).



Medverkan detaljplaneringsprocessen	Deltagande av DMEF i hela DP-processen (dvs. ej enbart som remissinstans). Önskemål om detta har uttryckts från Färgelanda och Mellerud.	Ingen inbjudan/förfrågan har inkommit.
Upphandlingsfrågor	DMEF deltar i kommunernas upphandlingsmöten, bistå upphandlarna med att välja och specificera miljökriterier i gemensamma upphandlingar, följa upp miljökrav i befintliga avtal	Deltar i kommunernas gemensamma upphandlingsgrupp. Lämnat synpunkter i upphandling av förpackningsinsamling, grävtjänster och taxiresor hittills i år.
<b>Naturvård</b>		
Vägledning Naturen i Dalsland (engelsk översättning)	Boken Naturen i Dalsland håller på att översättas till engelska. DMEF processleder projektet. Ambitionen är att översatt bok/webbmaterial finns framtagen till sommarsäsongen 2023.	Arbetet har pausats på grund av resursbrist.
Åtgärder naturvårdsprogram	Aktuella åtgärder i kommunernas naturvårdsprogram.	DMEK arbetar för närvarande med en sammanställning av hur åtgärder genomförts i kommunernas olika naturvårdsprogram. Sammanställningen förväntas klar under hösten.
Förarbete kommunala naturreservat Dals-Ed, Färgelanda	Dals-Ed och Färgelanda har uttryckt önskemål om bildande av kommunala naturreservat. Underlag (fastighetsutredningar, naturbruksplaner etc.) behöver tas fram innan det är möjligt att ansöka om medel för bildande av dessa reservat. Sådant underlag avses tas fram under 2023.	Underlag är framtaget och presenterat för politiken. Beslut om fortsatt hantering inväntas.
Invasiva arter	Framtagande av gemensamma riktlinjer/policys avseende förebyggande arbete/hantering/bekämpning av invasiva arter.	Ingen inbjudan/förfrågan från kommunerna har inkommit.
Friluftsliv relaterat till naturvårdsfrågor	Dals-Ed och Mellerud har efterfrågat kompetensstöd för friluftslivsfrågor som är kopplade till naturvårdsrelaterade frågor.	DMEK har bistått i arbetet, både i Mellerud och Dals-Ed
<b>Hållbar vattenplanering</b>		
LEVA/LOVA Lillån/Dalboslättan (projekt)	Pågående projekt som till 80% finansieras med s.k. LOVA-stöd. Projektperiod 2019-2023. Åtgärdssamordnare leder projektet genom tät samverkan med brukare i området. DMEF är projektägare. Vänersborgs kommun medverkar. Projektet har förlängts genom att en ny ansökan har beviljats stöd t.o.m. 2027.	Arbetet pågår.
LOVA Örekilsälven (projekt)	Åtgärdssamordning i Örekilsälvens övre del. Pågående projekt som till 80% finansieras med s.k. LOVA-stöd. Projektperiod 2019-2024. Projektägare Dals-Eds kommun. DMEF projektleder tillsammans med kommunen. Fältpersonal från Milva (konsult), länsstyrelsen och skogsstyrelsen arbetar operativt, med markägarmöten, naturbruksplaner m.m. Samverkan sker med bl.a. med fiskevårdsområden och dikningsföretag.	Arbetet pågår.

**Postadress**  
Dalslands miljö  
& energikontor  
Kyrkogatan 5  
464 30 Mellerud

**E-post**  
kansli@dalsland.se

**Hemsida**  
www.dalsland.se

**Org. nr.**  
222.000.0877





LOVA-Valboån (projekt)	Åtgärdsamordning inom Valboåns avrinningsområde. Projekt som till 80% finansieras med s.k. LOVA-stöd. Projektperiod 2021-2024. Projektägare DMEF. DMEF projektleder. Fältpersonal från Milva (konsult), länsstyrelsen och skogsstyrelsen arbetar operativt, med markägarmöten, naturbruksplaner m.m. Samverkan sker med bl.a. med fiskevårdsområden och dikningsföretag.	Arbetet pågår.
Samverkan Teåkersälven	DMEF deltar aktivt i samverkansgruppen för Teåkersälven (del av Dalbergså/Holmsåns vattenråd). Arbetet sker utifrån bred samverkan och enligt åtgärdsplanen för Teåkersälven. Indikatorarter är flodpärlmusslor och öring. Arbeta sker med flera olika slags åtgärder som syftar till god ekologisk status. Åtgärdsmedel söks där det är möjligt.	DMEK har medverkat i möten med samverkansgruppen.
Medverkan vattenråden	Deltar i Gullmarns (Örekilsälvens) och Dalbergså/Holmsåns vattenråd inom ramen för pågående projekt/aktiviteter. DMEF kommer även delta i Enningdalsälvens vattenråd som gör en uppstart under våren 2023.	DMEK har medverkat i Gullmarns och Enningdalsälvens vattenråd. Dalbergså/Holmsåns vattenråd är under omstrukturering.
Dagvattenpolicy (Mellerud/Bengtsfors) och övrig VA-planering	Deltagande av DMEF i kommunernas VA-planeringsprocesser. Mellerud och Bengtsfors har uttryckt en ambition att tillsammans ta fram en dagvattenpolicy under 2023.	DMEK har medverkat som kompetensstöd i kommunernas arbete med Vattentjänstplan.
<b>Övrigt</b>		
Tätortsnära grönplanering	Medverkan i planering/utformning av grönstruktur – Dals-Ed (oförutsedd förfrågan som inkom 2022)	Fältarbete är gjort och plan håller på att färdigställas.
Samordning åtgärdsprogram – Hållbart Västra Götaland	Samordning kring uppföljning av kommunernas och förbundets åtaganden i Länsstyrelsen Åtgärdsprogram för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2025.	DMEK har samordnat uppföljningen av åtgärdsprogrammet (feb 2023)
Oförutsedda förfrågningar från kommunerna	DMEF är "bollplank" kring miljö- och energirelaterade frågor som kan uppkomma under 2023.	Bl.a. frågor kring planering rörande grön-/skogsområden i Bengtsfors



Dalshands Miljö  
& Energiförbund

org.nr. 222000-0877

# **Delårsbokslut 2023-08-31**



## Innehållsförteckning

	Sida
<b>Förvaltningsberättelse</b>	
Förbundets ändamål och organisation	2
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	4
Händelser av väsentlig betydelse	5
Styrning och uppföljning av förbundets verksamhet	6
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	6
Balanskravsresultatet	11
Väsentliga personalförhållanden	12
Förväntad utveckling	12
<b>Ekonomisk redovisning</b>	
Resultaträkning	13
Balansräkning	14
Finansieringsanalys	15
Notförteckning	16
<b>Bilaga</b>	
Sammanfattning av förbundets myndighetsarbete och miljö- och energistrategiska arbete.	



## Förbundets ändamål och organisation

Förbundet ägs av kommunerna; Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud. Förbundets syfte och ändamål regleras i förbundsordning för Dalsslands miljö- och energiförbund. Förbundet har följande inriktning:

- Förbundets operativa samverkansområde är inriktat mot miljö- och energifrågor.
- Förbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.

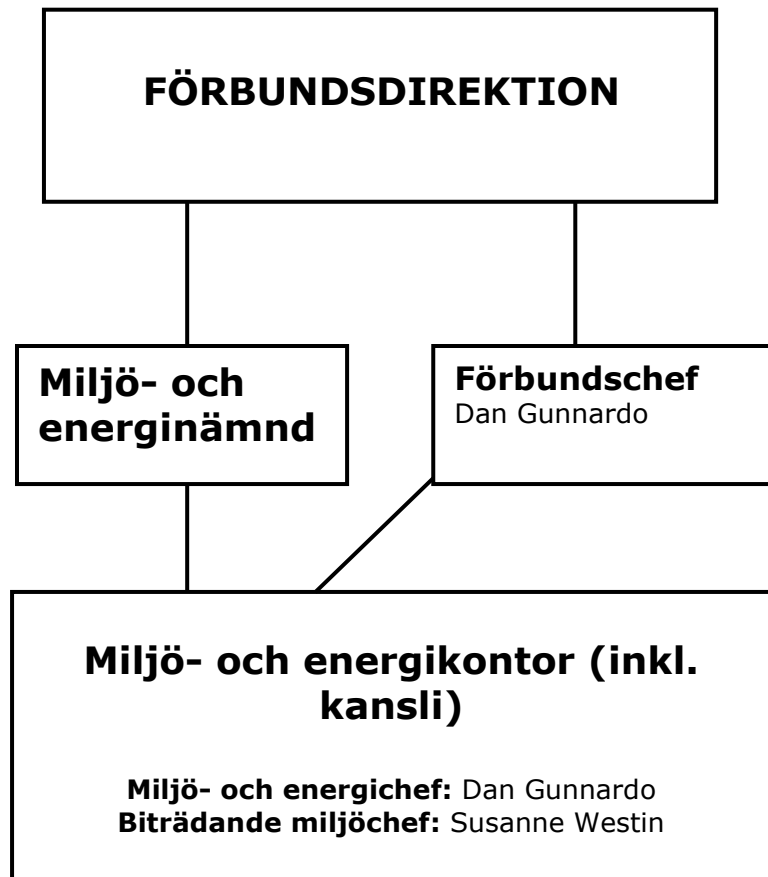
Förbundet har två politiska nivåer enligt följande:

- Förbundsdirektionen: Direktionens roll regleras i förbundsordningen. Direktionen fastställer budgetram utifrån den ram som medlemmarna enats om. Direktionen fastställer också inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet.
- Miljö- och energinämnden: Nämndens roll regleras i nämndens reglemente. Nämnden ansvarar för det lagreglerade arbetet inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedelskontroll. Nämnden är anställningsmyndighet för personalen inom miljö- och energikontoret och har med vissa undantag (faller då på direktionen) även personal- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Förbundets tjänstemannaorganisation leds av förbundschefen och är utformad enligt följande (se även organisationsstruktur nedan):

- Miljö- och energikontor: Här finns miljö-/energi- och klimatstrateger, samordnare, miljö- och hälsoskyddsinspektörer, livsmedelsinspektörer samt kansli. Personalen arbetar med såväl myndighetsfrågor, strategiska frågor och administration. Förbundschefen är tillika miljö- och energichef. En biträdande miljöchef har operativt ansvar för myndighetsarbetet samt arbetsmiljöansvar för myndighetspersonalen (miljö- och hälsoskyddsinspektörer och livsmedelsinspektörer).

Löne- och ekonomiadministration (stöd vid bokslut, budget, ekonomiuppföljning, löneadministration), HR-stöd och IT-stöd köps externt av Melleruds kommun.



Figur: Organisationsstruktur Dalarnas miljö- och energiförbund



## Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

### Identifierade risker och konsekvensbeskrivning

Nedanstående risker av betydelse för förbundet har identifierats:

- Coronapandemi eller motsvarande
- Förändrat uppdrag
- Kompetent personal
- Kommunbidrag
- Taxor

Se analys av riskerna i tabell nedan

Identifierad risk	Beskrivning	Hantering av risk
<b>Omvärldsrisk</b>		
Coronapandemi eller motsvarande	Om strikta restriktioner återinförs finns risk för att såväl tillsyn som projektdrift försvåras och påverkas kvalitativt. Risk även för intäktsbortfall	- God omvärldsbevakning - Anpassning och utveckling av arbetsmetodik - Långsiktig planering
Förändrat uppdrag	Förändrade krav/riktlinjer från centrala myndigheter och/eller förändrad lagstiftning	- God omvärldsbevakning för proaktivt arbetssätt - Anpassning och verksamhetsutveckling - Kompetensutveckling - Samverkan med värdkommuner och andra miljökontor
<b>Verksamhetsrisk</b>		
Kompetent personal	Svårigheter att hitta kompetent personal varför det är viktigt att minimera personalomsättningen	- God arbetsmiljö - Förutsättningar för gott ledarskap - Stimulerande och utvecklande arbetsuppgifter - God löneutveckling
Kommunbidrag	Ej uppräknade kommunbidrag innebär risk för reduceringar avseende; hållbarhetsarbetet, kompetensstöd till värdkommunerna, försämrad service, återbetalning av projektmedel.	- Utveckling av förbundets syfte och ändamål - Effektivisering genom utvecklad samverkan mellan värdkommuner - Ökad finansiering av verksamheten via projektmedel - Ökad samverkan med externa aktörer - Prioriteringar
Taxor	Utebliven anpassning av taxor till kostnaden för lagstadgad tillsyn ger risker som ovan men medför också att gällande lagstiftning inte efterlevs samt riskerar en urholkning av myndighetsrollen.	- Taxor anpassas till kostnaden för lagstadgad tillsyn - Ökad kostnadseffektivitet



## Händelser av väsentlig betydelse

- Under 2023 har myndighetssidan genomfört en omorganisation med goda resultat avseende effektivisering av verksamheten. I år är det ca 3 heltidstjänster färre på myndighetssidan än under 2022. För att tillfälligt överbrygga denna minskning i personal samt till följd av bl.a. långtidssjukskrivning har konsultstöd anlitas under året och kommer fortsatt anlitas resten av året.
- Förslag till Dalsslandsgemensam energi- och klimatstrategi har färdigställts och skickats på remiss till värdkommunerna samt Åmål.
- Miljöforum kring inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet 2024 och framåt genomfördes den 26 maj. Förbundets strategier medverkade tillsammans med värdkommunernas ledningsgrupper.
- Upphandling av ramavtal avseende köp av inspektörskompetens har genomförts under första halvåret 2023.
- Miljö- och energinämnden föreslog en höjning av nämndens tillsyns-/kontrollavgifter inför 2024 i enlighet med den princip som föreslogs i utredningen av finansieringsprinciper för förbundets verksamheter. Direktionen följde dock inte nämndens rekommendation utan föreslog kommunernas KF att besluta om en betydligt lägre höjning av avgifterna (ca en halvering i jämförelse med nämndens rekommendation).

En sammanfattning av förbundets myndighetsarbete och miljö- och energistrategiska arbete 2023 redovisas som bilaga till delårsbokslutet.



## Styrning och uppföljning av förbundets verksamhet

### Verksamhetens omfattning

Dalslands miljö- och energiförbunds verksamhet bedrivs i enlighet med fastställd förbundsordning i samverkan med förbundets värdkommuner och omfattar 22 heltidstjänster. Dalslands miljö- och energiförbund är huvudman för verksamheten. Verksamheten ska genom en effektiv och riskbaserad tillsyn, samt miljö- och energistrategiskt arbete bidra till ett hållbart samhälle. Globala, nationella och regionala miljömål ska implementeras i miljö- och energikontorets arbete och genomsyra både den operativa tillsynen, övrig tillsyn samt det miljö- och energistrategiska arbetet. Det energi- och klimatstrategiska arbetet samt energi- och klimatrådgivningen innefattar även Åmåls kommun.

### Styrning och uppföljning av verksamheten

Det myndighetsreglerade arbetet styrs av gällande lagstiftning. Dalslands miljö- och energinämnd är ansvarig för det myndighetsreglerade arbetet. Resursbehovet för det myndighetsreglerade arbetet fastställs av nämnden i form av en lagreglerad resursbehovsutredning. Prioriteringar, målsättningar och inriktningar av det myndighetsreglerade arbetet fastställs årligen av nämnden i form av en tillsyns- respektive kontrollplan. Uppföljning sker löpande genom återrapporteringar till nämnden samt via del- och helårsbokslut.

Inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet beslutas av förbundets direktion i samverkan med värdkommunerna. Inriktningen fastställs i en årlig verksamhetsplan. Uppföljning sker löpande genom återrapporteringar till direktionen samt via del- och helårsbokslut.

Direktionen fastställer budget för förbundet inom den ram som värdkommunerna enats om. Kommunbidrag till förbundet beslutas av respektive kommuns kommunfullmäktige. Nämnden föreslår taxor för nämndens verksamhet till direktionen. Direktionen beslutar om rekommenderade taxor till respektive kommuns kommunfullmäktige. Internkontroll för förbundets verksamhet fastställs och redovisas årligen till såväl nämnd som direktion.

## God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

### Bakgrund

Enligt kommunallagen ska förbundet ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

### Avstämning av god ekonomisk hushållning

Förbundets verksamheter skall bedrivas med god ekonomisk hushållning. Det innebär att förbundet ska ha en hög ekonomisk medvetenhet bland chefer och medarbetare samt att uppsatta mål för verksamheterna följs och ger de effekter som önskas från förbundets uppdragsgivare.





Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har att hålla oss till de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten.

För delåret 2023 är förbundets nettoresultat respektive budgetavvikelse (se även notering under ekonomisk analys nedan)

- Nettoresultat: 956 tkr
- Budgetavvikelse: 1 438 tkr

Ur ett verksamhetsmässigt perspektiv har tre av åtta mål redan uppfyllts. Resterande fem mål följs upp i helårsbokslutet (se även bilagan till delårsbokslutet).

## Ekonomi/finans

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 1010

Belopp i tkr	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	6 902	0	0	6 400
Finansiella intäkter	3	0	0	0
<b>Summa intäkter</b>	<b>6 905</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>6 400</b>
<b>Kostnader</b>				
Personalkostnader	3 022	0	0	2 631
Övriga kostnader	3 880	0	0	3 769
Finansiella kostnader	2	0	0	0
<b>Summa kostnader</b>	<b>6 905</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>6 400</b>
<b>Årets resultat</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



## Miljö- och energikontoret

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010

Belopp i tkr	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	12 451	18 153	17 712	9 562
Intäkter kalkning	3 794	0	3 794	3 524
Finansiella intäkter	774	990	1 202	1
<b>Summa intäkter</b>	<b>17 018</b>	<b>19 143</b>	<b>22 708</b>	<b>13 087</b>
<b>Kostnader</b>				
Personalkostnader	9 958	15 731	14 900	9 606
Övriga kostnader	2 215	4 135	4 000	2 297
Kostnader kalkning	3 888	0	3 888	972
Finansiella kostnader	1	0	10	8
<b>Summa kostnader</b>	<b>16 062</b>	<b>19 866</b>	<b>22 798</b>	<b>12 884</b>
<b>Årets resultat</b>	<b>956</b>	<b>-723</b>	<b>-90</b>	<b>203</b>

### Ekonomisk analys

Resultatet för delåret visar ett kraftigt positivt resultat. Detta beror framförallt på att de årliga tillsynsavgifterna faktureras och bokförs i början av året. Till följd av personalbortfall under året ligger personalkostnaderna lägre än budgeterat, detta har till viss del kompenseras genom inhyrd konsult. Till följd av fortsatt personalbortfall kommer konsultstödet förstärkas under sept.-dec. Verksamhetens intäkter (exklusive kalkning) bedöms bli något lägre än budgeterat på grund av att avgiftsintäkterna inte förväntas nå den budgeterade nivån för helåret. Nettokostnaden för kalkningen beräknas uppgå till 94 000 kr. Miljö- och energikontoret har varit återhållsamt med övriga kostnader, framförallt genom att minska kostnaderna för utbildningsinsatser. Prognosen för helåret är betydligt bättre än budget beroende på framförallt personalbortfall, men pekar ändå på ett minusresultat motsvarande ca 90 000 kr. Det bör betonas att ersättning från den så kallade överskottsfonden är helt avgörande för det prognosticerade utfallet för helåret. Överskottsfonden beräknas täcka de ökade pensionskostnader med ett belopp motsvarande ca 1,2 miljoner kr.



## Sammanfattande avstämning av verksamhetsmål och utförandet av verksamheten

Konkretiserade mål i verksamhetsplan för Dalsslands miljö- och energinämnd

*Nedanstående mål har uppnåtts i sin helhet*

<b>Mål 1</b>	Tillsyn ska utföras på minst 100 stycken miljöfarliga verksamheter under 2023.	Andel verksamheter som har fått tillsyn. Målet anses uppnått när 100 st verksamheter har fått tillsyn.	Målet uppnått. Hittills har 142 inspektioner utförts på miljöfarliga verksamheter.
<b>Mål 2</b>	Tillsyn ska utföras på minst 30 stycken lantbruk/hästgårdar under 2023.	Andel verksamheter som har fått tillsyn. Målet anses uppnått när 30 st har fått tillsyn.	Målet uppnått. Hittills har 71 stycken inspektioner genomförts på lantbruk.
<b>Mål 3</b>	Tillsyn ska utföras på minst 60 stycken hälsoskyddsverksamheter under 2023.	Andel verksamheter som har fått tillsyn. Målet anses uppnått när 60 st har fått tillsyn.	Målet uppnått. Hittills har 61 stycken inspektioner genomförts på hälsoskyddsverksamheter.

*Nedanstående mål kommer att följas upp i helårsbokslutet*

<b>Mål 4</b>	Senast 2025 ska offentlig kontroll utföras vid samtliga dricksvattenanläggningar för att verifiera att verksamhetsutövaren har rutiner för att garantera säkerheten vid vattenverk och reservoarer vid samtliga kommunala vattenverk och distributionsanläggningar som producerar respektive tillhandahåller dricksvatten till mer än 2 000 personer.	Andel kommunala dricksvatten-anläggningar som kontrollerats med avseende på säkerheten vid vattenverk och reservoarer 2025. Målet anses uppnått när samtliga har fått kontroll.	Denna kontroll kommer att påbörjas under hösten.
<b>Mål 5</b>	Senast 2025 ska offentlig kontroll avseende mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten ha utförts vid samtliga kommunala dricksvattenanläggningar som producerar över 100 m <sup>3</sup> dricksvatten per dygn.	Andel kommunala dricksvatten-anläggningar som har kontrollerats med avseende på mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten 2025. Målet anses uppnått när samtliga har fått kontroll.	Denna kontroll kommer att påbörjas under hösten.



<b>Mål 6</b>	Samtliga 75 stycken förorenade områden som ska inventeras i branschklass 1-3 ska vara inventerade och riskklassade senast 2030. Som delmål ska 5 stycken områden i branschklass 1-3 vara inventerade och riskklassade under 2023.	Andel åtgärdsbedömda/åtgärdade förorenade områden i RK 1-3. Målet anses uppfyllt när 75 stycken har inventerats och klassats 2030. Delmålet anses uppfyllt när 5 stycken har inventerats och klassats 2023.	Inventering och klassning av förorenade områden kommer att ske under hösten.
<b>Mål 7</b>	Finansieringen av miljönämndens myndighetsutövning ska till minst 50% vara avgiftsfinansierad.	Målet anses uppfyllt när 50 procent avgiftsintäkter i relation till miljönämndens kostnader för myndighetsutövning.	Följs upp i helårsbokslutet.
<b>Mål 8</b>	Under 2023 ska E-tjänster avseende ansökan om inrättande av enskild avloppsanläggning, ansökan om inrättande av värmepumpsanläggning samt registrering av livsmedelsanläggning färdigställas.	Antal färdigställda E-tjänster. Målet anses uppfyllt när alla tre E-tjänsterna är i drift	Livsmedelsverket har tagit fram en e-tjänst för registrering av livsmedelsverksamheter som planeras tas i drift under 2023. Kontoret arbetar för att ansluta till denna tjänst inför 2024. Havs och vattenmyndigheten håller på att ta fram en e-tjänst för ansökning av enskilt avlopp, varför kontoret avvaktar utvecklingen av detta arbete. Möjligheterna att ta fram e-tjänster i övrigt sker för närvarande genom dialog med Melleruds kommun för att se på möjligheter kring samordning och hålla nere kostnader.

### Utförandet av myndighetsuppdraget och det strategiska arbetet

#### Myndighetsarbetet

Myndighetssidan har under året genomfört en omorganisation som syftar till att öka effektiviteten i arbetet och minska sårbarheten vid vakanser och längre frånvaro.

I år är det ca 3 heltidstjänster färre på myndighetssidan än under 2022. För att tillfälligt överbrygga denna minskning i personal samt till följd av bl.a. långtidssjukskrivning har konsultstöd anlåtats under året och kommer fortsatt anlitas resten av året.



Förhoppningen är att myndighetsarbetet ska kunna genomföras i sin helhet med ordinarie bemanning efter 2024.

Det myndighetsrelaterade arbetet ligger i fas med gällande verksamhetsplan och den planerade tillsynen förväntas kunna slutföras i enlighet med planen.

### Det strategiska arbetet

Det strategiska arbetet fortlöper i huvudsak enligt verksamhetsplanen. Ett fåtal aktiviteter i verksamhetsplanen har inte genomförts då kommunerna inte inkommit med förfrågan om stöd och/eller inte påbörjat den aktuella aktiviteten.

Arbetet med miljöforum som samverkansform för det strategiska arbetet mellan kommunerna och förbundet har fortsatt under året och kommer fortgå under hösten.

Förslag till Dalsslandsgemensam energi- och klimatstrategi har tagits fram och skickats på remiss till kommunerna (inkl. Åmål).

Arbetet i aktuella projekt fortskrider. Samverkan mellan kommunerna och förbundet fortskrider i olika forum som t.ex. upphandling, samhällsplanering och kostfrågor. Förbundet har medverkat i den nya Hållbarhetsgrupp som skapats i Melleruds kommun.

Energi- och klimatrådgivning sker enligt plan. Särskild rådgivning har erbjudits företag kring möjligheterna att söka stöd via bl.a. klimatklivet. För närvarande pågår sådan rådgivning gentemot tre st. företag.

En utförlig redovisning av myndighetsuppdraget och det strategiska arbetet redovisas i bilaga 1.

## Balanskravsresultat

Balanskravet är lagstadgat enligt kommunallagen och innebär att intäkterna måste överstiga kostnaderna. Ett negativt balanskravsresultat ska regleras under de närmast följande tre åren.

År/Tkr	Prognos		
	2023	2022	2021
<b>Årets resultat enligt resultaträkningen</b>	<b>-90</b>	<b>-667</b>	<b>17</b>
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0



<b>= Årets resultat efter balanskravsjusteringar</b>	<b>-90</b>	<b>-667</b>	<b>17</b>
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserven	0	0	0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserven	0	0	0
<hr/>			
<b>= Årets balanskravsresultat</b>	<b>-90</b>	<b>-667</b>	<b>17</b>

## Väsentliga personalförhållanden

### Antal anställda

	2023-08-31		2022-12-31	
	Antal	varav män	Antal	varav män
Miljö- och energikontor inkl kansli (fast anställda)	22	5	24	5
<b>Summa</b>	<b>22</b>	<b>5</b>	<b>24</b>	<b>5</b>

## Förväntad utveckling

### Faktorer som påverkar förbundets utveckling i form av möjligheter, förväntningar och kända förhållanden

- Kommunbidragen till förbundet ligger idag på samma nivå som 2019. Detsamma gäller miljö- och energinämndens avgiftsnivå för tillsyn/kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Inför 2024 rekommenderade miljö- och energinämnden direktionen att föreslå kommunernas KF om en höjning av taxenivån enligt den princip som föreslogs i utredningen om finansiering av förbundets verksamhet (25:e lägsta percentilen inom Fyrbodals + uppräknings enligt PKV). Direktionen följde dock inte nämndens rekommendation utan rekommenderade istället en betydligt lägre uppräknings av avgiftsnivån (ca hälften av den nivå nämnden rekommenderade).

Att inte anpassa avgiftsnivån till kostnaderna för tillsynen är den faktor som bedöms vara den viktigaste när det gäller förbundets möjligheter att klara sitt uppdrag. Om sådana ställningstaganden skulle fortsätta riskerar det att leda till en successiv nedmontering av förbundets möjligheter att klara sitt uppdrag. Att inte ha en tillräcklig kostnadstäckning för den lagstadgade tillsynen via taxan är inte heller förenligt med gällande lagstiftning och riskerar att leda till en urholkad myndighetsfunktion.

- De utredningar av förbundets verksamhet som genomfördes 2021 och 2022 (utveckling av förbundets verksamhet samt finansieringsprinciper för förbundet),



rekommenderade kommunerna att pröva/genomföra ett flertal åtgärder. De åtgärder som utredningarna rekommenderade bedömdes ge positiva effekter avseende såväl kvalitet och effektivitet för såväl kommunerna som förbundet. Det handlade bl.a. om att samordna myndighetsfunktionerna inom alkohol/tobak och bygg med förbundets myndighetsfunktion inom miljö och livsmedel samt ett antal finansieringsprinciper av förbundets verksamhet. Tyvärr har inga av dessa rekommendationer prövats/genomförts och inte heller utretts vidare. Detta är negativt för förbundets möjligheter till utveckling av verksamheten.

- Förbundets värdefullaste tillgång är kompetent personal och det är avgörande att ha fortsatt tillgång till sådan för förbundets fortsatta utveckling. En viktig faktor för fortsatt tillgång till kompetent personal bedöms vara de framtida förutsättningarna för förbundet. I det sammanhanget bedöms det vara viktigt att frågor avseende förbundets fortsatta utveckling präglas av en samsyn kring behovet av samverkan och värdet av kompetent personal samt vilja till just utveckling även i ekonomiskt ansträngda situationer.
- En fortsatt utveckling av såväl förbundet som värdkommunerna kring faktorer/områden där varken förbundet eller värdkommunerna har full rådgivning, men som är viktiga för en fortsatt utveckling av förbundet och värdkommunerna, kräver utvecklad samverkan med externa aktörer. Möjligheterna att ta fram gemensamma processer och arbetssätt mellan såväl värdkommunerna som mellan värdkommunerna och förbundet för en utvecklad och strukturerad samverkan med externa aktörer, bedöms ha stor betydelse för den förväntade utvecklingen för såväl förbundet som värdkommunerna.

## Resultaträkning

Belopp i tkr		Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Delår 2022
Verksamhetens intäkter	Not 2	20 712	22 474	22 708	16 826
Verksamhetens kostnader	Not 3	-20 682	-24 187	-22 798	-16 623
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>		<b>30</b>	<b>-1 713</b>	<b>-90</b>	196
Finansiella intäkter	Not 4	777	990	0	1
Finansiella kostnader	Not 5	-3	0	0	-9
<b>Resultat efter finansiella poster</b>		<b>804</b>	<b>-723</b>	<b>0</b>	-188
Extraordinära poster			0	0	0
<b>Årets resultat</b>		<b>804</b>	<b>-723</b>	<b>-90</b>	-188



## Nettoreultat

Belopp i tkr	Delår 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Delår 2022
Miljö- och energikontoret	30	-723	-90	196
<b>Summa</b>	<b>30</b>	<b>-723</b>	<b>-90</b>	<b>196</b>

## Balansräkning

Belopp i tkr		Delår 2023	Bokslut 2022
<b>TILLGÅNGAR</b>			
<b>Anläggningstillgångar</b>			
Materiella anläggningstillgångar		0	0
Finansiella anläggningstillgångar	Not 6	1 459	2 188
<b>Summa anläggningstillgångar</b>		<b>1 459</b>	<b>2 188</b>
<b>Omsättningstillgångar</b>			
Fordringar	Not 7	6 695	6 010
Kassa och bank	Not 8	19 954	9 742
<b>Summa omsättningstillgångar</b>		<b>26 649</b>	<b>15 742</b>
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>		<b>28 107</b>	<b>17 939</b>
<b>EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER</b>			
<b>Eget kapital</b>			
varav årets resultat	Not 9	4 018 805	3 213 -375
<b>Skulder</b>			
Kortfristiga skulder	Not 10	24 089	14 726
<b>Summa skulder</b>		<b>24 089</b>	<b>14 726</b>
<b>S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER</b>		<b>28 107</b>	<b>17 939</b>
Soliditet		14,3%	17,9%





## Finansieringsanalys

Belopp i tkr		Delår 2023	Delår 2022
<b>DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN</b>			
Årets resultat	Not 9	804	196
Utbetalning del av föregående års resultat till medlemskommuner		0	0
Justering för av- och nedskrivningar		0	0
<b>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</b>		<b>804</b>	<b>196</b>
Ökning (-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	Not 8	1 642	1 425
Ökning (+)/minskning(-) kortfristiga skulder	Not 10	6 974	6 658
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>		<b>7 229</b>	<b>8 278</b>
<b>INVESTERINGSVERKSAMHETEN</b>			
Investering i materiella anläggningstillgångar		0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0
<b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>FINANSIERINGSVERKSAMHETEN</b>			
Nyupptagna lån		0	0
Amortering av skuld		0	0
Ökning av långfristiga fordringar		0	0
Minskning av långfristiga fordringar	Not 6	729	729
<b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>		<b>729</b>	<b>729</b>
<b>Periodens kassaflöde</b>		<b>7 959</b>	<b>9 007</b>
Likvida medel vid årets början		9 742	5 324
Likvida medel vid periodens slut		19 954	14 331



## Notförteckning

### Not 1 Redovisningsprinciper

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten 2022 som i den senaste årsredovisningen.

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

### Pensioner

Förpliktelse för pensionsåtaganden för anställda i förbundet är beräknade enligt RIPS21.



## Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2023	Bokslut 2022
<b>Not 2 Verksamhetens intäkter</b>		
Årsavgifter tillsyn	2 696	2 826
Tillsyns- och prövningsavgifter	1 694	2 843
Bidrag kalkning	3 794	4 497
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Bengtsfors	2 157	3 526
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Dals Ed	1 092	1 648
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Färgelanda	1 518	2 262
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Mellerud	2 146	3 203
Bidrag energisamverkan (VHT 2251)	588	706
Bidrag energimyndighet (VHT 2251)	449	789
Försäljning till annan kommun	176	176
Intäkter lönesystem HR+	1 039	1 234
Intäkter implementering HR-system	1 022	1 071
Intäkter VA-system	257	455
Intäkter plan/bygg-system	144	149
Periodiserad ej fakturerat ekonomisystem Xledger	1 259	2 209
Extern finansiering av projekt hos miljökontoret	649	852
Övriga intäkter	210	26
<b>S:a verksamhetens intäkter</b>	<b>20 712</b>	<b>28 112</b>
<b>Not 3 Verksamhetens kostnader</b>		
Personalkostnader	-10 524	-14 152
Hyror	-366	-552
Material	-150	-218
Köpta tjänster	-4 887	-7 574
Övriga kostnader	-4 756	-5 990
<b>S:a verksamhetens kostnader</b>	<b>-20 682</b>	<b>-24 485</b>



## Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2023	Bokslut 2022
<b>Not 4 Finansiella intäkter</b>		
Ränteintäkter kundfordringar	4	10
Överskottsfond	765	0
Övriga ränteintekter	9	0
<b>S:a finansiella intäkter</b>	<b>777</b>	<b>10</b>
<b>Not 5 Finansiella kostnader</b>		
Dalssands Sparbank Ekonomisystem	0	5
Dalssands Sparbank Löne/PA-system	0	2
Dalssands Sparbank bibliotekssystem	0	0
Övriga räntekostnader	3	5
Övriga finansiella kostnader	0	0
<b>S:a finansiella kostnader</b>	<b>3</b>	<b>12</b>
<b>Not 6 Finansiella anläggningstillgångar</b>		
Långfristiga fordringar	1 459	2 188
<b>S:a finansiella anläggningstillgångar</b>	<b>1 459</b>	<b>2 188</b>
<b>Not 7 Kortfristiga fordringar</b>		
Kortfristig del av långfristig fordran	1 094	1 094
Kundfordringar	3 219	2 168
Skattekonto	51	1 102
Moms	1 399	461
Lönefordran	1	10
Förutbetalda hyror	39	0
Förutbetalda kostnader	218	62
Upplupna intäkter	481	336
Periodiseringsfordringar	193	777
<b>S:a kortfristiga fordringar</b>	<b>6 695</b>	<b>6 010</b>
<b>Not 8 Kassa och bank</b>		
Bank	19 954	9 742
<b>S:a kassa och bank</b>	<b>19 954</b>	<b>9 742</b>



## Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2013	Bokslut 2022
<b>Not 9 Eget kapital</b>		
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	3 213	-4 625
Justering ingående eget kapital		1 038
Årets resultat	804	375
<b>Utgående balans eget kapital</b>	<b>4 017</b>	<b>-3 213</b>
<b>Not 10 Kortfristiga skulder</b>		
Leverantörsskulder	-6868	-1 488
Utgående moms	-632	-433
Arbetsgivaravgifter/ kollektiva avgifter	-438	-224
Preliminärskatt	-222	-199
Semesterlöneskuld	-412	-697
Pensionskostnader individuell del	-521	-446
Särskild löneskatt individuell del	-617	-649
Övriga kortfristiga skulder	0	-116
Inkomstförskott	-14 379	-10 473
<b>S:a kortfristiga skulder</b>	<b>-24 089</b>	<b>-14 726</b>

*Beviljad checkkredit 6000 tkr.*



Ekonomiavdelningen  
Ekonomichef  
Kristina Olsson

Tjänsteskrivelse  
2023-10-26  
2023/265

Kommunstyrelsen

## **VA-taxa 2024 för Färgelanda Kommun**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna en höjning av bruksningsavgiften med 8 % från och med 2024-01-01.

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna en höjning av anläggningsavgiften med 15 % från och med 2024-01-01.

Kommunfullmäktige beslutar att anta taxeföreskrifter 2024, Färgelanda Vatten AB.

### **Ärendebeskrivning**

För att täcka nödvändiga kostnader för Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgift enligt taxa (bruksnings- och anläggningsavgift).

Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen, och fördelningen av avgiftsuttaget ska ske utifrån vad som är skäligt och rättvist.

Bolagets verksamhet finansieras via avgifter genom en taxa. Taxan ska enligt ägardirektiv (KF 2022-06-08 § 50) beslutas av kommunfullmäktige.

### **Bruksningsavgift**

Färgelanda Vatten AB föreslår att brukningstaxan (den löpande kostnaden för vatten och avlopp) ökas med 8 % från och med 2024-01-01. För Typhus A blir den totala årsavgiften cirka 14 500 kr inkl. moms. Ökning per månad blir ca: 89 kr/månad. För Typhus B blir den totala årsavgiften cirka 132 000 kr inkl. moms. Ökning per månad blir ca: 54 kr/månad.

Omvärlden har en stor påverkan på VA-bolaget för närvarande vilket visar sig i betydligt högre räntenivåer än tidigare år, prisökningar när det gäller material, entreprenad och kemikalier och lägre bruksningsintäkter. För VA-



bolaget ger detta snabba kostnadsökningar vilket är svårt att hantera på kort sikt och resulterar i högre taxeökningar.

Anläggningsavgift

Anläggningsavgiften (engångskostnad när anslutning sker till det kommunala VA-nätet) föreslås öka med 15 % från och med 2024-01-01.

Denna är uträknad via:

- viktad indexökning på femton index gällande drivmedel, anläggningsarbeten och material
- beräkning av att tillräckligt hög taxehöjning har skett tidigare år genom en kontroll av kalkylerade/genomförda projekt

Taxeföreskrifter

En justering av taxorna har gjorts utifrån den ökning av bruksavgifter och anläggningsavgifter som är föreslagen.

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat2023-10-26

Färgelanda Vatten tjänsteskrivelse, dat2023-10-05

Protokoll styrelsemöte Färgelanda Vatten, 2023-10-05

VA-taxa 2024 Dnr 2023/168

FVAB Budget 2024 samt plan2025-2026, Dnr 2023/119

**Sändlista:**

Färgelanda Vatten AB

Samhällsutvecklingschef

Kristina Olsson

Ekonomichef

**Handläggare:**  
Susanne Thorén  
0522-63 88 21  
susanne.thoren@vastvatten.se

Färgelanda kommun  
Kommunfullmäktige

## *VA-taxa för 2024 med plan 2025–2026*

### Sammanfattning

Färgelanda Vatten AB har arbetat fram en budget för 2024 med plan 2025–2026. Färgelanda Kommunfullmäktige har att ta beslut om ökning av VA-taxan för år 2024 gällande bruks- och anläggningstaxa samt att anta taxeföreskrifterna för år 2024.

### Bakgrund

För att täcka nödvändiga kostnader för Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgift enligt taxa (bruks- och anläggningsavgift).

Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen, och fördelningen av avgiftsuttaget ska ske utifrån vad som är skäligt och rättvist.

Bolagets verksamhet finansieras via avgifter genom en taxa. Taxan ska enligt ägardirektivet beslutas av kommunfullmäktige.

### Beskrivning av ärendet

#### Bruksavgift

Färgelanda Vatten AB föreslår att brukningstaxan (den löpande kostnaden för vatten och avlopp) ökas med 8,0 % från och med 2024-01-01.

För Typhus A blir den totala årsavgiften cirka 14 500 kr inkl. moms. Ökning per månad blir ca: 89 kr/månad.

För Typhus B blir den totala årsavgiften cirka 132 000 kr inkl. moms. Ökning per månad blir ca: 54 kr/månad.

Omvärlden har en stor påverkan på VA-bolaget för närvarande vilket visar sig i betydligt högre räntenivåer än tidigare år, prisökningar när det gäller material, entreprenad och kemikalier och lägre bruksintäkter. För VA-bolaget ger detta snabba kostnadsökningar vilket är svårt att hantera på kort sikt och resulterar i högre taxeökningar.



Förslaget till höjning grundar sig på bedömda kostnadsökningar och minskade intäkter enligt nedan tabell.

Kostnad	%
Lägre bruksintäkter <i>Minskning av försäljning vatten</i>	4,1
Bolagsgemensamma kostnader från Västvatten AB <i>främst högre pensionskostnader (nytt pensionsavtal samt inflation)</i>	2,2
Kapitalkostnader <i>Under perioden ökar räntan i betydligt snabbare takt än vad som har varit historiskt.</i>	5,9
Material/entreprenad <i>Ökningen för att ha samma takt som idag</i>	3,0
Index (Specifika intäkter/kostnader FVAB) <i>Bland annat ökade slamintäkter, beräknar ett lägre pris/kWh för el inkl. solceller, minskade kostnader för tillskottsvattenutredningar och engångskostnader för vattendom/saneringar</i>	-7,2
<b>Totalt</b>	<b>8,0</b>

För treårsperioden (2024–2026) föreslås en ökning på 8,0 % - 7,0 % - 6,0 %. För de första två åren är det budgeterat ett underuttag för att hantera ett sedan tidigare överuttag. De ökade kostnaderna vilket genererar underuttaget är till största del i form av engångskostnader i form av utredningar, saneringar och reservvattentäkter.

### Anläggningsavgift

Anläggningsavgiften (engångskostnad när anslutning sker till det kommunala VA-nätet) föreslås öka med 15,0 % från och med 2024-01-01. Denna är uträknad via:

- Viktad indexökning på femton index gällande drivmedel, anläggningsarbeten och material.
- Beräkning av att tillräckligt hög taxehöjning har skett tidigare år genom en kontroll av kalkylerade/genomförda projekt.

### Investeringar

Investeringsbudgeten med plan för de kommande tre åren är på 32 000 tkr och reinvesteringstakten av ledningar ligger på ca: 1 000 år i budgeten. Investeringarna är reinvesteringar, det vill säga investeringar i befintligt ledningsnät, dricksvatten- och reningsverksanläggningar.

### Taxeföreskrifter

En justering av taxorna har gjorts utifrån den ökning av bruksavgifter och anläggningsavgifter som är föreslagen.

## Övrig information

Budget 2024 föranleder ett nyupplåningsbehov på 12 000 tkr. Borgensförbindelse som finns mellan Färgelanda Vatten AB och Färgelanda kommun täcker denna ökning.

Underlag till tjänsteskrivelsen är Färgelanda Vatten AB Budget 2024 samt plan 2025–2026 samt VA-Taxa för Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning 2024-01-01.

## Förslag till beslut

Styrelsen föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

**att** besluta om en höjning av bruksningsavgiften med 8,0 % från och med 2024-01-01. 8,0 % i ökning innebär för ett Typhus A ca 89 kr/månad.

**att** besluta om en höjning av anläggningsavgiften med 15,0 % från och med 2024-01-01.

**att** besluta att anta taxeföreskrifter 2024, Färgelanda Vatten AB.

*Antagen av kommunfullmäktige 2023-xx-xx, § xxx*

## VA-TAXA

för Färgelanda kommuns allmänna  
vatten- och avloppsanläggning

*att gälla från och med 2024-01-01*

## Innehåll

ANLÄGGNINGSAVGIFTER (§§ 5-13) .....	3
BRUKNINGSAVGIFTER (§§ 14-22).....	8

Förslag

## VA-TAXA

### för Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Färgelanda Vatten AB. Avgifterna enligt denna taxa skall betalas till Färgelanda Vatten AB.

#### § 1

För att täcka nödvändiga kostnader för Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 4 §§ i *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*, nedan kallad *vattentjänstlagen*, jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet *dagvatten från allmän platsmark (Dg)* är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § vattentjänstlagen är uppfyllda.

#### § 2

Avgifterna utgörs av *anläggningsavgifter* (engångsavgifter) och *brukningsavgifter* (periodiska avgifter).

#### § 3

I dessa taxeföreskrifter avses med:

*Småhusfastighet*: fastighet som är bebyggd eller avsedd att bebyggas med en- eller två bostäder och som är taxerad som *Småhusenhet (1-2 familjer)*.

*Bostadsfastighet*: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses bebyggas för bostadsändamål och som inte klassas som småhusfastighet.

Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses bebyggas, för vissa ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

*Exempel på byggnader som jämställs med bostadsändamål är:*

Kontor	Förvaltning	Stormarknader
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	
Hantverk	Småindustri	
Utbildning	Sjukvård	

*Annan fastighet*: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses bebyggas, för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

*Obebyggd fastighet*: fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggs.

*Lägenhet*: ett eller flera utrymmen i byggnad, eller på fastighet, som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, som är avsedda för bostadsändamål, räknas varje påbörjat 150-tal m<sup>2</sup> bruttoarea (BTA) enligt svensk standard (SS 02 10 53) som en lägenhet.

För byggnad, eller del av byggnad, som inte är avsedd för bostadsändamål, räknas varje påbörjat 300-tal m<sup>2</sup> bruttoyta (BTA) enligt svensk standard (SS 02 10 53) som en lägenhet. Hela byggnaden eller delar av byggnaden kan vara antingen uppvärmd eller ouppvärmd.

*Ytor där dagvatten avleds:* Fastighetsytor och allmän platsmark som har behov av avledning av dagvatten till den allmänna va-anläggningen delas in i tre kategorier utifrån hur hårdgjord marken är. Huvudmannen bestämmer till vilken kategori fastigheten respektive den allmänna platsmarken hör och kategorierna definieras på följande sätt:

*Kategori 1:* Mestadels grönyta, eller yta med hög genomsläpplighet, där endast en mindre del av ytan är hårdgjord.

*Kategori 2:* En blandning av dels hårdgjord yta och dels grönyta eller yta med hög genomsläpplighet.

*Kategori 3:* Mestadels hårdgjord yta, eller yta med låg genomsläpplighet där den största delen av ytan är hårdgjord.

Uppdelningen av ytor i kategorier gäller för uttag av brukningsavgifter för dagvatten. Småhusfastigheter betalar en schablonavgift för dagvatten och deras fastighetsytor delas inte i kategorier enligt ovan.

*Allmän platsmark:* mark som i detaljplan enligt *Plan- och bygglag (2010:900)* redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

*Förbindelsepunkt (FP):* den punkt, som huvudmannen bestämt, där den allmänna anläggningen slutar och fastighetens va-installation börjar.

## § 4

### 4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
Vattenförsörjning (V)	Ja	Ja
Spillvattenavlopp (S)	Ja	Ja
Dag- och dränvattenavlopp från fastighet (Df)	Ja	Ja
Dagvattenavlopp från allmän platsmark (Dg)	Ja	Ja

*Fortsättningsvis i denna taxa benämns ovanstående ändamål med förkortningarna V, S, Df och Dg.*

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge, även innan inkoppling skett.

Om dagvatten från fastighet (Df) avleds till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Denna taxa förutsätter att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 vattentjänstlagen angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § vattentjänstlagen är uppfyllda.

4.5 Anläggningsavgift skall beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldigheten inträder.

**ANLÄGGNINGSAVGIFTER (§§ 5-13)**

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

## § 5

5.1 För *småhusfastighet*, *bostadsfastighet* och därmed jämställd fastighet skall anläggningsavgift betalas. Avgift tas ut per småhusfastighet, bostadsfastighet eller därmed jämställd, enligt nedan. I avgiften ingår mervärdesskatt, moms 25 %. Avgiften angiven inom parentes () är utan moms.

	PER LEDNING			SAMTLIGA TJÄNSTER
	En ledning	Två ledningar	Tre ledningar	
a) <b>Servisavgift</b> en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	37 270 kr (29 816 kr)	45 260 kr (36 208 kr)	53 245 kr (42 596 kr)	53 245 kr (42 596 kr)

	PER VATTENTJÄNST				SAMTLIGA TJÄNSTER
	V	S	Df	Dg	
b) <b>Förbindelsepunktsavgift</b> en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	19 165 kr (15 332 kr)	31 945 kr (25 556 kr)	12 775 kr (10 220 kr)		63 885 kr (51 108 kr)
c) <b>Tomtyteavgift</b> en avgift per m <sup>2</sup> tomtyta	11,36 kr (9,09 kr)	18,95 kr (15,16 kr)		7,58 kr (6,06 kr)	37,89 kr (30,31 kr)
d) <b>Lägenhetsavgift</b> en avgift per lägenhet	8 115 kr (6 492 kr)	13 525 kr (10 820 kr)		5 410 kr (4 328 kr)	27 050 kr (21 640 kr)
e) <b>Grundavgift Df utan FP*</b> en grundavgift för bortledning av Df, om bortledning av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats			12 775 kr (10 220 kr)		

\*Avgift enligt 5.1 e) tas inte ut om avgift tas ut för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut, tas inte avgift ut för Df enligt 5.1 a) och 5.1 b) eftersom servisledning och förbindelsepunkt för detta inte lagts respektive upprättats.

5.2 Är *förbindelsepunkt gemensam* för två eller flera fastigheter, fördelas avgifterna enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3 *Tomtytan* utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoareal (BTA).

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast upp till det belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven *begränsningsregel* så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 *Lägenhetsantalet* bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Dras *ytterligare servisledning* fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, skall avgifter enligt 5.1 a) och b) betalas.

5.6 Ökas fastighets *tomtyta* skall avgift enligt 5.1 c) betalas för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut betald.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7 Sker *om- eller tillbyggnad*, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet skall avgift betalas enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8 *Tillkommer bortledning av Df* till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, skall avgifter enligt 5.1 e) betalas.

## § 6

6.1 För *annan fastighet* skall anläggningsavgift betalas. Avgift tas ut per *annan fastighet* enligt nedan.

*I avgiften ingår mervärdesskatt, moms 25 %. Avgiften angiven inom parentes () är utan moms.*

	PER LEDNING			SAMTLIGA TJÄNSTER	
	En ledning	Två ledningar	Tre ledningar		
a) <b>Servisavgift</b> en avgift avseende framdragnings av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	37 270 kr (29 816 kr)	45 260 kr (36 208 kr)	53 245 kr (42 596 kr)	53 245 kr (42 596 kr)	
	PER VATTENTJÄNST			SAMTLIGA TJÄNSTER	
	V	S	Df		Dg
b) <b>Förbindelsepunktsavgift</b> en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	19 165 kr (15 332 kr)	31 945 kr (25 556 kr)	12 775 kr (10 220 kr)		63 885 kr (51 108 kr)
c) <b>Tomtyteavgift</b> en avgift per m <sup>2</sup> tomtyta	17,08 kr (13,66 kr)	28,46 kr (22,77 kr)		11,39 kr (9,11 kr)	56,93 kr (45,54 kr)
d) <b>Grundavgift Df utan FP*</b> en grundavgift för bortledning av Df, om bortledning av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats			12 775 kr (10 220 kr)		

\*Avgift enligt 6.1 d) tas inte ut om avgift tas ut för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut, tas inte avgift ut för Df enligt 6.1 a) och 6.1 b) eftersom servisledning och förbindelsepunkt för detta inte lagts respektive upprättats.

6.2 Är *förbindelsepunkt gemensam* för två eller flera fastigheter, eller därmed jämställda, fördelas avgifterna enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3 *Tomtytan* utgörs av fastigheternas areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.



6.4 Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, bevilja *anstånd* med betalning av tomyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte nyttjas för verksamhet på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § i *Räntelag* (SFS 1975:635), nedan kallad *räntelagen*, från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § i räntelagen.

6.5 Dras *yttre ledningar* fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter skall avgifter betalas enligt 6.1 a) och b).

6.6 *Ökas fastighets tomyta*, skall avgift enligt 6.1 c) betalas för tillkommande tomyta som härrör från fastighet för vilken tomyteavgift inte skall anses vara tidigare betald.

6.7 *Tillkommer bortledning av Df* till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, skall avgift enligt 6.1 d) betalas.

## § 7

7.1 För *obebyggd fastighet* skall del av full anläggningsavgift betalas. Avgift tas ut per fastighet, enligt nedanstående.

		Småhusfastighet, Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	100 %	6.1 b)	100 %
Tomyteavgift	5.1 c)	100 %	6.1 c)	70 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	0 %	-	
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättats	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

*Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.*

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast upp till det belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och e), jämför 5.3 andra stycket.

7.2 *Bebyggs obebyggd fastighet* skall resterande avgifter betalas enligt nedanstående.

		Småhusfastighet, Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomyteavgift	5.1 c)	*)	6.1 c)	30 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	100%	-	

*Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.*

\*Bebyggs småhusfastighet eller bostadsfastighet tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

## § 8

8.1 Föreligger *inte avgiftsskyldighet* för samtliga i 4.1 angivna ändamål, skall avgifter enligt 5.1 respektive 6.1 betalas för de ändamål där avgiftsskyldighet föreligger.

För avgiftsändamålet Df tas avgifter ut antingen enligt 5.1 a) och b) eller 5.1 e), samt enligt 6.1 a) och b) eller 6.1 d).

8.2 *Inträder avgiftsskyldighet* för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare funnits, skall avgifter enligt 5.1 respektive 6.1 betalas.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledning inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3 För *servisledning* som på fastighetsägarens begäran utförs *senare* än övriga servisledning för fastigheten skall, utöver avgift enligt 5.1 a) och b) respektive 6.1 a) och b) betalas en etableringsavgift om 50 % av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledning.

## § 9

Den som svarar för att *allmän platsmark* ställs i ordning och underhålls skall betala anläggningsavgift. Avgift tas ut enligt nedan.

*I avgiften ingår mervärdesskatt, moms 25 %. Avgiften angiven inom parentes () är utan moms.*

*Avgift per m<sup>2</sup> för anordnande av dagvattenbortledning för:*

Väghållare	103,13 kr	(82,50 kr)
Övriga	28,91 kr	(23,13 kr)

## § 10

Vid beloppsavrundning tillämpas *Lag (1970:1029) om avrundning av vissa öresbelopp*.

## § 11

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt vattentjänstlagen avgifter tas ut enligt särskild antagen *särtaxa*.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5-9 får huvudmannen i stället *komma överens* med fastighetsägaren om avgiftens storlek.

## § 12

12.1 Sedan *avgiftsskyldighet inträtt*, skall avgift betalas inom tid som anges i faktura.

12.2 Betalas inte debiterat belopp inom tid som anges i fakturan, skall dröjsmålsränta betalas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

12.3 Enligt 36 § vattentjänstlagen skall en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta skall betalas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen skall ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall betalas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall betalas enligt 12.2.

12.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett *ändrat förhållande* meddelats eller ändrat förhållande inträtt utan att bygglov krävts eller meddelats – till exempel ökning av tomtyta eller tillkommande byggnad vilken kan räknas som tillkommande lägenhet. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 12.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

### § 13

13.1 Om efter *ansökan från fastighetsägare* och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på *annat sätt* eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, skall fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader för detta.

13.2 Om en *fastighetsägare* begär att *ny servisledning* skall utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl att bevilja ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

13.3 Finner *huvudmannen påkallat* att utföra *ny servisledning* i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren dennes kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

**BRUKNINGSAVGIFTER (§§ 14-22)**

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

## § 14

14.1 För *bebyggd fastighet* skall brukningsavgift betalas. Avgift tas ut enligt nedan.

*I avgiften ingår mervärdesskatt, moms 25 %. Avgiften angiven inom parentes () är utan moms.*

**FASTA AVGIFTER**

a) Fast avgift	Mätarstorlek	Avgift per	V	S	TOTALT
Småhusfastigheter	Qn2,5x1	år	2 120 kr (1 696 kr)	2 590 kr (2 072 kr)	4 710 kr (3 768 kr)
Övriga fastigheter	Qn2,5x1	år	3 340 kr (2 672 kr)	4 085 kr (3 268 kr)	7 425 kr (5 940 kr)
	Qn2,5x2	år	8 010 kr (6 408 kr)	9 790 kr (7 832 kr)	17 800 kr (14 240 kr)
	Qn2,5x3	år	18 675 kr (14 940 kr)	22 825 kr (18 260 kr)	41 500 kr (33 200 kr)
	Qn2,5x4	år	30 990 kr (24 792 kr)	37 870 kr (30 296 kr)	68 860 kr (55 088 kr)
	Qn6x1	år	10 075 kr (8 060 kr)	12 310 kr (9 848 kr)	22 385 kr (17 908 kr)
	Qn6x2	år	41 170 kr (32 936 kr)	50 320 kr (40 256 kr)	91 490 kr (73 192 kr)
	Qn6x3	år	63 705 kr (50 964 kr)	77 865 kr (62 292 kr)	141 570 kr (113 256 kr)
	Qn6x4	år	135 530 kr (78 824 kr)	120 425 kr (96 340 kr)	218 955 kr (175 164 kr)
	Qn10x1	år	26 900 kr (21 520 kr)	32 880 kr (26 304 kr)	59 780 kr (47 824 kr)
	Qn10x2	år	63 840 kr (51 072 kr)	78 025 kr (62 420 kr)	141 865 kr (113 492 kr)
	Qn10x3	år	135 690 kr (108 552 kr)	165 845 kr (132 676 kr)	301 535 kr (241 228 kr)
	Qn10x4	år	188 650 kr (150 920 kr)	230 575 kr (184 460 kr)	419 225 kr (335 380 kr)
	Qn15x1	år	30 780 kr (24 624 kr)	37 620 kr (30 096 kr)	68 400 kr (54 720 kr)

För bebyggd fastighet utan mätare eller fastighet som ännu ej är påkopplad tas avgift ut enligt följande:

b) Fast avgift	Avgift per	V	S	TOTALT
Småhusfastigheter	år	2 120 kr (1 696 kr)	2 590 kr (2 072 kr)	4 710 kr (3 768 kr)
Övriga fastigheter	år	3 340 kr (2 672 kr)	4 085 kr (3 268 kr)	7 425 kr (5 940 kr)

c) Dagvattenavgift	Kategori#	Avgift per	Df	Dg	TOTALT
Småhusfastigheter	Småhus	år	1 240 kr (992 kr)	125 kr (100 kr)	1 365 kr (1 092 kr)
Övriga fastigheter	Kategori 1	m <sup>2</sup> /år	1,06 kr (0,85 kr)	0,10 kr (0,08 kr)	1,16 kr (0,93 kr)
	Kategori 2	m <sup>2</sup> /år	1,82 kr (1,46 kr)	0,18 kr (0,14 kr)	2,00 kr (1,60 kr)
	Kategori 3	m <sup>2</sup> /år	2,34 kr (1,87 kr)	0,23 kr (0,18 kr)	2,56 kr (2,05 kr)
Allmän platsmark	Kategori 1	m <sup>2</sup> /år		1,10 kr (0,88 kr)	1,10 kr (0,88 kr)
	Kategori 2	m <sup>2</sup> /år		1,79 kr (1,43 kr)	1,79 kr (1,43 kr)
	Kategori 3	m <sup>2</sup> /år		2,83 kr (2,26 kr)	2,83 kr (2,26 kr)

**RÖRLIGA AVGIFTER**

d) <b>Förbrukning</b>	<b>Avgift per</b>	<b>V</b>	<b>S</b>	<b>TOTALT</b>
Uppmätt/beräknad mängd	m <sup>3</sup>	25,30 kr (20,24 kr)	30,93 kr (24,74 kr)	56,23 kr (44,98 kr)

Huvudmannen beslutar vilken mätarstorlek som skall installeras utifrån fastighetens behov, där hänsyn tas till behovet av hushållsvatten.

14.2 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål skall avgifter enligt 14.1 betalas för de ändamål där avgiftsskyldighet föreligger. För fastigheter som inte är avgiftsskyldiga för vatten gör huvudmannen en bedömning av vilken mätarstorlek som motsvarar fastighetens behov av vatten för hushållsbruk. Fastighetsägaren får sedan betala spillvattendelen av avgiften för den mätare som bedöms motsvara behovet av hushållsvatten.

Fastighetens förbrukning bestäms enligt reglerna i 14.3, dock tas bara spillvattendelen av den rörliga avgiften ut.

14.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levererats till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tills vidare inte skall fastställas genom mätning, tas rörlig avgift ut för enligt 14.1 d) efter *antagen förbrukning* om 75 m<sup>3</sup> per år och person vid helårsboende och 150 m<sup>3</sup> per år och hushåll vid delårsboende. Fast avgift debiteras enligt 14.1 b).

För *övriga fastigheter* där vattenförbrukningen tills vidare inte skall fastställas genom mätning, tas rörlig avgift ut enligt 14.1 d) *enligt överenskommelse* i avtal. Fast avgift debiteras i nivå med den mätarstorlek som motsvarar fastighetens behov av vatten.

14.4 För så kallat *byggvatten* skall bruksavgift enligt 14.1 a) och 14.1 d) betalas. Om mätning inte sker, antas den förbrukade mängden uppgå till 30 kbm per lägenhet enligt §3, samt fast avgift enligt 14.1 b).

14.5 För *extra mätställe* (mätställe utöver ett per fastighet) skall fast avgift enligt 14.1 a) betalas.

*Parallellkopplade mätare* räknas som ett mätställe.

14.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen *undersöka mätaren*, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDAC:s föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Mark- och miljödomstol eller annan instans bestämd av Riksdagen.

14.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren blivit godkänd, skall fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 18.

14.8 För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten o dyl.), skall avgift betalas för motsvarande spillvattenandel enligt 14.1 d).

## § 15

Den som ansvarar för att *allmän platsmark* ställs i ordning och underhålls skall betala bruksavgift enligt 14.1 c).

## § 16

Tillförs avloppsnätet *större spillvattenmängd* än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet skall avgift för spillvattenavlopp betalas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden skall bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten skall debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

## § 17

För *obebyggda fastigheter* som enligt detaljplan är avsedda för småhus betalas avgift motsvarande fast avgift för småhus enligt 14.1 b) och dagvattenavgift enligt 14.1 c). Alla andra obebyggda fastigheter inom detaljplanelagt område betalar fast avgift enligt 14.1 b) och dagvattenavgift enligt 14.1 c).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål skall avgifter enligt 14.1 b) och c) betalas för de ändamål där avgiftsskyldighet föreligger.

*Bebyggs småhusfastighet* tillkommer avgift enligt 14.1 d).

*Bebyggs bostadsfastighet* eller *annan fastighet* skall avgifter enligt 14.1 a), b), c) och d) betalas, där storleken på mätaren eller mätarkombinationen bestäms av huvudmannen efter fastighetens behov av vatten för hushållsbruk och där dagvattenavgiften bestäms utifrån fastighetens hårdgjordhet.

## § 18

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln stängts av eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen skall avgift för detta betalas. Avgift tas ut enligt nedan. *I avgiften ingår mervärdesskatt, moms 25 %. Avgiften angiven inom parentes ( ) är utan moms.*

*Avgift per åtgärd och tillfälle\*:*

Nedtagning av vattenmätare	740 kr	(592 kr)
Uppsättning av vattenmätare	740 kr	(592 kr)
Avstängning av vattentillförsel på fastighetsägares begäran	740 kr	(592 kr)
Avstängning av vattentillförsel på grund av utebliven betalning	1 480 kr	(1 184 kr)
Påsläpp av vattentillförsel	740 kr	(592 kr)
Montering av strypbricka	1 480 kr	(1 184 kr)
Demontering av strypbricka	740 kr	(592 kr)
Undersökning av vattenmätare	1 471 kr	(1 177 kr)
Länsning av vattenmätarbrunn	740 kr	(592 kr)
Förgävesbesök	925 kr	(740 kr)

\*För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp. Påsläpp av vattentillförsel vid utebliven betalning utförs endast helgfria vardagar under ordinarie arbetstid.

## § 19

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter tas ut enligt antagen *särta*taxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 14-18 får huvudmannen i stället *komma överens* med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

## § 20

Avgift enligt 14.1 a), b) och c) debiteras i efterskott per månad, kvartal eller annan debiteringsperiod om huvudmannen beslutar om. Avgift enligt 14.1 d) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 14 och 16.

Betalas inte debiterat belopp inom tid som anges på faktura, skall dröjsmålsräntas betalas på obetalt belopp enligt 6 § i räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt huvudmannens beslut inte mätaravläsning för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst *en* gång per år.

I samband med *fastighetsöverlåtelse* skall fastighetsägare skriftligen meddela mätarställning samt övriga nödvändiga uppgifter för registrering av fastighetsöverlåtelsen.

## § 21

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen skall företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället *komma överens* med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

## § 22

Vid beloppsavrundning tillämpas *Lag (1970:1029) om avrundning av vissa öresbelopp*.

## TAXANS INFÖRANDE

## § 23

Denna taxa träder i kraft 2024-01-01. De bruksavgifter enligt 14.1, 14.3 och 14.6 samt § 16, som är baserade på uppmätning, eller uppskattad förbrukning, hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

\*\*\*\*\*

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas hos Mark- och miljödomstol, eller annan instans bestämd av Riksdagen, jämlikt 53 § vattentjänstlagen.

**Handläggare**  
Ekonomichef Susanne Thorén  
Telefon: 0522-63 88 21

# Färgelanda Vatten AB Budget 2024 samt plan 2025–2026



# 1. Vatten och avloppsverksamhet

## Information om verksamheten

Färgelanda Vatten är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshantering i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter.

Bolaget äger samtliga kommunala VA anläggningar i kommunen. Bolaget tar fram underlag till VA-taxor och ABVA vilka kommunen sedan tar beslut om. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun.

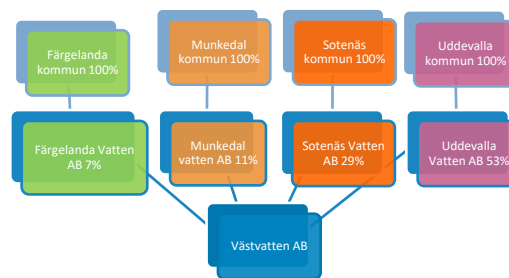
## Topografi

Färgelanda kommun är en glesbefolkad kommun med förhållandevis långa avstånd mellan tätorterna. Terrängen är lätt kuperad med mycket lera och berg i dagen. Den kommunala vattenförsörjningen kommer uteslutande från mindre grundvattentäkter.

Avloppsreningen klaras med hjälp av flera mindre verk som inte är sammankopplade.

## Ägarförhållande

Färgelanda Vatten AB är ett helägt dotterbolag till Färgelanda kommun (212000–1421). Färgelanda Vatten AB äger 7 % av det gemensamma bolaget Västvatten AB



Antalet aktier och röster i Färgelanda Vatten AB är 2 500 stycken.

## Styrelse

Färgelanda Vatten AB:s styrelse ska bestå av lägst tre och högst sju ledamöter och högst fem suppleanter. Kommunfullmäktige utser sina representanter till styrelsen samt vem som ska vara ordförande respektive vice ordförande.

## Viktiga lagar och föreskrifter

Bolaget följer de regler och krav som ställs av ett flertal myndigheter och organisationer. Nedan återfinns en kort sammanställning av några av dessa. Det grundläggande för verksamheten är Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster samt allmänna bestämmelser för vatten och avloppstjänster (ABVA).

- Ägardirektiv
- Bolagsordning
- Miljöbalken
- Havs- och Vattenmyndigheten
- Kemikalieinspektionen
- Livsmedelsverket
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Naturvårdsverket
- Boverket
- Länsstyrelsen
- MSB
- Riksdag
- Strålsäkerhetsmyndigheten

- SWEDAC
- WHO
- Vattenmyndigheterna

## Miljöpåverkan

Bolaget bedriver verksamhet som till stora delar berörs av miljöbalken och dess förordningar. Anläggningarna omfattas av anmälnings- och tillståndsplikt enligt miljölagstiftningen.

För vattenverken avser tillstånden uttag av vatten och för avloppsreningsverken behandling av hushållens- och industrins avloppsvatten. Verksamheterna påverkar framför allt miljön genom utsläpp av renat avloppsvatten till recipient och genom omhändertagande av avloppsslam.

Provtagning görs löpande för att visa att gällande tillstånd och villkor följs och hur miljön utanför våra reningsverk påverkas.

Det löpande miljöarbetet kräver brett engagemang, tålamod och framförhållning. Vi försöker hela tiden att blicka framåt och utmana oss själva. Miljöarbetet blir aldrig fullbordat utan är under ständig förbättring.

## Taxekollektiv

Enligt Lag om allmänna vattentjänster ska fastighetsägaren bära de nödvändiga kostnader som krävs för att tillhandahålla respektive vattentjänst. Detta sker genom att avgifter för dricksvatten, spillvatten och dagvatten tas ut av fastighetsägaren enligt självkostnadsprincipen. Det vill säga de nödvändiga kostnader som uppkommer för att till exempel ta hand om spillvatten finansieras via motsvarande avgift. Avgifterna fastställs av kommunfullmäktige

och framgår av bruks- och anläggnings-taxan.

Ökning brukningstaxa 2024 8,0 %

Ökning anläggningstaxa 2024 15,0 %

## Omvärldsanalys

En överskuggande och tydlig trend är ökade krav från myndigheter, huvudmän och kunder. Detta innebär att vi kontinuerligt behöver se över de kompetenser vi behöver ha inom bolaget.

Omvärlden har en stor påverkan på vilka kostnader som kommer vara framåt. Just nu efter pandemin, det pågående kriget i Ukraina och den ökande inflationen så är omvärldspåvekan större än vanligt och ger en stor osäkerhet i framtida kostnader och kring leveranser av det material som behövs i verksamheten.

Det finns idag en ökad nationell medvetenhet inför hot som vår och andra samhällsviktiga verksamheter kan stå inför. Detta leder till delvis förändrade kompetensbehov och krav kring säkerhet.

Ökade krav gör att VA-verksamheter står inför stora utmaningar som är generella för hela VA-branschen. De utmaningarna och möjligheter för att möta dessa beskrivs under målområdena ekologisk hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och social hållbarhet. För att få mer information läs bolagets Affärsplan Dnr. VVAB 2017/276.

## Svenskt vattens kommentarer till 2023 års taxestatistik<sup>1</sup>

*” Ett turbulent år för både världen och VA.”*

<sup>1</sup> Svenskt vatten, Kommentarer till 2023 års taxestatistik, juni 2023

Brukningsavgiften i Sveriges kommuner höjdes 2023 i genomsnitt med 8,1 %. Den högsta ökningen sedan år 2002. Högsta priset i landet för vatten år 2023 är 11,2 öre/liter.

*”VA-organisationerna har påverkats av bland annat inflation, ökade elpriser, stigande räntor samt högre priser på material och entreprenad. Samtidigt ser vi stora kostnadsdrivande utmaningar som klimatanpassning och -påverkan, investeringsbehov i infrastrukturen och ökade krav i form av nya EU-direktiv.”*

Efter flera år med en låg och stabil inflation i närheten av Riksbankens 2 %-mål så har denna nu ökat, detta påverkar prisökningar i många led för både varor och tjänster.

Svenskt vatten ser även att investeringskostnaderna ökar inom VA. Dels beror det på att VA tidigare och till viss del fortsatt underinvesterats. Årligt investeringsbehov 31 mdkr, mot investerat 20 mdkr. Dels beror det på att gamla anläggningar som redan är avskrivna ersätts med nya anläggningar och därmed ökar kapitalkostnaderna.

*”Samtidigt täcker inte höjningarna de framtida behoven utan bara VA-verksamhetens kostnader under 2023.*

*Därför är ytterligare höjningar att vänta framöver, även om det är svårt att sia om hur höga de blir då utvecklingen är starkt kopplad till omvärldsfaktorer. Kommande års höjningar är således osäkra men en sak är säker: taxornas nivå och utformning är en rejäl framtidsutmaning.”*

#### Påverkansfaktorer till taxan<sup>2</sup>.

Taxorna varierar mycket i landet och det beror på flera olika parametrar bland annat:

- **Anslutningsgrad** – fler kunder ger ett större intäktsunderlag och fler som delar på nödvändiga kostnader.
- **Tillväxt** – en positiv samhällsutveckling inom kommunen ger stärkta kommunala organisationer som gynnar VA.
- **Bebyggelsestäthet** – tät bebyggelse ger kortare ledningsdragningar och ofta färre anläggningar.
- **Klimat, geografi, vatten, miljö** – förutsättningarna påverkar hur avancerade och kostsamma VA-system som behövs.
- **Historisk VA-ekonomi** – redan avskrivna anläggningar, höga lån och statsbidragsfinansiering på 1900-talet.
- **Samverkan** – via personal, gemensamma verk, system.

<sup>2</sup> Svenskt vatten, Kommentarer till 2022 års taxestatistik, juni 2022

## 2. Finansiering

Låneportföljen för Färgelanda Vatten AB består av direkta lån (48 500 tkr) via Kommuninvest. Färgelanda Vatten AB sköter sin egen finansiering med ramborgen via Färgelanda kommun.

Borgen är beviljad upp t.o.m. 70 000 tkr

För 2024 budgeteras följande:

Borgensavgift 0,04 %

Ränta, egen upplåning 2,64 %

Kommande års lånebehov täcks inte av borgensåtagandet. Borgen behöver utökas till 77 000 tkr för att täcka lånebehovet fram till slutet av år 2026. Nuvarande borgensutrymme täcker lånebehovet för år 2024. Förfrågan till Färgelanda kommun om utökad ramborgen kommer under år 2024. Belopp utanför budgetperioden kommer att tillkomma vid förfrågan.

I och med de kommande årens investeringsbehov krävs allt högre nyupplåning. Effekten blir att bolagets soliditet sänks samt att bolaget blir räntekänsligt. Det innebär att utrymmet för den löpande driften minskas eller att bruknings-taxorna behöver höjas. En möjlig åtgärd är även ett tillskott från kommunen.

Befintlig låneskuld 2023-12-31	48 500 tkr
Nyupplåning investeringar 2024	12 000 tkr
Ny Låneskuld 2024-12-31	60 500 tkr

Likvida medel 2024-01-01	- 1 694 tkr
<i>Utbetalningar:</i>	
<i>investeringsutbetalningar</i>	-11 000 tkr
<i>övriga utbetalningar</i>	-17 117 tkr
<i>Inbetalningar:</i>	
<i>brukningsavgifter m.m.</i>	+18 961 tkr
<i>anläggningsavgifter</i>	0 tkr
<i>nyupplåning</i>	+12 000 tkr
Årets kassaflöde 2024	+ 2 844 tkr
Likvida medel 2024-12-31	1 150 tkr

### 3. Investeringsbudget

Här följer en sammanfattning av pågående och planerade projekt samt en sårredovisning av investeringar av principiell betydelse eller av större vikt.

Sammanställning pågående investeringar (tkr)	Prognos 2023 <sup>3</sup>	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Reinvesteringar samt kapacitets- och säkerhetshöjande åtgärder	9 700	11 000	11 000	10 000
Omvandlingsområden	-	-	-	-
Exploateringsområden	-	-	-	-
<b>Bruttoinvesteringar</b>	<b>9 700</b>	<b>11 000</b>	<b>11 000</b>	<b>10 000</b>
Fakturerade anläggningsavgifter	0	-	-	-
<b>Nettoinvesteringar</b>	<b>9 700</b>	<b>11 000</b>	<b>11 000</b>	<b>10 000</b>

Investeringar av strategisk betydelse <sup>4</sup>	Total utgift (tkr)	Utförande-period (år)
-	-	-

#### Osäkerheter

I dagens omvärldsläge så är kostnadsbilden osäker. För tillfället är inflation och ränta sådana osäkerheter.

Osäkerheten kvarstår även kring Ellenö reningsverks framtid. Ska verket uppgraderas eller byggas om till pumpstation med överföringsledning till Ödeborgs reningsverk? Nytt inriktningsbeslut förväntas under 2024.

#### Reinvesteringar samt utbyggnad inom befintliga VA-anläggningar

##### Befintligt ledningsnät

Avser utbyte eller relining och i vissa fall omläggning från kombinerat ledningssystem

till separata spill- och dagvattenledningar. Ska följa beslutad förnyelseplan.

Under perioden 2024–2026 investeras cirka 1 900 tkr/år vilket ger en förnyelsetakt på cirka 1 000 år. Avskrivningstiden på nylagda ledningar anges till 75 år.

Önskvärt vore en förnyelsetakt av ledningsnätet på minst 150 år vilket skulle innebära investeringar på 13 400 tkr/år.

En låg investeringstakt innebär en ökad risk för:

- utläckage av dricksvatten
- inläckage av tillskottsvatten
- bräddning av orenat avloppsvatten
- källaröversvämningar
- minskad kapacitet i nätet
- vite från tillsynsmyndighet

<sup>3</sup> Prognos04 (Delårsrapport januari-april 2023).

<sup>4</sup> Beskrivning av respektive investering återfinns i texten nedan.

- ökade driftkostnader
- missnöjda abonnenter
- dåligt rustat för framtida krav och klimatförändringar

**Allmänt:** En del av de ledningar som byts ut eller relinas under perioden ingår i kombinerade system och arbetet minskar dagvattenflödet i spillvattenledningarna. Detta flöde leder idag till oönskade utsläpp eller källaröversvämningar. Vägföreningarnas asfalteringsplaner är en del i turordningen för ledningssträckorna.

**Kapacitets- och säkerhetshöjande**  
Åtgärder som säkerställer leverans men som även kan utgöra förutsättning för exploaterings- och/eller omvandlingsprojekt. Här ingår t.ex. reservoarer och överföringsledningar.

Inga projekt planerade.

### Dricksvatten

Reinvestering samt nyinvestering i byggnader, processteg eller annan utrustning som är kopplad till produktion av dricksvatten. Här ingår även tryckstegringsstationer som ser till att vattnet kan levereras med rätt tryck till kunden.

Under perioden 2024–2026 investeras cirka 8 300 tkr fördelat på verk och yttre anläggningar.

Gatersbyn1 VV: PLC byte.

Reservoarer: Renovering samt byte elskåp i Högsätters reservoar. Nya pumpar och renovering i Ödeborgs reservoar/TSS.

### Avlopp

Reinvestering samt nyinvestering i byggnader, processteg eller annan utrustning som är kopplad till rening av avloppsvatten. Här ingår även

pumpstationer som ser till att avloppsvattnet kan transporteras.

Under perioden 2024–2026 investeras cirka 17 900 tkr fördelat på verk och yttre anläggningar.

Ödeborg reningsverk: bland annat slamhantering, byggnad och biotorn.

Högsäter reningsverk: bland annat byggnaden.

Solceller: En satsning på att bygga solceller på våra anläggningar för att minska externt energibehov är påbörjad och kommer fortsätta under perioden.

### Omvandlingsområden

VA-utbyggnad som påkallats efter Länsstyrelsens beslut eller som definierats i samband med tillsynsmyndighetens inventeringar. Här finns en potentiell risk för ökade kostnader då fastighetsägare i "mindre bebyggelseområden" kan begära kommunalt vatten och/eller avlopp. Dessa frågor avgörs av Länsstyrelsen. VA-utbyggnad kan även påkallas ihop med en ny detaljplan som ändrar områdets förutsättningar.

Inga pågående projekt.

### Exploateringsområden

VA-utbyggnad som initieras av privata exploatörer eller kommunens mark- och exploateringsverksamhet. Exploateringsområde är ett avgränsat område med byggbar mark som är eller kommer att bli detaljpanelagt.

Inga pågående projekt.

### Anläggningsavgift

När en fastighet ansluts till den allmänna VA-anläggningen erläggs anläggningsavgift.

Detta sker då ett omvandlings- eller exploateringsområde färdigställts.

Anläggningsavgifterna ska motsvara fastighetens andel av kostnaden för att ordna VA-anläggningen.

De totala anläggningsavgifterna inom områdena omvandling samt exploatering, inklusive framtida möjliga och tilltänkta anslutningar inom en femårsperiod, ska motsvara de samlade omvandlings- och exploateringsprojektens debiterbara kostnader. Ej debiterbara kostnader är t.ex. överföringsledning eller motsvarande ledningar fram till aktuellt område.

Förslag på ny anläggningsavgift är + 15,0 % för 2024, vilket följer ett:

- Viktad indexökning på femton index gällande drivmedel, anläggningsarbeten och material.
- Beräkning av att tillräckligt hög taxehöjning har skett tidigare år genom en kontroll av kalkylerade/genomförda projekt.

Anläggningsavgift (kr)	2023	Budget 2024
Ökning taxa	15,0%	
Typhus A	151 370	+15%
Typhus B	481 010	+15%

## Investerings påverkan på driftbudgeten

Verksamheten ska vara långsiktigt ekonomiskt hållbar vilket innebär att säkerställa sitt uppdrag såväl nu som i framtiden.

Investeringar genererar ett omedelbart kapitalbehov men också en flerårig driftkostnad.

Nya avskrivningskostnader (exkluderat ränta) under perioden 2024–2026 beräknas till 1 782 tkr.

Likvida medel till investeringarna under perioden 2024–2026 kommer från anläggningsavgifter 0%, befintliga avskrivningar<sup>5</sup> 30% och nya lån 70%.

<sup>5</sup> Se tabellen resultaträkning.



## 4. Driftbudget

Självkostnadsprincip råder inom VA-verksamhet. Det får inte tas ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som tillhandahålls.

De nödvändiga kostnader som tas ut fördelat per vattentjänst ska finansieras via motsvarande intäkt, så kallad bruknings- och anläggningstaxor.

Färgelanda Vatten AB har ett överuttag gentemot kollektivet 2022 på 3 343 tkr. Överuttaget är tänkt att användas till nuvarande och framtida engångskostnader Därav det negativa resultatet under de första två åren i perioden. Ett över- eller underuttag ska återställas inom tre år enligt lag.

Färgelanda Vatten AB har fonderat 2 155 tkr till fonden "Solenergi". Del av denna har tagits i anspråk 2023.

Resultaträkning					
(Tkr)	Prognos 2023 <sup>1</sup>	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
<b>Intäkter</b>					
Brukningsintäkter	17 162	17 897	18 597	19 899	21 092
Varav ökning brukningsintäkter	-	2 326	1 487	1 393	1 265
Upplösning VA-fond	7	50	65	107	107
Anläggningsintäkter	22	15	22	22	22
Slamintäkt	553	513	594	624	656
Övriga rörelseintäkter	28	29	28	28	28
<b>Summa intäkter</b>	<b>17 772</b>	<b>18 504</b>	<b>19 306</b>	<b>20 680</b>	<b>21 905</b>
<b>Rörelsens kostnader</b>					
Material och varor	-888	-808	-1 280	-991	-1 002
Entreprenad	-1 057	-1 107	-1 197	-1 211	-1 225
Elkostnader	-2 129	-2 386	-2 133	-1 954	-1 986
Övriga externa kostnader	-3 853	-4 481	-3 465	-4 852	-3 387
Köp tjänst VVAB	-7 374	-7 198	-7 616	-7 491	-7 420
Styrelsekostnader	-264	-263	-232	-240	-248
Avskrivningar	-2 221	-2 684	-2 959	-3 256	-3 840
<b>Summa kostnader</b>	<b>-17 786</b>	<b>-18 927</b>	<b>-18 882</b>	<b>-19 995</b>	<b>-19 108</b>
<b>Rörelseresultat</b>	<b>-14</b>	<b>-423</b>	<b>424</b>	<b>685</b>	<b>2 797</b>
Ränteintäkter	10	10	10	10	10
Räntekostnader	-1 213	-645	-1 470	-2 075	-2 371
<b>Summa efter finansiella poster</b>	<b>-1 217</b>	<b>-1 058</b>	<b>-1 036</b>	<b>-1 380</b>	<b>436</b>
Årets skatt	-1	-1	-2	-2	-2
<b>Periodens resultat</b>	<b>-1 218</b>	<b>-1 059</b>	<b>-1 038</b>	<b>-1 382</b>	<b>434</b>

1) Prognos04 (Delårsrapport januari-april 2023)



## Övergripande förändringar

Förändringarna mellan åren i driftbudget redovisas nedan.

Förändring mellan åren	2024	2025	2026
% förändring	8,0 %	7,0 %	6,0 %

Ökningen av brukningstaxa beror till stor del på lägre förbrukning av vatten inom taxekollektivet. Denna minskning av vattenförbrukning ger inte lika höga kostnadsminskningar vilket ger ett intäktsbortfall som behöver hämtas hem. Bolaget ser också en stor ökning på material och entreprenadkostnader samt kapitalkostnader.

För 2024 beror förändringen på följande kostnader och intäktsminskningar.

Kostnad	%
Lägre brukningsintäkter	4,1 %
Högre slamintäkter & fondering	-0,5 %
Material & Entreprenad	3,0 %
Bolagsgemensamma kostnader från Västvatten AB <i>främst högre pensionskostnader (nytt pensionsavtal samt inflation)</i>	2,2%
Kapitalkostnader	5,9 %
Elkostnader (2,0 kr/kWh)	-1,4 %
Minskade kostnader tillskottsvatten	-1,6 %
Index (specifika kostnader FVAB, vattendom/sanering)	-3,7 %
<b>Totalt</b>	<b>8,0 %</b>
1 % ökning är 186 tkr	

## Taxeökning vad gör det per månad i pengar?

Brukningstaxa Kr/mån	2023	2024	2025	2026
Ökning taxa	13,0%	8,0%	7,0%	6,0%
Typhus A	1 120	1 209	1 294	1 371
Typhus B	681	735	786	834

En höjning av brukningstaxan på 8,0 % för Typhus A ger en ökning på 89 kr/månad 2024. 7,0 % höjning 2025 ger 85 kr/månad och 6,0 % höjning 2026 ger 77 kr/månad.

En höjning av brukningstaxan på 8,0 % för Typhus B ger en ökning på 54 kr/månad 2024. 7,0 % höjning 2025 ger 51 kr/månad och 6,0 % höjning 2026 ger 48 kr/månad.

## Osäkerheter i budgeten

Det rådande omvärldsläget bidrar till ökad osäkerhet i budgeten. Vi ser höga inflationssiffror, högre räntenivåer, höga elkostnader och ökade priser gällande material, entreprenad och kemikalier. Bolaget följer noga utvecklingen och lägger en budget efter den information som finns tillgänglig.

I denna budget för Färgelanda Vatten AB är de större engångsinsatserna vattendomar, skyltning av vattenskyddsområden, utredning kring reservvatten och sanering som ett underuttag i budgeten. Detta då de är osäkra till belopp och när i tid de blir genomförda. Ett överuttag sedan tidigare är tänkt att användas till dessa kostnader. Om kostnaderna uppstår och inget överuttag finns till förfogande ska det återställas inom tre år.

Beroende på vilket beslut som tas angående Reningsverket i Ellenö och om en omarbetning av taxekonstruktionen ska göras till Svenskt vattens nya basförslag kan kostnaderna påverkas.

## Långsiktighet och effektiviseringar

Färgelanda Vatten AB strävar ständigt efter att göra det bästa för verksamheten, både på kort- och lång sikt.

Bolaget jobbar ständigt med att effektivisera och trimma vår verksamhet. Då vår verksamhet är starkt driven av de kostnader som genereras av våra anläggningar, såväl kapital som driftkostnader, så är det av största vikt att vi fattar långsiktiga och livscykelkostnadsbaserade beslut vid våra investeringar.

Att vidmakthålla våra 10 årsplaner och utveckla dem mot en 20 års horisont på en översiktlig nivå är ett av våra verktyg för att långsiktigt bli effektivare.

Vår satsning på tillskottsvatten och uppströmsarbete kommer vara ytterligare en pusselbit. Varje undviket avloppsstopp, och varje undviken kubikmeter tillskottsvatten kommer reducera våra kostnader för såväl arbetsinsatser som el och insatsvaror. Detta har givetvis också positiva effekter för klimat och miljöaspekten samt minskade störningar för våra kunder. Det har även initierats ett arbete att ta fram ett datadrivet analysstödssystem för vår drift.

Dessa satsningar är långsiktiga, men det pågår parallellt arbete på kort och medellång sikt, och då är det förbättringsgruppens arbete samt vårt arbete med bolagsmålen, där målet att minska mängden köpt energi har en viktig roll.

En idé som realiserats i Färgelanda Vatten AB är inköp av fastighet för att användas för avtalsservitut som medför kortare handläggningstider och minskade lantmäterikostnader.

## Intäkter

Budget 2024 med plan 2025–2026 är lagd med underutttag de första två åren, alltså att intäkterna inte täcker de kostnader som finns inom Färgelanda Vatten AB för att hantera vatten och avlopp i kommunen. Underuttagen 2024–2025 beror på engångssatsningar i form av reservvattentäkt och vattenskydd till dessa, skyltning av vattenskyddsområde samt föroreningssaneringar. Underuttagen återställer överuttaget som finns sedan tidigare.

### Brukningssintäkter

Brukningssintäkterna är budgeterat att öka med 8,0 % 2024 för att minska ner till 6,0 % 2026.

Brukningssintäkterna är en periodisk avgift för drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra nödvändiga kostnader för att tillhandahålla vattentjänsterna som inte täcks av anläggningsavgiften.

### Anläggningsintäkter

Anläggningsintäkter består i driftbudgeten av periodiserad anläggningsintäkt som delas upp på projektets livslängd. Anläggningsintäkten är en engångsavgift för att täcka kostnaden för att ordna en allmän VA-anläggning.

Inga anläggningsavgifter är budgeterade under perioden 2024–2026.

### Slam

Slamintäkterna har ökat något sedan tidigare år. Reningsverket i Ödeborg tar emot slam från enskilda avlopp.

## Övriga rörelseintäkter

Inom övriga rörelseintäkter är inkassoavgifter budgeterade.

## Kostnader

### Material och varor

Inom material och varor återfinns bland annat vattenmätare, material för att laga läckor och utbyte av mindre delar på verken.

Flertalet prisökningar har skett under 2022 och 2023 gällande material och varor från leverantörerna allt från 5–50 % i ökning. För att kunna hålla samma nivå som i dagsläget höjs därmed denna budgetpost.

### Entreprenad

Inom entreprenad återfinns bland annat beläggnings- och markarbeten så som asfaltering och grävmaskinister som hyrs in externt. Omfattar till stora delar arbete med läckor och avloppsstopp.

Flertalet prisökningar har skett under 2022 och 2023 gällande material och varor från leverantörerna allt från 5–50 % i ökning. För att kunna hålla samma nivå som i dagsläget höjs därmed denna budgetpost.

### Elkostnader

Elkostnader består av rörliga och fasta avgifter för våra elabonnemang till bland annat verk, pump- och tryckstegringsstationer.

Bolaget budgeterar en elkostnad på 2,0 kr/kWh samt minskad externt köpt el då de genomförda och tänkta solcellsanläggningarna ger effekt.

### Övriga externa kostnader

Inom övriga externa kostnader ingår bland annat slamkostnader, lokalkostnader, kemikalier, spolningar av ledningsnätet,

telefon och larm, revision, konsulter och företagsförsäkring.

Under åren 2024 till 2026 finns kostnader för utredning av reservvattentäkt, skyltning av vattenskyddsområde och föroreningssanering samt vattendomar. Detta är engångskostnader som påverkar just det året som de uppkommer.

Budget 2023 utökades med kostnader för undersökning av tillskottsvatten och uppströmsarbete. I budget 2024 är denna ökning borttagen då man räknar med att eget arbete och det ursprungliga budgetbeloppet ska räcka.

### Köpt tjänst av Västvatten AB

All egen personal är anställd via det gemensamt ägda bolaget Västvatten AB som driftar och sköter VA-anläggningarna i Färgelanda Vatten AB. Västvatten AB består till drygt 80 % av personalkostnader och beroende på vad som ska åtgärdas/inriktas på under perioden ökar eller minskar denna kostnad.

Ökningen av köp från Västvatten AB under perioden beror på ökade pensionskostnader dels ingicks ett nytt kollektivavtal mellan SKR, Sobona och de fackliga organisationerna vilket ger höjda pensionsavsättningar, dels har den höga inflationen påverkat pensionskostnaderna. Detta ger höga pensionsutbetalningar under 2024 som minskar under 2025 för att 2026 hamna på en ny jämn nivå.

Under 2024 ligger det budgetmässigt något färre timmar i Färgelandas driftbudget och något fler på investeringarna.

Personalkostnadsökning (VVAB) 1,9 %<sup>6</sup>

### Avskrivningar

Avskrivningar sker på de investeringar som har skett och som budgeteras att ske i planperioden. I Färgelanda arbetas det under perioden med bland annat ledningsförnyelse, solceller, kommunikation till pumpstationer och slam/renshantering på Ödeborg reningsverk. En hög investeringsnivå gör att avskrivningskostnaderna ökar under året.

### Finansiella poster

Finansiella poster består av ränteintäkter och räntekostnader. Ränteintäkter genereras från bankkonto och kundfordringar. Räntekostnader består av kostnader för upplåning, se mer under kapitel 2. Finansiering.

De höga inflationssiffrorna samt att Riksbanken höjer styrräntan har gjort att räntan har ökat markant under 2022 och 2023 och framöver budgeteras det för betydligt högre räntekostnader.

### Årets skatt

Färgelanda Vatten har en låg beskattning vilket beror till stor del på att VA-bolag inte går med vinst/förlust. Det som ger en skatteeffekt är vissa räntekostnader och ränteintäkter för skatter samt medlemsavgifter som är exklusive mervärdesskatt.

2019 infördes en ränteavdragsbegränsningsregel i svensk lag för att följa ett EU-direktiv. Ränteavdragsbegränsningen innebär att räntan inte får dras av till fullo med åtföljande beskattning.

Så länge räntan var låg så har detta haft låg effekt på VA-branschen men med högre räntor och höga investeringsnivåer så kommer det inom kort synas som en beskattning på VA. Regeringen har tillsatt en utredning (Fi 2021:07) ”En uppföljning av de nya skattereglerna för företagssektorn”. Svenskt Vatten arbetar med en skrivelse, till utredningen, som handlar om att VA-sektorn ska vara kvalificerade att få ett undantag från räntebegränsningsreglerna.

För Färgelanda Vatten AB ger det effekt 2026 med en ökad beskattning, denna är inte inlagd i nuvarande plan.

## 5. Framtida utveckling, risker och osäkerhetsfaktorer

För att kunna ha en långsiktig hållbar vattenförsörjning arbetar bolaget aktivt med effektiviseringar, framtida kapacitetsbehov och kännedom om befintlig status på verk och ledningar.

En tydlig trend är ökade myndighets-, lag- och kundkrav, ett behov av långsiktig klimatanpassning och nya säkerhetskrav kring bland annat nätverk- och informationssäkerhet (NIS). Framåt kommer NIS-direktivet utökas till att inte bara hantera dricksvatten utan även avloppshantering.

Förbättringar av styrning, automatisk larmfunktion och digital dokumentation för anläggningarna behöver fortsatt utveckling.

### Långsiktig planering, Vattentjänstplan:

För att använda kollektivets pengar och bolagets resurser på ett så effektivt sätt som

<sup>6</sup> Mellanskillnaden av personalkostnader 2024–2023 borttaget pensionsökningen dividerat med

totala kostnadsökningen samt övriga intäkter 2023.

möjligt behövs ett långsiktigt planeringsarbete med effektiva lösningar. För detta krävs ett tydligt samarbete mellan förvaltningar, bolag och politiken. Det är numera ett lagkrav på att en vattentjänstplan ska vara upprättad från årsskiftet 2023/2024. När detta är klart kommer bolaget ha en långsiktig plan från kommunen att följa.

**Ekonomi:** En ökad miljömedvetenhet och beteendeförändringar hos våra kunder har visat sig i en minskad vattenförbrukning. Det innebär minskade kundintäkter och påverkar behovet av taxehöjningar för att täcka de fasta kostnaderna. Enligt Svenskt Vatten kommer taxorna behöva höjas i snabbare takt framöver beroende på ett uppdämt investeringsbehov och ökande krav på vatten- och avloppstjänster. Dagens taxekollektiv betalar sannolikt inte sina kostnader, vilket beror på hur tidigare finansiering av anläggningar har skett (bland annat genom statliga medel).

VA-verksamheten bygger på långsiktighet då investeringar som görs är både kostsamma och har lång förväntad livslängd.

Ett ökat finansieringsbehov för att ta hand om underhåll av anläggningar och ledningsnät samt utöka kapaciteten är en utmaning. VA-verksamheten är kapitalintensivt och många kommunkoncerner har en hög belåning. Bolaget har en hög skuldsättningsgrad och förändringar i ränteläget har stor påverkan på den framtida kostnadsutvecklingen och bruksavgiften.

**Dricksvatten:** Behovet av rent vatten i tillräckliga kvantiteter är ständigt i fokus. Att trygga vattenresurserna från yttre påverkan

är viktigt. Vattentäkter kommer säkerställas genom miljödomstolens tillstånd för vattenuttag och genom att vattenskyddsområden skyltas. Ett arbete som sker tillsammans med Färgelanda kommun.

**Ledningsnät:** Ökat fokus på förnyelse av ledningsnätet måste prioriteras. Detta är viktigt för att minska antalet vattenläckor och avloppsstopp samt minska mängden tillskottsvatten till våra verk. För att få effektiva satsningar där rätt åtgärder sätts in i tid och på rätt plats genomförs inventeringar av ledningsnätet och planering av förnyelse.

**Avlopp:** Flera anläggningar har renoverats sedan 2013, men ett antal är i fortsatt behov av upprustning på grund av ålderstigna installationer, stort slitage och brister i arbetsmiljö. Kommande år fokuseras insatserna på Ödeborgs avloppsreningsverk och en till två pumpstationer per år.

Framtida reningskrav, till exempel krav på rening av läkemedelsrester och mikroplaster och även krav på ännu lägre utsläppshalter än vi har i dagens tillstånd, kan göra det kostsamt att ha flera reningsverk i kommunen. För att verksamheten ska bli så kostnadseffektiv som möjligt bör därför frågan om samförläggning diskuteras.

Den statliga utredningen om hantering av avloppsslam som presenterades 2020 har ännu inte resulterat i några konkreta framtida krav men vi behöver vara förberedda på förändrade kostnader och/eller krav på annan hantering av vårt slam. I nuläget sker avsättning av slam från reningsverken i huvudsak som anläggningsjord.

Handläggare:  
Madelene Ahl  
Tfn: 0522-63 88 04

---

## Protokoll nr 4 för styrelsemöte – Färgelanda Vatten AB

**Tid:** Torsdag 5 oktober 2023, kl 09:00-16:00  
**Plats:** Destination Bokenäset, Uddevalla

### Närvarande ledamöter:

Peter Hög (S), ordförande  
Karl-Erik Segersax (SD), vice ordförande  
Urban Henriksson (S) ersätter Björn Skår (M)  
Håkan Melin (C)

### Närvarande tjänstemän:

Peter Johansson, VD  
Susanne Thorén, ekonomichef  
Madelene Ahl, administratör  
Beahtrice Axtelius, abonnenthandläggare deltar under § 7  
Jeanette Strömberg, ekonom deltar under § 8-9

**§ 1 Mötet öppnas av Peter Hög**

**§ 2 Upprop förrättas**

**§ 3 Dagordningen godkänns**

**§ 4 Protokollet justeras av Håkan Melin**

**§ 5 Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna**

### **§ 6 Gemensam information**

- Möten under 2023
- Styrelsemöten 2024
- Delårsrapport, övergripande
- Hur fördelas kostnaderna från VVAB till ägarbolagen
- Uppföljning bolagsmål

### **§ 7 Fördjupningsinformation**

- Taxekonstruktion



Handläggare:  
Madelene Ahl  
Tfn: 0522-63 88 04

---

**§ 8 Beslut – Slutrapport Intern kontroll 2023****Beslutsunderlag**

Avrapportering – Intern kontroll 2023, Dnr 2022/142

**Styrelsen beslutar**

att godkänna slutrapport för utförd Intern kontroll 2023.

**§ 9 Beslut – Intern kontrollplan 2024****Beslutsunderlag**

Intern kontrollplan för 2024, Dnr 2023/150

**Styrelsen beslutar**

att godkänna Intern kontrollplan för 2024.

**§ 10 Beslut – Delårsrapport januari-augusti 2023 Färgelanda Vatten AB****Beslutsunderlag**

Delårsrapport januari-augusti, 2023, Dnr 2022/115

**Styrelsen beslutar**

att fastställa delårsrapport januari-augusti, 2023 för Färgelanda Vatten AB.

**§ 11 Beslut – VA-taxa för 2024 med taxeföreskrifter****Beslutsunderlag**

Färgelanda Vatten AB Budget 2024 samt plan 2025-2026, Dnr 2023/119

Taxeföreskrift 2024 Färgelanda Vatten AB, Dnr 2023/168

Tjänsteskrivelse, VA-taxa för 2024 med plan 2025-2026, Dnr 2023/119

Förslag till beslut

**Styrelsen beslutar**

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige:

**att** besluta om en höjning av brukningsavgiften med 8 % från och med 2024-01-01. 8 % i ökning innebär för ett Typhus A ca 89 kr/månad.

**att** besluta om en höjning av anläggningsavgiften med 15 % från och med 2024-01-01.

**att** besluta att anta taxeföreskrifter 2024, Färgelanda Vatten AB.

Handläggare:  
Madelene Ahl  
Tfn: 0522-63 88 04

---

## § 12 Beslut - Budget 2024 och plan för 2025-2026

### Beslutsunderlag

Färgelanda Vatten AB Budget 2024 samt plan 2025-2026, Dnr 2023/119  
Tjänsteskrivelse, VA-taxa för 2024 med plan 2025-2026, Dnr 2023/119

Förslag till beslut

### Styrelsen beslutar

att godkänna budget 2024 och plan 2025-2026 för Färgelanda Vatten AB under förutsättning att bruks-/anläggningsavgifter blir antagna i kommunfullmäktige.

## § 13 Beslut – Nyupplåning

### Beslutsunderlag

Färgelanda Vatten AB Budget 2024 samt plan 2025-2026, Dnr 2023/119

Förslag till beslut

### Styrelsen beslutar

att uppdra åt vd, med ekonomichef som ersättare att från och med 1 januari 2024 till och med 31 december 2024 för företagets räkning nyupplåna, dvs öka företagets skulder under nämnda period, med totalt 12 mnkr.

## § 14 Beslut – Omsättning lån

### Styrelsen beslutar

att uppdra till VD, med ekonomichef som ersättare att för företaget räkning omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning.

## § 15 Information

- Fastighetsköp
  - o Styrelsens mål/inriktning är vi ska arbeta vidare med fastighetsköp och ta upp det på ett samråd med kommunen.
- Reservvattentäkt Stigen
- Ellenö

## § 16 Vattentjänstplan – Anna Lena Sörensson, Färgelanda kommun presenterade

- Ansvarsfördelning och samarbetsformer för VTP presenterades.



Handläggare:  
Madelene Ahl  
Tfn: 0522-63 88 04

---

**§ 17 Information från VD**  
- Ingen information

**§ 18 Övriga frågor**  
- Inga övriga frågor

**§ 19 Mötet avslutas**

*Digital signering*

\_\_\_\_\_  
Peter Hög (ordförande)

*Digital signering*

\_\_\_\_\_  
Håkan Melin (justerare)

*Digital signering*





\_\_\_\_\_  
Peter Johansson (VD)

*Digital signering*

\_\_\_\_\_  
Madelene Ahl (sekreterare)

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur. Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.

## Undertecknare

 <b>Anna Madelene Ahl</b> LBmfmyMqTJKGwt7qAeM5Fw 2023-10-05 16:31:50Z	 <b>Lars Peter Johansson</b> VD DrubPOhutQmHw+bX2g+xzw 2023-10-05 16:32:53Z
 <b>Lars Peter Holger Hög</b> Ordförande FVAB J6LBzmN+XiBwKEWPkcLQcg 2023-10-05 16:34:39Z	 <b>HÅKAN MELIN</b> FVAB 2u3frBm4/tluxhvmSt8xRw 2023-10-05 17:04:26Z

## Dokument i försändelsen

2023-10-05, Protokoll nr 4. Styrelsemöte Färgelanda Vatten AB (2).pdf

*Detta dokument*



Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

### Hur man verifierar dokumentets äkthet

Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-02  
2023/257

Kommunfullmäktige

## **Taxa 2024–2026 för alkohol, tobak, nikotinprodukter samt receptfria läkemedel**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att anta det nya taxeförslaget för 2024–2026, att gälla från och med 1 januari 2024 till och med 31 december 2026.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts i socialnämnden 2023-09-26.

### **Ärendebeskrivning**

Det har inkommit nya förslag till taxor för perioden 2024–2026 enligt alkohollagen (2010:1622), tobakslagen och liknande produkter (LTLP 2018:2088) samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, samt receptfria läkemedel (2009:730). De avgifter som tas ut när det gäller myndighetsutövning får enligt kommunallagen (2017:725) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. Avgiftsbeloppen är satta utifrån hur lång tid det förväntas ta att handlägga de olika ärendena. Det har också tagits hänsyn till hur avgifterna ser ut i närliggande kommuner samt svenska kommuner med ungefär samma folkmängd som vår kommun.

Tillsynsavgiften gällande de med serveringstillstånd uttas som en fast och en rörlig del, där den rörliga avgiften är uppdelad på olika avgiftsklasser (trappsteg) beroende på serveringsställets årsomsättning (föregående år) av alkoholdrycker. Tillsynsavgiften gällande de med tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel tas ut som en fast avgift. I förslaget finns det en del ändringar på text och summor samt att beslut om taxor ska tas i intervaller om tre år, det som är nytt har vi markerat med gult. Vi har under flera år haft samma taxor då konjunkturen varit tufft för många av våra krögare och handlare.

Dock är det också ett mål att vår enhet inte ska vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt som möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (2017:725). En administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen. Därför väljer vi nu att göra vissa mindre höjningar i våra taxor.



**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-02

Taxor 2024 till 2026, dat 2023-08-23

Protokollsutdrag socialnämnden § 80, dat 2023-09-26

**Sändlista:**

Socialnämnden

Dalsland & Säffles Alkohol-och Tobaksenhet

Izabel Flood

Kommunsekreterare

# Förslag Taxor 2024–2026

Allt som är gul markerat är nytt, kursiv text är tidigare text/ summa som ska tas bort.

## Taxor enligt alkohollagen i Dalsland och Säffle

Stadigvarande tillstånd	Avgift kr	Kommentar
<b>-Nyansökningar</b> Stadigvarande serveringstillstånd till nallmänhet, slutet sällskap samt catering, tåg och båt <b>-Nyansökningar</b> stadigvarande serveringstillstånd, Ägarskiften, servering på tåg och båt	9000: -	Inkl. 1 kunskapsprov Ingen återbetalning
<b>-Anmälan</b> om ändrade ägarförhållanden, helt nya företrädare <b>-Anmälan</b> om övertagande/köp av bolag med stadigvarande serveringstillstånd.	7000: -	Avser tillfällen där hela styrelsen i ett aktiebolag eller samtliga bolagsmän i ett handelsbolag bytt ut. Ingen återbetalning
<b>-Ansökan</b> om stadigvarande ändring i tillstånd  <b>-Utvidgade tillstånd</b> utökad serveringstid, ändrad serveringsyta eller ändrat alkoholutbud	4000: -  (2000: -)	Avser till exempel stadigvarande utökad serveringstid/ yta, gemensam serveringsyta.  Ingen återbetalning
<b>-Ändring</b> omregistrering till AB/HB/EF, eller övrig omregistrering i företag, samma ägare	2000: -	Ingen återbetalning
<b>PBI-Utredning</b> (byte av enstaka person med betydande inflytande)	1000: - /per person	Ingen återbetalning
<b>-Nyansökan</b> provsmakning och pausservering	5000: -	Inkl. 1 kunskapsprov Ingen återbetalning
<b>-Anmälan</b> om catering, provsmakning, rumsservering, servering eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Sökande har tillstånd i Dalsland
<b>-Ansökan</b> om tillfällig förändring i tillstånd  <b>-Ansökan</b> Tillfälligt utökad serveringstid och serveringsyta Tillståndshavarens nuvarande lokaler	2000: -	Avser till exempel tillfälligt utökad serveringstid eller serveringsyta vid enstaka tillfälle.  Sökande har tillstånd i Dalsland. Ingen återbetalning
<b>-Ansökan</b> om tillfällig gemensam serveringsyta	4000:-	
<b>Tillfälliga tillstånd</b>		
<b>-Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal</b> Sökanden har stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	3000: -  500: -/dag	Ingen återbetalning
<b>- Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal</b> Sökanden har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	5000: -  500: -/dag	Ingen återbetalning
<b>- Tillfälligt tillstånd För slutna sällskap</b> max 6 tillstånd per halvår och avser samma lokal	2000: -	Ingen återbetalning
<b>-Kunskapsprov</b> med möjlighet till två omprov (Gäller både stadigvarande och tillfälligt tillstånd)	1000: - /prov	Per provtillfälle förutom nyansökans första prov

<b>Årlig avgift för stadigvarande serveringstillstånd</b>	<b>Avgift kr</b>	
<b>Fast avgift</b> serveringstillstånd	4500:- 4000: -	
<b>Fast avgift</b> tillstånd för pausservering, provsmakning och catering	2500:- 2000: -	Halv fast avgift
<b>Rörlig avgift</b> föregående års alkoholomsättning		Beror på föregående årets försäljning enligt restaurangrapport
0-25 000	0: -	
25 001-50 000	1500:- 1000: -	
50 001-100 000	2500:- 2000: -	
100 001-150 000	3500:- 3000: -	
150 001-200 000	4500:- 4000: -	
200 001-300 000	5500:- 5000: -	
300 001-600 000	6500:- 6000: -	
600 001-900 000	7500:- 7000: -	
900 001-1 200 000	8500:- 8000: -	
1 200 001-1 500 000	9500:- 9000: -	
1-500 001-2 500 000	10 500:- 10 000: -	
2 500 001-3 000 000	11 500:- 11 000: -	
3 000 001 -	12 500:- 12 000: -	
<b>Påminnelseavgift</b> <b>Restaurangrapport ska vara registrerat före den 31mars!</b> 1000:- 500: - första påminnelsen! 1500:- 1000: - andra påminnelsen, utredning startas.		

## Taxor enligt tobakslagen och liknande produkter (2018:2088), Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt alkohollagen (2010:1622).

ingen återbetalning vid avslag eller att ansökan tas tillbaka.

Stadigvarande tobakstillstånd	8000:- 7000 kr Ingen återbetalning
<b>-Anmälan</b> om ändrade ägarförhållanden, helt nya företrädare	6000:- Ingen återbetalning
Tillfälligt tobakstillstånd (har stadigvarande tobakstillstånd)	2000 kr Ingen återbetalning
Tillfälligt tobakstillstånd (har inget tobakstillstånd)	4000 kr Ingen återbetalning
<b>-Ändring</b> omregistrering till AB/HB/EF, eller övrig omregistrering i företag, samma ägare	2000: - Ingen återbetalning

<b>PBI-Utredning</b> (byte av enstaka person med betydande inflytande)	1000: -/per person Ingen återbetalning
<b>Årsavgift Tobakstillstånd</b>	
Årsavgift för tillsyn och administration	5500:- 5000 kr
<b>Årsavgift för produkter utöver tobakstillstånd</b>	
Avgift per tillkommande produkt	500 kr

<b>Årliga avgifter</b> (för de som EJ har tobakstillstånd)	<b>Avgift kr</b>	<b>kommentar</b>
En produkt	2000: -	Vid försäljning av t ex folköl och e-cigarett blir det två produkter och totalt 3500: -
Två produkter	3500: -	
Tre produkter	4500: -	Försäljning av folköl, e-cigarett samt receptfria läkemedel
Fyra produkter	5000: -	Försäljning av folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel



**SN § 80 Dnr 2023/132**  
**Taxa 2024–2026 för alkohol, tobak, nikotinprodukter samt receptfria läkemedel.**

**Socialnämnds beslut**

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta det nya taxeförslaget för 2024–2026, att gälla från och med 1 januari 2024 till och med 31 december 2026.

**Ärendebeskrivning**

Det har inkommit nya förslag till taxor för perioden 2024–2026 enligt alkohollagen (2010:1622), tobakslagen och liknande produkter (LTLP 2018:2088) samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, samt receptfria läkemedel (2009:730). De avgifter som tas ut när det gäller myndighetsutövning får enligt kommunallagen (2017:725) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. Avgiftsbeloppen är satta utifrån hur lång tid det förväntas ta att handlägga de olika ärendena. Det har också tagits hänsyn till hur avgifterna ser ut i närliggande kommuner samt svenska kommuner med ungefär samma folkmängd som vår kommun.

Tillsynsavgiften gällande de med serveringstillstånd uttas som en fast och en rörlig del, där den rörliga avgiften är uppdelad på olika avgiftsklasser (trappsteg) beroende på serveringsställets årsomsättning (föregående år) av alkoholdrycker. Tillsynsavgiften gällande de med tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel tas ut som en fast avgift. I förslaget finns det en del ändringar på text och summor samt att beslut om taxor ska tas i intervaller om tre år, det som är nytt har vi markerat med gult. Vi har under flera år haft samma taxor då konjunkturen varit tufft för många av våra krögare och handlare.

Dock är det också ett mål att vår enhet inte ska vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt som möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (2017:725). En administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen. Därför väljer vi nu att göra vissa mindre höjningar i våra taxor.

**Beslutsunderlag**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-08-23  
Taxor 2024 till 2026, dat 2023-08-23

**Sändlista**

Socialnämnden  
Dalsland & Säffles Alkohol-och Tobaksenhet





Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-15  
2023/238

Kommunfullmäktige

## **Fastställande av taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar att gälla från och med 1 januari 2024**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa förslag till taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar att gälla från och med 1 januari 2024.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts i Dalslands Miljö & Energiförbund dat, 2023-10-05.

### **Sammanfattning av ärendet**

Genom en ändring av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska Dalslands miljö- och energinämnd bedriva tillsyn över att vissa fritidsbåtshamnar har möjlighet att ta emot avfall enligt regelverket.

Tillsynsmyndigheten ska även godkänna de avfallshanteringsplaner som fritidsbåtshamnarna har en skyldighet att upprätta.

Med anledning av detta har en ny taxa upprättats för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar inom Dalslands miljö- och energinämnds ansvarsområde.

### **Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-15

Protokollsutdrag från Dalslands Miljö och Energiförbund, dat 2023-10-05 § 33

Protokollsutdrag från Dalslands Miljö- och Energinämnd, dat 2023-09-21 § 58

Taxa tillsyn över avfallshantering fritidsbåthamnar, dat 2023-08-24

### **Sändlista:**

Dalslands Miljö & Energiförbund

Izabel Flood  
Kommunsekreterare



Sammanträdesdatum

2023-10-05

DMEF § 33

Dnr 2023/700.ADM

## **Fastställande av taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar att gälla från och med 1 januari 2024**

### **Direktionens beslut**

Direktionen rekommenderar kommunfullmäktige i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud att:

1. Fastställa förslag till taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar att gälla från och med 1 januari 2024.

### **Ärendebeskrivning**

Genom en ändring av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska Dalslands miljö- och energinämnd bedriva tillsyn över att vissa fritidsbåtshamnar har möjlighet att ta emot avfall enligt regelverket. Tillsynsmyndigheten ska även godkänna de avfallshanteringsplaner som fritidsbåtshamnarna har en skyldighet att upprätta.

Med anledning av detta har en ny taxa upprättats för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar inom Dalslands miljö- och energinämnds ansvarsområde.

### **Beredning:**

Presidium 2023-09-25

Dalslands miljö- och energinämnd 2023-09-21, § 58

Förbundschefens tjänsteskrivelse

### **Beslutsgång:**

Ordföranden Ludwig Mossberg (M) frågar på förslaget och finner att direktionen bifaller detta.

### **Expedieras:**

KF Bengtsfors kommun

KF Dals-Eds kommun

KF Färgelanda kommun

KF Melleruds kommun

Sammanträdesdatum  
2023-08-24

DMEN § 58

Dnr 2023/700.ADM

## **Fastställande av taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar**

### **Dalslands miljö- och energinämnds beslut**

Dalslands miljö- och energinämnd föreslår Dalslands miljö- och energiförbunds direktion att besluta att rekommendera kommunfullmäktige i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud att:

- Fastställa förslag till taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar att gälla från och med 1 januari 2024.

### **Ärendebeskrivning**

Genom en ändring av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska Dalslands miljö- och energinämnd bedriva tillsyn över att vissa fritidsbåtshamnar har möjlighet att ta emot avfall enligt regelverket. Tillsynsmyndigheten ska även godkänna de avfallshanteringsplaner som fritidsbåtshamnarna har en skyldighet att upprätta.

Med anledning av detta har en ny taxa upprättats för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar inom Dalslands miljö- och energinämnds ansvarsområde.

### **Beredning:**

Presidium 2023-08-10  
Handläggarens förslag till beslut

### **Bilaga:**

Förslag till taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar

### **Expedieras:**

Direktionen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande



Dalssands Miljö  
& Energiförbund

# Taxa för prövning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar



Fotograf: Helene Inggårde

#### Fastställt av Kommunfullmäktige i:

- Bengtstors kommun 2023-xx-xx, § xx
- Dals-Eds kommun 2023-xx-xx, § xx
- Färgelanda kommun 2023-xx-xx, § xx
- Melleruds kommun 2023-xx-xx, § xx

## **TAXA FÖR PRÖVNING OCH TILLSYN ÖVER AVFALLSHANTERING I FRITIDSBÅTSHAMNAR**

Dalslands miljö- och energiförbunds taxa för provning och tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar.

Taxan är upprättad av Dalslands miljö- & energinämnd 2023-08-24, § xx och antagen av Dalslands miljö- och energiförbund 2023-xx-xx, § xx.

## Innehåll

DALSLANDS MILJÖ- OCH ENERGIFÖRBUNDS TAXA FÖR PRÖVNING OCH TILLSYN ÖVER AVFALLSHANTERING I FRITIDSBÅTSHAMNAR.....	3
Inledande bestämmelser.....	3
Timavgift .....	3
Avgift för provning .....	3
Avgifter för tillsyn .....	4
Nedsättning av avgift .....	4
Betaling av avgift .....	4
Överklagande.....	4
Taxans ikraftträdande.....	4

---

# DALSLANDS MILJÖ- OCH ENERGIFÖRBUNDS TAXA FÖR PRÖVNING OCH TILLSYN ÖVER AVFALLSHANTERING I FRITIDSBÅTSHAMNAR

---

Med stöd av 6 kap. 8 § andra stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, förskriver Dalslands miljö- och energiförbund följande:

## Inledande bestämmelser

- 1 § Avgiftsskyldig är den som bedriver en verksamhet inom miljö- och energinämndens tillsynsansvar enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.
- 2 § Avgift tas inte ut för handläggning av överklagande av miljö- och energinämndens eller en överinstans beslut.

## Timavgift

- 3 § I de fall avgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteperson har använt för handläggning och andra åtgärder i ärendet, såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, besiktningar, provtagningar och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av ärendet.
- Avgift tas ut för faktisk nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen avgift ut.
- För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timtaxan.

## Avgift för provning

- 4 § För provning av frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner när det gäller verksamhet på platser som ankommer på miljö- och energinämnden enligt 3 kap. 9 § lagen om förorening från fartyg, tar nämnden ut en avgift för nedlagd handläggningstid med 1 075 kr per timme.

## Avgift för tillsyn

- 5 § För tillsyn enligt 6 kap. 5 a § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg tar miljö- och energinämnden ut avgift för nedlagd handläggningstid med 1 075 kr per timme.

## Nedsättning av avgift

- 6 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkvas. Beslut om nedsättning eller efterskänkning av avgiften fattas av miljö- och energinämnden.

## Betalning av avgift

- 7 § Beslut om avgift enligt denna taxa fattas av miljö- och energinämnden. Betalning av avgift ska ske till nämnden och ska fullgöras inom tid som anges i beslutet om avgift eller i särskild faktura.

## Överklagande

- 8 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och energinämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.

## Taxans ikraftträdande

- 9 § Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2024. I ärenden som rör anmälningar tillämpas taxan på ärenden som kommer in efter denna dag.





Sektor samhällsutveckling  
Teknisk Chef  
Jenny Clasborn  
Jenny.clasborn@fargelanda.se

Tjänsteskrivelse  
2023-11-02  
2023/237

Kommunfullmäktige

## **Revidering av renhållningstaxa i Färgelanda kommun**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att anta 'Renhållningsavgifter i Färgelanda kommun' daterat 1 november 2023.

Beslutet gäller från och med den 1 januari 2024.

### **Ärendebeskrivning**

Styrdokumentet 'Renhållningsavgifter för Färgelanda kommun' från 2021 behöver revideras. Tabellen som redovisar taxorna har tidigare inte varit synkroniserade mot leverantörens tjänster,

Förslag till renhållningsavgifter för 2024 består fortsatt av en fast grundavgift samt en rörlig sophanteringsavgift och slamtömningsavgift. Den fasta grundavgiften bekostar kundservice, drift av återvinningscentralen (ÅVC) Stigen samt återvinningsstationerna.

#### *Förslag till nya avgifter för 2024*

- Fast grundavgift permanentboende i småhus: 908 kr exkl. moms/abonnent/år.
- Fast grundavgift lägenhet samt fritidsbostad: 436 kr exkl. moms/abonnent/år.

Den fasta grundavgiften täcker även lagstadgade förändringar och utveckling av återvinningscentralen, som exempelvis extra container för invasiva växtarter.

Den rörliga sophanteringsavgiften innefattar hämtning och behandling av hushållsavfall. Boende kan påverka denna kostnad genom val av kärlsstorlek och hämtningsintervall.

Justering av avgifterna regleras utifrån upphandlat avtal med uppräkningsindex.



Lägenheter har tidigare inte varit med som separata objekt, men föreslås nu bli det. Skälet till det är att även lägenhetsinnehavare nyttjar återvinningsstationer och ÅVC och bör bidra till kostnaderna.

Avgifterna för slamhantering har i förslaget ändrats så de stämmer med leverantörens prissättning för olika storlek på tank för enskild avloppsanläggning.

Kärlstorlek och tömningsfrekvens behöver justeras efter leverantörens utbud.

Kostnadsökningarna för avgiftskollektivet under 2023 har varit relativt stora. De bygger på indexhöjning i slutet av 2022 som för slamhanteringen har inneburit en kostnadsökning med cirka 15 % och för hushållsavfallet med cirka 11 %.

Avfallsindex för 2024 är ännu inte fastställt, men sektorns bedömning är att en kostnadsökning på cirka 12 % för de rörliga avgifterna är trolig.

Som typexempel innebär de förändrade avgifterna för hushållsavfall följande:

För ett permanentbebott småhus med kommunalt VA som har ett sopkärl på 140 l med tömning varannan vecka innebär förslaget att kostnaden ökar med 35 kr per månad.

För den som har slamtömning enligt schema 0–3 kbm så blir kostnaden i princip oförändrad (den ökar endast med 2 kr per månad).

Revideringen av taxorna innebär även förändring i fria besök på ÅVC enligt följande:

- Permanentboende i småhus i Färgelanda kommun kan utnyttja 12 fria besök per kalenderår att lämna sorterat avfall på ÅVC Stigen.
- Fritidsbostäder kan utnyttja 6 fria besök per kalenderår att lämna sorterat avfall på ÅVC Stigen.
- Lägenheter kan utnyttja 6 fria besök per kalenderår att lämna sorterat avfall på ÅVC Stigen.
- Föreningar med helårsabonnemang för hushållsavfall kan utnyttja 6 fria besök per kalenderår att lämna sorterat avfall på ÅVC Stigen.
- Företag samt kommunala bolag betalar avgift för varje besök utifrån framtagna taxa.
- Efter de utnyttjade fria besöken på återvinningscentralen i Stigen debiteras besöken med fastslagen taxa.
- Styrdokument gällande renhållning samt renhållningsavgifter specificeras i bilaga 1.



**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-11-02

Renhållningsavgifter i Färgelanda kommun, dat 2023-11-02

**Sändlista:**

Teknisk chef

Jenny Clasborn

Teknisk Chef



# Renhållningsavgifter Färgelanda kommun

**2023-11-02**

**Dnr; 2023/237**

**Version 1**

**Beslutad;**

**Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelanda kommuns  
hemsida, [www.fargelanda.se](http://www.fargelanda.se)**

Dokumentet innehåller avgifter för renhållningen i Färgelanda kommun samt  
korta förtydliganden gällande avgifterna.



---

## **Innehållsförteckning**

1. Inledning.....	3
2. Kommunens uppdrag och fastighetsägarens avgiftsskyldighet .....	3
2.1 Undantag.....	4
3. Avgifter – Hushållsavfall .....	5
3.1 Delning av sophanteringstjänst.....	6
3.2 Fastighetsägare för flerbostadshus.....	7
3.3 Extratjänster.....	7
4. Avgifter slamhantering.....	8
4.1 Tömning av brunn .....	8
4.2 Tömning av slutna tank .....	8
4.3 Tömning av BDT .....	9
4.4 Övriga tjänster .....	9
5. Avgifter på återvinningscentralen .....	9
6. Avgifter på återvinningscentralen för företag och verksamheter .....	9



## 1. Inledning

Renhållningen i Färgelanda kommun är taxefinansierad. Detta dokument innehåller avgifter för 2024.

Taxan ska täcka kostnader enligt uppdraget för hämtning av kommunalt avfall men även täcka kostnader för drift och skötsel av kommunens återvinningscentral, återvinningsstationer, inklusive farligt avfall, fjärtransporter och behandling av insamlat materialet, avfallsplanering, uppföljning och **utveckling** av verksamheten, administration och kundservice. Taxan är uppdelad i en fast grundavgift och en rörlig hämtningsavgift. Grundavgiften debiteras oavsett godkänt uppehåll i sophämtning eller liknande.

Översyn av nedan avgifter kan ske varje år enligt Konsumentprisindex med basår 2022 utifrån nedan angivna belopp. Avrundning ska ske till närmaste tiotal. Beslut om indexjustering sker av behörig nämnd.

Syftet med förevarande dokument är att ange i vilka situationer avgift tas ut och med vilket belopp och ange lagstöd för detta.

### **Tillämpliga föreskrifter**

**1 §** För kommunens avfallshantering gäller

- miljöbalken (1988:808) och avfallsförordningen (2011:927)
- föreskrifter om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken och andra författningar

## **2. Kommunens uppdrag och fastighetsägarens avgiftsskyldighet**

Kommunerna har ansvar för insamling, hantering och behandling av kommunalt avfall, utom det avfall som omfattas av producentansvar. Hanteringen av kommunalt avfall finansieras genom avgifter till berörda fastighetsägare.

### **Fastighetsinnehavares och nyttjanderättsinnehavares ansvar för betalning och information**

**6 §** Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i **enlighet med föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.**

Avgiftsskyldighet åligger fastighetsinnehavaren eller den som vid debiteringstillfället är skattskyldig för fastigheten enligt 1 kap. 5 §



fastighetstaxeringslagen (1979:1152). Avgiften kan inte överföras på nyttjanderättshavaren. Fastighetsinnehavaren är skyldig att meddela ägarbyte till kommunen senast vid tillträdesdag.

Renhållningstaxa fastställs i särskild ordning av kommunfullmäktige.

7 § Fastighetsinnehavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor i eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

## 2.1 Undantag

### Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

24 § Ansökan/anmälan av undantag från renhållningsföreskrifterna enligt 25-28 § ska ske till Dalslands Miljö & Energinämnd. Dalslands Miljö & Energinämnd ska meddela både kommunen och sökande vid godkännande av dispenser och undantag. Dalslands Miljö & Energinämnd ska också meddela både kommunen och sökande när tidsfristen för dispenser och undantag har löpt ut.

### Befrielse från skyldigheten att överlämna hushållsavfall till kommunen

25 § Tidsbegränsad dispens från avfallshämtning kan efter särskild ansökan prövas av Dalslands Miljö & Energinämnd. Dispens ges i fyra år, varefter ny ansökan måste inlämnas. Vid ändrade förhållanden ska Dalslands Miljö & Energinämnd underrättas omgående. För ovan nämnda befrielse äger kommunen rätt att ta ut grundavgift.

### Eget omhändertagande av hushållsavfall

27 § Anmälan av hemkompostering av biologiskt lättnedbrytbart hushållsavfall på den egna fastigheten ska ske till Dalslands Miljö & Energinämnd.

Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljö.

Kompostering av biologiskt lättnedbrytbart hushållsavfall på fastigheten ska ske i skadedjursäker behållare, anpassad för kompostering av lättnedbrytbart hushålls-avfall året runt.

Trädgårdsavfall får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

### Utvidgat hämtningsintervall slam

28 § Tillstånd till tömning av slamavskiljare vartannat år kan medges efter ansökan till Dalslands Miljö & Energinämnd om avloppsanordningens kapacitet med god marginal överstiger rådande nyttjandegrad, samt kan bedömas uppfylla aktuella krav på rening. Ansökan ska godkännas av Dalslands Miljö & Energinämnd. Dispens ges i 6 år, varefter ny ansökan



måste inlämnas. Vid ändrade förhållanden ska Dalslands Miljö & Energinämnd underrättas omgående.

#### **Utvidgat hämtningsintervall hushållsavfall**

**29 §** Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som utsorterar allt biologiskt lättnedbrytbart hushållsavfall kan medges att avfallet hämtas mer sällan än varannan vecka under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Medgivande om utvidgat hämtningsintervall kan komma att återkallas om kommunen konstaterar att avfallet från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

#### **Uppehåll i hämtning**

**30 §** Vid permanentbostad kan uppehåll i hämtning medges om inte fastigheten kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid av minst 3 månader.

Vid fritidsabonnemang kan uppehåll i hämtning medges vid fastigheter som inte utnyttjas alls under hämtningsperioden maj-september.

Om fastighetsägaren har fritidshus för eget bruk och samtidigt äger en permanentbostad inom kommunen med renhållningsabonnemang kan uppehåll från avfallshämtning medges för fritidshuset.

Vid ändrade förhållanden ska kommunen underrättas omgående.

Vid uppehåll av avfallshämtning äger kommunen rätt att ta ut grundavgift.

#### **Upplysning**

Dispenser och undantag är personliga och förfaller om fastigheten byter ägare.

#### **Kärl**

Kärnen ägs av kommunen. Fastighetsägaren ansvarar för rengöring av kärnen. Rengöring bör ske med miljövänligt diskmedel eller såpa.

Tvättvattnet ska inte hällas direkt i dagvattnet utan hålls lämpligen på egen gräsmatta eller liknande där det kan infiltreras ner i marken.

I angivna belopp i taxan ingår lagstadgad mervärdesskatt. Samtliga avgifter anges inklusive moms.

### **3. Avgifter – Hushållsavfall**

Renhållningsavgiften utgörs av en grundavgift per hushåll/lägenhet samt en rörlig avgift för insamling bortforsling och behandling av avfallet

- **Grundavgift** - I grundavgiften räknas kostnader för återvinningscentralen, återvinningsstationerna, information, utredning, elektronikskrotinsamling och administration.





- **Rörlig avgift** - I den rörliga avgiften ingår insamling, bortforsling och behandling av det avfall som hämtas i kärl. Kostnaden varierar utifrån kärlstorlek och tömningsintervall.

I grundavgiften ingår begränsade fria besök till Stigens återvinningscentral enligt följande:

- 12 fria besök för permanentboende i enfamiljshus
- 6 fria besök för fritidsboende med sommartömning
- 6 fria besök för permanentboende i lägenhet
- 6 fria besök för föreningar som har renhållningsabonnemang.

<b>Kärl liter</b>	<b>Tömningsintervall</b>	<b>Grundavgift exkl. moms</b>	<b>Taxa 2024 exkl. moms/år</b>
140	2 gånger/vecka	908	10 064
190	2 gånger/vecka	908	10 580
370	2 gånger/vecka	908	11 981
660	2 gånger/vecka	908	15 314
140	1 gång/vecka	908	5 486
190	1 gång/vecka	908	5 744
370	1 gång/vecka	908	7 168
660	1 gång/vecka	908	9 235
140	Varannan vecka	908	2 608
190	Varannan vecka	908	2 619
370	Varannan vecka	908	3 331
660	Varannan vecka	908	4 468
140	1 gång/månad	908	1 322
190	1 gång/månad	908	1 382
140	1 gång/kvartal	908	1 263
190	1 gång/kvartal	908	1 283
140	Sommar varannan vecka	436 kr/säsong	1 315
190	Sommar varannan vecka	436 kr/säsong	1 369
370	Sommar varannan vecka	436 kr/säsong	1 806

Sommartömning utförs varannan vecka v. 18-39



### 3.1 Delning av sophanteringstjänst

Delning av sophanteringstjänst kan utföras mellan upp till tre fastigheter. Den rörliga kostnaden för sophanteringen debiteras till en fastighetsägare, grundavgiften debiteras per fastighet.

### 3.2 Fastighetsägare för flerbostadshus

Grundavgift/lägenhet debiteras oberoende om lägenhet är uthyrd. Färgelanda kommun har rätt att debitera retroaktivt om fastighetsägare inte inkommer med rätt uppgifter.

	Pris exkl. moms
Grundavgift/lägenhet	436 kr/år

### 3.3 Extratjänster

	Pris exkl. moms
Extra säck i samband med ordinarie tömning	85 kr/styck
Extra tömning av kärl inom 2 arbetsdagar	431 kr/styck
Extra kompostkärl, befintlig tjänst, tömning 1 gång/vecka	2 866 kr/år
Extra kompostkärl, befintlig tjänst, tömning varannan vecka	726 kr/år
Utställning av kärl vid nytt abonnemang	346 kr/tillfälle
Utbyte av kärl	346 kr/styck



## 4. Avgifter slamhantering

Slamhantering avser hämtning av slam i egna brunnar och slutna tankar samt tömning av BDT. Hämtning utförs av Ragn-Sells, vilken är Färgelanda kommuns upphandlade entreprenör.

Kunden kan få slamtömt sin brunn/tank enligt ett årsschema eller kontakta kundtjänst och beställa tömning, så kallade budning.

### 4.1 Tömning av brunn

	Pris exkl. moms/tömning
0-3 kbm enligt schema	1 477
0-3 kbm budning inom 10 arbetsdagar	1 633
0-3 kbm budning inom 24 h (akut)	2 630
3,1 - 6,0 kbm enligt schema	1 677
3,1-6,0 kbm budning inom 10 arbetsdagar	2 102
3,1-6,0 kbm budning inom 24 h (akut)	2 630
6,1 kbm – enligt schema	2 000
6,1 kbm - budning inom 10 arbetsdagar	2 406
6,1 kbm - budning inom 24 h (akut)	3 806

### 4.2 Tömning av slutna tank

	Pris exkl. moms/tömning
0-3 kbm budning inom 10 arbetsdagar	1 636
0-3 kbm budning inom 24 h (akut)	2 350
3,1-6,0 kbm budning inom 10 arbetsdagar	2 337
3,1-6,0 kbm budning inom 24 h (akut)	2 777
6,1 kbm - budning inom 10 arbetsdagar	2 725
6,1 kbm - budning inom 24 h (akut)	2 806



### 4.3 Tömning av BDT

Tömning av BDT enligt schema*	406
Tillägg budning inom 10 arbetsdagar	1 472
Tillägg budning inom 24 h (akut)	1 971
* = I samband med tömning av slamtömning	

### 4.4 Övriga tjänster

Tömning av minireningsverk enligt schema	1 477
Tömning av minireningsverk budning inom 10 arbetsdagar	1 633
Tömning av minireningsverk inom 24 h (akut)	2 630
Fettavskiljare upp till 3 kbm	2 557
Spolning av ledningar vardag/h	1 340
Spolning av ledningar helg/h	3 539
Bomkörning	1 093
Slanglängd över fria 25 m/m	2

## 5. Avgifter på återvinningscentralen

<b>Undantag från fria besök</b>	
Asbest/kbm	1 271
Däck på fälg (bildäck)/styck	26
Tryckimpregnerat virke/kbm	790

## 6. Avgifter på återvinningscentralen för företag och verksamheter

Avgift (exkl. asbest, däck på fälg, tryckimpregnerat virke och farligt avfall/besök Max 3 kbm (bilsläp)/besök	478



# Renhållningsavgifter

## Färgelanda kommun

**Ulf Nilsson**

**2021-09-11**

**Dnr: 2021/209**

**Version: 1**

**Beslutad KF 2021-10-13 §105**

**Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelandas  
webbplats [www.fargelanda.se](http://www.fargelanda.se)**

Dokumentet innehåller avgifter för renhållningen i Färgelanda kommun samt korta förtydliganden angående avgifterna.



---

## **Innehållsförteckning**

1. Inledning .....	2
2. Kommunens uppdrag och avgiftsskyldigheten.....	2
3. Hushållsavfall .....	3
4. Slamhantering .....	3
5. Avgifter på återvinningscentralen i Stigen .....	4
6. Avgifter på återvinningscentralen i Stigen för företag, verksamheter och föreningar .....	4



## **1. Inledning**

Renhållningen i Färgelanda kommun är taxefinansierad. Detta dokument innehåller avgifter för 2022.

Taxan ska täcka kostnader enligt uppdraget för hämtning av kommunalt avfall men även täcka kostnader för drift och skötsel av kommunens återvinningscentral, inklusive farligt avfall, fjärrtransporter och behandling av insamlat materialet, avfallsplanering och uppföljning av verksamheten, administration och kundservice. Taxan är uppdelad i en fast grundavgift och en rörlig hämtningsavgift. Grundavgiften debiteras oavsett godkänt uppehåll i sophämtning eller liknande.

Syftet med förevarande dokument är att ange i vilka situationer avgift tas ut och med vilket belopp och ange lagstöd för detta.

## **2. Kommunens uppdrag och avgiftsskyldigheten**

Kommunerna har ansvar för insamling, hantering och behandling av kommunalt avfall, utom det avfall som omfattas av producentansvar. Hanteringen av kommunalt avfall finansieras genom avgifter till berörda fastighetsägare.

Avgiftsskyldig är, enligt denna taxa, fastighetsinnehavare inom Färgelanda kommun. Med fastighetsinnehavare avses den som äger en fastighet eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare. Tomträttshavare jämställs med fastighetsinnehavare.

Renhållningsavgifter regleras i 27 kap. 4-6 § § miljöbalken (1998:808).

I angivna belopp i taxan ingår lagstadgad mervärdesskatt. Samtliga avgifter anges inklusive moms.

I Färgelanda har alla hushåll 12 fria besök att lämna sorterat avfall på återvinningscentralen i Stigen. Det finns dock undantag när det gäller viss miljöfarligt avfall.

Efter det 12 fria besöken, som registreras via en kortterminal, är kostnaden därutöver 450 kronor per besök.

Översyn av nedan avgifter kan ske varje år enligt Konsumentprisindex med basår 2022 utifrån nedan angivna belopp. Avrundning ska ske till närmaste tiotal. Beslut om indexjustering sker av behörig nämnd.



### 3. Hushållsavfall

Avgiften för hushållsavfall är uppdelad i en fast samt en rörlig del. För år 2022 är den fasta avgiften för alla hushåll 805 kronor per år för alla i Färgelanda kommun. Den rörliga avgiften är en variabel som varierar men kärstorlek samt hämtningsintervall.

Benämning	Avgift 2022	Avser
Extrasäckar	86	Per styck
140 l kärl vecka	3890	Per år
190 l kärl vecka	5238	Per år
370 l kärl vecka	9785	Per år
660 l kärl vecka	17154	Per år
140 l kärl 14 dag	1600	Per år
190 l kärl 14 dag	2340	Per år
370 l kärl 14 dag	4655	Per år
660 l kärl 14 dag	8310	Per år
140 l kärl månad	755	Per år
190 l kärl månad	912	Per år
140 l kärl kvartal	150	Per år
190 l kärl kvartal	245	Per år
140 l kärl sommar	270	Per år
190 l kärl sommar	600	Per år
370 l kärl sommar	1458	Per år
660 l kärl sommar	3200	Per år
Extra kärttömning 7 dygn	218	Per år
Utbyte av kärl	129	Per år

### 4. Slamhantering

Slamhantering avser hämtning av slam i egna brunnar och slutna tankar. Hämtning utförs av en upphandlad entreprenör. Kunden kan få slamtömt sinn brunn/tank enligt ett årsschema eller eller så kan kunden kontakta kundtjänst och beställa tömning, så kallade budning.

Benämning	Avgift 2022	Avser
Slam brunn 0-4 kbm enligt schema	1590	Per styck
Varje kbm utöver	154	Per kbm





Tillägg budning inom 14 dagar	169	Per tillfälle
Tillägg budning inom 24 timmar ( Akut)	1573	Per tillfälle
Bomkörning	716	Per tillfälle
Extra slang	2	Per meter
BDT		
Tömning av BDT brunn enligt schema*	214	Per styck
Tillägg budning inom 14 dagar	532	Per tillfälle
Tillägg budning inom 24 timmar (akut)	817	Per tillfälle
*=I samband med tömning av slamtank		

## 5. Avgifter på återvinningscentralen i Stigen

Alla hushåll har 12 stycken fria besök att lämna sorterat avfall på ÅVC Stigen. Undantag enligt tabell nedan.

Undantag från fria besök	Avgift / 2022	Avser
Asbest	1198	Per kbm
Däck på fälg ( bildäck)	25	Per styck
Tryckimpregnerat virke	750	Per kbm

## 6. Avgifter på återvinningscentralen i Stigen för företag, verksamheter och föreningar

Benämning	Avgift 2022	Avser
Avgift ( exkl asbest, Däck på fälg samt tryckimpregnerat virke	450	3 kbm ( bilsläp) och tillfälle



Kommunledningskontoret  
Säkerhetsamordnare  
Elisabet Niklasson

Tjänsteskrivelse  
2023-11-02  
2021/312

Kommunstyrelsen

## **Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda**

### **Beslutsförslag**

Fullmäktige beslutar att anta 'Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hot och våld mot förtroendevalda' och ersätter tidigare version beslutad 2018-02-14 KS § 283.

### **Ärendets beredning**

Dokument har skickats på remiss till kommunstyrelsen och samtliga gruppleddare i kommunfullmäktige för att lyssna in synpunkter år 2021. Säkerhetssamordnare har tillsammans med kollegor i Dalslandskommunerna reviderat dokumentet för att få en samsyn i Dalsland.

### **Ärendebeskrivning**

I rollen som förtroendevald finns en risk att utsättas för hat, hot och våld. Det är av stor vikt att det finns tydliga rutiner i den kommunala organisationen hur man ska agera om detta skulle uppstå. Med anledning av detta har riktlinjer utarbetats och reviderats. Syftet är att dessa ska vara ett stöd för kommunens förtroendevalda för att på detta sätt värna den lokala demokratin. Sveriges kommuner och regioner har analyserat behovet av ansvarsfördelning och vilket ansvar kommunen har när det gäller hot och våld mot förtroendevalda.

### **Beslutsunderlag:**

Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda

### **Sändlista:**

Partigruppledare  
Säkerhetssamordnare

Elisabet Niklasson  
Säkerhetsamordnare



# Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda

<b>Dokumenttyp</b> Riktlinje	<b>Dokumentnamn</b> Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda	<b>Antagen</b>	<b>Antagen av</b>
<b>Dokumentägare</b> Anna Gunnervik	<b>Dokumentansvarig</b> Anna Gunnervik	<b>Reviderad</b>	<b>Giltighet</b> Tillsvidare
<b>Dokumentinformation</b> Förtroendevalda			<b>Diarienummer</b>
<b>Ämnesområde</b> Förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda		<b>Intranät</b> X	<b>Hemsida</b> X
<b>Andra regelverk som omnämns</b>			



## Innehåll

1. Inledning.....	4
Syfte.....	4
Mål.....	4
Omfattning.....	5
2. Det demokratiska klimatet .....	5
Tillitsbaserade processer.....	6
3. Definitioner .....	6
Förtroendevald.....	6
Otillåten påverkan.....	6
Hot .....	6
Hatbrott.....	6
Trakasserier.....	7
Näthat.....	7
Våld.....	7
Korruption.....	7
4. Roller och ansvar.....	8
De politiska partierna.....	8
Förtroendevald.....	8
Ordförande.....	8
Kommunen/säkerhetssamordnaren.....	9
Polismyndigheten .....	9
5. Förebyggande åtgärder.....	9
Riskanalys och samtal .....	9
Attityder.....	10
Proaktiv kommunikation .....	10
Sociala media.....	11
Skydda din identitet.....	12
Utbildning av förtroendevalda mot hot, våld och allvarliga trakasserier ..	12
Resor.....	13
6. Hantera hot, hat och våld.....	13
Hot på telefon .....	13
Hot via e-post, SMS, meddelanden och sociala medier .....	14
Kapade konton (fejk-konton).....	14
Hot via brev .....	14
Avvikande försändelser .....	15
Stalkning.....	15
Rättshaverister .....	16
Utpressning .....	16



---

Hot eller våldssituation .....	17
Terrorattentat och andra attentat .....	17
Polisanmälan .....	18
Incidentrapportera alla hat-, hot- eller våldssituationer .....	18
Samtalsstöd .....	18
7. Uppföljande arbete .....	19
8. Rutin vid hot mot offentligt sammanträde .....	19
Kommunfullmäktiges ordförande .....	19
Kommunstyrelsens samt nämndernas ordförande .....	19
Beslut om säkerhetskontroll .....	20
Genomförande av säkerhetskontroll .....	20
Checklista för offentliga sammanträden .....	20
Riskfaktorer .....	20
Före mötet (planering): .....	20
Efter mötet (följa upp och förbättra) .....	21
9. Mall för incidentrapportering .....	22



## 1. Inledning

Färgelanda kommun är en politisk styrd organisation och har därmed ett särskilt ansvar att värna den svenska demokratin och det demokratiska systemet. Den offentliga förvaltningen ska präglas av demokrati, rättssäkerhet och effektivitet ska präglas. Hot och hat är ett hot mot grundläggande principer och den politiska beslutsprocessen i vårt demokratiska samhälle. Ett hållbart politiskt ledarskap och de förtroendevaldas trygghet och säkerhet måste därför värnas.

Frågan är angelägen. I juli 2017 beslutade regeringen om Handlingsplan till det fria ordets försvar. Syftet är att förebygga och hantera hot och hat mot bland annat politiskt förtroendevalda och journalister då dessa aktörer är särskilt utsatta i det demokratiska samtalet. Sveriges Kommuner och Regioner stödjer kommuner och regioner i deras arbete mot hot och våld mot förtroendevalda. Polismyndigheten kan lämna stödja genom information till säkerhetsansvariga och politiska partier på lokal nivå. Dessa riktlinjer är framtagna mot denna bakgrund.

Ordföranden i nämnder och styrelser samt partiernas gruppleddare ansvarar för att innehållet i dessa riktlinjer med tillhörande dokument (bilagorna) blir kända för de förtroendevalda och att de följs. Det är särskilt viktigt att informera nya förtroendevalda. Varje enskild förtroendevald har också ett eget ansvar för att rapportera eventuella händelser och hålla sig uppdaterad om dessa riktlinjer.

### Syfte

Riktlinjerna ska utgöra ett stöd och en vägledning för kommunens förtroendevalda i syfte att öka tryggheten vid utförande av offentliga förtroendeuppdrag för Färgelanda kommun. Syftet är att förebygga och skapa förhållningssätt vid hantering av hat, hot och våld mot förtroendevalda. Riktlinjerna uttrycker även förväntningar på kommunen, den förtroendevalda och partierna.

### Mål

Målet är att de förtroendevalda:

- inte ska påverkas i sitt beslutsfattande
- ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar samt
- ska känna trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang



- känner till innehållet i dessa riktlinjer och vet vem de ska kontakta vid utsatthet eller oro

### **Omfattning**

Detta riktlinjer tillämpas vid hot, hat och våld mot förtroendevalda med koppling till deras förtroendeuppdrag i Färgelanda kommun. De omfattar även hot och våld riktat mot förtroendevalda i samband med offentliga sammanträden så som kommunfullmäktige.

Riktlinjerna är ett komplement till vägledningar från Polisen, Säkerhetspolisen (SÄPO) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

## **2. Det demokratiska klimatet**

Politikernas trygghetsundersökning utförs av det nationella Brottsförebyggande rådet (Brå, 2021) på uppdrag av regeringen. Undersökningen visar att trakasserier, hot och våld mot politiker i Sverige har ökat de senaste åren men det är få som anmäler. Hot och trakasserier står för den främsta ökningen. Det är en större andel kvinnor än män som uppger att angreppen mot dem är av sexuell karaktär. Kvinnliga förtroendevalda är också mer oroliga för att utsättas för trakasserier, hot eller våld, jämfört med män. Nästan var fjärde av samtliga förtroendevalda uppger att de har påverkats i sitt uppdrag. Med påverkan menas till exempel att den förtroendevalde självcensurerat sig i något sammanhang av oro för att utsättas för trakasserier, hot eller våld.

I SKL:s arbete framkommer att hot, hat och våld kan uppstå när förtroendevalda, utifrån vissa medborgargrupperns perspektiv, har fattat obekväma beslut som berör myndighetsbeslut, beslut kopplade till värdegrundsfrågor eller beslut kring förändringar inom välfärdstjänster. Det pekar på att kommuner och regioner behöver stöd i att utveckla systematiskt arbete med medborgardialoger kring komplexa frågor.

De förtroendevaldas uppdrag är inte avgränsade till en förutbestämd arbetstid. Hot, hat och våld mot förtroendevalda är en ständigt aktuell fråga. Frågan om att stärka och värna demokratin är allt viktigare och det finns tendenser i samhället som gör att samhället kan finna oro när det gäller förtroendevaldas utsatthet. Vi behöver därför tillsammans, såväl nationellt som lokalt, värna den svenska demokratin och möta en allt hårdare samtalston i det demokratiska samtalet. Detta arbete kan handla om såväl det politiska samtalsklimatet och sociala mediernas utveckling, som det allmänna demokratiska samtalet.



### **Tillitsbaserade processer**

Agenda 2030 lyfter fram flera viktiga områden som påverkar välfärden och möjligheten att utveckla det lokala samhället. Mål 16 handlar om att främja fredliga och inkluderande samhällen. Ett par av delmålen lyfter vikten av att säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer, samt bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Kommuner och regioner har ett särskilt ansvar att medverka till att skapa tillitsbaserade processer i sitt arbete med lokal utveckling för att uppfylla agendas mål. Ett utforskande arbete behöver ske för att undersöka vad som påverkar de beslutande församlingarnas beslutsförmåga. Rollen som förtroendevald måste diskuteras och utvecklas till att gå från organisationsledare till samhällsledare.

## **3. Definitioner**

### **Förtroendevald**

Med förtroendevald menas person som, vid tidpunkten för händelsen, har ett politiskt uppdrag för sitt parti i Färgelanda kommunfullmäktige, nämnder, beredningar eller styrelser.

### **Otillåten påverkan**

Med otillåten påverkan avses allvarliga trakasserier och hot samt våldssituation mot person eller egendom. Fysiskt våld är den grävsta formen av otillåten påverkan.

### **Hot**

Hot innebär att någon hotar att skada någon person, närstående eller dennes egendom. Hot definieras som allt från att någon uttalat ett konkret hot till att någon mottagit ett SMS, mail eller meddelande med innehåll som uppfattas som hotfullt. Hot kan också framställas via sociala media och kan ofta vara anonyma, hårdare och råare till sin karaktär. Hot kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som hotas. Det kan ibland vara svårt att avgöra om och vad man utsatts för eftersom vissa hot är subtila och tvetydiga. Det är den drabbade personens subjektiva bedömning som avgör om en situation är hotfull.

### **Hatbrott**

Om ett angrepp beror på gärningspersonens negativa inställning till den förtroendevaldes hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuella läggning är detta klassat som hatbrott och ska uppges i samband med polisanmälan.





### **Trakasserier**

Trakasserier omfattar ett brett spektrum av beteenden av stötande karaktär. Med trakasserier avses exempelvis obehagliga telefonsamtal, angrepp via sociala media, tecken på kartläggning eller att oönskade varor har beställts i personens namn i syfte att hämnas eller av annat skäl väcka obehag. I vissa situationer kan trakasserier betraktas som ofredande, olaga förföljelse eller fridskränkingsbrott.

### **Näthat**

Näthat är ett samlingsbegrepp för när någon kränker, trakasserar eller utsätter någon annan person för hot via Internet, t.ex. sociala medier eller e-post.

Det är inte bara den som lagt ut den brottsliga bilden eller kommentaren som begår ett brott. Det gör också den som sprider den genom att dela den. Vissa meddelanden och inlägg kan kännas jobbiga, kränkande och hotfulla, utan att de är olagliga. Allt är inte brottsligt. Men upplever mottagaren att hotet kan bli verklighet och känner sig rädd, eller om det handlar om allvarliga kränkningar, ska en polisanmälan göras.

### **Våld**

Våld är en handling mot någon som medför fysisk eller psykisk skada på den som blir utsatt. Det kan även handla om våld mot egendom, till exempel skadegörelse.

### **Korruption**

Att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans vinning.

- Den tydligaste formen av korruption är att ge eller ta emot en muta eller annan otillbörlig belöning.
- En annan form av korruption är ett brott som kallas trolöshet mot huvudman. Detta innebär att någon missbrukar en förtroendeställning och detta missbruk innebär skada för huvudmannen.

Till gruppen korruptionsbrott räknas även "valrättsbrott/rösträttsbrott" som innebär att man otillbörligt söker påverka någon vid omröstning eller val i ett allmänt ärende.



## 4. Roller och ansvar

Hot och våld mot förtroendevalda är inte en arbetsmiljöfråga i juridisk mening och arbetsmiljölagen är inte tillämpbar. Däremot är arbetet mycket viktigt och den förtroendevalde, partierna och kommunen bör tillsammans samverka i arbetet mot hat, hot och våld mot förtroendevalda.

I följande avsnitt beskrivs agerande och förväntningarna på de olika parterna:

### De politiska partierna

- Bör själv utse säkerhetsansvariga kontaktpersoner<sup>1</sup> inom partierna t.ex. ordförande eller ansvarig inom partiorganisationen, som kan stödja sina medlemmar i händelse av hot, hat, trakasserier eller våld samt vid behov ansvara för kontakter med polis och kommunens säkerhetssamordnare. Gruppledaren ansvarar för att meddela kommunen vem som utsetts.
- Den säkerhetsansvarige inom partiet ska vara uppdaterad kring eventuella risker som kan förekomma mot de förtroendevalda inom sitt parti samt aktuella, kontroversiella frågor som väcker starka känslor bland medborgarna.

### Förtroendevald

Den enskilda förtroendevaldes egen insats i personskyddet är en viktig parameter.

Den förtroendevalde ska

- Medverka vid utbildning om hot och våld, ta del av riktlinjerna om förebyggande arbete och ha kännedom om åtgärder vid incidenter.
- Varje enskild förtroendevald ansvarar för att rapportera eventuella incidenter till partiets säkerhetsansvarige och säkerhetssamordnaren. Se mall för incidentrapport.

### Ordförande

- Under ett sammanträde är det respektive ordförande som inför varje sammanträde särskilt bör granska dagordningens punkter ur ett säkerhetsperspektiv.
- Vid sammanträdet åligger även ordföranden att informera deltagarna om utrymningsplan samt uppsamlingsplats.

---

<sup>1</sup> Ofta har partierna en säkerhetsansvarig utsedd person på nationell eller regional nivå och denna funktion kan vara ett stöd i det lokala arbetet. Partiernas förutsättningar ser olika ut varför olika lösningar kan behövas.



### **Kommunen/säkerhetssamordnaren**

- Säkerhetsansvarig inom partiet tillsammans med kommunens säkerhetssamordnare ansvarar för rådgivning och stöd till utsatta förtroendevalda och för att ta emot, dokumentera och administrera incidentrapporter
- Säkerhetssamordnaren ansvarar för att vid behov, dock minst en gång per mandatperiod, informera och anordna utbildning inom området
- Säkerhetssamordnaren ansvarar för att upprättade kontaktvägar finns med polis och andra berörda myndigheter
- Säkerhetssamordnaren ska tillgängliggöra dessa riktlinjer, utbildningsmaterial samt information om du blir utsatt för hot, trakasserier eller våld enligt överenskommelse med kommunstyrelsens ordförande

### **Polismyndigheten**

Polismyndigheten ansvarar för skyddsarbetet på den politiska arenan för landstings-, kommun- och fritidspolitiker.

## **5. Förebyggande åtgärder**

Följande avsnitt är hämtat från Säkerhetspolisens handbok om Personlig säkerhet på [www.sakerhetspolisen.se](http://www.sakerhetspolisen.se) och SKR:s stödmaterial inom området. Handboken beskriver bland annat vikten av att göra en riskanalys och konkreta tips kopplat till arbetsplatsen, exponering i massmedia, sociala media, kontroverser och ryktesspridning, skydd av identitet och integritet, säkerhetsåtgärder i bostaden och vardagen med mera. Syftet är att bygga upp en systematik i det förebyggande arbetet, med strävan att stärka den sociala tilliten.

### **Riskanalys och samtal**

För att systematiskt förebygga och synliggöra förtroendevaldas risker, behöver metoder för riskanalyser utarbetas kring de system som finns runt de politiska processerna och det demokratiska samtalet enligt SKR. Reflektera regelbundet kring risken att utsättas för risker inom det politiska förtroendeuppdraget. Ta hjälp av varandra inom nämnden, styrelsen, partiet och gruppen. Vid behov kan stöd sökas genom säkerhetssamordnaren. Försök att bedöma eventuella konsekvenser och reaktioner på politiska processer, på saker ni gör eller har gjort, till exempel beslut som ska fattas eller uttalanden som ska göras. Inför varje sammanträde uppmanas ordförande gå hur igenom dagordningen ur ett säkerhetsperspektiv. Genom



en medvetenhet, förberedelse, samverkan och aktiva val är varje förtroendevald med och bygger sin säkerhet och verkar för demokratin. I förebyggande syfte har ordföranden i respektive nämnd möjlighet att be om ett säkerhetssamtal med säkerhetssamordnaren. Är det ett mer allmänt samtal, exempelvis i början av mandatperioden, genomförs samtalet med fördel med ordförande i alla nämnder och styrelsen och eventuellt polisen.

### **Attityder**

Det finns en förskjutning i vad som är tillåtet att uttrycka i det demokratiska samtalet. Hot- och hatfulla uttryck blir allt vanligare och tonläget kan även bli högt inom politiken. Hur politiker talar med och om varandra är en viktig del av det förebyggande arbetet. I det arbetet är sammanträdet där de förtroendevalda möts en av viktig arena. Ansvar för samtalstonen i det politiska samtalet delas mellan alla inblandade medan respektive ordförande ansvar för att samtalstonen håller en god nivå under respektive sammanträde.

Det finns en mer eller mindre outtalad norm i samhället som säger att medborgarna ska förhålla sig skeptiska till politiker, ibland finns även ett politikerförakt. En del incidenter skulle kanske ha förhindrats om allmänheten hade haft en annan attityd gentemot politiker. Ibland kan förtroendevalda utsättas för incidenter av någon med politiskt extrema åsikter. Det är viktigt att markera mot sådant bland annat för att undvika polarisering.

I rapporter från det nationella Brottsförebyggande rådet framgår att förövaren emellanåt har varit en annan förtroendevald, ibland till och med från det egna partiet. Personpåhopp och hätsk tongång mellan förtroendevalda förekommer både i politiska debatter och i utspel i medier. Det behövs en samsyn i de olika politiska organen och inom partierna om vilket samtalsklimat som är acceptabelt. Samtalstonen förtroendevalda sinsemellan är normerande. Om förtroendevalda har en hård ton och använder personangrepp mot varandra legitimerar det allmänheten att använda samma jargong mot politiker i allmänhet. I ett förebyggande syfte är det angeläget att förtroendevalda är medvetna om att händelser, kroppsspråk och uttalanden i det offentliga rummet kan bidra till negativa och oönskade händelser.

### **Proaktiv kommunikation**

Tänk strategiskt i fråga om kommunikation! En kommunikationsstrategi kan innehålla riktlinjer för hur politiska budskap och beslut förmedlas, hur och var du vill visa upp dig, vem som bör framföra det samt hur eventuella konflikter kan bemötas. Detta kan vara särskilt viktigt att tänka på om beslutet kan uppfattas som kontroversiellt eller skapa missnöje.



Som politiskt aktiv är det både vanligt och eftersträvansvärt att exponeras i media. Men fundera alltid i förväg på hur och var du vill visa upp dig. Ordförandepositionen är mer utsatt än andra positioner. För att inte en enskild representant ska pekas ut kan synligheten roteras bland flera personer.

Det händer ibland att vinklingen i media blir personbetonad och att sakfrågan kommer i skymundan. En åtgärd är att förskjuta fokus från den enskilde till kollektivet genom att flera ställer sig bakom de beslut som eller de ställningstagande som debatteras. Det är särskilt viktigt när negativa beslut kan väcka hotfulla och ibland aggressiva reaktioner. På så sätt läggs ansvaret på partiet eller den politiska församlingen och inte på individen.

Några tips om exponering i media:

- Om du ska intervjuas bör du undvika att intervjun sker i ditt hem. Föreslå en neutral plats. Du bör generellt undvika att exponera ditt hem, din familj och de exakta miljöer där du regelbundet befinner dig.
- Du bör aldrig kommentera din egen säkerhet eller olika skyddsåtgärder som rör dig eller din familj.
- Kommentera aldrig till media eller uppdatera i sociala medier i affekt, exempelvis då något obehagligt precis har skett så som vid en olycka eller om du precis blivit hotad.
- Tänk på att även om du inte själv är utsatt kan en partikamrat vara det. Undvik därför att nämna dem i intervjuer, i kontakter med media eller i sociala media utan att det är förankrat med dem.

## **Sociala media**

Sociala medier är en viktig arena för politiker. Den bevakas även av massmedia och det finns ett stort intresse för politikernas digitala närvaro. Det som publiceras får snabbt spridning, oavsett om informationen är sann, falsk, vilseledande eller populistisk. Spridningen kan i sin tur leda till starka reaktioner och motreaktioner oavsett om vem som publicerat informationen. Tänk igenom före hur ni ska hantera snabb ryktesspridning i sociala medier.

Några tips om sociala media:

- Det är bra att sätta en gräns mellan privatlivet och förtroendeuppdraget. Definiera vad som är privat för dig
- Berätta vad du har gjort inte vad du ska göra. Avhåll dig från att använda incheckningsfunktioner som avslöjar geografisk position
- Berätta aldrig om någon annan (familj, vän, partikollega)



- Undvik att exponera eller ge en inblick i dina vanor som kan underlätta kartläggning av dig
- Var noga med att alltid fråga om godkännande för publicering från de personer som medverkar i dina inlägg och på dina bilder
- Var noga med att även i privata sammanhang berätta vad som gäller för din medverkan i sociala medier
- Betrakta så kallade ”direktmeddelanden” på sociala medier som offentliga arenor. Allt som sägs där ska teoretiskt sett hålla för att granskas av såväl massmedia som av meningsmotståndare
- Vid direkt hot ska du skärmdumpa inläggen och användarprofilen samt vända dig till partiets säkerhetsansvarige, kommunens säkerhetssamordnare och polis

### **Skydda din identitet**

Den tekniska utrustning vi använder i allt större utsträckning gör oss också mer sårbara. Oavsett om du är politiker eller inte kan dina personliga uppgifter missbrukas bland annat genom att någon kapar din elektroniska identitet, gör oriktiga debiteringar, startar nya abonnemang eller genom förändrad mantalsskrivning. Ett annat syfte kan vara att använda din identitet på sociala medier för att till exempel sprida falska påståenden i ditt namn.

Någon kan komma åt dina personliga uppgifter genom medlemsmatriklar, adresslistor, webbplatser, e-postlistor, via sociala plattformar och genom din vanliga postlåda. Gör därför ett medvetet val kring vilken information du delar med dig av via internet och lås din postlåda. Använd aldrig dina privata lösenord i arbetssammanhang och använd inte samma lösenord på mer än ett ställe.

En rekommendation är att använda tilldelad tekniska utrustning så som politikerdator. Då har kommunens it-support lättare att hjälpa dig om det skulle hända något med din dator eller konton. Förvara utrustningen skyddad när den inte används. Ha kontroll på dina id-handlingar, var vaksam om någon gör en kreditupplysning på dig och polisanmäl direkt om du misstänker brott.

### **Utbildning av förtroendevalda mot hot, våld och allvarliga trakasserier**

Inför och under varje mandatperiod ska förtroendevalda utbildas i frågor som rör hot, hat och trakasserier som riktas mot förtroendevalda. Detta ska ske när ny nämnd, styrelse och fullmäktige tillträder samt inför valår. Ordföranden ansvarar för att så sker. Gruppledarna ansvarar för att



respektive förtroendevald inom partiet har kunskap om kommunens riktlinjer och därtill hörande dokument inom området. Även de politiska partierna rekommenderas att arbeta proaktivt med kunskap om och trygghetsfrämjande och förebyggande säkerhetsåtgärder.

### **Resor**

Vid resor, särskilt med fler förtroendevalda, rekommenderas att ledamöter inom ledande ställning eller presidierna inte reser tillsammans. Det är en förebyggande åtgärd för att kunna upprätthålla styrelsen och nämndens verksamhet även om en olycka skulle vara framme. Riskerna vid resor varierar mellan och inom olika länder. Tillfälligt uppkomna politiska situationer kan snabbt förändra läget och öka riskerna. Om du som förtroendevald ska resa till ett annat land i uppdraget bör det allmänna säkerhetsläget bedömas före resan.

## **6. Hantera hot, hat och våld**

Om du skulle bli utsatt för hat, hot eller våld är det bra att känna till hur dessa situationer ska hanteras. Oavsett om händelsen inträffar i samband med ett offentligt framträdande, på nätet, arbetsplatsen eller i anslutning till din bostad.

Om du blir utsatt för hot som kan knytas till din politiska gärning eller ditt uppdrag bör du vara extra uppmärksam på vad som sker. Att vara mentalt förberedd kan hjälpa dig att agera korrekt. Det kan handla om att du i förväg tänkt igenom olika scenarier och olika handlingsalternativ. Säkerhetspolisens handbok [Personlig säkerhet](#) tar upp information och tips om hur du bör hantera hot och angrepp. Följande tips är i huvudsak hämtade ur handboken Personlig säkerhet (och kan kompletteras med ett litet plånbokskort med tips).

### **Hot på telefon**

Om du blir hotad eller trakasserad via telefon bör du snarast anmäla det till polisen, gruppledare och kommuns säkerhetssamordnare. I en eventuell brottsutredning finns det möjlighet att spåra samtal (vissa begränsningar med oregistrerade kontantkort) och skapa en beredskap för att spåra eventuella framtida samtal. Du kan även själv begära ut listor på inkommande samtal från din teleoperatör. Förutsättningarna kan skilja mellan olika operatörer.

- Lyssna uppmärksam under samtalet
- Försök att hålla i gång samtalet så länge som möjligt i syfte att ge dig mer information



- Försök att lyssna till rösten, sättet att uttrycka sig, eventuella bakgrundsljud etc
- Anteckna allt som sagts och era intryck av personen
- Ställ frågor som: mot vem/ vilka riktas hotet, när ska hotet genomföras, var ska hotet genomföras?
- Personens dialekt, utländsk brytning/språk
- Finns möjlighet så spela in samtalet

### **Hot via e-post, SMS, meddelanden och sociala medier**

Hot och trakasserier via internet ökar. I allvarliga fall eller om du utsätts för direkta hot ska du ta kontakt med polisen, gruppleddare samt kommunens säkerhetssamordnare.

- Tänk på att inte radera de hot du får via internet. Dessa behövs i digital form för att vara spårbara.
- Gör skärmdumpar (print screen) på det du kan och spara bilden.
- Spara SMS, MMS, konversationer och e-postmeddelanden.

### **Kapade konton (fejk-konton)**

Om någon kapar eller öppnar ett falskt socialt media-konto i en förtroendevalds namn:

1. Anmäl kontot. Det finns ofta upplysningar om hur du går till väga på webbplatsen.
2. Informera partiets säkerhetsansvarig och kommunens säkerhetssamordnare.
3. Händelsen bör polisanmälas.

### **Hot via brev**

Hantera eventuella hotbrev med försiktighet, lägg dem i en plastpåse och förvara dem skyddat så att polisen kan säkra eventuella spår och kan ta del av innehållet för att analysera det. Kontakta säkerhetsansvarig och kommunens säkerhetssamordnare. Får du flera försändelser från samma avsändare är det bra om du bevarar några oöppnade. Analyser kan exempelvis ske genom att studera innehållet i texten och genom att säkra fingeravtryck. Även biologiska spår kan hittas på brevet.

- Oftast vet man vilken post som väntas. Var vaksam på oväntade brev
- Be den som levererar brev eller paket att visa legitimation
- Öppna inte brev eller paket om du är osäker på avsändaren
- Initiera utrymning av lokalen vid behov
- Hantera eventuella hotbrev med försiktighet, förvara dem skyddat och underlätta för polisen. Spara några oöppnade om det är fler





- Kontakta även partiets säkerhetsansvariga och kommunens säkerhetssamordnare

### **Avvikande försändelser**

Post som du får hem eller till din arbetsplats kan innehålla obehagliga överraskningar. Var uppmärksam på icke beställda och avvikande försändelser. Du bör be din familj och den som öppnar din post på arbetet att agera på samma sätt.

Kontakta polisen, partiets säkerhetsansvariga och kommunens säkerhetssamordnare om du får ett paket som ser annorlunda ut och där du inte känner igen avsändaren. Försök inte öppna det för att se efter vad det är. Detta gäller även ett paket som du hittar på eller i anslutning till ditt arbete eller din bostad.

Var extra uppmärksam på försändelser som:

- Är ojämn, sned eller bucklig
- Ger ljud ifrån sig
- Har inskränkande text som ”personligt” eller ”får endast öppnas av”
- Är lätt/tung i förhållande till storleken
- Har olje- eller fettfläckar
- Saknar returadress

### **Stalkning**

I samband med ditt politiska uppdrag eller samhällsengagemang finns en risk att du blir utsatt för någon som förföljer dig. Detta kan ske genom att innehållet i meddelanden med dig som mottagare är hotfulla eller aggressivt, påhållningar, kartläggning eller rättshaveristiska brev eller e-post. Stalking kan också yttra sig i form av att en person blir förälskad i dig och att detta inte är ömsesidigt och personen inte förstår eller accepterar det.

Några tips vid stalkning:

- Var tydlig med att du inte vill ha någon kontakt med individen i fråga
- Svara inte på kommunikationsförsök
- Informera de som eventuellt öppnar din post
- Var uppmärksam på din omgivning
- Gör en polisanmälan. Varje gång. Informera gruppledare och kommunens säkerhetssamordnare
- Dokumentera och upprätta en logg. Samla allt som kommer från stalkaren, dvs. e-post, telefonsamtal och sms. Kontrollera att informationen sparas och en försvinner av misstag



- Samarbeta med polis och andra professionella för att få råd kring hur du bör agera
- Berätta för personer i din närhet du kan lita på, t.ex. närmsta grannen, så de kan hjälpa till och vara vaksamma, informera dig om personer eller fordon som börjar komma. Be dem gärna anteckna eller fotografera sina iakttagelser
- Informera kollegorna. Se till att alla medarbetare är medvetna om situationen och att de inte bör ha kontakt med stalkaren

### **Rättshaverister**

De flesta som arbetar inom offentlig sektor har någon gång varit i kontakt med en rättshaverist och vet att det kan vara svårt att bemöta dessa människor på ett sätt som tillfredsställer deras behov. Men bara för att en person är arg och upprörd på kommunen eller politiker innebär det inte att de är rättshaverister. Rättshaverister har inte sällan ett psykiskt lidande som tar sig uttryck i anklagande av andra.

Några tips vid kontakt med rättshaverist:

- Behåll lugnet, även om det kan vara svårt
- Att bemöta en rättshaverist handlar om att visa empati och värme, samtidigt som du har en professionell hållning
- Gör inga avsteg från regler eller lagar för att blidka rättshaveristen, det kan bli en katalysator för ytterligare närmanden och kontakt
- Låt personen få sista ordet, kommentera inte ytterligare
- Avsluta eller avbryt samtal som blir alltför kränkande, hotfulla eller meningslösa. Det finns gränser
- Se till att ha en handlingsplan för hur ni ska hantera en rättshaverist så att alla vet vad de ska göra och vad de inte ska göra

### **Utpressning**

Det förekommer att personer vill störa den demokratiska beslutsprocessen genom utpressning. Till exempel försöka påverka ett beslut i en känslig fråga. Hotet kan vara riktat mot politikern direkt eller dennes anhöriga. Ibland räcker det med insinuationer för att skrämmas.

Några tips vid utpressning:

- Håll informationen i en så liten krets som möjligt
- Kommunicera med polisen och andra utan att det upptäcks
- Kontakta gruppleddaren, polisen och kommunens säkerhetssamordnare



### **Hot eller våldssituation**

- Larma 112, ropa på hjälp
- Vid akutsamtal uppge vem du är, platsen, skador hot, drabbade samt telefonnummer man når dig på
- Försök uppträda lugnt, lyssna utan att avbryta den som hotar, undvik motargument.
- Försök att uppmärksamma andra på situationen

Om hotet övergår till handling

- Ta skydd
- Ropa på hjälp
- Försök ta dig från platsen
- Nödvarn

### **Terrorattentat och andra attentat**

Under senare år har attentat i form av politiskt eller religiöst våld i västvärlden ökat. Sannolikheten att drabbas är liten, men det är ändå viktigt att känna till hur du bör agera om ett terrorangrepp eller motsvarande våldsbrott skulle inträffa.

Några råd vid terrorattentat och andra attentat:

- Om du rör dig i offentliga eller andra publika miljöer där ett dåd kan ske, bör du vara uppmärksam på nödutgångarna. Avfärda inte ljud som om de vore smällare
- När oväntade händelser inträffar är det många som först ser hur andra reagerar innan de själva gör något. Var inte den personen. Ta initiativ och agera
- Agera så här:
  1. Utrym och fly - Lämna platsen. Sätt dig i säkerhet. Notera nödutgångar
  2. SÖK SKYDD - Sök upp en säker plats. Var uppmärksam. Slå av ljudet på telefonen. Ring inte i onödan till personer i riskområde
  3. LARMA - Ring 112 så fort du kan. Berätta om platsen, vad som hänt, om gärningsmännen, när du senast såg dem, vilka vapen de har
  4. När polisen kommer till platsen - Se till att du inte kan misstas för att vara gärningsman. Håll därför inget i händerna. Var beredd på att ytterligare attentat kan ske



### **Polisanmälan**

Om du trots förebyggande åtgärder för din säkerhet blir utsatt för hat-, hot- eller våldssituationer finns det ett antal saker du ska göra. Till att börja med är det viktigt att du polisanmäler alla hat-, hot- eller våldssituationer. Det är en markering att du inte accepterar det du blivit utsatt för. Det är viktigt att du inte själv försöker avgöra om beteendet är straffbart eller inte.

Rekommendationen från Polismyndigheten är att polisanmäla alla överträdelser för att pröva ärendet och vid behov kan polisens brottsoffer- och personsäkerhetsarbete kan inledas. Polisen eller en åklagare prövar om händelsen uppnår brott och vad det är för brottsrubricering.

Gör en [polisanmälan \(polisen.se\)](https://www.polisen.se). Ringer du till polisen på 114 14, säg ”anmälan”. Ange i din anmälan att du är förtroendevald om du upplever att det misstänkta brottet kan ha att göra med detta, för att anmälan ska hamna hos en utredare som handlägger demokratibrott i polisens demokratibrottsgrupp. Som förtroendevald har du möjlighet att be om att din anmälan blir åtkomstskyddad. Det innebär att endast de tjänstemän hos polisen som är berörda och arbetar med ärendet kan ta del av innehållet under utredningen. Polisen använder sig av begreppet demokratibrott för att signalera allvaret när politiker utsätts för angrepp i sitt förtroendeuppdrag.

Om ett angrepp kan bero på gärningspersonens negativa inställning till den drabbades hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuell läggning är det viktigt att det anges vid polisanmälan. Detta klassas som hatbrott och kan leda till straffskärpning vid lagföring.

I första hand gör den förtroendevalda en polisanmälan. Partiets säkerhetsansvarig och kommunens säkerhetssamordnare kan bistå vid anmälan.

### **Incidentrapportera alla hat-, hot- eller våldssituationer**

Om en incident gällande hat, hot eller våld har ägt rum ska en incidentrapport skrivas. Syftet med incidentrapporten är att skapa underlag för förbättringsåtgärder (se bilaga). Polisanmäl vid misstanke om brott. Vid akut behov av polis ring polisen direkt, ring 112. Undersök behov av stöd och tillgodose i rimlig mån. Återkoppla till den utsatte och följ upp händelsen.

### **Samtalsstöd**

Förtroendevalda inom Färgelanda kommun omfattas av försäkringen om kristerapi om den försäkrade råkat ut för akut psykisk kris på grund av rån, eller överfall. Skadan anmäls till försäkringsbolaget som anvisar var den förtroendevalde får sin kristerapi. I övrigt hänvisas till ordinarie instanser



som till exempel vårdcentraler, psykiskt stöd via sjukvården eller samtalsstöd genom brottsofferjouren.

## **7. Uppföljande arbete**

En gång per år, vid årets första rapport om säkerhetsfrågor till kommunstyrelsens arbetsutskott, redovisar säkerhetssamordnaren antalet incidenter mot förtroendevalda. Mot slutet av respektive mandatperiod genomförs en utvärdering av tillämpningen av riktlinjerna bland annat som underlag för eventuell revidering av dokumentet.

## **8. Rutin vid hot mot offentligt sammanträde**

Enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting får kommuner och landsting anordna säkerhetskontroll vid sina offentliga sammanträden om det finns anledning att misstänka brott som medför fara för någons liv, hälsa, frihet eller omfattande skadegörelse på egendom i samband med sammanträdet.

### **Kommunfullmäktiges ordförande**

Det är ordförandes roll att ansvara för ordningen under sammanträdet. Ordföranden har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Ordförande får inte utvisa någon utan att först ha gett en tillsägelse.

Bestämmelse om ordförandes rätt att utvisa störande personer gäller såväl åhörare som ledamöter och ersättare. Om det under sammanträdet uppstår oordning så att sammanträdet inte på ett meningsfullt sätt kan fortsätta får ordföranden bestämma att sammanträdet ska ajourneras eller som en sista väg upplösas.

### **Kommunstyrelsens samt nämndernas ordförande**

Huvudregeln för nämnder och styrelser är att sammanträden inte är offentliga. Fullmäktige kan besluta om att en nämnds eller styrelsens sammanträde ska vara offentliga, förutsatt att ärendena som behandlas vid sammanträdet inte avser myndighetsutövning eller innehåller sekretessbelagda uppgifter. Om en nämnd eller kommunstyrelsen håller offentliga sammanträde gäller i fråga om ordning vid sammanträdet samma regler som för fullmäktige.



### **Beslut om säkerhetskontroll**

Beslut om säkerhetskontroll fattas av den som är ordförande vid sammanträdet. Enligt lagen ska samråd med Polisen göras innan ordföranden beslutar om säkerhetskontroll. I ett beslut om säkerhetskontroll ska det anges vilket sammanträde och vilka lokaler som omfattas av beslutet.

### **Genomförande av säkerhetskontroll**

Det är Polisen som beslutar om säkerhetskontrollen ska genomföras av närvarande polis eller om den kan utföras av ordningsvakt. Om en säkerhetskontroll genomförs får den omfatta identitetsundersökning av besökande personer till sammanträdet. Vid säkerhetskontrollen eftersöks vapen och andra föremål i väskor, paket och dylikt som kan vara ägnade att komma till användning vid brott. Besökare som inte underkastar sig beslutad säkerhetskontroll får vägras tillträde till sammanträdet och avvisas eller avlägsnas från lokalerna. Samma åtgärder får vidtas mot den som inte följer en uppmaning att lämna vapen eller farliga föremål ifrån sig.

## **Checklista för offentliga sammanträden**

### **Riskfaktorer**

- Kan mötet dra till sig ett intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på annat sätt kan vara ute efter att störa mötet? (Behandlas några kontroversiella ämnen?)
- Finns det risk för överförda hotbilder? (medverkar personer eller grupper som har en hotbild riktad mot sig?)
- Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka situationen? (Demonstrationer, möten med mera)
- Vilken bedömning gör arrangören/ordföranden av hotbilden utifrån stämningens läge. Medierapportering, antal deltagare och eventuell övrig information?

### **Före mötet (planering):**

- Vid möten utan utpekad ordförande ska en ansvarig för ordningen och säkerheten på mötet alltid pekas ut och vara känd bland deltagarna
- Undvik ensamarbete, se till att det finns medhjälpare/kollega på plats. Prata ihop er innan mötet om hur ni hanterar uppkomna situationer och vem som gör vad
- Se till att lokal polis är underrättad om situationen. Informera exempelvis om eventuella kontroversiella budskap som kan påverka hotbilden



- Ordna med en smidig väg till och från talarstol. Inga åskådare bakom ryggen eller fysiska hinder i utrymme mellan talare och publik
- Se över möjligheten att larma. Ladda mobiltelefoner, bestäm vem som larmar, till vilka nummer och se över möjligheten till snabb hjälp
- Transport till och från mötesplatsen bör ses över. Parkera bilen lämpligt för att underlätta en snabb och smidig ankomst och avfärd, ordna eventuellt sällskap till och från mötet

**Efter mötet (följa upp och förbättra)**

- Om polis är underrättad, kontakta dem och berätta att aktiviteten är avslutad.
- Om något hänt, se till att drabbad inte lämnas ensam. Prata igenom händelsen och utifrån situationen kontaktas lämpliga parter.
- Vad gick bra och vad kan göras bättre?



## 9. Mall för incidentrapportering

Datum för rapporten: \_\_\_\_\_

Vem rapporterar incidenten? <i>(Namn, funktion, relation till den utsatte)</i>		
Vem utsattes? <i>(Namn, vilken nämnd/styrelse)</i>		
Vad utsattes personen för? <i>(Beskriv detaljrikt händelsen. Trakasserier, hot, skadegörelse, våld, korruption? Via mail, telefonsamtal, sms/mms, personligt framfört, sociala media etc?)</i>		
När och var inträffade händelsen? Var det någon annan som såg händelsen? <i>(Känd/okänd förövare? En eller flera personer? Kön, ungefärlig ålder? Dialekt? Har förövaren utsatt andra förtroendevalda?)</i>		
Antas förövaren tillhöra en grupp/falang av något slag? <i>(Ja/nej? Om ja, vilken?)</i>		
Finns någon känd utlösande faktor? <i>(t.ex. särskild politisk fråga, ett beslut, annat?)</i>		
Hur upplevde den utsatte incidenten? <i>Skrämmande eller inte? Allvarligt menad eller inte? Andra känslor/upplevelser?)</i>		
Har polisen kontaktats?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Om ja, när?		
Har incidenten polisanmälts?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Om inte, vill den utsatte att incidenten ska polisanmälas?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Har den utsatte uttryckt behov av stöd/hjälp?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Om ja, vilket behov?		
Har den utsatte fått stöd/hjälp?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Beskrivning av stöd/hjälp/andra åtgärder		
Har anhöriga informerats?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Vem/vilka?		
Har gruppledaren eller annan utsedd i partiet informerats om incidenten?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>





---

Har eventuella berörda verksamheter (t.ex. nämnd/styrelseordförande) informerats?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Vilka?		



**KS § 195 Dnr 2021/312**  
**Information till KS- Reviderade riktlinjer hot & hat mot  
förtroendevalda**

**Kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen lägger informationen om arbetsmaterialet angående riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda till handlingarna.

Nämndsekreteraren ska skicka ut arbetsmaterialet på remiss till kommunstyrelsens ledamöter och partiernas gruppleddare.

**Ärendebeskrivning**

Nämndsekreteraren delger information från säkerhetssamordnare om arbetsmaterialet gällande *Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda*.

2017 medverkade Bengtsfors, Färgelanda och Mellerud i ett projekt med Sveriges kommuner och regioner (SKR) om hot och hat mot förtroendevalda. Förslag till riktlinjer togs fram inom projektet och dessa har nu reviderats i samverkan med handläggarna i Dalslandskommunerna. Syftet med riktlinjerna är att de ska vara ett stöd i uppdraget som förtroendevald i samtliga kommuner i Dalsland och inför arbetet med Valet 2022.

Dokumentet med riktlinjerna ska efter kommunstyrelsens sammanträde skickas på remiss till kommunstyrelsen och samtliga gruppleddare i kommunfullmäktige. Synpunkter från förtroendevalda ska så snart som möjligt skickas direkt till säkerhetssamordnaren.

Kommunstyrelsen ajournerar sammanträdet i ca 20 minuter.



# Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda

<b>Dokumenttyp</b> Riktlinje	<b>Dokumentnamn</b> Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda	<b>Antagen</b>	<b>Antagen av</b>
<b>Dokumentägare</b> Anna Gunnervik	<b>Dokumentansvarig</b> Anna Gunnervik	<b>Reviderad</b>	<b>Giltighet</b> Tillsvidare
<b>Dokumentinformation</b> Förtroendevalda			<b>Diarienummer</b>
<b>Ämnesområde</b> Förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda		<b>Intranät</b> X	<b>Hemsida</b> X
<b>Andra regelverk som omnämns</b>			



## Innehåll

1. Inledning.....	4
Syfte.....	4
Mål.....	4
Omfattning.....	5
2. Det demokratiska klimatet .....	5
Tillitsbaserade processer.....	6
3. Definitioner .....	6
Förtroendevald.....	6
Otillåten påverkan.....	6
Hot .....	6
Hatbrott.....	6
Trakasserier.....	7
Näthat.....	7
Våld.....	7
Korruption.....	7
4. Roller och ansvar.....	8
De politiska partierna.....	8
Förtroendevald.....	8
Ordförande.....	8
Kommunen/säkerhetssamordnaren.....	9
Polismyndigheten .....	9
5. Förebyggande åtgärder.....	9
Riskanalys och samtal .....	9
Attityder.....	10
Proaktiv kommunikation .....	10
Sociala media.....	11
Skydda din identitet.....	12
Utbildning av förtroendevalda mot hot, våld och allvarliga trakasserier .....	12
Resor.....	13
6. Hantera hot, hat och våld.....	13
Hot på telefon .....	13
Hot via e-post, SMS, meddelanden och sociala medier .....	14
Kapade konton (fejk-konton).....	14
Hot via brev .....	14
Avvikande försändelser .....	15
Stalkning.....	15
Rättshaverister .....	16
Utpressning .....	16



---

Hot eller våldssituation .....	17
Terrorattentat och andra attentat .....	17
Polisanmälan .....	18
Incidentrapportera alla hat-, hot- eller våldssituationer .....	18
Samtalsstöd .....	18
7. Uppföljande arbete .....	19
8. Rutin vid hot mot offentligt sammanträde .....	19
Kommunfullmäktiges ordförande .....	19
Kommunstyrelsens samt nämndernas ordförande .....	19
Beslut om säkerhetskontroll .....	20
Genomförande av säkerhetskontroll .....	20
Checklista för offentliga sammanträden .....	20
Riskfaktorer .....	20
Före mötet (planering): .....	20
Efter mötet (följa upp och förbättra) .....	21
9. Mall för incidentrapportering .....	22



## 1. Inledning

Färgelanda kommun är en politisk styrd organisation och har därmed ett särskilt ansvar att värna den svenska demokratin och det demokratiska systemet. Den offentliga förvaltningen ska präglas av demokrati, rättssäkerhet och effektivitet ska präglas. Hot och hat är ett hot mot grundläggande principer och den politiska beslutsprocessen i vårt demokratiska samhälle. Ett hållbart politiskt ledarskap och de förtroendevaldas trygghet och säkerhet måste därför värnas.

Frågan är angelägen. I juli 2017 beslutade regeringen om Handlingsplan till det fria ordets försvar. Syftet är att förebygga och hantera hot och hat mot bland annat politiskt förtroendevalda och journalister då dessa aktörer är särskilt utsatta i det demokratiska samtalet. Sveriges Kommuner och Regioner stödjer kommuner och regioner i deras arbete mot hot och våld mot förtroendevalda. Polismyndigheten kan lämna stödja genom information till säkerhetsansvariga och politiska partier på lokal nivå. Dessa riktlinjer är framtagna mot denna bakgrund.

Ordföranden i nämnder och styrelser samt partiernas gruppleddare ansvarar för att innehållet i dessa riktlinjer med tillhörande dokument (bilagorna) blir kända för de förtroendevalda och att de följs. Det är särskilt viktigt att informera nya förtroendevalda. Varje enskild förtroendevald har också ett eget ansvar för att rapportera eventuella händelser och hålla sig uppdaterad om dessa riktlinjer.

### Syfte

Riktlinjerna ska utgöra ett stöd och en vägledning för kommunens förtroendevalda i syfte att öka tryggheten vid utförande av offentliga förtroendeuppdrag för Färgelanda kommun. Syftet är att förebygga och skapa förhållningssätt vid hantering av hat, hot och våld mot förtroendevalda. Riktlinjerna uttrycker även förväntningar på kommunen, den förtroendevalda och partierna.

### Mål

Målet är att de förtroendevalda:

- inte ska påverkas i sitt beslutsfattande
- ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar samt
- ska känna trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang



- känner till innehållet i dessa riktlinjer och vet vem de ska kontakta vid utsatthet eller oro

### **Omfattning**

Detta riktlinjer tillämpas vid hot, hat och våld mot förtroendevalda med koppling till deras förtroendeuppdrag i Färgelanda kommun. De omfattar även hot och våld riktat mot förtroendevalda i samband med offentliga sammanträden så som kommunfullmäktige.

Riktlinjerna är ett komplement till vägledningar från Polisen, Säkerhetspolisen (SÄPO) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

## **2. Det demokratiska klimatet**

Politikernas trygghetsundersökning utförs av det nationella Brottsförebyggande rådet (Brå, 2021) på uppdrag av regeringen. Undersökningen visar att trakasserier, hot och våld mot politiker i Sverige har ökat de senaste åren men det är få som anmäler. Hot och trakasserier står för den främsta ökningen. Det är en större andel kvinnor än män som uppger att angreppen mot dem är av sexuell karaktär. Kvinnliga förtroendevalda är också mer oroliga för att utsättas för trakasserier, hot eller våld, jämfört med män. Nästan var fjärde av samtliga förtroendevalda uppger att de har påverkats i sitt uppdrag. Med påverkan menas till exempel att den förtroendevalde självcensurerat sig i något sammanhang av oro för att utsättas för trakasserier, hot eller våld.

I SKL:s arbete framkommer att hot, hat och våld kan uppstå när förtroendevalda, utifrån vissa medborgargrupperns perspektiv, har fattat obekväma beslut som berör myndighetsbeslut, beslut kopplade till värdegrundsfrågor eller beslut kring förändringar inom välfärdstjänster. Det pekar på att kommuner och regioner behöver stöd i att utveckla systematiskt arbete med medborgardialoger kring komplexa frågor.

De förtroendevaldas uppdrag är inte avgränsade till en förutbestämd arbetstid. Hot, hat och våld mot förtroendevalda är en ständigt aktuell fråga. Frågan om att stärka och värna demokratin är allt viktigare och det finns tendenser i samhället som gör att samhället kan finna oro när det gäller förtroendevaldas utsatthet. Vi behöver därför tillsammans, såväl nationellt som lokalt, värna den svenska demokratin och möta en allt hårdare samtalston i det demokratiska samtalet. Detta arbete kan handla om såväl det politiska samtalsklimatet och sociala mediernas utveckling, som det allmänna demokratiska samtalet.



### **Tillitsbaserade processer**

Agenda 2030 lyfter fram flera viktiga områden som påverkar välfärden och möjligheten att utveckla det lokala samhället. Mål 16 handlar om att främja fredliga och inkluderande samhällen. Ett par av delmålen lyfter vikten av att säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer, samt bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Kommuner och regioner har ett särskilt ansvar att medverka till att skapa tillitsbaserade processer i sitt arbete med lokal utveckling för att uppfylla agendas mål. Ett utforskande arbete behöver ske för att undersöka vad som påverkar de beslutande församlingarnas beslutsförmåga. Rollen som förtroendevald måste diskuteras och utvecklas till att gå från organisationsledare till samhällsledare.

## **3. Definitioner**

### **Förtroendevald**

Med förtroendevald menas person som, vid tidpunkten för händelsen, har ett politiskt uppdrag för sitt parti i Färgelanda kommunfullmäktige, nämnder, beredningar eller styrelser.

### **Otillåten påverkan**

Med otillåten påverkan avses allvarliga trakasserier och hot samt våldssituation mot person eller egendom. Fysiskt våld är den grävsta formen av otillåten påverkan.

### **Hot**

Hot innebär att någon hotar att skada någon person, närstående eller dennes egendom. Hot definieras som allt från att någon uttalat ett konkret hot till att någon mottagit ett SMS, mail eller meddelande med innehåll som uppfattas som hotfullt. Hot kan också framställas via sociala media och kan ofta vara anonyma, hårdare och råare till sin karaktär. Hot kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som hotas. Det kan ibland vara svårt att avgöra om och vad man utsatts för eftersom vissa hot är subtila och tvetydiga. Det är den drabbade personens subjektiva bedömning som avgör om en situation är hotfull.

### **Hatbrott**

Om ett angrepp beror på gärningspersonens negativa inställning till den förtroendevaldes hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuella läggning är detta klassat som hatbrott och ska uppges i samband med polisanmälan.





### **Trakasserier**

Trakasserier omfattar ett brett spektrum av beteenden av stötande karaktär. Med trakasserier avses exempelvis obehagliga telefonsamtal, angrepp via sociala media, tecken på kartläggning eller att oönskade varor har beställts i personens namn i syfte att hämnas eller av annat skäl väcka obehag. I vissa situationer kan trakasserier betraktas som ofredande, olaga förföljelse eller fridskränkingsbrott.

### **Näthat**

Näthat är ett samlingsbegrepp för när någon kränker, trakasserar eller utsätter någon annan person för hot via Internet, t.ex. sociala medier eller e-post.

Det är inte bara den som lagt ut den brottsliga bilden eller kommentaren som begår ett brott. Det gör också den som sprider den genom att dela den. Vissa meddelanden och inlägg kan kännas jobbiga, kränkande och hotfulla, utan att de är olagliga. Allt är inte brottsligt. Men upplever mottagaren att hotet kan bli verklighet och känner sig rädd, eller om det handlar om allvarliga kränkningar, ska en polisanmälan göras.

### **Våld**

Våld är en handling mot någon som medför fysisk eller psykisk skada på den som blir utsatt. Det kan även handla om våld mot egendom, till exempel skadegörelse.

### **Korruption**

Att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans vinning.

- Den tydligaste formen av korruption är att ge eller ta emot en muta eller annan otillbörlig belöning.
- En annan form av korruption är ett brott som kallas trolöshet mot huvudman. Detta innebär att någon missbrukar en förtroendeställning och detta missbruk innebär skada för huvudmannen.

Till gruppen korruptionsbrott räknas även "valrättsbrott/rösträttsbrott" som innebär att man otillbörligt söker påverka någon vid omröstning eller val i ett allmänt ärende.



## 4. Roller och ansvar

Hot och våld mot förtroendevalda är inte en arbetsmiljöfråga i juridisk mening och arbetsmiljölagen är inte tillämplig. Däremot är arbetet mycket viktigt och den förtroendevalde, partierna och kommunen bör tillsammans samverka i arbetet mot hat, hot och våld mot förtroendevalda.

I följande avsnitt beskrivs agerande och förväntningarna på de olika parterna:

### De politiska partierna

- Bör själv utse säkerhetsansvariga kontaktpersoner<sup>1</sup> inom partierna t.ex. ordförande eller ansvarig inom partiorganisationen, som kan stödja sina medlemmar i händelse av hot, hat, trakasserier eller våld samt vid behov ansvara för kontakter med polis och kommunens säkerhetssamordnare. Gruppledaren ansvarar för att meddela kommunen vem som utsetts.
- Den säkerhetsansvarige inom partiet ska vara uppdaterad kring eventuella risker som kan förekomma mot de förtroendevalda inom sitt parti samt aktuella, kontroversiella frågor som väcker starka känslor bland medborgarna.

### Förtroendevald

Den enskilda förtroendevaldes egen insats i personskyddet är en viktig parameter.

Den förtroendevalde ska

- Medverka vid utbildning om hot och våld, ta del av riktlinjerna om förebyggande arbete och ha kännedom om åtgärder vid incidenter.
- Varje enskild förtroendevald ansvarar för att rapportera eventuella incidenter till partiets säkerhetsansvarige och säkerhetssamordnaren. Se mall för incidentrapport.

### Ordförande

- Under ett sammanträde är det respektive ordförande som inför varje sammanträde särskilt bör granska dagordningens punkter ur ett säkerhetsperspektiv.
- Vid sammanträdet åligger även ordföranden att informera deltagarna om utrymningsplan samt uppsamlingsplats.

---

<sup>1</sup> Ofta har partierna en säkerhetsansvarig utsedd person på nationell eller regional nivå och denna funktion kan vara ett stöd i det lokala arbetet. Partiernas förutsättningar ser olika ut varför olika lösningar kan behövas.



### **Kommunen/säkerhetssamordnaren**

- Säkerhetsansvarig inom partiet tillsammans med kommunens säkerhetssamordnare ansvarar för rådgivning och stöd till utsatta förtroendevalda och för att ta emot, dokumentera och administrera incidentrapporter
- Säkerhetssamordnaren ansvarar för att vid behov, dock minst en gång per mandatperiod, informera och anordna utbildning inom området
- Säkerhetssamordnaren ansvarar för att upprättade kontaktvägar finns med polis och andra berörda myndigheter
- Säkerhetssamordnaren ska tillgängliggöra dessa riktlinjer, utbildningsmaterial samt information om du blir utsatt för hot, trakasserier eller våld enligt överenskommelse med kommunstyrelsens ordförande

### **Polismyndigheten**

Polismyndigheten ansvarar för skyddsarbetet på den politiska arenan för landstings-, kommun- och fritidspolitiker.

## **5. Förebyggande åtgärder**

Följande avsnitt är hämtat från Säkerhetspolisens handbok om Personlig säkerhet på [www.sakerhetspolisen.se](http://www.sakerhetspolisen.se) och SKR:s stödmaterial inom området. Handboken beskriver bland annat vikten av att göra en riskanalys och konkreta tips kopplat till arbetsplatsen, exponering i massmedia, sociala media, kontroverser och ryktesspridning, skydd av identitet och integritet, säkerhetsåtgärder i bostaden och vardagen med mera. Syftet är att bygga upp en systematik i det förebyggande arbetet, med strävan att stärka den sociala tilliten.

### **Riskanalys och samtal**

För att systematiskt förebygga och synliggöra förtroendevaldas risker, behöver metoder för riskanalyser utarbetas kring de system som finns runt de politiska processerna och det demokratiska samtalet enligt SKR. Reflektera regelbundet kring risken att utsättas för risker inom det politiska förtroendeuppdraget. Ta hjälp av varandra inom nämnden, styrelsen, partiet och gruppen. Vid behov kan stöd sökas genom säkerhetssamordnaren. Försök att bedöma eventuella konsekvenser och reaktioner på politiska processer, på saker ni gör eller har gjort, till exempel beslut som ska fattas eller uttalanden som ska göras. Inför varje sammanträde uppmanas ordförande gå hur igenom dagordningen ur ett säkerhetsperspektiv. Genom



en medvetenhet, förberedelse, samverkan och aktiva val är varje förtroendevald med och bygger sin säkerhet och verkar för demokratin. I förebyggande syfte har ordföranden i respektive nämnd möjlighet att be om ett säkerhetssamtal med säkerhetssamordnaren. Är det ett mer allmänt samtal, exempelvis i början av mandatperioden, genomförs samtalet med fördel med ordförande i alla nämnder och styrelsen och eventuellt polisen.

### **Attityder**

Det finns en förskjutning i vad som är tillåtet att uttrycka i det demokratiska samtalet. Hot- och hatfulla uttryck blir allt vanligare och tonläget kan även bli högt inom politiken. Hur politiker talar med och om varandra är en viktig del av det förebyggande arbetet. I det arbetet är sammanträdet där de förtroendevalda möts en av viktig arena. Ansvar för samtalstonen i det politiska samtalet delas mellan alla inblandade medan respektive ordförande ansvar för att samtalstonen håller en god nivå under respektive sammanträde.

Det finns en mer eller mindre outtalad norm i samhället som säger att medborgarna ska förhålla sig skeptiska till politiker, ibland finns även ett politikerförakt. En del incidenter skulle kanske ha förhindrats om allmänheten hade haft en annan attityd gentemot politiker. Ibland kan förtroendevalda utsättas för incidenter av någon med politiskt extrema åsikter. Det är viktigt att markera mot sådant bland annat för att undvika polarisering.

I rapporter från det nationella Brottsförebyggande rådet framgår att förövaren emellanåt har varit en annan förtroendevald, ibland till och med från det egna partiet. Personpåhopp och hätsk tongång mellan förtroendevalda förekommer både i politiska debatter och i utspel i medier. Det behövs en samsyn i de olika politiska organen och inom partierna om vilket samtalsklimat som är acceptabelt. Samtalstonen förtroendevalda sinsemellan är normerande. Om förtroendevalda har en hård ton och använder personangrepp mot varandra legitimerar det allmänheten att använda samma jargong mot politiker i allmänhet. I ett förebyggande syfte är det angeläget att förtroendevalda är medvetna om att händelser, kroppsspråk och uttalanden i det offentliga rummet kan bidra till negativa och oönskade händelser.

### **Proaktiv kommunikation**

Tänk strategiskt i fråga om kommunikation! En kommunikationsstrategi kan innehålla riktlinjer för hur politiska budskap och beslut förmedlas, hur och var du vill visa upp dig, vem som bör framföra det samt hur eventuella konflikter kan bemötas. Detta kan vara särskilt viktigt att tänka på om beslutet kan uppfattas som kontroversiellt eller skapa missnöje.



Som politiskt aktiv är det både vanligt och eftersträvansvärt att exponeras i media. Men fundera alltid i förväg på hur och var du vill visa upp dig. Ordförandepositionen är mer utsatt än andra positioner. För att inte en enskild representant ska pekats ut kan synligheten roteras bland flera personer.

Det händer ibland att vinklingen i media blir personbetonad och att sakfrågan kommer i skymundan. En åtgärd är att förskjuta fokus från den enskilde till kollektivet genom att flera ställer sig bakom de beslut som eller de ställningstagande som debatteras. Det är särskilt viktigt när negativa beslut kan väcka hotfulla och ibland aggressiva reaktioner. På så sätt läggs ansvaret på partiet eller den politiska församlingen och inte på individen.

Några tips om exponering i media:

- Om du ska intervjuas bör du undvika att intervjun sker i ditt hem. Föreslå en neutral plats. Du bör generellt undvika att exponera ditt hem, din familj och de exakta miljöer där du regelbundet befinner dig.
- Du bör aldrig kommentera din egen säkerhet eller olika skyddsåtgärder som rör dig eller din familj.
- Kommentera aldrig till media eller uppdatera i sociala medier i affekt, exempelvis då något obehagligt precis har skett så som vid en olycka eller om du precis blivit hotad.
- Tänk på att även om du inte själv är utsatt kan en partikamrat vara det. Undvik därför att nämna dem i intervjuer, i kontakter med media eller i sociala media utan att det är förankrat med dem.

## **Sociala media**

Sociala medier är en viktig arena för politiker. Den bevakas även av massmedia och det finns ett stort intresse för politikernas digitala närvaro. Det som publiceras får snabbt spridning, oavsett om informationen är sann, falsk, vilseledande eller populistisk. Spridningen kan i sin tur leda till starka reaktioner och motreaktioner oavsett om vem som publicerat informationen. Tänk igenom före hur ni ska hantera snabb ryktesspridning i sociala medier.

Några tips om sociala media:

- Det är bra att sätta en gräns mellan privatlivet och förtroendeuppdraget. Definiera vad som är privat för dig
- Berätta vad du har gjort inte vad du ska göra. Avhåll dig från att använda incheckningsfunktioner som avslöjar geografisk position
- Berätta aldrig om någon annan (familj, vän, partikollega)



- Undvik att exponera eller ge en inblick i dina vanor som kan underlätta kartläggning av dig
- Var noga med att alltid fråga om godkännande för publicering från de personer som medverkar i dina inlägg och på dina bilder
- Var noga med att även i privata sammanhang berätta vad som gäller för din medverkan i sociala medier
- Betrakta så kallade ”direktmeddelanden” på sociala medier som offentliga arenor. Allt som sägs där ska teoretiskt sett hålla för att granskas av såväl massmedia som av meningsmotståndare
- Vid direkt hot ska du skärmdumpa inläggen och användarprofilen samt vända dig till partiets säkerhetsansvarige, kommunens säkerhetssamordnare och polis

### **Skydda din identitet**

Den tekniska utrustning vi använder i allt större utsträckning gör oss också mer sårbara. Oavsett om du är politiker eller inte kan dina personliga uppgifter missbrukas bland annat genom att någon kapar din elektroniska identitet, gör oriktiga debiteringar, startar nya abonnemang eller genom förändrad mantalsskrivning. Ett annat syfte kan vara att använda din identitet på sociala medier för att till exempel sprida falska påståenden i ditt namn.

Någon kan komma åt dina personliga uppgifter genom medlemsmatriklar, adresslistor, webbplatser, e-postlistor, via sociala plattformar och genom din vanliga postlåda. Gör därför ett medvetet val kring vilken information du delar med dig av via internet och lås din postlåda. Använd aldrig dina privata lösenord i arbetssammanhang och använd inte samma lösenord på mer än ett ställe.

En rekommendation är att använda tilldelad tekniska utrustning så som politikerdator. Då har kommunens it-support lättare att hjälpa dig om det skulle hända något med din dator eller konton. Förvara utrustningen skyddad när den inte används. Ha kontroll på dina id-handlingar, var vaksam om någon gör en kreditupplysning på dig och polisanmäl direkt om du misstänker brott.

### **Utbildning av förtroendevalda mot hot, våld och allvarliga trakasserier**

Inför och under varje mandatperiod ska förtroendevalda utbildas i frågor som rör hot, hat och trakasserier som riktas mot förtroendevalda. Detta ska ske när ny nämnd, styrelse och fullmäktige tillträder samt inför valår. Ordföranden ansvarar för att så sker. Gruppledarna ansvarar för att



respektive förtroendevald inom partiet har kunskap om kommunens riktlinjer och därtill hörande dokument inom området. Även de politiska partierna rekommenderas att arbeta proaktivt med kunskap om och trygghetsfrämjande och förebyggande säkerhetsåtgärder.

### **Resor**

Vid resor, särskilt med fler förtroendevalda, rekommenderas att ledamöter inom ledande ställning eller presidierna inte reser tillsammans. Det är en förebyggande åtgärd för att kunna upprätthålla styrelsen och nämndens verksamhet även om en olycka skulle vara framme. Riskerna vid resor varierar mellan och inom olika länder. Tillfälligt uppkomna politiska situationer kan snabbt förändra läget och öka riskerna. Om du som förtroendevald ska resa till ett annat land i uppdraget bör det allmänna säkerhetsläget bedömas före resan.

## **6. Hantera hot, hat och våld**

Om du skulle bli utsatt för hat, hot eller våld är det bra att känna till hur dessa situationer ska hanteras. Oavsett om händelsen inträffar i samband med ett offentligt framträdande, på nätet, arbetsplatsen eller i anslutning till din bostad.

Om du blir utsatt för hot som kan knytas till din politiska gärning eller ditt uppdrag bör du vara extra uppmärksam på vad som sker. Att vara mentalt förberedd kan hjälpa dig att agera korrekt. Det kan handla om att du i förväg tänkt igenom olika scenarier och olika handlingsalternativ. Säkerhetspolisens handbok [Personlig säkerhet](#) tar upp information och tips om hur du bör hantera hot och angrepp. Följande tips är i huvudsak hämtade ur handboken Personlig säkerhet (och kan kompletteras med ett litet plånbokskort med tips).

### **Hot på telefon**

Om du blir hotad eller trakasserad via telefon bör du snarast anmäla det till polisen, gruppleadare och kommuns säkerhetssamordnare. I en eventuell brottsutredning finns det möjlighet att spåra samtal (vissa begränsningar med oregistrerade kontantkort) och skapa en beredskap för att spåra eventuella framtida samtal. Du kan även själv begära ut listor på inkommande samtal från din teleoperatör. Förutsättningarna kan skilja mellan olika operatörer.

- Lyssna uppmärksamt under samtalet
- Försök att hålla i gång samtalet så länge som möjligt i syfte att ge dig mer information



- Försök att lyssna till rösten, sättet att uttrycka sig, eventuella bakgrundsljud etc
- Anteckna allt som sagts och era intryck av personen
- Ställ frågor som: mot vem/ vilka riktas hotet, när ska hotet genomföras, var ska hotet genomföras?
- Personens dialekt, utländsk brytning/språk
- Finns möjlighet så spela in samtalet

### **Hot via e-post, SMS, meddelanden och sociala medier**

Hot och trakasserier via internet ökar. I allvarliga fall eller om du utsätts för direkta hot ska du ta kontakt med polisen, gruppleddare samt kommunens säkerhetssamordnare.

- Tänk på att inte radera de hot du får via internet. Dessa behövs i digital form för att vara spårbara.
- Gör skärmdumpar (print screen) på det du kan och spara bilden.
- Spara SMS, MMS, konversationer och e-postmeddelanden.

### **Kapade konton (fejk-konton)**

Om någon kapar eller öppnar ett falskt socialt media-konto i en förtroendevalds namn:

1. Anmäl kontot. Det finns ofta upplysningar om hur du går till väga på webbplatsen.
2. Informera partiets säkerhetsansvarig och kommunens säkerhetssamordnare.
3. Händelsen bör polisanmälas.

### **Hot via brev**

Hantera eventuella hotbrev med försiktighet, lägg dem i en plastpåse och förvara dem skyddat så att polisen kan säkra eventuella spår och kan ta del av innehållet för att analysera det. Kontakta säkerhetsansvarig och kommunens säkerhetssamordnare. Får du flera försändelser från samma avsändare är det bra om du bevarar några oöppnade. Analyser kan exempelvis ske genom att studera innehållet i texten och genom att säkra fingeravtryck. Även biologiska spår kan hittas på brevet.

- Oftast vet man vilken post som väntas. Var vaksam på oväntade brev
- Be den som levererar brev eller paket att visa legitimation
- Öppna inte brev eller paket om du är osäker på avsändaren
- Initiera utrymning av lokalen vid behov
- Hantera eventuella hotbrev med försiktighet, förvara dem skyddat och underlätta för polisen. Spara några oöppnade om det är fler





- Kontakta även partiets säkerhetsansvariga och kommunens säkerhetssamordnare

### **Avvikande försändelser**

Post som du får hem eller till din arbetsplats kan innehålla obehagliga överraskningar. Var uppmärksam på icke beställda och avvikande försändelser. Du bör be din familj och den som öppnar din post på arbetet att agera på samma sätt.

Kontakta polisen, partiets säkerhetsansvariga och kommunens säkerhetssamordnare om du får ett paket som ser annorlunda ut och där du inte känner igen avsändaren. Försök inte öppna det för att se efter vad det är. Detta gäller även ett paket som du hittar på eller i anslutning till ditt arbete eller din bostad.

Var extra uppmärksam på försändelser som:

- Är ojämn, sned eller bucklig
- Ger ljud ifrån sig
- Har inskränkande text som ”personligt” eller ”får endast öppnas av”
- Är lätt/tung i förhållande till storleken
- Har olje- eller fettfläckar
- Saknar returadress

### **Stalkning**

I samband med ditt politiska uppdrag eller samhällsengagemang finns en risk att du blir utsatt för någon som förföljer dig. Detta kan ske genom att innehållet i meddelanden med dig som mottagare är hotfulla eller aggressivt, påhållningar, kartläggning eller rättshaveristiska brev eller e-post. Stalking kan också yttra sig i form av att en person blir förälskad i dig och att detta inte är ömsesidigt och personen inte förstår eller accepterar det.

Några tips vid stalkning:

- Var tydlig med att du inte vill ha någon kontakt med individen i fråga
- Svara inte på kommunikationsförsök
- Informera de som eventuellt öppnar din post
- Var uppmärksam på din omgivning
- Gör en polisanmälan. Varje gång. Informera gruppleddare och kommunens säkerhetssamordnare
- Dokumentera och upprätta en logg. Samla allt som kommer från stalkaren, dvs. e-post, telefonsamtal och sms. Kontrollera att informationen sparas och en försvinner av misstag



- Samarbeta med polis och andra professionella för att få råd kring hur du bör agera
- Berätta för personer i din närhet du kan lita på, t.ex. närmsta grannen, så de kan hjälpa till och vara vaksamma, informera dig om personer eller fordon som börjar komma. Be dem gärna anteckna eller fotografera sina iakttagelser
- Informera kollegorna. Se till att alla medarbetare är medvetna om situationen och att de inte bör ha kontakt med stalkaren

### **Rättshaverister**

De flesta som arbetar inom offentlig sektor har någon gång varit i kontakt med en rättshaverist och vet att det kan vara svårt att bemöta dessa människor på ett sätt som tillfredsställer deras behov. Men bara för att en person är arg och upprörd på kommunen eller politiker innebär det inte att de är rättshaverister. Rättshaverister har inte sällan ett psykiskt lidande som tar sig uttryck i anklagande av andra.

Några tips vid kontakt med rättshaverist:

- Behåll lugnet, även om det kan vara svårt
- Att bemöta en rättshaverist handlar om att visa empati och värme, samtidigt som du har en professionell hållning
- Gör inga avsteg från regler eller lagar för att blidka rättshaveristen, det kan bli en katalysator för ytterligare närmanden och kontakt
- Låt personen få sista ordet, kommentera inte ytterligare
- Avsluta eller avbryt samtal som blir alltför kränkande, hotfulla eller meningslösa. Det finns gränser
- Se till att ha en handlingsplan för hur ni ska hantera en rättshaverist så att alla vet vad de ska göra och vad de inte ska göra

### **Utpressning**

Det förekommer att personer vill störa den demokratiska beslutsprocessen genom utpressning. Till exempel försöka påverka ett beslut i en känslig fråga. Hotet kan vara riktat mot politikern direkt eller dennes anhöriga. Ibland räcker det med insinuationer för att skrämmas.

Några tips vid utpressning:

- Håll informationen i en så liten krets som möjligt
- Kommunicera med polisen och andra utan att det upptäcks
- Kontakta gruppledaren, polisen och kommunens säkerhetssamordnare



### **Hot eller våldssituation**

- Larma 112, ropa på hjälp
- Vid akutsamtal uppge vem du är, platsen, skador hot, drabbade samt telefonnummer man når dig på
- Försök uppträda lugnt, lyssna utan att avbryta den som hotar, undvik motargument.
- Försök att uppmärksamma andra på situationen

Om hotet övergår till handling

- Ta skydd
- Ropa på hjälp
- Försök ta dig från platsen
- Nödvarn

### **Terrorattentat och andra attentat**

Under senare år har attentat i form av politiskt eller religiöst våld i västvärlden ökat. Sannolikheten att drabbas är liten, men det är ändå viktigt att känna till hur du bör agera om ett terrorangrepp eller motsvarande våldsbrott skulle inträffa.

Några råd vid terrorattentat och andra attentat:

- Om du rör dig i offentliga eller andra publika miljöer där ett dåd kan ske, bör du vara uppmärksam på nödutgångarna. Avfärda inte ljud som om de vore smällare
- När oväntade händelser inträffar är det många som först ser hur andra reagerar innan de själva gör något. Var inte den personen. Ta initiativ och agera
- Agera så här:
  1. Utrym och fly - Lämna platsen. Sätt dig i säkerhet. Notera nödutgångar
  2. SÖK SKYDD - Sök upp en säker plats. Var uppmärksam. Slå av ljudet på telefonen. Ring inte i onödan till personer i riskområde
  3. LARMA - Ring 112 så fort du kan. Berätta om platsen, vad som hänt, om gärningsmännen, när du senast såg dem, vilka vapen de har
  4. När polisen kommer till platsen - Se till att du inte kan misstas för att vara gärningsman. Håll därför inget i händerna. Var beredd på att ytterligare attentat kan ske



### **Polisanmälan**

Om du trots förebyggande åtgärder för din säkerhet blir utsatt för hat-, hot- eller våldssituationer finns det ett antal saker du ska göra. Till att börja med är det viktigt att du polisanmäler alla hat-, hot- eller våldssituationer. Det är en markering att du inte accepterar det du blivit utsatt för. Det är viktigt att du inte själv försöker avgöra om beteendet är straffbart eller inte.

Rekommendationen från Polismyndigheten är att polisanmäla alla överträdelser för att pröva ärendet och vid behov kan polisens brottsoffer- och personsäkerhetsarbete kan inledas. Polisen eller en åklagare prövar om händelsen uppnår brott och vad det är för brottsrubricering.

Gör en [polisanmälan \(polisen.se\)](https://www.polisen.se). Ringer du till polisen på 114 14, säg ”anmälan”. Ange i din anmälan att du är förtroendevald om du upplever att det misstänkta brottet kan ha att göra med detta, för att anmälan ska hamna hos en utredare som handlägger demokratibrott i polisens demokratibrottsgrupp. Som förtroendevald har du möjlighet att be om att din anmälan blir åtkomstskyddad. Det innebär att endast de tjänstemän hos polisen som är berörda och arbetar med ärendet kan ta del av innehållet under utredningen. Polisen använder sig av begreppet demokratibrott för att signalera allvaret när politiker utsätts för angrepp i sitt förtroendeuppdrag.

Om ett angrepp kan bero på gärningspersonens negativa inställning till den drabbades hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuell läggning är det viktigt att det anges vid polisanmälan. Detta klassas som hatbrott och kan leda till straffskärpning vid lagföring.

I första hand gör den förtroendevalda en polisanmälan. Partiets säkerhetsansvarig och kommunens säkerhetssamordnare kan bistå vid anmälan.

### **Incidentrapportera alla hat-, hot- eller våldssituationer**

Om en incident gällande hat, hot eller våld har ägt rum ska en incidentrapport skrivas. Syftet med incidentrapporten är att skapa underlag för förbättringsåtgärder (se bilaga). Polisanmäl vid misstanke om brott. Vid akut behov av polis ring polisen direkt, ring 112. Undersök behov av stöd och tillgodose i rimlig mån. Återkoppla till den utsatte och följ upp händelsen.

### **Samtalsstöd**

Förtroendevalda inom Färgelanda kommun omfattas av försäkringen om kristerapi om den försäkrade råkat ut för akut psykisk kris på grund av rån, eller överfall. Skadan anmäls till försäkringsbolaget som anvisar var den förtroendevalde får sin kristerapi. I övrigt hänvisas till ordinarie instanser



som till exempel vårdcentraler, psykiskt stöd via sjukvården eller samtalsstöd genom brottsofferjouren.

## **7. Uppföljande arbete**

En gång per år, vid årets första rapport om säkerhetsfrågor till kommunstyrelsens arbetsutskott, redovisar säkerhetssamordnaren antalet incidenter mot förtroendevalda. Mot slutet av respektive mandatperiod genomförs en utvärdering av tillämpningen av riktlinjerna bland annat som underlag för eventuell revidering av dokumentet.

## **8. Rutin vid hot mot offentligt sammanträde**

Enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting får kommuner och landsting anordna säkerhetskontroll vid sina offentliga sammanträden om det finns anledning att misstänka brott som medför fara för någons liv, hälsa, frihet eller omfattande skadegörelse på egendom i samband med sammanträdet.

### **Kommunfullmäktiges ordförande**

Det är ordförandes roll att ansvara för ordningen under sammanträdet. Ordföranden har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Ordförande får inte utvisa någon utan att först ha gett en tillsägelse.

Bestämmelse om ordförandes rätt att utvisa störande personer gäller såväl åhörare som ledamöter och ersättare. Om det under sammanträdet uppstår oordning så att sammanträdet inte på ett meningsfullt sätt kan fortsätta får ordföranden bestämma att sammanträdet ska ajourneras eller som en sista väg upplösas.

### **Kommunstyrelsens samt nämndernas ordförande**

Huvudregeln för nämnder och styrelser är att sammanträden inte är offentliga. Fullmäktige kan besluta om att en nämnds eller styrelsens sammanträde ska vara offentliga, förutsatt att ärendena som behandlas vid sammanträdet inte avser myndighetsutövning eller innehåller sekretessbelagda uppgifter. Om en nämnd eller kommunstyrelsen håller offentliga sammanträde gäller i fråga om ordning vid sammanträdet samma regler som för fullmäktige.



### **Beslut om säkerhetskontroll**

Beslut om säkerhetskontroll fattas av den som är ordförande vid sammanträdet. Enligt lagen ska samråd med Polisen göras innan ordföranden beslutar om säkerhetskontroll. I ett beslut om säkerhetskontroll ska det anges vilket sammanträde och vilka lokaler som omfattas av beslutet.

### **Genomförande av säkerhetskontroll**

Det är Polisen som beslutar om säkerhetskontrollen ska genomföras av närvarande polis eller om den kan utföras av ordningsvakt. Om en säkerhetskontroll genomförs får den omfatta identitetsundersökning av besökande personer till sammanträdet. Vid säkerhetskontrollen eftersöks vapen och andra föremål i väskor, paket och dylikt som kan vara ägnade att komma till användning vid brott. Besökare som inte underkastar sig beslutad säkerhetskontroll får vägras tillträde till sammanträdet och avvisas eller avlägsnas från lokalerna. Samma åtgärder får vidtas mot den som inte följer en uppmaning att lämna vapen eller farliga föremål ifrån sig.

## **Checklista för offentliga sammanträden**

### **Riskfaktorer**

- Kan mötet dra till sig ett intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på annat sätt kan vara ute efter att störa mötet? (Behandlas några kontroversiella ämnen?)
- Finns det risk för överförda hotbilder? (medverkar personer eller grupper som har en hotbild riktad mot sig?)
- Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka situationen? (Demonstrationer, möten med mera)
- Vilken bedömning gör arrangören/ordföranden av hotbilden utifrån stämningens läge. Medierapportering, antal deltagare och eventuell övrig information?

### **Före mötet (planering):**

- Vid möten utan utpekad ordförande ska en ansvarig för ordningen och säkerheten på mötet alltid pekas ut och vara känd bland deltagarna
- Undvik ensamarbete, se till att det finns medhjälpare/kollega på plats. Prata ihop er innan mötet om hur ni hanterar uppkomna situationer och vem som gör vad
- Se till att lokal polis är underrättad om situationen. Informera exempelvis om eventuella kontroversiella budskap som kan påverka hotbilden



- Ordna med en smidig väg till och från talarstol. Inga åskådare bakom ryggen eller fysiska hinder i utrymme mellan talare och publik
- Se över möjligheten att larma. Ladda mobiltelefoner, bestäm vem som larmar, till vilka nummer och se över möjligheten till snabb hjälp
- Transport till och från mötesplatsen bör ses över. Parkera bilen lämpligt för att underlätta en snabb och smidig ankomst och avfärd, ordna eventuellt sällskap till och från mötet

**Efter mötet (följa upp och förbättra)**

- Om polis är underrättad, kontakta dem och berätta att aktiviteten är avslutad.
- Om något hänt, se till att drabbad inte lämnas ensam. Prata igenom händelsen och utifrån situationen kontaktas lämpliga parter.
- Vad gick bra och vad kan göras bättre?



## 9. Mall för incidentrapportering

Datum för rapporten: \_\_\_\_\_

Vem rapporterar incidenten? <i>(Namn, funktion, relation till den utsatte)</i>		
Vem utsattes? <i>(Namn, vilken nämnd/styrelse)</i>		
Vad utsattes personen för? <i>(Beskriv detaljrikt händelsen. Trakasserier, hot, skadegörelse, våld, korruption? Via mail, telefonsamtal, sms/mms, personligt framfört, sociala media etc?)</i>		
När och var inträffade händelsen? Var det någon annan som såg händelsen? <i>(Känd/okänd förövare? En eller flera personer? Kön, ungefärlig ålder? Dialekt? Har förövaren utsatt andra förtroendevalda?)</i>		
Antas förövaren tillhöra en grupp/falang av något slag? <i>(Ja/nej? Om ja, vilken?)</i>		
Finns någon känd utlösande faktor? <i>(t.ex. särskild politisk fråga, ett beslut, annat?)</i>		
Hur upplevde den utsatte incidenten? <i>Skrämmande eller inte? Allvarligt menad eller inte? Andra känslor/upplevelser?)</i>		
Har polisen kontaktats?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Om ja, när?		
Har incidenten polisanmälts?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Om inte, vill den utsatte att incidenten ska polisanmälas?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Har den utsatte uttryckt behov av stöd/hjälp?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Om ja, vilket behov?		
Har den utsatte fått stöd/hjälp?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Beskrivning av stöd/hjälp/andra åtgärder		
Har anhöriga informerats?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Vem/vilka?		
Har gruppledaren eller annan utsedd i partiet informerats om incidenten?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>





---

Har eventuella berörda verksamheter (t.ex. nämnd/styrelseordförande) informerats?	JA <input type="checkbox"/>	NEJ <input type="checkbox"/>
Vilka?		



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-02  
2023/256

Kommunfullmäktige

## **Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att anta reviderade riktlinjer daterade 2023-08-24 för handläggning av ärenden enligt LSS som ersätter tidigare riktlinjer daterade 2021-03-17.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts i socialnämnden 2023-09-26.

### **Sammanfattning av ärendet**

Förvaltningens riktlinjer för handläggning och insatser enligt LSS för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar utgår från gällande regelverk och praxis inom området – det vill säga lagstiftning, domar, lagens förarbeten, föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen. Riktlinjerna är ett hjälpmedel för LSS-handläggare vid bedömning av insatser för människor med funktionsnedsättning. Det är lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), nämndens riktlinjer och den enskildes behov som styr insatsen och dess omfattning.

Insatsen ska ge möjlighet till att den enskilde uppnår goda levnadsvillkor. Utredning och beslut ska hålla hög rättssäkerhet och kvalitet. Syftet med riktlinjerna är att det ska bidra till att rättssäkerhetskraven tillgodoses. Riktlinjerna ska i huvudsak vara en vägledning för handläggaren, från inkommen ansökan av insats till att beslut ska tas samt uppföljning. Individuell bedömning ska alltid göras utifrån lagstiftningen och rättspraxis med riktlinjerna som stöd. Avsikten är att likvärdiga behov bedöms på samma sätt.

### **Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelsen, dat 2023-10-02  
Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, dat 2023-08-24  
Protokollsutdrag socialnämnden § 76, dat 2023-09-26



**Sändlista:**

Välfärds och arbetsmarknadsenheten Åmåls kommun

Socialnämnden

Socialchef

Izabel Flood

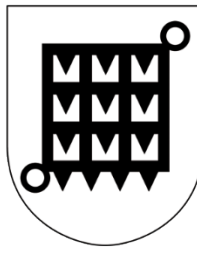
Kommunsekreterare



**Bengtsfors**



**Dals-Ed**



**Färgelanda**



**Mellerud**



**Åmål**



## **Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade**

Antagen av välfärds- och arbetsmarknadsnämnden Åmål d.nr

Socialnämnden i Mellerud d.nr

Socialnämnden i Färgelanda d.nr

Socialnämnden i Bengtsfors kommun d.nr

Socialnämnden i Dals-Ed d.nr

## Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).....	3
Personkrets.....	4
Verksamhetens mål.....	4
Rätten till insatser .....	4
Insatserna för särskilt stöd och service .....	5
Individuell plan .....	5
Handläggning.....	6
Begäran om insats .....	6
Utredning och bedömning av behov .....	6
Dokumentation .....	6
Kommunikation .....	7
Beslut och underrättelse om beslut .....	7
Överklagande .....	7
Handläggningstid.....	8
Verkställighet av beslut .....	8
Uppföljning av beslutade insatser .....	8
Individens behov i centrum .....	8
Barnets delaktighet i handläggningen.....	10
Personkretsbedömning .....	10
Insatser enligt 9 § LSS.....	12
Rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § 1 LSS .....	12
Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd för sådan assistans enligt 9 § 2 LSS.....	12
Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS .....	13
Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS .....	14
Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS .....	15
Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS.....	15
Korttidstillsyn för skolungdom enligt 9 § 7 LSS .....	15
Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 LSS .....	16
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS .....	16
Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS .....	17
Övriga bestämmelser att ta hänsyn till .....	18

Ansvar mot bosatta i kommunen .....	18
Förhandsbesked .....	18
God man/förvaltare.....	18
Lex Sarah .....	18
Lex Maja .....	19

## Inledning

Förvaltningens riktlinjer för handläggning och insatser enligt LSS för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar utgår från gällande regelverk och praxis inom området – det vill säga lagstiftning, domar, lagens förarbeten, föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen.

Riktlinjerna är ett hjälpmedel för LSS-handläggare vid bedömning av insatser för människor med funktionsnedsättning. Det är lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), nämndens riktlinjer och den enskildes behov som styr insatsen och dess omfattning. Insatsen ska ge möjlighet till att den enskilde uppnår goda levnadsvillkor. Utredning och beslut ska hålla hög rättssäkerhet och kvalitet.

Syftet med riktlinjerna är att det ska bidra till att rättssäkerhetskraven tillgodoses. Riktlinjerna ska i huvudsak vara en vägledning för handläggaren, från inkommen ansökan av insats till att beslut ska tas samt uppföljning. Individuell bedömning ska alltid göras utifrån lagstiftningen och rättspraxis med riktlinjerna som stöd. Avsikten är att likvärdiga behov bedöms på samma sätt.

## Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

LSS är en rättighetslag för personer som tillhör någon av de tre i lagen beskrivna personkretsarna och började gälla den 1 januari 1994. Lagen grundar sig i alla människors lika värde. Verksamhet enligt LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de som omfattas av lagen. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Bärande principer i LSS är:

- Tillgänglighet
- Inflytande
- Delaktighet
- Självbestämmande
- Helhetsyn
- Kontinuitet

Den som omfattas av någon av personkretsarna kan ha rätt till en eller flera av de insatser som beskrivs i LSS, vilket givetvis sätter gränser för kommunens möjligheter att genom riktlinjer styra tillämpningen av lagen. Den som omfattas av personkretsdefinitionen skall enligt lagens intention tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS).

LSS inskränker inte rättigheter som en enskild person kan ha enligt annan lag. LSS-handläggaren ska upplysa om detta samt om de skillnader som finns mellan SoL och LSS. Av specialmotiveringen till 4 § LSS (Prop. 1992/93:159 s 171) framgår: Om en insats kan ges enligt såväl SoL som LSS ska den enskilde, om han förväntas omfattas av personkretsen i LSS, få hjälp att göra sin ansökan i enlighet med LSS. Det är dock den enskilde som, efter att ha blivit informerad, väljer utifrån vilken lag insatser söks. Även den som ingår i LSS personkrets kan behöva bistånd enligt SoL som komplement till LSS-insatserna.

## Personkrets

Enligt 1 § LSS innehåller denna lag bestämmelser om insatser för särskilt stöd och service åt personer:

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

## Verksamhetens mål

Verksamhet enligt 5 § LSS skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Av 6 § LSS framgår att verksamheten ska vara av god kvalitet och att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras. Det övergripande målet för verksamhet som bedrivs med stöd av LSS ska vara att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som omfattas av lagen. Målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra, trots sin funktionsnedsättning. I 7 § LSS anges en kvalitetsnivå på de insatser som tillhandahålls enligt LSS. Genom de särskilda insatserna i LSS ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor.

## Rätten till insatser

I 7 § LSS framgår att personer som anges i 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och service enligt 9 § 1-9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Personer som anges i 1 § 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insatser enligt 9 § 10.

Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna skall vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärka deras förmåga att leva ett självständigt liv.



## Insatserna för särskilt stöd och service

I 9 § LSS anges de tio insatserna som en person med funktionsnedsättning kan ha rätt till. Insatserna för särskilt stöd och service är:

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder,
2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken,
3. ledsagarservice,
4. biträde av kontaktperson,
5. avlösarservice i hemmet,
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet,
7. korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov,
8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet,
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna,
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

## Individuell plan

I samband med att en insats enligt denna lag beviljas ska den enskilde erbjudas att en individuell plan, enligt 10 § LSS, med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med honom eller henne. Den som har beviljats en insats ska när som helst kunna begära att en plan upprättas, om det inte redan har skett. I planen ska även åtgärder redovisas som vidtas av andra än kommunen eller Regionen. Planen ska omprövas fortlöpande och minst en gång om året. Regionen och kommunen ska underrätta varandra om upprättade planer.

LSS-handläggaren ska erbjuda den enskilde att en individuell plan upprättas. LSS-handläggaren ska sammankalla de parter som den enskilde önskar närvara vid upprättandet av planen. Dokumentationen av den upprättade planen sker i kommunens gällande verksamhetssystem. LSS-handläggaren ska skicka den upprättade planen till den enskilde för underskrift. Om den enskilde gett sitt samtycke ska LSS-handläggaren skicka planen till berörda parter.

Enligt 14 § LSS skall kommunen verka för att insatser som skall tas upp i planer som avses i 10 § samordnas. En individuell plan har till syfte att klargöra den enskildes behov av insatser samt underlätta samordning mellan de olika organ som den enskilde får stöd av.

## Handläggning

### Begäran om insats

Insatser enligt LSS ges enbart på den enskildes begäran eller på begäran av vårdnadshavare, god man, förmyndare, förvaltare eller i vissa fall framtidsfullmaktshavare. En begäran ska helst göras skriftligt men kan också göras muntligt. Kommunen har en särskild blankett som kan användas för begäran om insatser enligt LSS. Om den enskilde är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan kan vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare begära insatser för honom eller henne. Vid en begäran om insats ska handläggaren kontakta den enskilde inom 10 arbetsdagar.

Officialprincipen är en allmän princip inom förvaltningsrätten. Den innebär att en myndighet har ett ansvar för utredningen och en allmän skyldighet att se till att en ansökan blir utredd i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Det är dock den enskildes ansvar att så långt det är möjligt styrka sina uppgifter genom att inkomma med handlingar, till exempel ett läkarintyg. När det behövs ska myndigheten vägleda den enskilde i vilka uppgifter och eventuella intyg som behövs. Detta beskrivs i 23 § förvaltningslagen. Ibland kan nämnden behöva inhämta sekretessbelagda uppgifter hos andra myndigheter eller inom den egna förvaltningen, för att en bedömning av ansökan ska kunna göras. För att sekretessbelagda uppgifter ska kunna inhämtas måste den enskilde ge sitt samtycke. Ett samtycke kan ges muntligt eller skriftligt. Ett muntligt samtycke dokumenteras. Ett samtycke gäller som längst fram tills beslut är fattat i ärendet, men kan när som helst återkallas. Om nödvändiga uppgifter inte får inhämtas, eller den enskilde på annat sätt inte medverkar till utredningen, kan följden bli att begäran om insatser avslås.

### Utredning och bedömning av behov

Vid bedömning om en person har rätt till LSS-insats, prövas om den enskilde:

- tillhör LSS personkrets
- har behov av sökt insats för att tillförsäkras goda levnadsvillkor, samt
- inte får behovet tillgodosett på annat sätt.

Det görs alltid en systematisk individuell bedömning utifrån den enskildes unika situation och aktuella behov.

Levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning bör jämföras med villkoren för andra människor i samma ålder och med liknande förhållanden.

Enligt föräldrabalken (FB) har vårdnadshavare till barn ansvar för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov blir tillgodosedda. Vårdnadshavaren ska också ansvara för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vid bedömning av insatser enligt LSS till barn och ungdomar under 18 år beaktas vad som normalt kan anses falla inom ramen för det föräldraansvar som alla vårdnadshavare har enligt föräldrabalken. Det innebär att det enbart är det stödbehov som kan anses vara utöver vad som är normalt för barn i motsvarande ålder som ska ligga till grund för rätten till insatser enligt LSS.

### Dokumentation

Enligt 21 a § LSS ska handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser enligt denna lag skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Dokumentationen skall enligt 21 b § LSS utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas.

Dokumentationen ska följa hela processen från aktualisering till beslut. Den ska innehålla tillräcklig, väsentlig, korrekt och ändamålsenlig information. Endast de uppgifter som har betydelse för att kunna utreda behovet av den sökta insatsen ska dokumenteras. Det ska tydligt framgå av dokumentationen vilken personkrets den enskilde tillhör.

## Kommunikation

När en utredning är färdigställd ska den i vissa fall kommuniceras med den enskilde innan beslut fattas. Reglerna om kommunikation finns i 25 § förvaltningslagen (FL). Vid kommunikeringen får den enskilde ta del av utredningen och, om så önskas, inkomma med kompletterande information/rättningar.

I utskicket framgår hur lång tid den enskilde har på sig för att yttra sig, i regel 10 arbetsdagar. Alla utredningar där avsikten är att göra ett avslag eller ett delvis avslag på ansökan ska kommuniceras. Det finns ingen skyldighet att kommunicera utredningar när den enskildes ansökan bifalles i sin helhet.

## Beslut och underrättelse om beslut

Beslut enligt LSS fattas på delegation av nämnden. Ett beslut kan antingen vara gynnande (bifall), delvis gynnande (delavslag) eller icke gynnande (avslag). Ett gynnande beslut innebär att den sökande får sin ansökan beviljad i sin helhet. Alla beslut där ansökan avslagits helt eller delvis kan överklagas. Den enskilde underrättas skriftligt om beslutet.

Enligt 8 § LSS kan insatser enligt LSS endast ges på begäran från den enskilde eller dennes ställföreträdare. Vid ett tidsbegränsat beslut måste den enskilde därför begära insatsen på nytt, innan nämnden fattar beslut om att insatsen ska fortsätta. Innan ett tidsbegränsat beslut upphör ska nämnden i god tid informera den enskilde, eller dennes företrädare, om att beslutet upphör och att insatsen måste sökas på nytt om den enskilde vill att den ska kvarstå. I samband med att en insats beviljas ska den enskilde erbjudas att en individuell plan med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med honom eller henne (läs mer under avsnittet "Individuell plan").

## Överklagande

Ett beslut som helt eller delvis gått den enskilde emot kan överklagas till Förvaltningsrätten. Information om hur beslutet överklagas lämnas i samband med att beslutet delges den enskilde. Om den enskilde behöver hjälp med att utforma överklagandet hjälper handläggaren till med detta. Överklagandet måste ha kommit in till nämnden inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. När ett överklagande kommer in till nämnden görs en så kallad rättidsprövning. Det innebär att nämnden tar ställning till om överklagandet har kommit in i rätt tid. Om beslutet är uppenbart felaktigt kan nämnden ändra beslutet på det sätt som den enskilde begärt i sitt överklagande. Om beslutet ändras på det sätt som den enskilde begär skickas överklagandet vidare till Förvaltningsrätten tillsammans med kopior på handlingar i ärendet samt nytt beslut. Om beslutet inte ändras skickas överklagandet till Förvaltningsrätten tillsammans med kopior på handlingar i ärendet. Detta bör ske utan dröjsmål, det vill säga inom en vecka.

## Handläggningstid

Enligt förvaltningslagen är alla myndigheter skyldiga att utreda ärenden så skyndsamt som möjligt, handläggningstiden kan dock variera beroende på ärendets art. Handläggningstiden kan även påverkas av om intyg eller yttranden behöver inhämtas. Vissa typer av ansökningar har karaktären av mer skyndsamt slag och ska hanteras som prioriterade. Om handläggningstiden försenas är nämnden skyldig att meddela den sökande samt ange skälet till varför förseningen uppstått. Om ett ärende inte har avgjorts senast inom sex månader från det att ansökan inkom får den enskilde skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Myndigheten ska inom fyra veckor från den dag då en sådan begäran kommer in antingen avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett sådant beslut är överklagningsbart hos Förvaltningsrätten.

## Verkställighet av beslut

Vid beslut om bifall är det innehållet i beslutet som avgör hur det verkställs. Handläggaren skickar en beställning till den enhetschef eller motsvarande som ansvarar för att verkställa beslutet. Detaljerna för hur beslut ska verkställas beskrivs i en genomförandeplan som verkställigheten gör tillsammans med den enskilde.

## Uppföljning av beslutade insatser

I LSS finns inga bestämmelser som anger hur ofta nämnden ska följa upp ett beslut om insatser enligt 9 § LSS. I 10 § LSS anges att en individuell plan ska omprövas fortlöpande och minst en gång om året. Beslutade insatser för barn följs upp årligen eller omprövas vid ändrade förhållanden. Beslut om LSS 9 § 8 (bostad med särskild service för barn och ungdom) följs upp minst var sjätte månad. Med hänsyn till barns naturliga utveckling och mognad i takt med stigande ålder, kan beslutade insatser för barn tidsbegränsas som längst till och med den månad då barnet fyller 18 år, eller till och med den månad då gymnasiestudier avslutas. Beslutade insatser för personer över 18 år följs upp och omprövas vid ändrade förhållanden. I normalfallet ska insatser till personer över 18 år inte tidsbegränsas, med hänsyn till den kontinuitetsprincip som LSS bygger på. Ansvarig enhetschef och den enskilde ska till handläggare meddela förändringar som kan påverka insatsen. Har den enskilde ett tidsbegränsat beslut måste den enskilde själv begära insatsen på nytt.

## Individens behov i centrum

Socialstyrelsen har tagit fram en modell för behovsriktat och systematiskt arbetssätt som heter Individens behov i centrum (IBIC). Modellen omfattar alla, oavsett ålder, med behov av stöd enligt Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Arbetssättet innebär att arbeta behovsriktat med individen i centrum, men också systematiskt med strukturerad dokumentation som bygger på ett nationellt fackspråk, i vilket ICF, Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, är en del.

Den enskildes uppfattning är viktig och lyfts fram i IBIC för att tydliggöra vad den enskilde klarar i sin vardag, samt vilka svårigheterna är just nu och hur de begränsar livsföringen. Den enskildes resurser och syn på vad eventuellt stöd ska bidra till ska vara i fokus. Det viktigaste man vill åstadkomma med förändringen är att det är behovet hos den enskilde som ska styra, att man verkligen gör individuella bedömningar och ger stöd utifrån det. IBIC används när handläggaren utreder och bedömer behov hos den enskilde. Användandet av IBIC ökar den enskildes delaktighet i utredning, planering och genomförande av insatser samt i uppföljning av beslutad insats. Det blir en ökad tydlighet kring vilket stöd den enskilde behöver och har rätt till. Det blir lättare att följa upp insatsernas resultat och utvärdera. Rättssäkerheten och likvärdigheten ökar.

Handläggaren beskriver individens behov utifrån ett urval av de 11 livs- och behovsområden samt relaterade faktorer, t.ex. vad som kan hindra eller underlätta för den enskilde i vardagen. Handläggaren kommer även att beskriva hur den enskildes behov ska tillgodoses; med stödjande/tränande alternativt kompenserande insats (arbetsätt).

De 11 livsområdena är :

#### *Lärande och att tillämpa kunskap*

Livsområdet handlar om förmågan till inläring, att kunna ta reda på information, att fokusera uppmärksamhet, att lösa problem samt att fatta beslut.

#### *Allmänna uppgifter och krav*

Livsområdet handlar om att genomföra en daglig rutin, att hantera stress och andra psykologiska krav samt att på ett socialt lämpligt sätt hantera sitt eget beteende.

#### *Kommunikation*

Livsområdet handlar om att förmedla eller ta emot ett budskap via språk, tecken, symboler så att de inblandade personerna förstår.

#### *Förflyttning*

Livsområdet handlar om att röra sig genom att ändra kroppsställning eller att förflytta sig från en plats till en annan, att bära, flytta eller hantera föremål, att gå, springa eller klättra och att använda olika former av transportmedel. En person som behöver stöd med förflyttning kan behöva det både i och utanför hemmet.

#### *Personlig vård*

Livsområdet handlar om aktiviteter kring hälsa och att kunna sköta sin hygien. Där ingår aktiviteter såsom att tvätta sig och torka sig själv, att ta hand om sin kropp, att klä sig, gå på toaletten, att äta och att dricka samt att sköta sin egen hälsa.

#### *Hemliv*

Livsområdet handlar om aktiviteter kring hushållsarbete i hemmet. Det kan till exempel vara att städa, tvätta, laga och servera mat, diska samla ihop och kasta sopor, köpa kläder och andra varor.

#### *Mellanmänniska interaktioner och relationer*

Livsområdet handlar om att umgås och samspela med andra personer i sociala sammanhang på ett sätt som är socialt lämpligt och passande.

#### *Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv*

Livsområdet handlar om att ha ett socialt liv, delta i föreningar, utöva intressen, religion och politiskt engagemang.

#### *Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv*

Livsområdet rör handlingar som krävs vid arbete och sysselsättning, vid utbildning och i samband med ekonomiska transaktioner i olika former.

#### *Känsla av trygghet*

Livsområdet handlar om den enskildes känslomässiga upplevelser av trygghet.

#### *Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående*

Livsområdet handlar om brukares anhörigas behov av stöd och avlastning när den anhöriga vårdar eller stödjer sin närstående.

## Barnets delaktighet i handläggningen

Den förste januari 2020 blev barnkonventionen, Förenta Nationernas (FNs) konvention om barnets rättigheter svensk lag: barnrättslagen. Barnkonventionen innehåller rättigheter som varje barn ska ha och gäller alla barn och unga upp till 18 år som bor eller vistas i ett land. Barnkonventionen slår fast att alla barn har samma rättigheter att växa upp under trygga förhållanden, att utvecklas och att skyddas mot övergrepp och utnyttjande. Barnkonventionen bygger på fyra principer:

- Barnet ska skyddas mot alla former av diskriminering (artikel 2).
- Barnets bästa ska beaktas i alla beslut (artikel 3).
- Barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6).
- Barnet ska ha rätt att säga sin mening och få den respekterad (artikel 12).

Barn har rätt till inflytande vid ansökan, utredning, beslut och uppföljning. Vid inledande kontakter med vårdnadshavare ska information därför ges om att barnets perspektiv beaktas i utredningen och att barnet kommer att få inflytande i utredningsprocessen.

LSS-handläggaren ska skaffa sig kännedom om barnets vilja, förutsättningar och uppfattning om sin situation.

Vilka överväganden som görs i utredningen utifrån barnets perspektiv och hur detta påverkar beslutet ska framgå av dokumentationen. Hur barnet har varit delaktigt i utredning, beslut och uppföljning, liksom barnets åsikter och önskemål ska dokumenteras. Då barnet inte kan eller vill delta i utredningsprocessen ska orsaken framgå i dokumentationen.

När det gäller barnperspektiv i LSS-handläggning är det viktigt att komma ihåg att begreppet barnperspektiv inbegriper flera delar. För handläggaren innebär detta att dels tänka sig in i det enskilda barnets behov och vad som behövs utifrån barnets perspektiv och sammanhang. Barnet ska också ges möjlighet att komma till tals och framföra sina synpunkter. När det gäller barn med kommunikationssvårigheter finns det olika hjälpmedel att tillgå för att samtala med barnet eller så får handläggaren lita på närstående som är väl förtrogna med barnets sätt att kommunicera. Det samhälleliga barnperspektivet där man tar vara på den allmänna kunskap som finns kring barns utveckling behöver också användas när man gör utredningar enligt LSS.

## Personkretsbedömning

Alla människor som har en funktionsnedsättning omfattas inte av LSS. För att få ta del av de insatser som anges i lagen måste den funktionshindrade tillhöra en så kallad personkrets. I LSS 1 § definieras personkretsen i tre punkter.

Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

I punkt 1 anges att personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd ingår i personkretsen. Med utvecklingsstörning avses en intellektuell funktionsnedsättning som inträffar under den enskildes utvecklingsperiod, vilket i regel är före 16 års ålder.

Autism eller autismliknande tillstånd innebär en djupgående störning med betydande svårigheter i social förmåga, kommunikation och ett beteende som medför allvarliga funktionshinder ifråga om psykosocial eller pedagogisk anpassning. Tillståndet debuterar under barndomen, oftast före 7 års ålder. Autismspektrumstörning är ett samlingsnamn för flera olika diagnoser. De vanligaste är autism, aspbergers syndrom och atypisk autism. Det är skillnad på autism och autistiska drag. Den senare är inte en diagnos utan en komplettering till en annan diagnos. Personer som endast har autistiska drag tillhör inte personkrets 1.

I punkt 2 ingår personer som har fått ett begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada i vuxen ålder. Hjärnskadan skall ha orsakat ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionsnedsättning.

Hjärnskadan kan exempelvis ha uppstått genom yttre våld, sjukdom eller olycksfall. Personer med psykiska sjukdomstillstånd som medför begåvningshandikapp som exempelvis sjukdomar som är en följd av missbruk eller demens kan endast omfattas av lagen om de uppfyller kriterierna i tredje punkten.

Efter lagens tillkomst har domstolarna i några fall bedömt att personer med demens eller Alzheimers sjukdom tillhört personkrets 2. I dessa fall har domstolarna ansett att tillståndet beror på kroppsliga förändringar och inte är psykiska sjukdomstillstånd. För att tillhöra personkrets 2 räcker det inte med att ha fått diagnosen Alzheimers sjukdom. Liksom för andra personer som bedöms tillhöra personkretsen krävs att den begåvningsmässiga funktionsnedsättningen efter hjärnskada är betydande och bestående.

I punkt 3 ingår personer med varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder, som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är så stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och har därmed ett omfattande behov av stöd och service. För att tillhöra tredje punkten måste samtliga kriterier vara uppfyllda.

#### *Varaktiga funktionshinder*

Funktionshindren skall vara varaktiga, d v s inte vara av tillfällig eller mer övergående karaktär.

#### *Stora funktionshinder*

I specialmotiveringen till LSS anges funktionshinder vara den begränsning eller det hinder som gör att en människa till följd av skada eller sjukdom inte kan utföra en aktivitet på det sätt eller inom de gränser som kan anses normalt. Funktionshindret skall vara stort på så sätt att det inkräktar på viktiga livsområden som t ex i hemmet, på arbetet, eller under fritiden samt förmågan att ta till sig information, att kommunicera, strukturera, organisera och förstå den egna vardagen eller förstå sin ekonomi.

Exempel på funktionshinder som gör att en enskild omfattas av personkrets 3 kan vara t ex uttalade förlamningar, svårartade och invalidiserande effekter av t ex. diabetes eller hjärt- och lungsjukdomar, grava syn- och hörselskador och olika former av psykiska funktionshinder.

#### *Betydande svårigheter*

I specialmotiveringen till LSS anges betydande svårigheter i den dagliga livsföringen kunna vara att inte klara vardagsrutiner som toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation (t ex direkt samtal med andra och telefonering), förflyttning inom- eller utomhus, sysselsättning och nödvändig träning och/eller behandling. Det kan också handla om att kunna göra sig förstådd eller förstå sin ekonomi.

### *Omfattande behov av stöd eller service*

Detta kan vara behov av hjälp med toalettbesök, påklädning, matlagning, skrivning och läsning, kommunikation, förflyttning, sysselsättning och rekreation. Med omfattande menas att den enskilde i allmänhet har ett dagligt behov av långvarigt eller upprepat stöd i olika situationer och miljöer. Ibland kan det dock behövas återkommande insatser av så speciell art att de trots mindre tidsåtgång är att betrakta som omfattande. En enskilds behov av stöd och service skall ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala och psykologiska faktorer.

För människor med flera funktionshinder måste den samlade effekten bedömas. Små men flera funktionshinder kan sammantaget förorsaka betydande svårigheter.

LSS-handläggaren ska bedöma om den enskilde tillhör personkrets enligt LSS. Personkrets enligt 1 § punkt 1 och 2 LSS skall alltid intygas med psykolog och/eller läkarutlåtande, där diagnosen uttryckligen överensstämmer med begreppen i lagtexten. Personkrets enligt 1 § punkt 3 LSS skall alltid intygas med ett läkarutlåtande där det framgår diagnos, varaktighet, beskrivning och bedömning av funktionshindrets omfattning och karaktär för att LSS-handläggaren ska kunna göra en bedömning om den enskilde tillhör personkrets. Det kan även behövas kompletterande intyg från exempelvis psykolog, sjukgymnast och/eller arbetsterapeut.

Vid personkretsbedömning av små barn kan det vara svårt att avgöra om funktionshindret kan komma att förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen eftersom alla små barn har mer eller mindre svårigheter med att gå, äta själv, tala o s v. En bedömning ska då göras om barnet med stigande ålder kan antas komma att få onormalt stora svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service. Om det inte går att bedöma om barnet kommer omfattas av personkretsen i framtiden uppfylls inte kraven på varaktighet i funktionshindret. Vårdnadshavaren skall dock informeras om att en ny ansökan om insatser enligt LSS kan göras längre fram. Om barnet har t ex allvarligt ryggmärgsbråck eller en grav CP skada kan man dock anta att barnet kommer få betydande svårigheter även på längre sikt och det finns därmed ingen anledning att inte bedöma personkretstillhörigheten.

## Insatser enligt 9 § LSS

### Rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § 1 LSS

Är en stödinsats som Västra Götalandsregionen ansvarar för. Insatserna kan vara av rådgivande och stödjande karaktär som exempelvis kan ges av kurator, sjukgymnast, psykolog, dietist, arbetsterapeut, talpedagog osv.

### Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd för sådan assistans enligt 9 § 2 LSS

Med personlig assistans avses ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer, till den som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp för att tillgodose sina grundläggande behov. Omfattningen av de grundläggande behoven har en avgörande betydelse för huruvida personlig assistans kan beviljas.

Med grundläggande behov avses:

1. Andning.
2. Personlig hygien.
3. Måltider.
4. Av- och påklädning.
5. Kommunikation med andra.



6. Stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom.

7. Stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa.

Om den enskilde på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser för att han eller hon själv ska klara att tillgodose ett grundläggande behov som avses i första stycket 2-5, ska sådana insatser beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.

Utöver assistans för de grundläggande behoven, kan även rätt till insatser för andra kvalificerade personliga behov beviljas efter en bedömning av den enskildes unika förutsättningar och livssituation, så som exempelvis hjälp med att sköta hushållsarbete och inköp samt hjälp och stöd vid aktiviteter utanför bostaden. Den enskilde ska vara delaktig i utförandet av sysslorna.

Om den enskilde har en make/maka/sambo ska denne i de flesta fall ta ansvar för delar av de gemensamma hushållssysslorna. Hur stor del av hushållsarbetet som ska tillgodoses genom personlig assistans avgörs i varje enskilt ärende.

När behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska det bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter.

Detta ska göras genom schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov. Föräldraavdrag ska fastställas med hänsyn till barnets ålder och göras dels från grundläggande behov, dels från andra personliga behov.

Personlig assistans i form av assistansersättning kan även beviljas från Försäkringskassan enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB). En person kan bara beviljas assistansersättning från Försäkringskassan om behov av hjälp med sina grundläggande behov som överstiger 20 timmar per vecka. Läs mer om assistansersättning på Försäkringskassans webbplats, [www.forsakringskassan.se](http://www.forsakringskassan.se).

Vid tillfälligt behov av utökning av personlig assistans, utöver vad som beviljats inom ramen för Försäkringskassans eller kommunens beslut, gör den enskilde en ansökan hos kommunen som utreder behovet.

Exempel på ett tillfälligt behov av utökning kan vara en tillfällig försämring av funktionsförmågan på grund av sjukdom.

Enligt 9 b § LSS är personer som fyllt 66 år inte berättigade till insatsen biträde av personlig assistent. Har insatsen beviljats före 66-årsdagen, har den enskilde dock rätt att behålla insatsen i samma omfattning även efter 66-årsdagen.

Personlig assistans beviljas med antal timmar och minuter per vecka. I beslutet ska det stå om personen har rätt till assistans vid vistelse på sjukhus.

Personlig assistans lämnas inte för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen.

### Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS

Ledsagarservice ska underlätta för den enskilde att delta i samhällslivet. Ledsagarservice ska ha karaktären av personlig service och anpassas efter de individuella behoven. Insatsen är till för att ge personer som inte uppfyller förutsättningarna för personlig assistans ökade möjligheter att genomföra enklare aktiviteter, till exempel besöka släkt och vänner, delta i fritids-, kultur- och nöjesaktiviteter eller i föreningsliv. Ledsagarservice kan beviljas både som en regelbunden insats och

som en tillfällig sådan. Den är i första hand tänkt att tillgodose aktiviteter i närmiljön men kan även gälla för tillfälliga resor, studiecirkel/kurser eller familjeangelägenheter. Det kan finnas omständigheter i det enskilda fallet där ledsagning vid kortare resor utanför närområdet kan beviljas, exempelvis för besök hos släkt/närstående inom Sverige. Beslutet ska tidsbegränsas och insatsen beviljas vanligtvis i antal timmar per månad. Outnyttjad ledsagning kan inte sparas. LSS-handläggare eller enhetschef skriver ett intyg om att personen har beslut om ledsagning. Ledsagarkortet kan ge fri entré vid vissa arrangemang.

”Omfattande insatser i assistansliknande former kan alltså inte anses ligga inom ramen för vad en kommun kan förpliktas att svara för som ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS. Inte heller olika omkostnader som kan uppstå för ledsagare ingår i den insats som regleras i nämnda lagrum. Insatser som går utöver vad som följer av LSS kan bara ges med stöd av socialtjänstlagen” (HFD 2011:8).

**Vägledande nivå:** Individuell behovsbedömning med utgångspunkt från personer i jämförbar ålder. Utgå från upp till 8 timmar per månad som en rimlig nivå för ledsagning.

**Särskilda villkor:** I insatsen ingår ingen omvårdnad enligt 9 e § LSS.

Omvårdnad kan dock förekomma under ledsagningen. Ledsagaren kan vara behjälplig med exempelvis intag av en måltid eller toalettbesök, om det behövs för att insatsen ska vara möjlig att genomföra.

Insatsen ledsagarservice är inte ett alternativ till sjukresor för att underlätta besök hos läkare, sjukgymnast, tandläkare eller liknande (Kammarrätten Stockholm, 2013-02-27, mål nr: 7444-12).

Insatsen är inte till för personer som har beslut om personlig assistans enl. LSS eller assistansersättning enl. SFB

#### Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS

Syftet med insatsen kontaktperson är att bryta den enskildes isolering genom samvaro och hjälp till fritidsverksamhet, ge råd till den enskilde som inte är av komplicerad natur och att underlätta ett självständigt liv i samhället. Insatsen ges som ett icke professionellt stöd av någon med stort engagemang och intresse. Insatsen beviljas med antal tillfällen per vecka eller månad och ska tidsbegränsas.

**Vägledande nivå:** Individuell behovsbedömning. Bedömningen utgår ifrån hur ofta en person i liknande ålder har aktiviteter tillsammans med en vän på fritiden. En rimlig nivå att utgå ifrån är två tillfällen i månaden.

**Särskilda villkor:** Insatsen är huvudsakligen riktad till vuxna personer. Biträde av kontaktperson ska inte beviljas personer som har ett privat nätverk (d.v.s. familj, närstående, vänner) eller bor i en bostad med särskild service (då kultur och fritid ingår i insatsen) eller har regelbunden sysselsättning. I insatsen bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS ingår fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter (9 e § LSS). KR i Göteborg 2018-09-26, mål nr 2716- 18, KR i Sundsvall 2018-10-03 2763-17, KR i Jönköping 2018-10-30, mål nr 2311-18, domar avseende person som bor i en bostad med särskild service och har insatsen daglig verksamhet.

### Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS

Avlösarservice fungerar som avlastning för den som i hemmet har omvårdnad om en person med funktionsnedsättning. Insatsen gör det möjligt för den anhörige/närstående att få avkoppling och egen tid för aktiviteter utanför och/eller i hemmet. Den kan även ges för att familjen ska kunna genomföra aktiviteter som personen med funktionsnedsättning inte deltar i eller för att anhöriga ska kunna ägna sig åt syskon. Den som får uppdraget som avlösare tar då tillfälligt över omvårdnaden och tillsynen i hemmet. Avlösarservice kan erbjudas som en regelbunden insats eller som en insats vid enstaka tillfällen. Insatsen beviljas vanligtvis med antal timmar per vecka och ska tidsbegränsas.

**Vägledande nivå:** Bedömningen ska göras utifrån individuella behov. En rimlig nivå att utgå ifrån är upp till 12 timmar per månad. Ett normalt föräldraansvar ska beaktas, så även omfattningen av övriga beviljade insatser så som korttidsvistelse utanför det egna hemmet, som även syftar till att tillgodose avlösning i omvårdnadsarbete.

**Särskilda villkor:** Avlösarservice i hemmet ska inte ersätta förskola och fritidshem. Avlösaren ska inte tillhöra den närmaste familjekretsen.

### Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS

Är en insats som ska ge den enskilde miljöombyte och rekreation samtidigt som anhöriga ges möjlighet till avlösning i omvårdnadsarbetet. Insatsen korttidsvistelse kan förläggas i korttidshem, i stödfamilj eller som lägervistelse. Insatsen kan beviljas både som en regelbunden insats eller som en lösning vid akut behov. Insatsen beviljas med antal dygn per månad eller dygn per år och ska tidsbegränsas.

**Vägledande nivå:** Individuell prövning. En rimlig nivå att utgå ifrån är 4-7 dygn per månad. Korttidsvistelse är inte tänkt att vara en heltidslösning, vid ett omfattande behov bör ett övervägande göras om insatsen bostad med särskild service är den insats som bäst tillgodoser den enskildes behov.

**Särskilda villkor:** När föräldrar har gemensam vårdnad och barnet bor växelvis hos de båda vårdnadshavarna beviljas inte insatsen korttidsvistelse, då behovet av avlastning anses vara tillgodosett. Utifrån barnets bästa beaktas också att minimera antalet miljöer att förhålla sig till, vilket kan vara påfrestande inte minst utifrån funktionsnedsättningen.

Gäller begäran om korttidsvistelse en vuxen person måste det beaktas om den enskilde har andra insatser enligt LSS som ska tillgodose delvis samma behov, t.ex. om den enskilde har personlig assistans som möjliggör för honom eller henne att ta del av aktiviteter av olika slag, RÅ 2006 ref. 66.

Beakta även HFD 2018 ref. 20 vid prövning av rätt till korttidsvistelse utanför det egna hemmet för att bereda anhöriga avlösning när de anhöriga är assistenter. Prövningen ska göras på samma sätt som om den funktionsnedsatte anlitat utomstående assistenter.

### Korttidstillsyn för skolungdom enligt 9 § 7 LSS

Fritidshem (skolbarnsomsorg) erbjuds till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år. Korttidstillsyn är en fortsättning på fritidshem och kan erbjudas från och med vårterminens slut det år man fyller 13 år och så länge man går i skolan. Insatsen ges i anslutning till skoldagen, samt under lov- och studiedagar under tid då föräldrar förvärvsarbetar, studerar eller andra särskilda skäl. Öppethållandet vid korttidstillsyn överensstämmer med annan kommunal fritidshemsverksamhet

och erbjuds inte under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

### Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 LSS

Insatsen är för barn och ungdomar som på grund av sin funktionsnedsättning, trots olika stödinsatser inte kan bo kvar hos sina föräldrar. Anledningen till att ett barn eller ung person beviljas insatsen kan också vara skolgång på annan ort.

Beslutet är tidsbegränsat med halvårsvis uppföljning.

### Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS

Bostad med särskild service för vuxna finns i tre huvudformer servicebostad, gruppboende och annan särskilt anpassad bostad.

Med servicebostad menas en fullvärdig bostad med god tillgänglighet där omfattande service och vård kan ges dygnet runt. En baslägenhet med en fast personalbemanning ska finnas i nära anslutning till servicebostäderna. Där finns även gemensamma utrymmen för sällskap och aktiviteter. Bostäderna är i regel anpassade efter den enskildes behov samt kan vara samlade i samma hus eller i kringliggande hus. Servicebostad kan för personer med funktionshinder vara en lämplig mellanform av bostad mellan ett helt självständigt i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende.

Gruppboende är ett bostadsalternativ för funktionshindrade, som har ett omfattande tillsyn- och omvårdnadsbehov så att det behövs tillgång till personal dygnet runt. Syftet med gruppboende är att vuxna funktionshindrade som inte klarar ett eget boende eller boende i servicebostad, ska ges möjligheten till att kunna skapa sig ett eget hem.

I insatsen bostad med särskild service ingår omvårdnad samt fritid- och kulturaktiviteter. Med omvårdnad menas all individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen och avser insatser som ska tillgodose den enskildes psykiska, fysiska och sociala behov. I omvårdnaden ligger en skyldighet stödja och hjälpa personer med funktionsnedsättning med dagliga personliga behov. Till exempel:

- äta, dricka och förflytta sig.
- sköta sin personliga hygien och klä sig.
- sköta hemmet, tillreda måltider, göra ärenden och inköp.
- kommunicera, upprätthålla sociala kontakter och bryta social isolering.
- göra tillvaron begriplig, förutsägbar och trygg.
- planera framåt.
- göra tillgänglig den hälso-och sjukvård, inklusive rehabilitering, rehabilitering och hjälpmedel samt tandvård som behövs.
- se till att misstankar om övergrepp och andra brott mot den enskilde polisanmäls.
- ta del av fritids- och kulturutbudet.

Annan särskilt anpassad bostad är en av kommunen anvisad bostad med viss grundanpassning men utan fast bemanning. I denna boendeform ingår inte omvårdnad, fritids- och kulturaktiviteter.

Vid beslut gällande gruppboende och servicebostad beviljas den enskilde bostad med särskild service enligt LSS och lämplig plats erbjuds i dialog mellan utförare och individen. Vid Annan särskilt

anpassad bostad beviljas bostad med särskild service enligt LSS iform av Annan särskilt anpassad bostad.

Beslutet ska generellt inte tidsbegränsas.

#### Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS

Rätt till insatsen föreligger för personer i personkrets 1 och 2 i yrkesverksam ålder, som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Syftet med daglig verksamhet är att erbjuda den enskilde en meningsfull sysselsättning, bidra till den personliga utvecklingen och främja delaktighet i samhället. Det övergripande målet är att utveckla den enskildes möjlighet till arbete.

## Övriga bestämmelser att ta hänsyn till

### Ansvar mot bosatta i kommunen

Huvudregeln är att insatser enligt LSS ska tillgodoses av den kommun där en person är bosatt enligt 16 § LSS. Vid en bedömning av var en person ska anses vara bosatt kan ledning hämtas från bestämmelserna i folkbokföringslagen (prop. 2010/11:49 s. 61).

Bosättningskommunen ska även ansvara för det stöd och den service enligt LSS som den enskilde kan behöva under en tillfällig vistelse i en annan kommun (om det inte handlar om ett akut behov av stöd). Bosättningskommunens ansvar gäller t.ex. i samband med en längre tids studier eller arbete på annan ort, men även med tillfällig vistelse under sommaren, en kurs på annan ort eller ett teaterbesök med behov av ledsagning.

I det fall en person är bosatt i en kommun till följd av en annan kommuns beslut om boende, ska den kommun som beslutat om boendet behålla ansvaret för LSS-insatser.

Vistelsekommunen är i vissa fall skyldig att på begäran av bosättningskommunen bistå med utredning och ansvara för att verkställa ett beslut (16 a § LSS).

### Förhandsbesked

Den som omfattas av LSS personkrets och som vill flytta till en annan kommun har rätt att före flyttningen få besked av inflyttningskommunen om rätt till insatser i den kommunen. Denna bestämmelse har till syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning att flytta mellan kommuner. Förhandsbeskedet gäller gentemot den kommun som man ska flytta till. Den enskilde kan dock inte kräva förhandsbesked från flera kommuner samtidigt. Ett förhandsbesked innebär att personen med funktionsnedsättning får veta vilka insatser han eller hon kan erhålla, vilket ökar tryggheten inför inflyttningen till den nya hemkommunen.

En ansökan om förhandsbesked ska behandlas på samma sätt som om sökanden var bosatt i kommunen. Ett förhandsbesked gäller under 6 månader, räknat från den dag då insatserna blir tillgängliga för den enskilde.

### God man/förvaltare

Enligt 15 § punkt 6 LSS hör till kommunens uppgift att anmäla till överförmyndaren dels när en person som omfattas av 1 § kan antas behöva förmyndare, förvaltare eller god man, dels när ett förmyndarskap, förvaltarskap eller godmanskap bör kunna upphöra.

Anmälan om god man/förvaltare görs av LSS-handläggaren för de personer som behöver hjälp med att sörja för person, bevaka sin rätt, och förvalta sin egendom. LSS-handläggare kan även vara den enskilde behjälplig med att ansöka om god man/förvaltare.

### Lex Sarah

Enligt 24 b § LSS ska personal genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör den som får eller som kan komma ifråga för insatser inom LSS. Rapportering av missförhållande eller påtaglig risk

för ett missförhållande ska alltid rapporteras till nämnden i enlighet med fastslagna rutiner. För Lex Sarah finns utarbetade rutiner i nämnden.

### Lex Maja

Lex Maja är en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) vilket möjliggör att bryta sekretessen genom att anmäla till länsstyrelsen eller polisen att ett djur tydligt utsätts för vanvård eller misshandel, eller uppenbart visar symtom på sjukdom eller är allvarligt skadat.



**SN § 76**

**Dnr 2023/133**

**Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade**

**Socialnämnds beslut**

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta reviderade riktlinjer daterade 2023-08-24 för handläggning av ärenden enligt LSS som ersätter tidigare riktlinjer daterade 2021-03-17.

**Ärendebeskrivning**

Förvaltningens riktlinjer för handläggning och insatser enligt LSS för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar utgår från gällande regelverk och praxis inom området – det vill säga lagstiftning, domar, lagens förarbeten, föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen. Riktlinjerna är ett hjälpmedel för LSS-handläggare vid bedömning av insatser för människor med funktionsnedsättning. Det är lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), nämndens riktlinjer och den enskildes behov som styr insatsen och dess omfattning.

Insatsen ska ge möjlighet till att den enskilde uppnår goda levnadsvillkor. Utredning och beslut ska hålla hög rättssäkerhet och kvalitet. Syftet med riktlinjerna är att det ska bidra till att rättssäkerhetskraven tillgodoses. Riktlinjerna ska i huvudsak vara en vägledning för handläggaren, från inkommen ansökan av insats till att beslut ska tas samt uppföljning. Individuell bedömning ska alltid göras utifrån lagstiftningen och rättspraxis med riktlinjerna som stöd. Avsikten är att likvärdiga behov bedöms på samma sätt.

**Beslutsunderlag**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-09-05

Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, dat 2023-08-24

**Sändlista**

Välfärds och arbetsmarknadsenheten Åmåls kommun.

Socialnämnden

Socialchef





Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-02  
2023/258

Kommunfullmäktige

## **Beslut om äskande om medel- Socialnämnden**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att socialnämndens prognostiserade underskottet för 2023 på 2 670 tkr hanteras i samband med 2023 års bokslut.

Socialnämnden uppmanas till fortsatt arbete för att nå en budget i balans inför 2024.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts i socialnämnden 2023-09-26.

### **Ärendebeskrivning**

Sektor omsorg står fortsatt inför stora utmaningar och har så gjort under de senaste åren. Icke lagstadgade verksamheter såsom familjecentral och fritidsgård har stängts sedan tidigare.

Under året har sektorn haft ett antal externa placeringar på bred front. Såväl inom individ- och familjeomsorgens verksamheter som inom socialpsykiatri med flera placeringar och åtaganden än det funnits budgeterade medel för. Dessa är svåra att förutse och har varit flera i antal. Utöver detta högre kostnader för bostadanpassningsbidrag än budgeterat. Inom äldreomsorgen är det framför allt hemtjänsten som redovisar det största underskottet. Underskottet är att härröra till bemanningssituationen.

En underbudgeterad personalbudget. Den beviljade insatstiden har varit högre än budgeterade personalresurser, därtill ej inräknat tid för dubbelbemanning där detta så krävs och uttryckningar på larm som tillkommer. Höga kostnader för sjuklöner och timavlönad personal som har varit beständig. Situationen inom hemtjänsten behöver ses över för att nå en tillfredsställande nivå för såväl chef, medarbetare, brukare som för ekonomi. Inom enheten för stöd och service har det saknats medel för personal inom service- och gruppboendena. Därtill fick man dubbel kostnad i början av året för en placering med uppsägningstid samt ökade kostnader för personlig assistans.



Någon buffert för oförutsedda händelser finns inte budgeterad. Sammantaget under året har man identifierat möjlighet att nyttja ett flertal riktade statsbidrag. Utan dessa hade sektorn redovisat en negativ avvikelse per 31 augusti om ca – 7 800 tkr. Stor osäkerhet råder kring kommande års statsbidrag.

Under sensommaren har det kommit in två statsbidrag om totalt 5 000 tkr, dessa definieras som generella och kommer inte sektorn tillhanda utan politiska beslut. Dessa vilar ändock på prestationer utförda inom omsorgssektorn. Hade socialnämnden fått del av dessa skulle vi reducera vårt underskott betydligt i år. Högst sannolikt kommer flera riktade statsbidrag omdefinieras till generella från och med år 2024, vilket kommer kunna ställa krav på ändrad beslutsgång avseende användande av dessa bidrag inom kommunen.

En genomlysning av äldreomsorgen som omfattar såväl myndighetsutövningen som verkställigheten har startat i syfte att ha en så resurseffektiv organisation som möjligt från ansökan om insats till avslut. Konsekvensen av ytterligare effektiviseringar i redan befintliga verksamheter nu medför att såväl verksamhet som kvalitet och arbetsmiljö äventyras och att socialnämnden inte kan hålla lagkrav i SoL (socialtjänstlagen), HSL (hälso-och sjukvårdslagen), LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller arbetsmiljölagen).

Därför föreslås ett äskande av summan för det prognostiserade underskottet på -2 670 tkr.

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-02

Protokollsutdrag socialnämnden § 82, dat 2023-09-26

**Sändlista:**

Socialnämnden

Socialchef

Izabel Flood

Kommunsekreterare



**SN § 82** **Dnr 2023/155**  
**Äskande om medel till Kommunfullmäktige**

**Socialnämnds beslut**

Socialnämnden beslutar att äska medel från kommunfullmäktige motsvarande det prognostiserade underskottet som är differensen mellan budget och förväntat resultat på - 2 670 tkr.

Socialnämnden beslutar att fortsatt jobba med att få ner kostnaderna och nå uppsatt budget.

**Reservation**

Mot beslutet reserverar sig Christoffer Wallin (SD) till förmån för eget yrkande.

*”Vi reserverar oss mot beslutet att äska medel av kommunfullmäktige för att täcka underskottet. SD-KD tog upp på februari sammanträdet att vi skulle ta fram åtgärder för att möta upp det stigande underskottet dessa åtgärder och förslag har uteblivit för nämnden att ta ställning till”.*

**Yrkande**

Christoffer Wallin (SD) yrkar avslag på liggande förslag.

Ordförande Håkan Gusteus (L) yrkar bifall enligt liggande förslag.

Ann Blomberg (C) yrkar bifall till liggande förslag med ett tilläggsyrkande som lyder: att Socialnämnden fortsatt ska jobba med att få ner kostnaderna och nå uppsatt budget.

**Propositionsordning**

Ordföranden ställer proposition på Ann Blomberg (C) yrkande mot Christoffer Wallin (SD) avslagsyrkande.

Ordförande finner att Socialnämnden beslutar enligt liggande förslag med Ann Blomberg (C) tilläggsyrkande.

**Ärendebeskrivning**

Sektor omsorg står fortsatt inför stora utmaningar och har så gjort under de senaste åren. Icke lagstadgade verksamheter såsom familjecentral och fritidsgård har stängts sedan tidigare.

Under året har sektorn haft ett antal externa placeringar på bred front. Såväl inom individ- och familjeomsorgens verksamheter som inom



socialpsykiatri med flera placeringar och åtaganden än det funnits budgeterade medel för. Dessa är svåra att förutse och har varit flera i antal. Utöver detta högre kostnader för bostadanpassningsbidrag än budgeterat.

Inom äldreomsorgen är det framför allt hemtjänsten som redovisar det största underskottet. Underskottet är att härröra till bemanningssituationen. En underbudgeterad personalbudget. Den beviljade insatstiden har varit högre än budgeterade personalresurser, därtill ej inräknat tid för dubbelbemanning där detta så krävs och utryckningar på larm som tillkommer. Höga kostnader för sjuklöner och timavlönad personal som har varit beständig. Situationen inom hemtjänsten behöver ses över för att nå en tillfredsställande nivå för såväl chef, medarbetare, brukare som för ekonomi.

Inom enheten för stöd och service har det saknats medel för personal inom service- och gruppboendena. Därtill fick man dubbel kostnad i början av året för en placering med uppsägningstid samt ökade kostnader för personlig assistans.

Någon buffert för oförutsedda händelser finns inte budgeterad.

Sammantaget under året har man identifierat möjlighet att nyttja ett flertal riktade statsbidrag. Utan dessa hade sektorn redovisat en negativ avvikelse per 31 augusti om ca – 7 800 tkr. Stor osäkerhet råder kring kommande års statsbidrag.

Under sensommaren har det kommit in två statsbidrag om totalt 5 000 tkr, dessa definieras som generella och kommer inte sektorn tillhanda utan politiska beslut. Dessa vilar ändock på prestationer utförda inom omsorgssektorn. Hade socialnämnden fått av dessa skulle vi reducera vårt underskott betydligt i år. Högst sannolikt kommer flera riktade statsbidrag omdefinieras till generella från och med år 2024, vilket kommer kunna ställa krav på ändrad beslutsgång avseende användande av dessa bidrag inom kommunen.

En genomlysning av äldreomsorgen som omfattar såväl myndighetsutövningen som verkställigheten har startat i syfte att ha en så resurseffektiv organisation som möjligt från ansökan om insats till avslut.

Konsekvensen av ytterligare effektiviseringar i redan befintliga verksamheter nu medför att såväl verksamhet som kvalitet och arbetsmiljö äventyras och att socialnämnden inte kan hålla lagkrav i SoL (socialtjänstlagen), HSL (hälso- och sjukvårdslagen), LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller arbetsmiljölagen).



Socialnämnd

---

Därför föreslås ett äskande av summan för det prognostiserade underskottet på -2 670 tkr.

**Beslutsunderlag**

Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-20

**Sändlista**

Socialnämnden

Socialchef

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunledningskontoret  
Kommundirektör  
Katrín Siverby

Tjänsteskrivelse  
2023-10-30  
2023/288

Kommunfullmäktige

## **Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige antar ”Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan” avseende kommunal samverkan mellan Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelanda, Melleruds och Åmåls kommuner enligt dokumentet ”*Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan*” och uppdrar åt kommunstyrelsens ordförande att under teckna densamma.

*”Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan” ersätter tidigare beslutad ”Avsiktsförklaring avseende kommunalsamverkan 4D” (KS 2022/55).*

### **Ärendebeskrivning**

Samverkan kring olika frågor och inom olika verksamhetsområden har förekommit mellan Dalslandskommunerna under lång tid. I takt med att samhället förändras finns ett ökande behov av samverkan mellan kommunerna för klara att leverera de kommunala välfärdstjänsterna.

Våren 2022 beslutade kommunfullmäktige i Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelanda och Melleruds kommuner intensifiera samverkansarbetet och antog ”Avsiktsförklaring avseende kommunal samverkan 4D”.

Åmåls kommun har fortsatt att aktivt vara en värdefull part i samverkan med 4D-kommunerna inom många verksamhetsområden. Våren 2023 väcktes frågan av KSO:er, oppositionsråd (eller motsvarande) och kommundirektörer om att ta fram en ny avsiktsförklaring avseende samverkan inkluderande Åmål, som de fem Dalslandskommunerna ställer sig bakom.

Samverkan mellan Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål sker under namnet Dalslandssamverkan, vilket står för de fem ovan angivna Dalslandskommunerna. Utgångspunkten i arbetet med ”*Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan*” har varit att fortsätta och att vidareutveckla samverkansarbetet med tidigare beslutad ”*Avsiktsförklaring avseende kommunal samverkan 4D*” som grund.



Syftet med kommunal samverkan är att tillsammans stärka kommunernas gemensamma kapacitet och åstadkomma minskad sårbarhet - resursmässigt, kompetensmässigt och verksamhetsmässigt - för att kunna tillhandahålla en god service och leverera välfärdstjänster med hög kvalitet till kommuninvånarna.

Syftet ska nås genom att kommunerna tillsammans:

1. Effektiviserar och kvalitetssäkrar verksamheten.
2. Säkerställer kompetensförsörjning/kompetensutveckling och minskar sårbarheten.
3. Stärker den gemensamma utvecklingskraften och attraktiviteten.

Grunden i samverkan ska utgå från medborgarnas behov och tydliga nyttoaspekter för kommunernas kunder<sup>1</sup>, medarbetare och ekonomi samt att kommunerna delar värderingar och förhållningssätt, som bygger på tillit till varandras vilja att samverka.

Det poängteras att samverkan mellan kommunerna bygger på frihet och frivillighet, att varje kommun själv avgör inom vilka verksamhetsområden man vill samverka samt att Dalslandssamverkan inte utgör något hinder för övrig samverkan för de deltagande kommunerna.

Med ovanstående som grund har ”*Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan*” arbetats fram. Dokumentet utgör ett ramverk för samverkansarbetet mellan Dalslandskommunerna och belyser de ingående kommunernas intentioner och vilja till samverkan. Genom att anta ”*Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan*” åtar sig parterna att aktivt driva utvecklingen mot ökad samverkan i ett varaktigt och långsiktigt perspektiv utifrån angivna syften och mål.

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, daterad 2023-10-30

Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan, daterad 2023-10-30

**Sändlista:**

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Åmåls kommun

Katrin Siverby

Kommundirektör

---

<sup>1</sup> Med kund avses alla de olika målgrupper vi möter i våra verksamheter, de vi är till för

## Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan

Denna "Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan" (avsiktsförklaringen) har träffats dag som nedan mellan Bengtsfors kommun, Dals-Eds kommun, Färgelanda kommun, Melleruds kommun och Åmåls kommun.

### 1. Bakgrund

Samverkan kring olika frågor och inom olika verksamhetsområden har förekommit mellan Dalslandskommunerna under lång tid.

Kommunstyrelsens ordförande (KSO) för Bengtsfors kommun, Dals-Eds kommun, Färgelanda kommun, Melleruds kommun och Åmåls kommun gav den 29 september 2017 kommuncheferna i uppdrag att utreda utökad samverkan mellan kommunerna.

Våren 2022 beslutade kommunfullmäktige i Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelanda och Melleruds kommuner intensifiera samverkansarbetet och antog "Avsiktsförklaring avseende kommunal samverkan 4D". Samverkan mellan kommunerna bygger på frihet och frivillighet vilket innebär att kommunerna samverkar i olika omfattning, samt att man även samverkar med andra parter.

Ambitionen och rörelsen sedan "Avsiktsförklaring avseende kommunal samverkan 4D" beslutades och undertecknades är påtaglig, både det strukturerade samarbetet och den relationsbundna samverkan har stärkts. Samverkan utvecklas gradvis, såväl kvantitativt som kvalitativt. Viljan är gemensam, att fortsätta samverka och att ytterligare höja ambitionsnivån.

Åmåls kommun har fortsatt att aktivt vara en värdefull part i samverkan med 4D-kommunerna inom många verksamhetsområden. Våren 2023 väcktes frågan om att ta fram en ny avsiktsförklaring avseende samverkan inkluderande Åmål, som de fem Dalslandskommunerna ställer sig bakom. Benämningen på samverkansmodellen blir nu "Dalslandssamverkan".

Kommundirektörerna i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål har fått följande uppdrag från kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd (eller motsvarande) i kommunerna:

Förstärka förutsättningarna för ökad verksamhetssamverkan med de fem ovan nämnda kommunerna som bas.

Kommunerna tar sig proaktivt an utmaningen och behovet av att stärka kommunernas gemensamma kapacitet för att långsiktigt möta samhällsutvecklingen.

Grunden i samverkan ska utgå från medborgarnas behov och tydliga nyttoaspekter för kommunernas kunder<sup>1</sup>, medarbetare och ekonomi samt att kommunerna delar värderingar och förhållningssätt, som bygger på tillit till varandras vilja att samverka.

---

<sup>1</sup> Med kund avses alla de olika målgrupper kommunerna möter i verksamheterna, de kommunerna är till för



## 2. Vision

Kommunernas gemensamma vision för samverkan lyder: ”Stolta, starka och självständiga Dalslandskommuner med gemensam kapacitet att möta framtiden”.

## 3. Övrig samverkan

Det noteras att kommunerna i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, Vänersborg och Åmål samt Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland har ställt sig bakom en avsiktsförklaring avseende projektet ”Det goda livet i Dalsland”. Fyrbodals kommunalförbund ingår i samverkan kring projektet och stödjer arbetet och processen.

Det finns idag ett antal områden där kommunerna i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål samverkar. Exempel som kan nämnas är Campus Dalsland, Visit Dalsland och samverkan inom socialtjänstområdet.

Noteras bör att ”Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan” inte utgör något hinder för övrig samverkan för de deltagande kommunerna.

## 4. Syfte med kommunal samverkan

Syftet med kommunal samverkan är att tillsammans stärka kommunernas gemensamma kapacitet och åstadkomma minskad sårbarhet - resursmässigt, kompetensmässigt och verksamhetsmässigt - för att kunna tillhandahålla en god service och leverera välfärdstjänster med hög kvalitet till kommuninvånarna.

Syftet ska nås genom att kommunerna tillsammans:

1. Effektiviserar och kvalitetssäkrar verksamheten.  
Genom att bli mer effektiva och frigöra resurser, utveckla och kvalitetssäkra de kommunala tjänsterna ökas nyttan för medborgarna.
2. Säkerställer kompetensförsörjning/kompetensutveckling och minskar sårbarheten.  
Resurser till kompetensförsörjning och kompetensutveckling behöver säkerställas. Sårbarheten när det gäller tillgången till specialistkompetenser och olika yrkesgrupper måste minska.
3. Stärker den gemensamma utvecklingskraften och attraktiviteten.  
Kommunernas kapacitet måste stärkas. Gemensam stolthet och identitet byggs. Kommunerna ska utgöra en röst i viktiga strategiska frågor. Kostnaderna för utveckling och risker delas. Kommunerna utbyter erfarenheter och lär av goda exempel för ökad utvecklings- och innovationskraft samt god omställningsförmåga.

## 5. Samverkansrådet för Dalslandssamverkan

Ett samverkansråd bestående av kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd (eller motsvarande) från respektive kommun träffas regelbundet för att hantera frågor gällande samverkan enligt principer som har fastslås av rådets medlemmar.

Samverkansrådet är inte ett beslutande organ.

Kommundirektörerna och samverkanssamordnare utgör stödfunktioner till Samverkansrådet.

## 6. Parternas åtagande

Kommunerna åtar sig, inom ramen för sina roller och uppgifter att medverka till, skapa förutsättningar för och driva utvecklingen mot ökad samverkan.

Kommunerna tar ansvar för arbetet med att utveckla befintlig samverkan och att finna nya samverkansområden bedrivs aktivt. Arbetet genomförs i ett varaktigt och långsiktigt perspektiv, med målet att samverkan sker i alla de delar som främjas av de syften till kommunal samverkan som anges under punkt 4 ovan.

## 7. Kommunikation

Kommunikation rörande samverkan sker enligt gemensam kommunikationsplan förankrad i respektive kommun. Särskild strategi/plan för kommunikation kan vid behov antas för samverkan kring specifika verksamhetsområden.

## 8. Dokumentation

Samverkansarbetet dokumenteras. Mallar för dokumentation används när sådana finns.

Varje kommun i samverkan ombesörjer att allmänna handlingar diarieförs i den egna kommunen om inte annat framgår av reglemente, förbundsordning, avtal för samverkan eller annat som reglerar samverkan inom aktuellt verksamhetsområde.

## 9. Giltighet

Avsiktsförklaringen träder i kraft den 1 januari 2024.

## 10. Finansiering och fördelning av kostnader

En övergripande finansieringsmodell kommer att utarbetas med alternativ för kostnadsfördelning.

Fördelningen av kostnader kommer att vara olika, exempelvis beroende på inom vilket område samverkan sker. I avtal för samverkan, reglemente, förbundsordning eller liknande anges hur kostnaderna ska fördelas mellan parterna inom respektive samverkansområde.

Övriga egna kostnader kopplade till samverkan samt aktiviteter och utlägg inom området bärs av parterna.

## 11. Former för samverkan och avvägningar

De modeller för samverkan som skapas ska vara de som bäst lever upp mot de syften som angetts under punkt 4 ovan. Syftena är också vägledande för att avgöra om en verksamhetsenhet eller motsvarande ska bedrivas gemensamt i en av kommunerna liksom om någon av kommunerna ska vara placeringsort för verksamheten. Att, om möjligt, skapa en spridning av verksamheter mellan kommunerna ses som eftersträvansvärt för att få en god samverkanskultur.

Samverkan kan ske i olika organisatoriska former. Vilken samverkansform som är aktuell för respektive samverkansområde kräver noggrann analys vid varje enskilt tillfälle då nya samverkansområden utreds. Vilken form som ska användas avgörs vid en sammanvägning av ett flertal faktorer men ska ha en naturlig koppling till

syftet med samverkan. Nedan visas de olika samverkansformerna som är möjliga för kommunerna att välja.



Samverkan formaliseras inom respektive samverkansområde genom avtal om samverkan, reglemente, förbundsordning, bolagsordning eller motsvarande beroende på vilken samverkansform som används.

Verksamheterna utgör grunden för samverkan. Genom att lära av varandra, ta till vara goda idéer, kraft och vilja att nå goda resultat med högre kvalitet och minskad sårbarhet når kommunerna längre tillsammans. Chefsnätverk och till dem kopplade arbetsgrupper är viktiga arenor för samverkansarbetet. De utgör grund och förutsättning för utveckling och förankring av arbetet i de respektive verksamheterna. Chefsnätverken och arbetsgrupperna arbetar för att nå de syften och mål som anges i avsiktsförklaringen samt för utveckling av samverkan kopplat till de fokusområden som finns angivna i för perioden gällande Verksamhetsplan.

Noteras bör att nätverk inte anges som en organisatorisk form av samverkan ovan eftersom nätverkens arbete vanligen inte är formaliserat.

Samverkan bygger på frivillighet och varje kommun avgör själv inom vilka verksamhetsområden man vill samverka. Så långt det är möjligt ska samtliga kommuner kunna delta i den samverkan som skapas. En kraftfull samverkansorganisation kräver att deltagarna har en klart uttalad vilja att delta i så många samverkansområden som möjligt. Det utgör kärnan och grundidén kring samverkan. Kommunerna som undertecknar denna avsiktsförklaring ställer sig bakom denna princip.

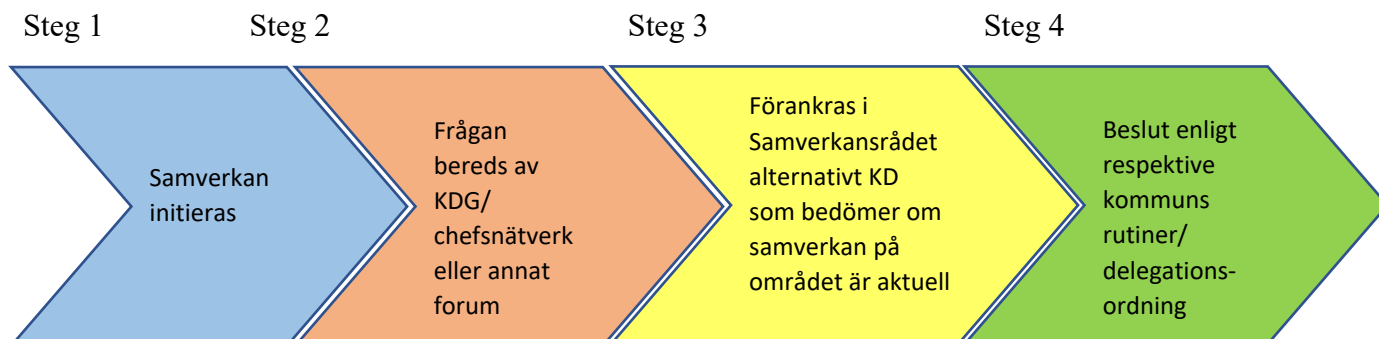
Samtliga Dalslandskommuner ingår i Fyrbodals kommunalförbund.

Dalslandssamverkan ersätter inte kommunernas medverkan i kommunalförbundet. Kommunerna har idag pågående samverkan med kommuner utanför Dalsland och

varje kommun avgör självständigt hur dessa hanteras i förhållande till övrig samverkan.

## 12. Samverkansprocess för Dalslandssamverkan

Dalslandskommunernas samverkan följer stegen i processen nedan.



Samsyn och förankring av samverkan samt dess processer är av stor betydelse oavsett vilket organ som fattar beslut om samverkan.

## 13. In- och utträde ur Dalslandssamverkan

För att ingå i Dalslandssamverkan krävs att kommunfullmäktige i respektive kommun fattat beslut om att anta och ställa sig bakom "Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan" och att avsiktsförklaringen undertecknas av Kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun.

Önskar någon kommun utträde ur Dalslandssamverkan krävs att fullmäktige i berörd kommun fattar beslut om begäran om utträde. Begäran om utträde ska ske minst ett kalender år innan önskat utträde. Utträde kan således ske endast per den 31 december året efter att utträde önskats. Kommunstyrelsens ordförande i den berörda kommunen meddelar Samverkansrådets ordförande och ordföranden informerar Samverkansrådet om det begärda utträdet.

Noteras bör att de tidpunkter som framgår av avtal om samverkan, förbundsordning, reglemente, bolagsordning eller liknande för respektive samverkansområde inte påverkas av ett önskat utträde ur Dalslandssamverkan. Dessa överenskommelser är giltiga i enlighet med vad som anges i respektive dokument, om kommunerna som ingått avtal eller liknande inte kommer överens om annat.

## 14. Avgränsningar rörande Dalslandssamverkan

En förutsättning för att samverkan genomförs inom ramen för Dalslandssamverkan är att minst två av kommunerna som undertecknat avsiktsförklaringen samverkar kring hela eller någon del av ett verksamhetsområde.

Inom ramen för Dalslandssamverkan ingår processer som är framåtsyftande och som utvecklar samverkan.

## 15. Förutsättningar för avsiktsförklaringens giltighet

Ändringar i och tillägg till denna avsiktsförklaring är möjliga, men endast om de är skriftliga och godkända av alla kommuner. Denna avsiktsförklaring utgör inget legalt

bindande avtal och parts underlåtelse att fullgöra vad som i övrigt stadgas häri ska inte medföra någon skadeståndsskyldighet.

#### 16. Kompletterande dokument rörande samverkan

Kompletterande dokument till denna avsiktsförklaring, så som exempelvis verksamhetsplan, antas av KDG (KDG är en förkortning av kommundirektörgruppen och består av kommundirektörerna samt samverkanssamordnaren i Dalslandssamverkan).

Av verksamhetsplanen framgår hur Dalslandssamverkans operativa arbete planeras under den tid som respektive verksamhetsplan är gällande.

Samverkansrådet ska informeras innan ny eller reviderad verksamhetsplan antas.

---

Denna Avsiktsförklaring har upprättats i fem (5) likalydande exemplar, varav respektive kommun erhållit var sitt.

Bengtsfors kommun, 2023-

Dals-Eds kommun, 2023-

---

Stig Bertilsson  
kommunstyrelsens ordförande

---

Andreas Nilsson  
kommunstyrelsens ordförande



Färgelanda kommun, 2023-

Melleruds kommun, 2023-

---

Ulla Börjesson  
kommunstyrelsens ordförande

---

Ludwig Mossberg  
kommunstyrelsens ordförande



Åmåls kommun, 2023-

---

Michael Karlsson  
Kommunstyrelsen ordförande





Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-15  
2023/269

Kommunfullmäktige

## **Revidering av förbundsordning för Dalslands Miljö och Energiförbund**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att i 3 § förbundsordningen införs att förbundet ansvarar för myndighetsutövning genom prövning och tillsyn enligt Lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg i enlighet med bilagt förslag till ändring av förbundsordning.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts i Dalslands Miljö & Energiförbund, dat 2023-10-05.

### **Sammanfattning av ärendet**

Genom en ändring av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska kommunen bedriva tillsyn över att vissa fritidsbåtshamnarna har möjlighet att ta emot avfall enligt regelverket. Kommunen ska även godkänna de avfallshanteringsplaner som fritidsbåtshamnarna har en skyldighet att upprätta. I lagtexten framgår att det är den tillsynsmyndighet som utövar lokal prövning och tillsyn enligt miljöbalken som också ska utöva denna prövning och tillsyn. Då förbundet ansvarar för myndighetsutövningen enligt miljöbalken för ägarkommunerna bör även denna prövning och tillsyn ingå i förbundets myndighetsansvar.

### **Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-15  
Protokollsutdrag från Dalslands Miljö & Energiförbund, dat 2023-10-05 §  
34  
Förbundsordning- revidering

### **Sändlista:**

Dalslands Miljö & Energiförbund

Izabel Flood  
Kommunsekreterare



Dalsslands Miljö  
& Energiförbund

## Förbundsordning för Dalsslands miljö- och energiförbund

### 1 § Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Dalsslands miljö- och energiförbund. Förbundet har sitt säte i Mellerud.

### 2 § Medlemmar

Medlemmarna i kommunalförbundet är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud.

### 3 § Ändamål m m

Förbundet ansvarar för den myndighetsutövning genom prövning och tillsyn som ankommer på medlemskommunerna enligt följande lagar på miljö- och hälsoskyddsområdet samt följdförordningar och föreskrifter till dessa:

- Miljöbalken (SFS 1998:808). Undantaget är att prövning enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken som istället utövas av respektive kommun. Tillsyn enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken fullgörs dock av förbundet. Tillsynen enligt miljöbalken omfattar även den tillsyn som länsstyrelsen beslutat överlåta till medlemskommunerna.
- Livsmedelslagen (SFS 2006:804)
- Strålskyddslagen vad gäller solarier (SFS 1988:220)
- Tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer (SFS 2014:799)
- Lagen om foder och animaliska biprodukter (SFS 2006:805)
- Lag om åtgärder mot förorening från fartyg (SFS 1980:424)
- Övriga uppgifter som enligt svensk lag eller Europeiska unionens bestämmelser ska fullgöras av kommunal nämnd som har anknytning till ovanstående lagstiftning.

Förbundet utför energi- och klimatrådgivning utifrån tilldelade statsbidrag enligt:

- Förordning om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Beslut som enligt specialförfattningar ska fattas av kommunfullmäktige i kommunerna fattas i stället av förbundsledningen i kommunalförbundet. Beslut om taxor och lokala föreskrifter fattas dock av respektive kommuns fullmäktige.

Förbundet fullgör även kommunernas åtaganden när det gäller kalkning av sjöar och vattendrag samt medverkar i det lokala och regionala miljöövervakningsarbetet. Förbundet initierar och samordnar det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. Arbetet sker i nära samverkan med medlemskommunernas olika verksamheter. Energi- och





Sammanträdesdatum  
2023-10-05

DMEF § 34

**Ändring av förbundsordning till följd av förbundets ansvar för myndighetsutövning enligt Lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.**

**Direktionens beslut**

Direktionen föreslår kommunfullmäktige i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud att göra följande ändring i förbundsordningen för Dalslands miljö- och energiförbund:

1. I 3 § förbundsordningen införs att förbundet ansvarar för myndighetsutövning genom prövning och tillsyn enligt Lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg i enlighet med bilagt förslag till ändring av förbundsordning.

**Ärendebeskrivning**

Genom en ändring av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska kommunen bedriva tillsyn över att vissa fritidsbåtshamnar har möjlighet att ta emot avfall enligt regelverket. Kommunen ska även godkänna de avfallshanteringsplaner som fritidsbåtshamnarna har en skyldighet att upprätta. I lagtexten framgår att det är den tillsynsmyndighet som utövar lokal prövning och tillsyn enligt miljöbalken som också ska utöva denna prövning och tillsyn. Då förbundet ansvarar för myndighetsutövningen enligt miljöbalken för ägarkommunerna bör även denna prövning och tillsyn ingå i förbundets myndighetsansvar.

**Beredning:**

Presidium 2023-09-25  
Förbundschefens tjänsteskrivelse

**Beslutsgång:**

Ordföranden Ludwig Mossberg (M) frågar på förslaget och finner att direktionen bifaller detta.

**Expedieras:**

KF Bengtsfors kommun  
KF Dals-Eds kommun  
KF Färgelanda kommun  
KF Melleruds kommun



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-10-02  
2023/253

Kommunstyrelsen

**Beslut om de kommunägda bolagens verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna- bolagsuppsikt avseende förhållandena 2022**

**Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna de helägda bolagens rapportering avseende uppföljning av verksamheten för 2022. Verksamheten bedöms ha bedrivits och utvecklats utifrån direktiv, syfte och ramar i respektive bolagsordning och ägardirektiv samt utifrån det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

**Ärendets beredning**

Färgelanda Vatten och Valbohem AB deltog på kommunstyrelsens sammanträde 2023-09-13 och presenterade en nulägesrapport över verksamheterna samt hur man arbetar med det fastställda ändamålet och hur det har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

**Ärendebeskrivning**

Enligt bolagens ägardirektiv ska kommunstyrelsen enligt 6 kap. 1 a § kommunallagen fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Färgelanda Vatten och Valbohem AB bedöms ha bedrivits och utvecklats utifrån direktiv, syfte och ramar i respektive bolagsordning och ägardirektiv samt utifrån det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Uppsiktsplikten har bedrivits löpande under året i olika omfattning. Styrelsen har haft mest kontakt med företrädare för de helägda bolagen.



Sammanfattning av kommunens bolagsengagemang

**Valbohem AB** – helägt bostadsbolag förutom den formella styrningen av bolaget via ägardirektiv och bolagsordning har kommunstyrelsen genom sitt presidium och förvaltningsledningen haft överläggningar med Valbohems ledning vid ett flertal tillfällen.

**Färgelanda vatten AB** – helägt bolag som äger och förvaltar den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun. Bolagets ändamål är att genom ett gemensamt bolag tillsammans med de kommunala bolag som är huvudmän för VA-anläggningarna i Munkedal, Uddevalla och Sotenäs.

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-02

**Sändlista:**

Färgelanda Vatten  
Valbohem AB

Izabel Flood  
Kommunsekreterare



Sektor samhällsutveckling  
Planingenjör  
Anna Lena Sörensson

Tjänsteskrivelse  
2023-10-23  
2023/280

Kommunstyrelsen

## **Beslut om att ta fram en planeringsstrategi**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att ge sektor samhällsutveckling i uppdrag att ta fram en planeringsstrategi till kommunens översiktsplanering för beslut i kommunfullmäktige senast 11 september 2024.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har informerats om på ärendeforum inför uppstartsbeslut.

### **Sammanfattning av ärendet**

Vid varje ny mandatperiod har kommunerna tidigare behövt göra en aktualitetsprövning för att bestämma om översiktsplanen är aktuell eller inte. Efter en lagändring ska kommunen istället ta fram en planeringsstrategi i början av mandatperioden.

I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och bedöma om översiktsplanen är aktuell eller inte.

Genom en lagändring i plan- och bygglagen ska kommunen ta fram en planeringsstrategi eller anta en ny översiktsplan senast september 2024.

### **Ärendebeskrivning**

Plan- och bygglagen anger att varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

I början av varje ny mandatperiod har kommunerna tidigare behövt aktualitetspröva sin översiktsplan för att ta ställning till om den fortfarande är aktuell eller inte. Genom en lagändring 2020 i plan- och bygglagen ersätts aktualitetsprövningen med en planeringsstrategi som ska antas i kommunfullmäktige senast september 2024. Kommunen behöver inte ta fram en planeringsstrategi om en ny översiktsplan antas inom samma tid.



I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Syftet med placeringsstrategin är att främja ett ökat kontinuerligt arbete med översiktsplaneringen och de strategiska frågor den berör. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.

Om varken en ny översiktsplan eller planeringsstrategi antas innan september 2024 förklaras hela översiktsplanen inaktuell och kommunen skulle därmed inte ha en aktuell översiktsplan.

Sektor samhällsutveckling har inlett ett arbete med att ta fram en ny kommunomfattande översiktsplan men gör bedömningen att ett beslut om antagande av planen ligger efter september 2024 varför en separat planeringsstrategi behöver tas fram.

Planeringsstrategin finansieras genom befintlig ram för samhällsutveckling.

*Preliminär tidsplan:*

Februari 2024 – Workshop kring översiktsplanen med politiker

April 2024 – Förslag till planeringsstrategi till kommunstyrelsen

Juni 2024 – Beslut i kommunfullmäktige

**Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-10-23

**Sändlista:**

Samhällsutveckling



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Tjänsteskrivelse  
2023-11-01  
2023/240

Kommunstyrelsen

## **Remiss avseende Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen ställer sig bakom yttrande daterat 2023-11-01, över Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027.

### **Sammanfattning av ärendet**

Den regionala biblioteksplanen är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027.

Förslaget på biblioteksplan som går ut på remiss ska från och med 2024 ersätta den befintliga biblioteksplanen. Föreliggande remissversion kommer att bearbetas efter inkomna remissvar och beslutas av regionfullmäktige i början på 2024.

### **Beslutsunderlag:**

Tjänsteskrivelse, dat 2023-11-01

Yttrande, dat 2023-11-01

Remissförfrågan Remiss - Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027, dat 2023-09-12

Remissversion - Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027, dat 2023-09-12

Izabel Flood  
Kommunsekreterare



Kansli-och IT avdelningen  
Kommunsekreterare  
Izabel Flood

Yttrande  
2023-11-01  
2023/240

Kommunstyrelsen

### **Yttrande avseende remiss: Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027**

#### **Viktigt att uppmärksamma samtliga nivåer vid flernivåsamverkan**

Flernivåsamverkan omfattar kommuner, regioner och stat. Avsikten är att med gemensamma krafter att främja bibliotekens arbete.

För att den flernivåsamverkan ska vara verkningsfull måste samtliga nivåer specifika förutsättningar tas i beaktande. Den stora kommunen har möjligheter jämfört med den mindre kommunen. Samtliga nivåer måste ha mottagare som kan driva processerna vidare inom organisationen.

#### **Prioriterade grupper**

I bibliotekslagen ges särskild uppmärksamhet åt bland annat personer med funktionsnedsättning. För ett bibliotek i en liten kommun kan möjligheten att tillgodose samtligas behov falla på grund av bristande resurser och/eller kompetens. Ett gemensamt bestånd i kombination med kontinuerlig fortbildning gör såväl det lilla som det stora biblioteket bättre rustat för att möta samtliga gruppers behov och önskemål.

#### **Det demokratiska uppdraget**

Biblioteken är en garant för samhällets demokratiska utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning genom att fritt tillhandahålla en bred palett av skilda typer av informationskanaler. Därtill kan biblioteket tillhandahålla och vara vägledande genom att tillgängliggöra samhällsinformation från den egna kommunen men även när det handlar om regionala och statliga organisationer och myndigheter. Bra om den regionala nivån kan stötta utvecklingen av folkbibliotekens utvecklingsarbete avseende att precisera och förtydliga det demokratiska uppdraget.

#### **Sändlista:**

kultur@vgregion.se

Izabel Flood  
Kommunsekreterare

Västra Götalandsregionen

Kulturnämnden

Diarienummer: KUN 2023-00595

Datum: 2023-08-26

Remiss

# Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024– 2027



# Innehåll

Förutsättningar för den regionala biblioteksplanen Västra Götaland 2024–2027.....	3
Bibliotekslagen.....	3
Nationell biblioteksstrategi .....	5
Biblioteksverksamhet i Västra Götaland.....	5
Folkbibliotek .....	6
Skolbibliotek .....	7
Folkhögskolebibliotek.....	8
Sjukhusbibliotek.....	9
Forskningsbibliotek.....	10
Fängelsebibliotek .....	10
Övriga bibliotek .....	10
Regional biblioteksverksamhet .....	11
Deltagande i kultur- och samhällsliv.....	12
Läsfrämjande.....	14
Litteratur, bildning och konstnärligt skapande.....	15
Samverkan och synergi .....	17
Digitalisering och digital folkbildning.....	18
Internationalisering och omvärldsbevakning .....	19
Så togs biblioteksplanen fram och så följs den upp .....	20

# Förutsättningar för den regionala biblioteksplanen Västra Götaland 2024–2027

Kommuner och regioner ska enligt bibliotekslagen anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.<sup>1</sup> Västra Götalandsregionens regionala biblioteksplan beskriver utmaningar och strategiska inriktningar och är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån *Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027*, som är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument beslutade av regionfullmäktige.<sup>2</sup> Inom måldokumentet *Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030* finns flera prioriteringar och kraftsamlingar som också berör biblioteken, exempelvis kraftsamling Fullföljda studier och kraftsamling Digitalisering.

Den regionala biblioteksplanen anger riktning för den regionala biblioteksverksamheten inom Förvaltningen för kulturutveckling och utgår ifrån kulturstrategins strategiska utmaningar. De olika biblioteksverksamheter som bedrivs med Västra Götalandsregionen som huvudman har själva beskrivit de verksamheter och utvecklingsmål som finns beskrivna i planen under respektive område.

## Bibliotekslagen

Biblioteksväsendet i Sverige styrs av Bibliotekslagen. Här fastslås bibliotekens demokratiska uppdrag och uppdraget att främja litteraturens ställning.

I den så kallade ändamålsparagrafen 2§, sägs att:

”biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning och att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

<sup>1</sup> Bibliotekslag (2013:801), 17 §

<sup>2</sup> Övriga måldokument är Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland, samt Strategi för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027.

Med det allmänna biblioteksväsendet avses offentligt finansierade bibliotek oavsett huvudman. I lagen uttrycks en målsättning om allas delaktighet i samhällslivet, som främjas genom kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning – demokratin fördjupas genom att välinformerade individer får bättre möjligheter till insyn, inflytande och deltagande i den demokratiska processen.<sup>3</sup> Den fria åsiktsbildningen stöds genom att biblioteken främjar ett fritt meningsutbyte och att verksamheten präglas av öppenhet för olika perspektiv och står fri från censur eller andra hindrande åtgärder.

För att ge biblioteken möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag och möjliggöra för människor att fritt kunna bilda sig en åsikt krävs att *principen om armlängds avstånd* upprätthålls, precis som inom övriga kulturområden. Principen om armlängds avstånd är ett organisationssätt och förhållningssätt som syftar till att skydda kulturverksamheter och den konstnärliga friheten. Enligt principen ska politiker och tjänstepersoner avstå från att styra kulturens och konstens innehåll. Genom att skapa förutsättningar för kulturverksamheter, men avstå från styrning av innehåll, läggs grunden för en mångfald av konst och kultur, röster, perspektiv och uttryck.

I bibliotekslagen anges att biblioteksverksamheten ska ge särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning samt åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska (4§ samt 5§). Dessa ändamål och prioriteringar är gemensamma för alla offentligt finansierade biblioteksformer. Vid sidan av de inledande paragraferna om biblioteksväsendets ändamål och prioriterade grupper finns flera paragrafer i bibliotekslagen som särskilt rör folkbiblioteken.

”6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

<sup>3</sup> Johan Hirschfeldt, *Biblioteken – en femte funktion i den demokratiska rättsstaten*, i Fichtelius, Erik, Enarson, Eva, Hansson, Krister, Klein, Jesper & Persson, Christina (red.) (2017). *Den femte statsmakten: bibliotekens roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering*. [Stockholm]: Kungliga biblioteket, Nationell biblioteksstrategi, s. 68.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.”

Den sjätte paragrafen förstärker ändamålsparagrafens ord om att biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och betonar vikten av kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning genom att lyfta fram allsidighet och kvalitet som kännetecknande för folkbibliotekens utbud.

Paragraferna sju och åtta visar på det läsfrämjande uppdraget med fokus på barn och unga har en central ställning för folkbiblioteken, men också på hur arbetet med digital delaktighet och medie- och informationskunnighet är en del av kärnverksamheten.

Dessutom slås i 9§ fast att lån, eller andra sätt att få tillgång till litteratur, ska vara avgiftsfria.

Enligt bibliotekslagen ska varje region bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.<sup>4</sup>

## Nationell biblioteksstrategi

Utöver bibliotekslagen och regionala måldokument finns sedan april 2022 en av regeringen beslutad nationell biblioteksstrategi för Sverige: *Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025*.

Den nationella biblioteksstrategin syftar till att stärka biblioteksväsendet mot bakgrund av identifierade utmaningar och utvecklingsbehov:

- Tillgången till biblioteksverksamhet är inte likvärdig.
- Tillgången till kunskap, och förmågan att värdera denna, behöver stärkas.
- Det finns svagheter i den nationella infrastrukturen.

Som ett led i arbetet med den nationella biblioteksstrategin har Kungliga biblioteket ett nu pågående regeringsuppdrag som handlar om att stärka samverkan i det allmänna svenska biblioteksväsendet.

## Biblioteksverksamhet i Västra Götaland

I Västra Götaland finns olika typer av bibliotek: folkbibliotek, skolbibliotek, forskningsbibliotek, sjukhusbibliotek, folkhögskolebibliotek, specialbibliotek,

<sup>4</sup> Bibliotekslag (2013:801), 11 §

fängelsebibliotek, företagsbibliotek och arbetsplatsbibliotek. De biblioteksverksamheter som Västra Götalandsregionen är huvudman för omfattar den regionala biblioteksverksamheten, sjukhusbibliotek, skolbibliotek vid naturbruksgymnasier, folkhögskolebibliotek samt specialbibliotek vid museer och Göteborgs botaniska trädgård. Föreliggande biblioteksplan är styrande för den regionala biblioteksverksamheten.

## Folkbibliotek

Varje kommun ska ha folkbibliotek enligt bibliotekslagen (6 §). I Västra Götalands 49 kommuner finns 175 folkbiblioteksenheter varav 48 är kombinerade folk- och skolbibliotek (år 2021). I många kommuner finns huvudbibliotek och filialbibliotek eller närbibliotek och i de större städerna finns stadsdelsbibliotek. I Västra Götaland finns flera bibliotekssamarbeten, där kommunerna samverkar kring gemensamma systemlösningar och medieförsörjning för att öka invånarnas tillgång till bibliotekets tjänster. Det fysiska beståndet var 2,96 per invånare på folkbiblioteken i länet år 2021, vilket är något under genomsnittet för landet (3,06) enligt statistik från Kungliga biblioteket.<sup>5</sup> I Kungliga bibliotekets statistik för verksamhetsåret 2021 kan man se att folkbiblioteken i Västra Götaland ligger nära riksgenomsnittet i många mätpunkter, men det framgår också att det finns stora skillnader mellan kommunerna i Västra Götaland. Till exempel: i en kommun kan 9% av befolkningen vara aktiva låntagare, och i en annan 85%, och när det gäller fysiska besök finns det en spännvidd mellan 0,8 och 7,4 besök per invånare. Det finns också stora skillnader när det gäller vad en kommun satsar på inköp av fysiska medier, från 5 kr till 70 kr per invånare (genomsnittet i Västra Götaland är 34 kr per invånare).

Bibliotekens digitala tjänster är bland annat lästips på bibliotekens webbplatser, reservationer och omlån, sökningar i bibliotekskataloger och databaser samt nedladdning av e-medier. Utöver fysiska och digitala böcker har folkbiblioteken en bred programverksamhet med en mängd aktiviteter kopplat till uppdragen om kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning, läsfrämjande och främjande av digital kompetens och medie- och informationskunnighet. Många gånger sker programverksamheten i samverkan med andra aktörer. Betydelsen av folkbiblioteket som kulturbärande institution är fortsatt stor. Folkbiblioteken fungerar som viktiga kulturella mötesplatser i lokalsamhället, som studierum och som platser för rekreation. En del bibliotek har ”meröppet”, vilket innebär att biblioteket är tillgängligt för besökare vissa tider även när det inte finns personal på plats. Biblioteken genomför också aktiviteter utanför bibliotekets väggar. I

<sup>5</sup> <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:publ-666> (Hämtad 2023-03-15)

många kommuner finns mobila bibliotek genom bokbussar, bokbilar eller lådcyklar. Uppsökande och utåtriktad biblioteksverksamhet sker på förskolor, på äldreboenden, inom barnhälsovård och öppna förskolor, på festivaler och badplatser.

Folkbibliotekens uppdrag är stora och utmanande, och verksamheten är därför bred och komplex. Biblioteken spelar flera roller: utbildande, kulturella och sociala. Inte sällan överlappar de olika rollerna varandra. Biblioteken är betydelsefulla aktörer i lokalsamhället – de arbetar med att möta människors behov av information, kunskap, kultur och gemenskap. Biblioteken ger tillgång till ett brett utbud av medier och material och samtidigt är de en plats där människor möts för dialog och inspiration genom programverksamhet och aktiviteter. Verksamheten sker i bibliotekens lokaler och utanför biblioteken genom utåtriktade och uppsökande aktiviteter. Bibliotek är därför både en plats och en funktion. De arbetar för att ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kunskap och kultur genom olika skeden i livet.

## Skolbibliotek

Alla elever i Sverige ska ha tillgång till skolbibliotek. Skollagen och bibliotekslagen styr skolbibliotekens verksamhet. Skolbiblioteken arbetar med att främja läsning, digital kompetens och språkutveckling. Rektorn på en skola ansvarar för att skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Skolinspektionen har tillsynsansvar för skolbiblioteken och granskar skolorna utifrån fyra kriterier, att 1) eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna, 2) biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier, 3) biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning och 4) skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens samt fungerar som ett stöd i elevens lärande och utveckling.

Trots lagparagrafer i både skollag och bibliotekslag om alla elevers rätt till skolbibliotek är inte så fallet. Kungliga bibliotekets statistik och Skolinspektionens granskningar visar att många skolor, såväl i Västra Götaland som i hela landet, saknar skolbibliotek och utbildad skolbibliotekspersonal.<sup>6</sup> Den statliga utredningen *Skolbibliotek för bildning och utbildning* föreslår bland annat

<sup>6</sup> [Skolinspektionen. Skolbiblioteket som pedagogisk resurs. 2018.](#)

att det i skollagen ska stå att skolbibliotek ska vara bemannade, i första hand av utbildade bibliotekarier.<sup>7</sup> Vidare föreslås också att rektor bör ansvara för samarbetet mellan lärare och skolbibliotekarier och att skolbiblioteket också bör finnas på själva skolan och bara om särskilda skäl finns samordnas med exempelvis folkbibliotek. Skolbibliotekets syfte ska vara att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Det finns i skrivande stund inga besked om när eller i vilken form förslagen ska genomförs.

I Västra Götaland finns 814 grundskolor och 140 gymnasieskolor (läsåret 2022/23).<sup>8</sup>

Västra Götalandsregionen är huvudman för tre naturbruksgymnasier; Uddetorp, Svenljunga och Sötåsen, som alla tre drivs av en gemensam Naturbruksförvaltning. För samtliga tre skolor har alla elever tillgång till skolbibliotek inom den egna skolenhetens lokaler. Inom Naturbruksförvaltningen arbetar en skolbibliotekssamordnare som samverkar med pedagoger för att göra skolbiblioteken till en naturlig del av undervisningen. För att tydligt ha en naturlig koppling till skolans pedagogiska arbete läggs vid inköp särskild vikt vid aktuell facklitteratur som anknyter till de olika inriktningarna vid varje specifik skolenhet. Under perioden 2024–2027 kommer särskilt fokus att ligga på att utveckla beståndet, undervisning inom informationssökning och källkritik samt att mer aktivt arbeta med att höja läskulturen på skolorna genom ämnesövergripande projekt. Under perioden kommer även det nya bibliotekssystemet Koha att implementeras i verksamheten.

## Folkhögskolebibliotek

I Västra Götaland finns totalt 23 folkhögskolor varav 17 drivs av civilsamhälleaktörer (så kallade rörelsefolkhögskolor) och 6 drivs i Västra Götalandsregionens egen regi.<sup>9</sup> Folkhögskolornas bibliotek är en del av skolornas pedagogiska verksamhet. De riktar sig till både kursdeltagare och personal.

<sup>7</sup> SOU 2021:3 Skolbibliotek för bildning och utbildning

<sup>8</sup> Skolverket. *Statistik*. 2023. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik> (Hämtad 2023-05-02). Uppgiften om antalet gymnasieskolor är hämtad från [gymnasium.se](https://www.gymnasium.se) då Skolverket endast redovisar statistik på antalet skolenheter och många gymnasieskolor är uppdelade i flera enheter trots att de ligger på samma adress.

<sup>9</sup> Västra Götalandsregionen är huvudman för sex folkhögskolor: Billströmska folkhögskolan, Dalslands folkhögskola, Fristads folkhögskola, Grebbestads folkhögskola, Göteborgs folkhögskola och Vara Folkhögskola. Utöver dessa sex folkhögskolor finns det 17 så kallade rörelsefolkhögskolor i Västra Götaland: Angereds folkhögskola, Arbetarrörelsens folkhögskola i Göteborg, Arbetarrörelsens folkhögskola i Viskadalen, Axevalla folkhögskola, Borås folkhögskola, Hellidens folkhögskola, Helsjöns folkhögskola, Hjo folkhögskola, Hjälmares folkhögskola, Kvinnofolkhögskolan, Ljungskile folkhögskola, Mimi folkhögskola, Mångkulturella Finska folkhögskolan, Nordiska folkhögskolan, S:t Elisabet folkhögskola, Vinga folkhögskola och Wendelsbergs folkhögskola.

Biblioteken tillhandahåller läromedel och annan litteratur samt verktyg för informationssökning.

Folkhögskolornas bibliotek är en del av skolornas pedagogiska verksamhet. De riktar sig till både kursdeltagare och personal. Biblioteken tillhandahåller läromedel och annan litteratur samt verktyg för informationssökning. För de folkhögskolebibliotek där Västra Götalandsregionen är huvudman finns en utmaning i att integrera biblioteken i folkhögskolornas pedagogiska verksamhet, skaffa tillräckliga resurser och bemanna med fackutbildad personal.

## Sjukhusbibliotek

Västra Götalandsregionen är huvudman för fyra medicinska bibliotek; NU-sjukvården, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Skaraborgs Sjukhus och Södra Älvsborgs sjukhus.<sup>10</sup> Dessa medicinska bibliotek stödjer ett evidensbaserat arbetssätt och arbetar, inom respektive förvaltning, för att tillgodose verksamhetens behov av information och litteratur i kliniskt arbete, fortbildning samt i forsknings- och utredningsarbete.

På Sahlgrenska Universitetssjukhuset finns dessutom BUS-biblioteket, ett bibliotek för barn och unga 0–18 år som är vårdtagare på sjukhuset, varav de flesta på Drottning Silvias barnsjukhus. BUS-bibliotekets verksamhet innefattas av kulturprogram med scenkonst men är också integrerad med lekterapi i form av biblioterapeutiska aktiviteter Läsklubb samt högläsning. BUS-biblioteket samverkar med Sjukhusskolan, som fungerar som ersättare för barnets ordinarie kontakt med sitt hemmabibliotek och skolbibliotek. BUS-bibliotekets arbete är en aktivt hälsofrämjande del av vården och verksamheten har idag ett högt förtroende inom sjukhuset. Med det följer ett ansvar för biblioteket att förvalta möjligheter som ges, att bibehålla kvaliteten och att fortsätta utveckla arbetsmetoder för målgruppens bästa.

Vid Kungälvssjukhus finns ett allmänbibliotek, Kungälvssjukhusbibliotek, som ger biblioteksservice till patienter, anhöriga och personal. Biblioteket är en del av arbetet inom Sjukhusen i Väster med hälsofrämjande sjukvård och dess satsning på friskvård och en god arbetsmiljö. Biblioteket tillhandahåller skönlitteratur, facklitteratur med särskilt fokus på hälsorelaterad litteratur, samt tidskrifter och ljudböcker. Patienter kan välja att själva besöka biblioteket eller att få service på sin vårdavdelning. Biblioteket arbetar också aktivt för att tillgodose personalens

<sup>10</sup> Från 1 april 2023 tar Högskolan Väst över administration och drift av NU-sjukvårdens biblioteksverksamhet och NU-biblioteket flyttas fysiskt från NÄL till högskolans bibliotek i Trollhättan. Högskolan Västs bibliotekarier kommer att erbjuda NU-sjukvårdens medarbetare de tjänster, hjälp och stöd som efterfrågas.



behov av arbets- och studierelaterad informationsförsörjning.

## Forskningsbibliotek

Biblioteken vid universitet och högskolor ansvarar för informationsförsörjning inom de områden som anknyter till forskning och utbildning vid universitetet eller högskolan. Biblioteken har ofta stora fysiska samlingar, men också ofta betydande utbud av elektroniska resurser. Biblioteken arbetar med att ge studenter, lärare och forskare tillgång till vetenskapligt granskad information. De har också en viktig roll för forskningskommunikation när det gäller lärosätenas publikationsverksamhet och att tillgängliggöra forskningsresultat.

Högskolebiblioteken fungerar även som pedagogisk resurs, exempelvis utvecklar de studenternas informationssökning, informationsanvändning och akademiska skrivande samt stöttar forskares och forskarstuderandes publikationsstrategier. Förutom stöd för utbildning och forskning arbetar lärosätenas bibliotek också för bildning. Därmed är allmänheten också målgrupp.

I Västra Götaland finns fem lärosäten: Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst och Chalmers tekniska högskola.

## Fängelsebibliotek

Kriminalvården driver de svenska fängelse- och häktesbiblioteken. Det finns inget lagkrav på att erbjuda biblioteksverksamhet, men det framgår i Europarådets Ministerkommittés rekommendation till medlemsstaterna att varje fängelse bör ha ett bibliotek som är tillgängligt för alla intagna och som är lämpligt utrustat med ett brett utbud för såväl rekreation som studier. Biblioteken kan erbjuda både böcker och andra media. Rekommendationen anger också att där det är möjligt bör fängelsernas bibliotek anordnas i samarbete med ett allmänt bibliotek. Några anstalter har en särskild lokal för biblioteket med anställda bibliotekarier, medan andra har avtal med ett folkbibliotek som sköter verksamheten. På vissa anstalter är det kriminalvårdare som sköter biblioteksservicen. I Västra Götaland finns nio anstalter och sex häkten.

## Övriga bibliotek

Specialbiblioteken arbetar med informationsförsörjning inom specifika ämnesområden. Målgruppen är den egna organisationen, sektorn eller det civila samhället. Dessa bibliotek finns vid statliga myndigheter, museer, arkiv, institut och stiftelser. Många specialbibliotek har unika samlingar och är en del i den nationella forskningsinfrastrukturen.

Flera institutioner och verksamheter inom Förvaltningen för kulturutveckling har bibliotek, exempelvis Naturhistoriska museet, Lödöse museum, Vitlycke museum, Studio Västsvensk Konservering, Kulturlagret, Forsviks bruk samt Slöjd och Byggnadsvård. Dessa bibliotek används idag främst som referensbibliotek för personalen. Utmaningen är att erbjuda en bredare målgrupp att nyttja dessa resurser. Detta skulle kunna uppnås genom en tydligare profilering och samverkan med extern specialistkompetens inom främst forskarsamhället och civilsamhället.

Göteborgs botaniska trädgårds bibliotek har både äldre och nyare litteratur inom botanik, systematik, hortikultur, med mera. Biblioteket används aktivt i verksamheten, exempelvis inom forskning eller utveckling av olika trädgårdsanläggningar.

Utöver de ovan nämnda biblioteken finns också privata bibliotek, såsom företagsbibliotek och arbetsplatsbibliotek.

## Regional biblioteksverksamhet

Enligt bibliotekslagen ska varje region bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. I Västra Götalandsregionen ansvarar Förvaltningen för kulturutveckling för den regionala biblioteksverksamheten. Som framgår av lagtexten är denna inriktad på folkbiblioteken i länets 49 kommuner, och är därför tätt sammanhängande med deras uppdrag, utmaningar och utvecklingsbehov. Utöver att vara ett stöd till folkbiblioteken är det upp till varje region att själva utforma den regionala biblioteksverksamheten efter regionala prioriteringar och lokala behov.

Förvaltningen för kulturutveckling upprätthåller system för mediasamverkan och ansvarar för löpande verksamheter som exempelvis biblioteksmagasinet noll27, Barnensbibliotek.se, Sommarboken, Gåvoboken och Språktåget. Den regionala biblioteksverksamheten utformar verksamheten i nära dialog med folkbiblioteken och syftar till att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet, bland annat genom utbildnings- och kursverksamhet, deltagande i konferenser och mässor, stödja nätverk och erfarenhetsutbyte, omvärldsbevaka, erbjuda konsultationer och utvecklingsstöd.

Den regionala biblioteksverksamheten i Västra Götalandsregionen deltar i flera sammanhang på både regional och nationell nivå genom nätverk, referensgrupper, konferenser och arbetsgrupper. Bland annat utbyter verksamheten kontinuerligt kunskaper och erfarenheter med de tjugo andra regionala verksamheterna i Sverige och med Kungliga biblioteket, som är den myndighet som har uppdraget

att främja bibliotekssamverkan, och med Kulturrådet. Även internationella nätverk och globala utblickar är en del av den regionala biblioteksverksamheten.

En utmaning för den regionala biblioteksverksamheten i Västra Götaland är länets storlek; Västra Götaland är Sveriges största län sett till antalet kommuner, med stor spännvidd vad gäller behov och förutsättningar, som till exempel stora skillnader mellan stad och land och variationer i utbildningsnivå. I dagsläget ansvarar den regionala biblioteksverksamheten också för verksamhet av nationellt intresse, exempelvis biblioteksmagasinet noll27, Barnensbibliotek.se och Sommarboken. Utifrån dessa förutsättningar och med de ambitioner som beskrivs nedan som strategiska utvecklingsområden behöver den regionala biblioteksverksamhetens omfattning och inriktning tydliggöras.

## kulturpolitiska utvecklingsområden

Den regionala biblioteksverksamheten ingår i flernivåsamverkan med kommuner, regioner och stat. Syftet med verksamheten är att stödja folkbiblioteken och det finns en nära dialog med kommunernas företrädare för att stödja folkbiblioteken utifrån lokala utvecklingsbehov.

För att främja bibliotekens arbete med att möta utmaningarna riktar den regionala biblioteksverksamheten sin verksamhet mot sex strategiska utvecklingsområden under planperioden. Förutom kulturstrategins fem områden (vidgat deltagande, konstnärligt skapande, samverkan och synergi, digitalisering och internationalisering) så är läsfrämjande ett utvecklingsområde specifikt för biblioteksverksamheten. Inom varje utvecklingsområde anges prioriteringar och förflyttningar som dels framkommit från dialog och samråd med representanter från biblioteksverksamheter och kommuner i Västra Götaland, dels från statistik, utvärderingar och rapporter.

Under varje strategiskt område finns angivet prioritering och önskvärda förflyttningar som Västra Götalandsregionen har rådighet över. Inom varje strategiskt område arbetar den regionala biblioteksverksamheten löpande med fortbildning, nätverk och processtöd.

## Deltagande i kultur- och samhällsliv

Biblioteket ska nå och angå alla invånare och ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap. FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030 genomsyrar på många sätt bibliotekens kärnverksamhet som demokrati- och kunskapsbyggande institution. I mål 4 som handlar om god utbildning åt alla lyfts vikten fram av att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Mål 16 handlar om att bygga fredliga och inkluderande samhällen, där ett

delmål är att säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna.<sup>11</sup>

Det finns utmaningar för biblioteken att nå ut med sin verksamhet. Den traditionella bilden av biblioteket och bibliotekarierollen motsvarar inte dagens mångfacetterade biblioteksverksamhet. Detta skapar utmaningar gentemot såväl uppdragsgivare och annan verksamhet i kommunen som de målgrupper biblioteken vill nå. Att få fler att känna till vad bibliotek gör och ger tillgång till är centralt för att kunna arbeta med biblioteksuppdraget. Biblioteken behöver hitta metoder och tillvägagångssätt som gör att biblioteket blir en attraktiv plats att besöka. Biblioteken kan spela stor roll i barns och ungas kulturskapande och identitetssökande. De kan vara en kulturell mötesplats genom exempelvis läsfrämjande insatser på lov och samarbete med fritidsgårdar. För att vara angelägna i människors liv bör biblioteken stå i dialog med användarna och bjuda in till delaktighet i biblioteksverksamheten.<sup>12</sup>

Verksamheten skall vara lyhörd för lokalsamhällets behov och anpassas på olika sätt och i olika situationer. Deltagande i kultur- och samhällsliv handlar om att ta del av och att utöva konst och kultur. Att ta del av kultur och att ägna sig åt eget skapande ger en känsla av sammanhang och förbättrar förutsättningarna för självförverkligande, egenmakt och välmående.

### **Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:**

- Stödja folkbiblioteken med verksamhets- och kompetensutveckling om bibliotekens demokratiska roll och funktion i samhället. Syftet är att stärka och stödja professionen för att uppfylla bibliotekens roll som demokratisk arena.
- Stödja folkbiblioteken i arbetet med att uppfylla bibliotekslagens uppdrag kring nationella minoriteter och mångspråk.

<sup>11</sup> För en utförligare diskussion om biblioteken och Agenda 2030 se Karolina Andersdotter, *Det hållbara Informationssamhället. Internationella perspektiv på det svenska biblioteksväsendets utmaningar och möjligheter*, i Fichtelius, Erik, Enarson, Eva, Hansson, Krister, Klein, Jesper & Persson, Christina (red.) (2017). *Den femte statsmakten: bibliotekens roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering*. [Stockholm]: Kungliga biblioteket, Nationell biblioteksstrategi, s. 87–119.

<sup>12</sup> Folkbibliotekens demokratiska uppdrag bidrar till social hållbarhet i enlighet med Agenda 2030. "Biblioteken har en viktig roll i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar, där den ekonomiska utsattheten är större, utbildningsnivån är lägre och trångboddhet är vanligt. Biblioteken kan bidra till ökat läsande och utveckling av språkkunskaper, ökad demokratisk delaktighet och större samhällsengagemang.", Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025 s. 7

- Utveckla arbetssätt som rör barn och ungas delaktighet med utgångspunkt i barnrätt och barnkonventionen.
- Stärka bibliotekens arbete utifrån perspektiven tillgänglighet, inkludering och delaktighet.
- I syfte att säkerställa regional relevans ska det stödjande och främjande arbetet tydligt prioritera verksamhetens geografiska spridning.

## Läsfrämjande

Minskad läsning är ett problem och en utmaning för hela samhället. Läsning är en oundgänglig del i den demokratiska infrastrukturen och för den fria åsiktsbildningen; för att klara skolgång och för att ge plats åt litteraturens fantasi, perspektiv, känslor och erfarenheter. De nationella målen för litteratur- och läsfrämjande är starkt förknippade med bibliotekens kärnuppdrag. Målen slår fast att alla i Sverige, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet. De nationella målen ska vara styrande för de statliga myndigheternas arbete. De ska även inspirera och vägleda kommuner och regioner samt inspirera aktörer i det civila samhället.<sup>13</sup>

För att bibliotek ska fortsätta vara en aktör att räkna med när det gäller främjande av litteratur, skrivande och läsande, behövs ytterligare förstärkningar av fortbildningen för bibliotekarier kring olika sorters litteratur och metoder för förmedling och främjande. De behöver också kunskap att tillämpa metoderna. Därför genomför Kulturrådet 2021–2023 en nationell satsning på ett läsfrämjandelyft för personal på de kommunala folkbiblioteken. Läsfrämjandelyftet ska bidra till kompetensutveckling inom litteraturförmedling och läsfrämjande, med ett särskilt fokus på barns och ungas läsning.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i bibliotekslagen. Läsningen möter som aldrig förr konkurrens från ett stort och lättillgängligt medieutbud. För att nå barn och unga måste biblioteken vara relevanta, tillgängliga och ha ett starkt användarfokus. Det kräver kunskaper om barn och ungas kulturer, livssituationer och medievärldar. Många bibliotek har svårt att nå unga och unga vuxna.

Läsning och biblioteken kan spela en stor roll i barns och ungas kulturskapande och identitetssökande. Biblioteken kan därför vara en kulturell mötesplats genom exempelvis läsfrämjande insatser på lov och samarbete med fritidsgårdar. Genom att arbeta med att främja barns och ungas medie- och informationskunnighet kan

<sup>13</sup> Läsa för livet (prop. 2013/14:3)

biblioteken visa inte bara hur digitaliseringen påverkar samhället och individen, utan också hur unga själva kan påverka digitaliseringen. Digital folkbildning är därför en angelägenhet för både vuxna och barn och unga. Det finns en stark önskan att prioritera mötet med barn och unga där de befinner sig, för att lyfta läsandet och bibliotekets roll på ett så opretentiöst sätt som möjligt. Den största utmaningen ligger här i arbetsstrukturen. På många bibliotek idag kan personal inte gå utanför bibliotekets lokaler på grund av för små resurser. För uppsökande arbete krävs resurser, som idag inte finns, samt att arbeta med överskridande samarbeten både inom och utanför biblioteksverksamheten.

För att genomföra Kraftsamling fullföljda studier, en satsning inom Västra Götalands regionala utvecklingsstrategi, är biblioteken en viktig samverkanspart när det gäller språkutveckling och läsning.

### **Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:**

- Främja barns och ungas lust att läsa för att bidra till fullföljda studier genom att minska skillnader i läsförmågor.
- Stärka och stödja professionen i arbetet med läsfrämjandemetoder riktade till barn och vuxna.
- Tillsammans med kommuner och delregionala strukturer stärka infrastrukturen för skolbiblioteken.

## **Litteratur, bildning och konstnärligt skapande**

De nationella målen för litteratur och läsfrämjande är utgångspunkt för arbetet med att utveckla bibliotekens roll som arena för den fria och kreativa läsningen som berör oss som människor och har betydelse för bildning och personligt växande.<sup>10</sup> Biblioteken är en del av en folkbildningstradition, där värdet av den fria bildningsresan lyfts fram, allas möjlighet att fördjupa sina kunskapar och växa som människa oavsett de praktiska tillämpningar som den formella utbildningen ofta syftar till. För att kunna främja det livslånga lärandet krävs en stark kedja av bibliotek från förskola till högskola, som inkluderar skola, vuxenutbildning och folkhögskola, men också av andra bibliotek som gör fortbildning och kompetensutveckling möjlig under hela livet. Många människor som deltar i vuxenutbildning och fortbildning saknar idag tillgång till biblioteksstöd. Biblioteken är därför en viktig resurs för både det formella och det informella lärandet.

Utöver bibliotekens övergripande ändamål ska dess verksamhet främja litteraturens ställning och intresset för bildning. Detta hör till bibliotekens kärnuppdrag. Av yttersta vikt är att särskilt lyfta fram litteraturens ställning eftersom det skrivna ordet, oavsett i vilket tekniskt format den förmedlas, har en

grundläggande betydelse för det demokratiska samtalet, för utbildning och forskning och för kulturell verksamhet. Litteratur ska också förstås i vid bemärkelse. Det innefattar alla genrer och tekniska format, både skönlitteratur och sakprosa, böcker i fysiskt och digitalt format samt andra former i vilka det skrivna ordet förmedlas, till exempel tidningar och tidskrifter. De nationella målen för litteratur- och läsfrämjande är starkt förknippade med bibliotekens kärnuppdrag. Målen slår fast att alla i Sverige, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Litteraturen som konst- och kulturområde gynnas av att litterära utövare kan utvecklas och verka i samspel med sina läsare på olika litterära scener och mötesplatser. Biblioteken har en viktig roll som mötesplats kring den samtida litteraturen. Allt fler intresserar sig för litterärt skrivande, såväl barn som vuxna. Att främja skrivande är också att främja läsande. För att bibliotek ska fortsätta vara en aktör att räkna med när det gäller främjande av litteratur, skrivande och läsande, behöver bibliotekarier fortbildas om olika sorters litteratur och metoder för förmedling och främjande. Västra Götalandsregionen är en del av arbetet med Gothenburg City of literature (Unescos nätverk för kreativa städer) och driver flera olika projekt och initiativ med koppling till Litteraturstaden.

De nationella målen för litteratur och läsfrämjande är utgångspunkt för arbetet med att utveckla bibliotekens roll som arena för den fria och kreativa läsningen som berör oss som människor och har betydelse för bildning och personligt växande.<sup>14</sup> Biblioteken är också viktiga i det litterära kretsloppet och en förutsättning för en vital litteraturscen. Ett medvetet kvalitetsarbete när det gäller medieinköp och programverksamhet är en förutsättning för att biblioteken ska fylla sin uppgift.

### **Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:**

- Stödja och utveckla folkbibliotekens arbete med litterära program.
- Samverka på olika nivåer inom Unesco City of Literature för att bidra till en regional spridning av utbud och insatser.

<sup>14</sup> Regeringens proposition 2013/14:3 Läsa för livet. Nationella mål för litteratur- och läsfrämjande: alla i Sverige, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

## Samverkan och synergi

Bibliotekens utmaningar kräver en stärkt samverkan mellan olika aktörer såväl kommunalt, regionalt som nationellt. Den regionala biblioteksverksamhetens roll är att driva nationella överenskommelser och samverkan med statliga myndigheter inom fältet. Det finns en stor mängd aktörer som har olika resurser i form av till exempel finansiella medel, kunskap, kompetens, arbetsmetoder, lokaler, teknik och nätverk som kan vara samarbetspartners. Att etablera samarbeten med lokala aktörer är en viktig del av processen kring bibliotekens planarbete och mediestrategiska arbete. Den regionala biblioteksverksamheten stödjer delregionala bibliotekssamarbeten och främjar samordning i Västra Götalands samt underhåller en regional infrastruktur kring fjärrlån, transporter och vissa e-tjänster.

En stor utmaning för biblioteken är att hitta personal i en tid där bibliotekets komplexa uppdrag kräver ändrade arbetsformer. Allt större krav ställs på pedagogisk och handledande kompetens. Det finns också ett stort behov av att bredda rekryteringen så att biblioteket bättre speglar det samhälle vi lever i. Det är viktigt att det förs en levande diskussion om frågor kring normer, diskriminering och rasism inom biblioteksverksamheten. För att skapa förutsättningar för att anställa bibliotekspersonal i Västra Götaland bör kontakt och samverkan med lärosätena inom biblioteks- och informationsvetenskap utvecklas.

Det finns en stark önskan att prioritera mötet med barn och unga där de befinner sig, för att lyfta läsandet och bibliotekets roll på ett så opretentiöst sätt som möjligt. Flera bibliotek uttrycker en svårighet med den uppsökande verksamheten på grund av att det inte finns resurser avsatta till detta arbete. Därför är samverkan både inom och utanför biblioteksverksamheten viktiga.

Som alla andra samhällsinstitutioner behöver biblioteken minska sin miljöbelastning och bidra till ett mer hållbart samhälle. I grunden är de ett exempel på delningsekonomi, genom att dela på ett mediebestånd maximeras nyttan och tryckta mediers klimatavtryck minimeras. Men allt kan förbättras och hållbarhetsperspektivet behöver genomsyra frågor som rör beståndsuppbyggnad, transporter och mediasamverkan och fördelningen mellan fysiska och digitala medier.

Biblioteket behöver även stärkas i sin roll som folkbildande aktör och stöd i det livslånga lärandet.

### **Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:**

- Undersöka möjligheten för en ny kompetensförsörjningsmodell tillsammans med högskolor och utbildningsanordnare.
- Stödja och främja tvärssektoriell samverkan mellan olika förvaltningar i kommunerna.



- Främja samverkan mellan bibliotek och folkbildningsaktörer i allmänhet och studieförbund i synnerhet.

## Digitalisering och digital folkbildning

Folkbiblioteken har varit tidiga med att erbjuda digitala tjänster. Biblioteken har frigjort personella resurser genom automatisering och lyhört och flexibelt mött de förändrade behoven hos allmänheten när samhället alltmer digitaliseras.

Folkbiblioteken utmanas dock på många sätt i högre grad än andra kommunala verksamheter av ett snabbt föränderligt informationssamhälle. Användarnas förväntningar på informationstillgång och mediekonsumtion styrs av de tjänster resursstarka globala aktörer erbjuder. Bibliotekens förmåga att nyttja digitaliseringens möjligheter begränsas av en fragmentiserad organisationsstruktur som försvårar samverkan kring nationella tjänster, leverantörsberoende på en marknad med begränsad konkurrens samt en upphovsrättslig situation som inte gynnar bibliotekens tillgång till digitala medier.

Biblioteken möter också nya behov som uppstår genom samhällets snabba digitalisering. Antalet internetanvändare i Sverige är mycket högt men det finns flera grupper som befinner sig i digitalt utanförskap. Det betyder att det fortfarande är en stor del av befolkningen som inte har kunskap och förmåga att ta del av samhällets digitala tjänster. I ett samhälle där allt fler offentliga och privata tjänster digitaliseras blir det ett demokratiproblem. Ett förändrat medielandskap ställer också nya krav på förmågan att hantera, värdera och analysera det växande informationsflödet, och även att själv kunna uttrycka sig och skapa innehåll i olika medier.

En nyckelkompetens i dagens samhälle är därför digital kompetens och medie- och informationskunnighet (MIK), vilket biblioteken främjar genom arbetsmetoder som referenssamtal och användarundervisning och också tillgång till digitala verktyg. Även om uppdraget inom detta område är tydligt formulerat i bibliotekslagen utmanas biblioteken av de ökade förväntningar på samhällsservice som uppstår när andra verksamheter rationaliserar och lägger ner lokalkontor. Biblioteken tenderar att bli "samhällets sista utpost". Bibliotekens roll i samhället under kristider behöver också förtydligas, något som sattes på sin spets under covid 19-pandemin. Det finns en pågående diskussion om bibliotekets roll i totalförsvaret med utgångspunkt i allmänhetens informationsbehov. För att hantera situationen krävs bred samverkan med olika samhällsliga aktörer.

För att upprätthålla kvalitet och erbjuda relevanta tjänster behöver biblioteken arbeta med digitalisering som en metod för verksamhetsutveckling. En långsiktigt hållbar digitalisering kräver att digitala lösningar tar sin utgångspunkt i faktiska verksamhetsbehov, samt att satsningar och kunskapsutveckling kan återanvändas och delas med andra.

Men biblioteken berörs också av andras digitalisering. Ett snabbt förändringstempo i samhället, där digital delaktighet är en förutsättning för samhällelig inkludering, ställer nya krav på biblioteket som folkbildande institution. Detta innebär behov av stärkt samverkan och löpande kompetensutveckling.

Genom att arbeta med att främja barns och ungas medie- och informationskunnighet kan biblioteken visa inte bara hur digitaliseringen påverkar samhället och individen, utan också hur unga själva kan påverka digitaliseringen.

#### **Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:**

- Stödja bibliotekens samverkan kring och samordning av digitala tjänster och system.
- Främja delbara systemlösningar baserade på öppen källkod för ökad valfrihet och minskat leverantörsberoende.
- Främja utveckling av bibliotekens metoder för att öka människors digitala kompetens och medie- och informationskunnighet.
- Stärka bibliotekens samverkan med andra aktörer genom den regionala satsningar kraftsamling digitalisering.<sup>15</sup>

## **Internationalisering och omvärldsbevakning**

Globaliseringens påverkan på mediasamhället är tydlig då villkoren för informationsspridning och kunskapsproduktion sker på en internationell arena. Biblioteken är en del av en världsomspännande rörelse med intresseorganisationer på internationell nivå. Internationella biblioteksmanifest och yrkesetiska vägledningar kopplar samman den lokala nivån med den globala. Den regionala biblioteksverksamheten arbetar med omvärldsbevakning i ett nationellt och internationellt sammanhang för att skapa möjligheter till ett globalt samarbete genom exempelvis Unescos nätverk för kreativa städer, City of Literature, AIR Litteratur Västra Götaland och arbetet med att ta emot fristadskonstnärer till kommuner i Västra Götaland. Yttrandefrihet i en oundgänglig del av den demokratiska infrastrukturen och det krävs inte bara lagar och konventioner utan också plattformar och resurser för att möjliggöra för en mångfald av röster att komma till tals.

#### **Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:**

- Stödja interkulturellt och internationellt samarbete

<sup>15</sup> Arbetet innefattar bland annat nätverk för kommunala digidelcentra, [Västsvensk kraftsamling digitalisering - Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](http://Vastsvensk kraftsamling digitalisering - Västra Götalandsregionen (vgregion.se))

- Bedriva fortbildningsverksamhet som länkar samman den internationella, nationella och lokala nivån.

## Så togs biblioteksplanen fram och så följs den upp

Planarbetet har omfattat digitala och fysiska möten med folkbibliotekschefer och medarbetare i Västra Götaland samt medverkan på delregionala kulturpolitiska dialogmöten i Fyrbodalen, Göteborgsregionen, Sjuhärad och Skaraborg. De olika biblioteksverksamheter som bedrivs med Västra Götalandsregionen som huvudman har själva beskrivit sina verksamheter och utvecklingsmål. Utifrån den regionala biblioteksplanen skapas årliga verksamhetsplaner för den regionala biblioteksverksamheten som följs upp årligen i form av årsrapporter.

Myndigheten för kulturanalys samlar årligen in uppgifter från biblioteksverksamheten som presenteras i årsrapporter. Dessa rapporter samt övrig relevant nationell statistik integreras i uppföljningen på regional nivå.

# Remiss: Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027

Den regionala biblioteksplanen är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027. Förslaget på biblioteksplan som går ut på remiss ska från och med 2024 ersätta den befintliga biblioteksplanen. Föreliggande remissversion kommer att bearbetas efter inkomna remissvar och beslutas av regionfullmäktige i början på 2024.

Västra Götalands regionala biblioteksplan beskriver kulturpolitiska utvecklingsområden och är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027, som är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument beslutade av regionfullmäktige. Inom måldokumentet Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 finns flera prioriteringar och kraftsamlingar som också berör biblioteken, exempelvis kraftsamling fullföljda studier och kraftsamling digitalisering.

Den regionala biblioteksplanen anger främst riktning för den regionala biblioteksverksamheten inom Förvaltningen för kulturutveckling och utgår ifrån kulturstrategins kulturpolitiska utvecklingsområden. De olika biblioteksverksamheter som bedrivs med Västra Götalandsregionen som huvudman har själva beskrivit de verksamheter och utvecklingsmål som finns beskrivna i planen under respektive område.

Remissen skickas till Västra Götalandsregionens nämnder och styrelser som har biblioteksverksamhet, till kommunalförbunden och till kommunerna i Västra Götaland. Övriga aktörer så som universitet och högskolor, civilsamhällsrepresentanter, politiska partier, näringsliv m. fl. är också välkomna att inkomma med synpunkter.

## Så svarar ni

Svar på remissen ska inkomma senast **8 december 2023**.

Mejla yttrande och eventuellt beslut/protokollsutdrag till [kultur@vgregion.se](mailto:kultur@vgregion.se) och

ange ”Remissvar [namn på nämnd/styrelse/organisation] Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027” i ämnesraden. Ange även diarienummer KUN 2023-00595.

Svaret ska utgå från biblioteksplanens rubriker och kan innehålla både yttranden över upplevda styrkor eller förbättringsmöjligheter i planen. Kommunalförbunden ombeds att svara utifrån ett delregionalt perspektiv. Kommunerna är välkomna att svara enskilt som komplement till kommunalförbundens svar.

## Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut. Kulturnämnden kommer att fastställa förslag på biblioteksplan som skickas vidare till regionstyrelsen och regionfullmäktige för slutgiltigt beslut.

## Remisshandlingar

- Remissförfrågan Remiss – Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027 (detta dokument)
- Remissversion - Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027

## Frågor

Vid frågor om remissen, vänligen kontakta:

Jens Lejhall, regionutvecklare, 070 – 228 76 30, [jens.lejhall@vgregion.se](mailto:jens.lejhall@vgregion.se)

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Katti Hoflin

Kulturchef Västra Götalandsregionen

# Sändlista

## Inom Västra Götalandsregionen

- Styrelsen för NU-sjukvården
- Styrelse för Sahlgrenska Universitetssjukhuset
- Styrelsen för Sjukhusen i väster
- Styrelsen för Skaraborgs Sjukhuset
- Styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus
- Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden
- Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden
- Styrelsen för folkhögskolorna
- Naturbruksstyrelsen
- Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård
- Miljö- och regionutvecklingsnämnden
- Styrelsen för kulturutveckling

## Externa parter

- Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund
- Fyrbodals kommunalförbund
- Göteborgsregionens kommunalförbund
- Skaraborgs kommunalförbund
- Samtliga kommuner i Västra Götaland